

חוג הראי"ה ועריכת כתביו של הרב קוק

כרך ב

חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה"

מאת:

מאיר מוניץ

המחלקה לפילוסופיה יהודית

הוגש לסנט של אוניברסיטת בר-אילן

תשרי תשס"ט

רמת גן

נספחים

מבוא

בכרך השני של עבודה זו מובאים שלושה נספחים. שני הנספחים הראשונים הם טבלות השוואה שיטתית של הנוסח של הספרים **אורות ואורה"ק** אל נוסח כתבי היד מהם הם נלקחו. כפי שפורט בגוף העבודה (לעיל: במבוא, סעיף 2; פרק א, סעיף 1; פרק ב, סעיף 1), הנספח הראשון משווה את הנוסח של רוב הספר **אורות** במהדורת תש"י לנוסח של כתבי היד של הראי"ה שהתפרסמו ב**שק"ב** ו**קמ"ק**. הנספח השני הוא השוואה של נוסח שלושת הכרכים הראשונים של **אורה"ק** במהדורת תשכ"ג-תשכ"ד אל **שק"ב** ו**קמ"ק**.

טבלות אלו, שנוצרו על ידי הרבה עבודה 'שחורה', הן שאפשרו את כתיבת העבודה שהוצגה בכרך הראשון. אני רואה חשיבות רבה לצירופן של הטבלות המלאות ולא הסתפקתי רק בדוגמות שנידונו בגוף עבודתי - וזאת ממספר סיבות: ראשית, סביר להניח שנפלו טעויות במלאכתי וראוי לאפשר לאחרים לבקרה. שנית, ישנם מספר מקומות בהם סימנתי הבדלי נוסח ככאלה שיכולה להיות להם משמעות תוכנית אבל לא דנתי בהם בכרך הראשון מטעמים שונים: או שהיה לי ספק בהבנתם הנכונה, או שלא הייתי בטוח במשמעותם וכו' - ומקום השארתי אחרי להתגדר בו. כמו כן, בסימון השינויים יש מקום רב לשיקול דעת בכל הנוגע להבדל שיצרתי בין סימון שינוי לשוני לשינוי תוכני. יש בוודאי מקום לויכוח בנוגע לשיקול דעתי בשאלה האם שינוי זה או אחר הוא לשוני או בעל משמעות תוכנית (מקומות מסויימים אף השארתי ללא הכרעה) - ועל כן אני מציג את הטבלות במלואן.

אני מקווה שהטבלות תהיינה לעזר לכל מי שיבקש להמשיך ולחקור את עריכתם של כתבי הראי"ה. הן מאפשרות לקורא שיבוא אחרי להתרשם בעצמו מהבדלי הנוסח, ומתוך כך גם לבקר את מסקנותיי או לפתח מסקנות משל עצמו.

הנספח השלישי מבקש להשתמש במסקנותיו של מחקר זה על עריכתם של הרצ"י והנזיר, בכדי להעיף מבט ראשוני וחטוף על מלאכתם של העורכים הנוכחיים של כתבי הראי"ה.

1. נספח לפרק א: אורות – השוואת פסקות

מקרא:

- הבדלים לשוניים (או תיקון פסוקים) מסומנים בקו תחתון.
- הבדלים בעלי משמעות תוכנית אפשרית מסומנים באות בולטת.
- מילים הנמצאות רק באחת הפסקות (הוספות או השמטות) מופאות באות שונה (כאן לו עכאן).
- טקסט שהוזן ממקורו באופן משמעותי מסומן ברקע כהה.

1.1 ארץ ישראל

מס'	הפסקות באורות (מהד' תש"י)	הפסקות במקורן
1	ארץ ישראל א (עמ' ט) ארץ ישראל איננה דבר חיצוני, קנין חיצוני לאומה, רק בתור אמצעי למטרה של תהאגרות הכללית והחזקת קיומה החמרי או אפילו הרוחני. ארץ ישראל היא חטיבה עצמיתית קשורה בקשר חיים עם האומה, חבוקה בסגולות פנימיות עם מציאותה. ומתוך כך אי אפשר לעמוד על התוכן של סגולת קדושת ארץ ישראל, ולהוציא לפועל את עומק חבתה, בשום השכלה רציונלית אנושית כי אם ברוח ד' אשר על האומה בכללה, בהטבעה הטבעית הרוחנית אשר נשמת ישראל, שהיא ששולחת את קויה בצבעים טבעיים בכל הארצות של ההרגשה הבריאה, ומזרחת היא את זריחתה העליונה על פי אותה המדה של רוח הקדושה העליונה, הממלאת חיים ונעם לבב קדושי הרעיון ועמוקי המחשבה הישראלית. המחשבה על דבר ארץ ישראל, שהיא רק ערך חיצוני כדי העמדת ארץ ישראל, אפילו כשהיא באה כדי לבצר על ידה את הרעיון היהודי בגולה, כדי לשמור את צביונו ולאמץ את האמונה והיראה והחזוק של המצות המעשיות בצורה הגונה, אין לה הפרי הראוי לקיום, כי היסוד הזה הוא רעוע בעצם איתן הקודש ארץ ישראל. האמונה האמתית של רעיון היהדות בגולה בא יבא רק מצד עמק שקוע בארץ ישראל, ומתקנת ארץ ישראל יקבל תמיד את כל תכונותיו העצמיות. צפית ישועה היא כח המעמיד של היהדות הגלונית, ומימדת ארץ ישראל היא הישועה צמחה.	שמונה קבצים ז יג ארץ ישראל איננה דבר חיצוני, קנין חיצוני לאומה, רק בתור אמצעי למטרה של התאגדות הכללית והחזקת הקיום החמרי או אפילו הרוחני שלה. ארץ ישראל היא חטיבה עצמיתית קשורה בקשר חיים עם האומה, חבוקה בסגולות פנימיות עם מציאותה. ומתוך כך אי אפשר לעמוד על התוכן של סגולת קדושת ארץ ישראל, ולהוציא אל הפועל את עומק חבתה, בשום השכלה רציונלית אנושית כי אם ברוח ד' אשר על האומה בכללה, בהטבעה הטבעית הרוחנית אשר נשמת ישראל, ששולחת היא את קויה בצבעים טבעיים בכל הארצות של ההרגשה הבריאה, ומזרחת היא את זריחתה העליונה על פי אותה המדה של רוח הקדושה העליונה, הממלאת חיים ונעם לבב קדושי הרעיון ועמוקי המחשבה הישראלית. המחשבה על דבר ארץ ישראל, שהיא רק ערך חיצוני כדי העמדת ארץ ישראל, אפילו כשהיא באה כדי לבצר על ידה את הרעיון היהודי בגולה, כדי לשמור את צביונו ולאמץ את האמונה והיראה והחזוק של המצות המעשיות בצורה הגונה, אין לה פרי הראוי לקיום, יען שיסוד הענין הוא רעוע ורקוב. האמונה האמתית של רעיון היהדות בגולה הוא בא יבא רק מצד עמק שקוע בארץ ישראל, ומתקנת ארץ ישראל יקבל תמיד את כל תכונותיו העצמיות. צפית ישועה היא כח המעמיד של היהדות הגלונית.
2	ארץ ישראל ב (עמ' ט-י) על ידי התרחקות מהכרת הרוזים באה ההכרה של קדושת ארץ ישראל בצורה מטושטשת. על ידי ההתנכרות אל סוד ד' נעשות הסגולות העליונות של עמק החיים האלהיים לדברים טפלים שאינם נכנסים בעמק הנשמה, וממילא יחסר הכח היותר אדיר בנשמת האומה והיחיד, והגלות מוצאת היא חן מצד עצמותה; כי לא יחסר את השטח הגלוי לא יחסר שום דבר יסודי בחסרון הארץ והממלכה וכל תכני האומה בבנינה. יסוד צפית הישועה הוא אצלם צדדי שאיננו יכול להתקשר עם עומק הכרת היהדות, וזה בעצמו הוא הדבר המעיד על חסרון ההבנה שיש בשיטה מעטת הלשד כזאת. לא שוללים אנחנו כל מין ציור והבנה המיוסד על רוגשי דעה ויראת שמים אלא שוללים את איתן, אך את אותו הצד ששיטה כזאת תחפץ לשלול את הרוזים ואת השפעתם הגדולה על רוח האומה, כי זהו אסון שאנו חייבים ללחום איתו, בעצה ובתבונה, בקדושה ובגבורה.	שמונה קבצים ו כג על ידי התרחקות מהכרת הרוזים באה ההכרה של קדושת ארץ ישראל בצורה מטושטשת. הסגולות העליונות של עמק החיים האלהיים, נעשות על ידי ההתנכרות אל סוד ד' לדברים טפלים, שאינם נכנסים בעמק הנשמה, וממילא יחסר כח היותר איתן בנשמת האומה והיחיד, והגלות מוצאת היא חן מצד עצמותה; כי לא יחסר למשיג רק את השטח הגלוי שום דבר יסודי בחסרון הארץ והממלכה וכל תכני האומה בבנינה. יסוד צפית הישועה הוא אצלם כמו ענף אפיוזי שאיננו יכול להתקשר עם עומק הכרת היהדות, וזה בעצמו הוא הדבר המעיד על חסרון ההבנה שיש בשיטה מעטת הלשד כזאת. לא שוללים אנחנו כל מין ציור והבנה המיוסד על רוגשי דעה ויראת שמים, אבל את אותו הצד ששיטה כזאת תחפץ לשלול, את הרוזים ואת השפעתם הגדולה על רוח האומה, זהו אסון שאנו חייבים ללחום עליו, בעצה ובתבונה, בקדושה ובגבורה.
3	ארץ ישראל ג (עמ' י) יצירה עצמית ישראלית, במחשבה ובתקף החיים והמפעל, אי אפשר לישראל אלא בארץ ישראל. לעומת זה, כל הנעשה מישראל בארץ ישראל מתבטלת הצורה הכללית שבו לגבי הצורה העצמית המיוחדת של ישראל, וזהו אושר גדול לישראל ולעולם. החטאים	שמונה קבצים ה יח יצירה עצמית ישראלית, במחשבה ובתקף החיים והמפעל, אי אפשר לישראל אלא בארץ ישראל. לעומת זה, כל הנעשה מישראל בארץ ישראל מתבטלת הצורה הכללית שבו לגבי הצורה העצמית המיוחדת של ישראל, וזהו אושר גדול לישראל ולעולם. החטאים

שגורמים גלות הם הם שמדלחים את המעין העצמי ישראל, שהמקור² מזיל הזלות טמאות, "את משכן ד' טמא". וכשהמקור העצמי המיוחד נשחת, מתעלה המקוריות היסודית לאותו החלק העליון התמציתי, שיש לישראל בסגולת האדם, וזה נשאב דוקא בחלק מתחרבת ומשתוממת וחרבנה מכפר עליה. המעין פוסק מלהזיל והוא מסתנן קמא קמא, וההופעות של החיים דרך הצנור הכללי, שהוא פזור בכל העולם כולו, "כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם", עד אשר ההזלות הטמאות מתפסקות וחוזר כח המקור לטהרתו. ואז נמאסת הגלות <u>היא מיותרת</u>, והאורה הכללית חוזרת היא להיות נובעת מהמעין העצמי הפרטי בכל חילו, ואורו של משיח המקבץ נדחים מתחיל להופיע, וקול בכי תמרורים של רחל המבכה על בניה מתמתק על ידי שפעת תנחומים, <u>של</u> "מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך, נאם ד', ושבו מארץ אויב, ויש תקוה לאחריתך, נאם ד' ושבו בנים לגבולם". ויצירת החיים המיוחדים בכל מאורם <u>ותטיבותם</u> המיוחדת, רוויה בטל העושר הכללי של האדם הגדול בענקים, ברכת אברהם, חזרת היא קלף צ"י יפה לו למטה. "והיה ברכה בך חותמים".	שגורמים גלות הם הם שמדלחים את המעין העצמי, והמקור מזיל הזלות טמאות, "את משכן ד' טמא". וכשהמקור העצמי המיוחד נשחת, מתעלה המקוריות היסודית לאותו החלק העליון התמציתי, שיש לישראל בסגולת האדם, וזה נשאב דוקא בחלק מתחרבת ומשתוממת וחרבנה מכפר עליה. המעין פוסק מלהזיל והוא מסתנן קמא קמא, וההופעות של החיים דרך הצנור הכללי, שהוא פזור בכל העולם כולו, "כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם", עד אשר ההזלות הטמאות מתפסקות וחוזר כח המקור לטהרתו. ואז נמאסת הגלות לגמרי והרי <u>היא מיותרת</u>, והאורה הכללית חוזרת היא להיות נובעת מהמעין העצמי הפרטי בכל חילו, ואורו של משיח המקבץ נדחים מתחיל להופיע, וקול בכי תמרורים של רחל המבכה על בניה מתמתק על ידי שפעת תנחומים, <u>של</u> "מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך, נאם ד', ושבו מארץ אויב, ויש תקוה לאחריתך, נאם ד' ושבו בנים לגבולם". ויצירת החיים המיוחדים בכל מאורם <u>ותטיבותם</u> המיוחדת, רוויה בטל העושר הכללי של האדם הגדול בענקים, ברכת אברהם, חזרת היא קלף צ"י יפה לו למטה. "והיה ברכה בך חותמים".
שמונה קבצים ו קעז אי אפשר לאדם מישראל שיהיה מסור ונאמן למחשבותיו הגיוניות, רעיונותיו ודמיונותיו, בחוץ לארץ, כתכונת הנאמנות הזאת בארץ ישראל. הופעות הקודש, באיזו מדרגה <u>שהן</u>, נקיות הן בארץ ישראל לפי הערך, ובחוץ לארץ מעורבות בסיגים וקלפות מרובים. אמנם לפי גודל התשוקה והקשור של האדם לארץ ישראל, הרי רעיונותיו מודככים מיסוד אורא דארץ ישראל החופף על כל מי שמצפה לראותה. "שמונה את ירושלים וגילו בה כל אוהביה".	4 ארץ ישראל ד (עמ' י) אי אפשר לאדם מישראל שיהיה מסור ונאמן למחשבותיו הגיוניות, רעיונותיו ודמיונותיו, בחוץ לארץ, כתכונת הנאמנות הזאת בארץ ישראל. הופעות הקודש, באיזו מדרגה <u>שהן</u>, נקיות הן בארץ ישראל לפי הערך, ובחוץ לארץ מעורבות <u>שהן</u> בסיגים וקלפות מרובים. אמנם לפי גודל התשוקה והקשור של האדם לארץ ישראל, הרי רעיונותיו מודככים מיסוד אורא דארץ ישראל החופף על כל מי שמצפה לראותה. "שמונה את ירושלים וגילו בה כל אוהביה".
שמונה קבצים ז קסז הדמיון של ארץ ישראל הוא צלול וברור, נקי וטהור ומסוגל להופעת האמת האלהית, להלבשת החפץ המרומם והנשגב של המגמה האידיאלית אשר בעליונות הקדש, מוכן להסברת נבואה ואורותיה, להבהקת רוח הקודש וזהריו. והדמיון אשר בארץ העמים עכור הוא, מעורב במחשכים, בצללי טומאה וזיהום, לא יוכל להתנשא למרומי קודש ולא יוכל להיות בסיס לשפעת האורה האלהית המתעלה מכל שפלות העולמים ומצריהם. מתוך שהשכל והדמיון אחוזים <u>שהן</u> זה בזה נפועלים ונפעלים זה על זה, על כן לא יוכל גם השכל שבחו"ל להיות מאיר באורו שבארץ ישראל. "אורא דארץ ישראל מחכים".	5 ארץ ישראל ה (עמ' י-יא) הדמיון של ארץ ישראל הוא צלול וברור, נקי וטהור ומסוגל להופעת האמת האלהית, להלבשת החפץ המרומם והנשגב של המגמה האידיאלית אשר בעליונות הקדש, מוכן להסברת נבואה ואורותיה, להבהקת רוח הקודש וזהריו. והדמיון אשר בארץ העמים עכור הוא, מעורב במחשכים, בצללי טומאה וזיהום, לא יוכל להתנשא למרומי קודש ולא יוכל להיות בסיס לשפעת האורה האלהית המתעלה מכל שפלות העולמים ומצריהם. מתוך שהשכל והדמיון אחוזים זה בזה נפועלים ונפעלים זה על זה <u>שהן</u>, לכן לא יוכל גם השכל שבחו"ל להיות מאיר באורו שבארץ ישראל. "אורא דארץ ישראל מחכים".
שמונה קבצים ה רב פעולת רוח הקדושה הנקלטת בארץ ישראל פועלת היא את ספולתה תדיר, גם אם נודמן הדבר ויצא האדם לחוץ לארץ, על ידי טעות או על ידי איזו סבה מוכרת. הרי גם הנבואה כשחלה אינה פוסקת גם בחוץ לארץ. "היה היה דבר ד' אל יחזקאל בארץ כשדים - היה, מפני שהיה כבר". שפעת הקדש, שהותחלה בארץ ישראל, מלקטת היא את כל ברורי הקדש הנמצאים בחוץ לארץ בכל המעמקים, ומקרבת אותם בכחה המושך אליה. וכל מה שקשה יותר לסבול את אור חוץ לארץ, כל מה שמרגישים יותר יתור את רוח הטומאה של ארמה טמאה, זהו סמן לקליטה יותר פנימית של קדושת ארץ ישראל, לחסד עליון, אשר לא יעזב ממנו מי שזכה להסתופף בצלצות של ארץ חיים, גם בהתרחקו ונודו, גם בגלותו וארץ נדידתו. הזרות שמרגישים בחוץ לארץ הרי היא מקשרת יותר את כל חשק הרוח הפנימי לארץ ישראל וקדושתה, הצפייה לראותה מתגברת וצויר חקיקת תבנית הקדש של ארץ אשר עיני ד' בה תמיד, מראשית השנה עד אחרית שנה, מתעמקת יותר ויותר, ועומק תשוקת הקדש של חבת ציון, של זכירת הארץ, שכל חמודות בה קשורות, כשהיא מתגברת בנשמה, אפילו יחידית, הרי היא עושה פעולת נביעה מעינית לכל הכלל, לרובבות נשמות הקשורות עמה, וקול שופר של קבוצ נדחים מתעורר ורחמים רבים מתגברים, ותקות חיים לישראל מתנוצצת, וצמח ד' הולך ופורח, ואור ישועה ומתפשט, כשחר פרוש על ההרים.	6 ארץ ישראל ו (עמ' יא) פעולת רוח הקדושה הנקלטת בארץ ישראל פועלת היא תדיר, גם אם נודמן הדבר ויצא האדם <u>חוצה</u> לארץ, על ידי טעות או על ידי איזו סבה מוכרת. הרי גם הנבואה כשחלה כבר בארץ ישראל אינה פוסקת גם בחוץ לארץ. "היה היה דבר ד' אל יחזקאל בארץ כשדים - היה, מפני שהיה כבר". שפעת הקדש, שהותחלה בארץ ישראל, מלקטת היא את כל ברורי הקדש הנמצאים בחוץ לארץ בכל המעמקים, ומקרבתם בכחה המושך אליה. כל מה שקשה יותר לסבול את אור חוץ לארץ, כל מה שמרגישים יותר את רוח הטומאה של ארמה טמאה, זהו סמן לקליטה יותר פנימית של קדושת ארץ ישראל, לחסד עליון, אשר לא יעזב ממנו מי שזכה להסתופף בצלצות של ארץ חיים, גם בהתרחקו ונודו, גם בגלותו וארץ נדידתו. הזרות שמרגישים בחוץ לארץ הרי היא מקשרת יותר את כל חשק הרוח הפנימי לארץ ישראל וקדושתה, הצפייה לראותה מתגברת וצויר חקיקת תבנית הקדש של ארץ אשר עיני ד' בה תמיד, מראשית השנה עד אחרית שנה, מתעמקת יותר ויותר, ועומק תשוקת הקדש של חבת ציון, של זכירת הארץ, שכל חמודות בה קשורות, כשהיא מתגברת בנשמה, אפילו יחידית, הרי היא עושה פעולת נביעה מעינית לכל הכלל, לרובבות נשמות הקשורות עמה, וקול שופר של קבוצ נדחים מתעורר ורחמים רבים מתגברים, ותקות חיים לישראל מתנוצצת, וצמח ד' הולך ופורח, ואור ישועה ומתפשט, כשחר פרוש על ההרים.

2. כך הוא בכ"י ובשק"ב. ואילו בשק"א תוקן כמו באורות. זהו הבדל שאינו רק לשוני בהכרח – לפי הגרסה שבאורות אפשר להבין שהחטאים גורמים למקור להזיל הזלות טמאות ואילו את הגרסה של "שהמקור" אפשר להבין להפך – הזלות המקור הם שגורמים לחטאים.

3. כך הוא בכ"י ובשק"א. ובאורות ובשק"ב תוקן ע"פ ישעיה ס"ו, י.

7	ארץ ישראל ז' (עמ' יא-יב) מלאה היא הנשמה אותיות מלאות אור חיים, מלאות דעה ורצון, מלאות רוח-הבטה ומציאות מלאה. מזוהה האותיות החיות הללו מתמלאות זיו חיים כל יתר הדרגות אשר לבנין החיים, אשר לכל שדרות הרצון, הדרצה והמפעל, לרוח ונשמה, בכל ערכיהם. כשנגשים למצוה, המצוה היא תמיד מלאה זיו חיים של כל עולמים, מלאה היא כל מצוה אותיות גדולות ונפלאות, מכל תרי"ג מצות התלויות בכל מצוה מכל חיי העולמים שבסוד האמונה. זיו אור אלהים חיים, אור חי העולמים, חי בכל נעם בהוד כל מצוה. תיכף בגשתנו למצוה לעשותה מתגדלות כל האותיות החיות שבמהותנו, אנו מתגדלים ומתגברים, מתעצמים באור חיים והויה עלינוה, מפוארה ועשירה עושר קדש עולמים, ובאור תורה וזיו חכמה נהרות עלינו אותן האותיות של מקורות התורה, ולעומתם מתנשאות אותיות החיים המלאות זיו ואור פנימי שבמהותנו, ותסיסה הרת- עולמים מתהווה. עז חדות נעם, גבורת קודש וששון עדינים, מתהווה ברוחנו פנימה, ובכל היקום מתחדש אור וחיים. העולם מוכרע על ידינו לזכות, על כל פנים מתוסף אור ויושר, רצון ושובע טוב פנימי. בארץ ישראל מתגדלות האותיות של נשמתנו, שם מחשיפות הן נהרה, יונקות חיים עצמיים מזיו החיים של כנסת ישראל, מושפעות הן מסוד יצירתם המקורית בדרך ישרה. אוריא דארץ ישראל ממציא את הגדול הרענן של אותיות החיים הללו, בזיו תפארה, ביידידות נעימה ובגבורת רעם עליה מלאה שפעת קודש, "כל הכתוב לחיים בירושלם". הצפיה לראות בהוד ארץ חמדה, השקיקה הפנימית לארץ ישראל מגדלת את אותיות הקודש, את אותיות החיים העצמיות הישראליות שבפנימיותנו ועצמיותנו, היא מגדלתם גדול רוחני פנימי, "אחד הנולד בה ואחד המצפה לראותה", "ולציון יאמר איש ואיש יולד בה, והוא יכוננה עליון, ד' יספור בכתב עמים, זה יולד שם סלה".⁶ המשפט, - העמוד האמצעי, שכל הטרקלין עליו נשען, "משל למטרונה ההולכת ושפוליה מכאן ומכאן, משפטים באמצעיתה של תורח", הם הם מהות החיים, מהות החיים, "משפט בני ישראל", מהות החפץ הנשמתי הספוג בנשמת משיח רוח אפנו אשר יקרא לו ד' צדקנו, אשר יגלה אור משפט ד' בארץ בגבורה עליונה, השוללת כל מלחמה וכל שפיכות דמים. משפט בני ישראל על לב אהרן - תמצית האותיות הנשמטות של כל ישראל, מאירה באורים ותומים, בולטות או מצטרפות	שמונה קבצים ה עו מלאה היא הנשמה אותיות מלאות אור חיים, מלאות דעה ורצון, מלאים רום והבטה⁴ ומציאות מלאה. מזוהה האותיות החיות הללו מתמלאים זיו חיים כל יתר הדרגות אשר לבנין החיים, אשר לכל שדרות הרצון, הדרצה והמפעל, לרוח ונשמה, בכל ערכיהם. כשנגשים למצוה, המצוה היא תמיד מלאה זיו חיים של כל עולמים, מלאה היא כל מצוה אותיות גדולות ונפלאות, מכל תרי"ג מצות התלויות בכל מצוה מכל חיי העולמים שבסוד האמונה. זיו אור אלהים חיים, אור חי העולמים, חי בכל נעם בהוד כל מצוה. תיכף בגשתנו למצוה לעשותה מתגדלים כל האותיות החיים שבמהותנו, אנו מתגדלים ומתגברים, מתעצמים באור חיים והויה עלינוה, מפוארה ועשירה עושר קדש עולמים.⁵ ובאור תורה וזיו חכמה נהרים עלינו אותם האותיות של מקורות התורה, ולעומתם מתנשאים אותיות החיים המלאים זיו ואור פנימי שבמהותנו, ותסיסה הרת- עולמים מתהווה. עז נחדות נעם, גבורת קודש וששון עדינים, מתהווה ברוחנו פנימה, ובכל היקום מתחדש אור וחיים. העולם מוכרע על ידינו לזכות, על כל פנים מתוסף אור ויושר, רצון ושובע טוב פנימי. בארץ ישראל מתגדלים האותיות של נשמתנו, שמה מסיפים הם נהרה, יונקים חיים עצמיים מזיו החיים של כנסת ישראל, מושפעים הם מסוד יצירתם המקורית בדרך ישרה. אוריא דארץ ישראל ממציא את הגדול הרענן של אותיות החיים הללו, בזיו תפארה, ביידידות נעימה ובגבורת רעם עליה מלאה שפעת קודש, "כל הכתוב לחיים בירושלם". הצפיה לראות בהוד ארץ חמדה, השקיקה הפנימית לארץ ישראל מגדלת את אותיות הקודש, את מיות החיים העצמיים הישראליים שבפנימיותנו ועצמיותנו, היא מגדלתם גדול רוחני פנימי, "אחד הנולד בה ואחד המצפה לראותה", "ולציון יאמר איש ואיש יולד בה, והוא יכוננה עליון, ד' יספור בכתב עמים, זה יולד שם סלה". המשפט, העמוד האמצעי, שכל הטרקלין עליו נשען, "משל למטרונה ההולכת ושפוליה מכאן ומכאן, משפטים באמצעיתה של תורח", הם הם מהות החיים, "משפט בני ישראל", מהות החפץ הנשמתי הספוג בנשמת משיח רוח אפנו אשר יקרא לו ד' צדקנו, אשר יגלה אור משפט ד' בארץ בגבורה עליונה, השוללת כל מלחמה וכל שפיכות דמים. משפט בני ישראל על לב אהרן - תמצית האותיות הנשמטות של כל ישראל, מאירים באורים ותומים, בולטים או מצטרפים.
8	ארץ ישראל ח (עמ' יב-יג) בתוך הלב פנימה, כחדרי טהרתו וקדושתו, מתגברת היא השלהבת הישראלית, הדרושת בחזקה את ההתקשרות האמיצה והתדירה של החיים אל מצות ד' כולן, לצקת את רוח ד', רוח ישראל המלא הכללי הממלא את כל חללה של הנשמה, בתוך כל הכלים הרבים המיוחדים לה, להביע את הבטוי הישראלי המלא בהבלטה גמורה, מעשית ואידיאלית. הרשפים מתגברים בלב הצדיקים, יקוד אש קודש יוקד ועולה, ובלב כל האומה הוא בוער מימים ימימה, "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", ובלב כל ריקנים שבישראל ובכל כל פושעי ישראל האש בוער ויוקד בפנימי פנימיות, ובכללות האומה כולה כל חפץ החירות וכל תשוקת החיים, כל תשוקת חיי הכלל והפרט, כל תקוה של גאולה, רק ממקור מעין חיים זה הם נובעים, כדי לחיות את החיים הישראליים במלואם בלא סתירה ובלא הגבלה, וזאת היא תשוקת ארץ ישראל, אדמת הקודש, ארץ ד', שבה המצות כולן מתגלמות ומתבלטות בכל חטיביותן. והתשוקה הזאת של הוצאת צביון רוח ד', של נשיאת ראש ברוח ד' בעצם גדולתו, היא פועלת על הלבבות כולם והכל חפצים להתאחד אמו, לטעום נעימת חייו, "על כן אהבתי מצותיך מזהב ומפז". עמו, שבלב, המראה לעולם כולו את גבורת האומה בשמירת צביונה, שמה וערכה, אמונתה, ומשאת נפשה, כלול הוא בתשוקת חיי האמת, והחיים של המצות כולן, שיהל עליה אור התורה בכל מלואו וטובו. אם יפלא בעיני כל עומד מרחוק: איך אפשר, שכל הרוחות, אשר לכאורה גם מאמונה הם רחוקים, יפעם בהם רוח החיים בכהו הפנימי לא לבד לקרבת אלהים כללית כי אם לחיי ישראל האמתיים,	שמונה קבצים ה רמב בתוך הלב פנימה, כחדרי טהרתו וקדושתו, מתגברת היא השלהבת הישראלית, הדרושת בחזקה את ההתקשרות האמיצה והתדירה של החיים אל מצות ד' כולן, לצקת את רוח ד', רוח ישראל המלא הכללי הממלא את כל חללה של הנשמה, בתוך כל הכלים הרבים המיוחדים לה, להביע את הבטוי הישראלי המלא בהבלטה גמורה, מעשית ואידיאלית. הרשפים מתגברים בלב הצדיקים, יקוד אש קודש יוקד ועולה, ובלב כל האומה הוא בוער מימים ימימה, "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", ובלב כל ריקנים שבישראל ובכל כל פושעי ישראל האש בוער ויוקד בפנימי פנימיות, ובכללות האומה כולה כל חפץ החירות וכל תשוקת החיים, כל תשוקת חיי הכלל והפרט, כל תקוה של גאולה, רק ממקור מעין חיים זה הוא נובע, כדי לחיות את החיים הישראליים במלואם בלא סתירה ובלא הגבלה, וזאת היא תשוקת ארץ ישראל, אדמת הקודש, ארץ ד', שבה המצות כולן מתגלמות ומתבלטות בכל חטיביותן. והתשוקה הזאת של הוצאת צביון רוח ד', של נשיאת ראש ברוח ד' בעצם גדולתו, היא פועלת על הלבבות כולם והכל חפצים להתאחד עמו, לטעום נעימת חייו, "על כן אהבתי מצותיך מזהב ומפז". האומץ שבלב, המראה לעולם כולו את גבורת האומה בשמירת צביונה, שמה וערכה, אמונתה, ומשאת נפשה, כלול הוא בתשוקת חיי האמת, והחיים של המצות כולן, שיהל עליה אור התורה בכל מילואו וטובו. אם יפלא בעיני כל עומד מרחוק: איך אפשר, שכל הרוחות, אשר לכאורה גם מאמונה הם רחוקים, יפעם בהם רוח החיים בכהו הפנימי לא לבד לקרבת אלהים כללית כי אם לחיי

4. כך הוא בכ"י ובשק"ב. הנוסח בשק"א הוא "מלאות רום הבטה". ועיין בשק"ב ב עמ' תקא, על הסברים אפשריים לנוסח.
5. כך הוא הפיסוק בש"ק, ועל פיו המילים "ובאור תורה וזיו חכמה" הן תחילת המשפט הבא. אבל באורות הפיסוק משייך אותן לסוף המשפט הקודם.
6. ראה בשק"ב ב עמ' תקא על קו מפריד זה.

להחטבתן של המצות בצירור וברעיון, בשירה ובפועל, - אל יפלא בעיני כל הקשור במעמקי רוחו בתוך עמקיה של כנסת ישראל ויודע את נפלאות סגולותיה. זהו רו הגבורה, רוממות החיים אשר לעד לא יתמו. "אמרתם את חקותי ואת מצוותי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, אך י' ד'י", "לחמתיכם לפני ד' בארצות החיים, כי ארץ ישראל".	ישראל האמתיים, להחטבתן של המצות בצירור וברעיון, בשירה ובפועל, אל יפלא בעיני כל הקשור במעמקי רוחו בתוך עמקיה של כנסת ישראל ויודע את נפלאות סגולותיה. זהו רו הגבורה, רוממות החיים אשר לעד לא יתמו. אשר יעשה אותם האדם וחי בהם.
--	--

1.2 המלחמה

מס'	הפסקות באורות (מהד' תש"י)	הפסקות במקורן
10	המלחמה ב (עמ' יג-יד) אנו מסתכלים בדורות הראשונים, המסופרים בתורה, בנביאים ובכתובים, אותם הדורות שהיו עסוקים במלחמה - והם הם הגדולים שאנו מתיחסים אליהם בידידות וגדולת קודש. הננו מבינים, שהזיק הנשמתי הוא היסוד: אותו מעמד העולם, שהלך במרוצתו אז, שהיתה המלחמה כל כך נחוצה בו, הוא גרם להופיע את אלה הנשמות, שהרגשתן הפנימית בתוכן שלם היתה. מלחמת קיומם, קיום האומה, מלחמת ד' היתה בהכרח פנימית. עזיזים היו ברוחם וידעו בעמק החשך לבחור בטוב ולסור מן הרע, "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירע רע כ' אתה צמח". כשאנו מתבוננים אליהם, הננו, בכל ההופעה הרוחנית שאנו כל כך שוקקים לה, משתוקקים לאמוצם, לכח החיים החטוב והגבוש, האיתן והמוצק, ששכן בתוכם, ומתוך תשוקה זו, כתנו הרוחני מתאמץ וכח גבורתו מתעדן, ואותן הנשמות החזקות חוזרות לחיות בנו כימי עולם.	שמונה קבצים ו קג אנו מסתכלים בדורות הראשונים, המסופרים בתורה, בנביאים ובכתובים, אותם הדורות שהיו עסוקים במלחמה, והם הם הגדולים שאנו מתיחסים אליהם בידידות וגדולת קודש. הננו מבינים, שהזיק הנשמתי הוא היסוד. אותו מעמד העולם, שהלך במרוצתו אז, שהיתה המלחמה כל כך נחוצה בו, הוא גרם להופיע את אלה הנשמות, שהרגשתן הפנימית בתוכן שלם היתה. מלחמת קיומם, קיום האומה, מלחמת ד' היתה בהכרח פנימית. עזיזים היו ברוחם, ידעו בעמק החשך לבחור בטוב ולסור מן הרע, גם כי אלך בגיא צלמות לא אירע רע כ' אתה צמח. כשאנו מתבוננים אליהם, הננו, בכל ההופעה הרוחנית שאנו כל כך שוקקים לה, משתוקקים לאמוצם, לכח החיים החטוב והגבוש, האיתן והמוצק, ששכן בתוכם, ומתוך תשוקה זו, כת הרוחני שלנו מתאמץ וכח גבורתו מתעדן, ואותן הנשמות החזקות חוזרות לחיות בנו כימי עולם.
11	המלחמה ג (עמ' יד) עצבנו את הפוליטיקה העולמית מאונס שיש בו רצון פנימי, עד אשר תבא עת מאושרה, שיהיה אפשר לנהל ממלכה בלא רשעה וברבריות; זהו הזמן שאנו מקוים. מוכן הדבר, שכדי להגשימו אנו צריכים להתעורר בכחותינו כולם, להשתמש בכל האמצעים שהזמן מביא: הכל יד אל בורא כל עולמים מנהלת. אבל האיחור הוא איחור מוכרח, בחלה נפשנו בחטאים האיומים של הנהגת ממלכה בעת רעה. והנה הגיע הזמן, קרוב מאד, העולם יתבסס ואנו נוכל כבר להכין עצמנו, כי לנו כבר אפשר יהיה לנהל ממלכתנו על יסודות הטוב, החכמה, היושר וההארה האלהית הברורה. "יעקב שלח לעשו את הפורפירא": "יעבר נא אדוני לפני עבדו", אין הדבר כדאי ליעקב לעסוק בממלכה, בעת שהיא צריכה להיות דמים מלאה, בעת שתובעת כשרון של רשעה. אנו קבלנו רק את היסוד כפי ההכרח ליסד אומה, וכיון שנגמל הגזע הודחנו ממלך, בגוים נתפורנו, נורענו במעמקי האדמה, עד אשר עת הזמיר הגיע וקול התור ישמע בארצנו.	שמונה קבצים ו קא הנחנו את הפוליטיקה העולמית מאונס שיש בו רצון פנימי, עד אשר תבא עת מאושרה שיהיה אפשר לנהל ממלכה בלא רשעה וברבריות; זהו הזמן שאנו מקוים. מוכן הדבר, שבהגשימו אנו צריכים להתעורר בכחותינו כולם, להשתמש בכל האמצעים שהזמן מביא, הכל יד אל בורא כל עולמים מנהלת. אבל האיחור הוא איחור מוכרח, בחלה נפשנו בחטאים האיומים של הנהגת ממלכה בעת רעה. והנה הגיע הזמן, קרוב מאד, העולם יתבסס ואנו נוכל כבר להכין עצמנו, כי לנו כבר אפשר יהיה לנהל ממלכתנו על יסודות הטוב, החכמה, היושר וההארה האלהית הברורה. יעקב שלח לעשו את הפורפירא, יעבר נא אדוני לפני עבדו, אין הדבר כדאי ליעקב לעסוק בממלכה, בעת שהיא צריכה להיות דמים מלאה, בעת שתובעת כשרון של רשעה. אנו קבלנו רק את היסוד כפי ההכרח ליסד אומה, וכיון שנגמל הגזע הודחנו ממלך, בגוים נתפורנו, נורענו במעמקי האדמה, עד אשר עת הזמיר יגיע וקול התור ישמע בארצנו.
12	המלחמה ד (עמ' יד) לולא חטא העגל היו האומות יושבות ארץ ישראל משלימות עם ישראל ומודות להם, כי שם ד' הנקרא עליהם היה מעורר בהן יראת הרוממות, ולא היתה שום שיטת מלחמה נוהגת, וההשפעה היתה הולכת בדרכי שלום כבימות המשיח. רק החטא גרם ונתאחר הדבר אלפי שנים, וכל מסכות העולם הנן אחוזות זו בזו להביא את אור ד' בעולם, וחטא העגל ימחה לגמרי, וממילא כל רואיהם יכירו כי הם זרע ברך ד', והעולם יתוקן באורח שלום ורגשי אהבה, ונעם ד' יוחש בכל לבב, לעג רוח ולעדן נשמה ולכל בהם תחיה נפש כל חי.	שמונה קבצים ו קבג לולא חטא העגל היו האומות שוכני ארץ ישראל משלימים עם ישראל ומודים להם, כי שם ד' הנקרא עליהם היה מעורר בהם יראת הרוממות, ולא היתה שום שיטת מלחמה נוהגת, וההשפעה היתה הולכת בדרכי שלום כבימות המשיח. רק החטא גרם, ונתאחר הדבר אלפי שנים, וכל מסיבות העולם הנן אחוזות זו בזו להביא את אור ד' בעולם, וחטא העגל ימחה לגמרי, וממילא כל רואיהם יכירו כי הם זרע ברך ד', והעולם יתוקן באורח שלום ורגשי אהבה, ונעם ד' יוחש בכל לבב, לעג רוח ולעדן נשמה ולכל בהם תחיה נפש כל חי.
13	המלחמה ה (עמ' טו) הכבישה המוסרית שעל פי התרבות החולונית, ששלטה הרבה על העמים, העיקה על לבם, והרבה מדות רעות, חליים וקצפונות, נצברו במעמקי נשמותיהם. והם יוצאים מחרצבותיהם על ידי המלחמות רבות הדמים וגדולות האכזריות, הנאותה יותר לטבעם הבלתי מזוקק עדיין כעת.	שמונה קבצים ו קנא הכבישה המוסרית שעל פי התרבות החולונית, ששלטה הרבה על העמים, העיקה על לבם, והרבה מדות רעות, חליים וקצפונות, נצברו במעמקי נשמותיהם. והם יוצאים מחרצבותיהם על ידי המלחמות רבות הדמים וגדולות האכזריות, הנאותה יותר לטבעם הבלתי מזוקק עדיין כעת.
14	המלחמה ו (עמ' טו) כל העמים מתפתחים, יוצאים אל הפועל על ידי תנועותיהם הטבעיות. המלחמות מעמיקות את הערך המיוחד של כל עם, עד שמתבלט צורתו ויוצאת אל הפועל בהגמרה בכל פרטי עמקיה. ישראל הוא האספקלריא הכללית של כל העולם, וכל זמן שיש עם בעולם, שלא יצא אל הפועל הגמור בכל תכסיסיו, יש כחות לעומת זה באור הספוג של כנסת ישראל. על כן בכל זמן וזמן שמלכיות מתגורת זו בזו יוצאים אל הפועל ציורים מיוחדים להשלמתם ה' הצמיח,	שמונה קבצים ו קנב כל העמים מתפתחים, יוצאים אל הפועל על ידי תנועותיהם הטבעיות. המלחמות מעמיקות את הערך המיוחד של כל עם, עד שמתבלט צורתו ויוצאת אל הפועל בהגמרה בכל פרטי עמקיה. ישראל הוא האספקלריא הכללית של כל העולם, וכל זמן שיש עם בעולם, שלא יצא אל הפועל הגמור בכל תכסיסיו, יש כחות לעומת זה באור הספוג של כנסת ישראל. על כן בכל זמן וזמן שמלכיות מתגורת זו בזו יוצאים אל הפועל ציורים מיוחדים להשלמתם,

1.3 ישראל ותחיתו

9. נוסח זה מקורו ככל הנראה בטעות, ובמהדורת תשס"ד תוקן ל"בבהירותו" כנוסח בש"ק.

והעם אשר ד' אלהיו יודע לספר כח מעשי ד', יודע לספר שאלהי ישראל אלהי עולם הוא, בורא שמים וארץ, ושהכל ברא לכבודו, וכבודו כבוד כל עולמים, חיי כל עולמים, וחקר כבודו כבוד. וידעתו זאת היא תכונת רוחו, מורשת אבותיו, הכרתו הפנימית, חודרת בכל לב ובכל נשמה, אחוזה קשורה ורבוקה בנעימת אמונתו, אמונת אומן, בבירור תולדתו, בנצחונותיו על כל, בסגולת קיומו ועמדתו נגד צרי הרבים, אשר המה כשלו ונפלו והוא קם והתעורר. ויותר מכל חרותה ידעת קודש עולמי עולמים זו בנשמתו הפנימית, בתביעת רוחו, בזוהר שירתו, בהתגלמות חייו, מתאמת לאופי מוסרו, לתכנית מדיניותו, והיא יסוד כל שאיפותיו. והאמת העליונה הזאת היא מקוממת את כל היקום, כל יציר נברא ממנה חי, הכל מכחה ישתלם, כל הנופלים <u>על ידה יקומו</u>, כל עשוקי כח, כל רצוצי משפט, <u>מזיה ישוב וינהרו</u>, כל טבועי שאול בחילה יעלו ויעמדו במרחב, כל זהומי כל תאוה סוררה, כל חשוכי כל סכלות וכל תעוב, על ידי אור עולמי אין קץ זה יביטו וינהרו. אור ישראל נוח והולך ואור, מפעם בקרב נשמתו. כח מעשיו הגיח לעמו לתת להם נחלת גוים. מעשי ידיו אמת ומשפט, נאמנים כל פקודיו סמוכים לעד לעולם, עשויים באמת וישר, פדות שלח לעמו, צוה לעולם בריתו, קרוש ונורא שמו. וגבורת אלהי עולם, אלהי ישראל, אדון כל העולמים, מתברכת ומתגברת בתועפות הופעותיה ברוממות קרנם של ישראל, ביסוד האומה היא זורחת ומופיעה, בתאות גאולתה היא חיה ומתעוררת. האל, הבורא היוצר, הקורא כל יש מאין, הנוטה צפון על תהו, אשר בידו מחקרי ארץ ותועפות הרים לו, מעונה אלהי קדם. "מעון אתה היית לנו בדרור ודור, בטרם הרים יולדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל. ותפארת אל זאת, כתר מלכות אלהים חיים, בישראל היא שרויה. אין עם ולשון שיוכל להגות ברוחו אמת חודרת תבל ומלאה זאת. עד מתי עוזך בשבי ותפארתך ביד צר, עוררה גבורתך אל אלהים עליון. לפני אפרים ובנימין ומנשה עוררה את גבורתך, ולכה לישועתה לנו. הושיעה את עמך, פדה גוי ואלהיו, ופדה תפדה כי גואל חזק אתה, כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך. מאין כמוך ד', גדול אתה וגדול שמך בגבורה. מי כמוך חסין יה, ואמונתך סביבותך. אתה מושל בגאות הים, בשוא גליו אתה תשבחם. אתה דכית כחלל רהב, בזרע עזך פורת אויבך. לך שמים אף לך ארץ, תבל ומלאה אתה יסדתם. צפון וימין אתה בראתם, תבור וחרמון בשמך ירננו. כי לד' מגננו, לקדוש ישראל מלכנו. כי כל אלהי העמים אלילים וד' שמים עשה.	ברחובותינו, אשרי העם שככה לו, אשרי העם שד' אלהיו". והעם אשר ד' אלהיו יודע לספר כח מעשי ד', יודע לספר, שאלהי ישראל אלהי עולם הוא, בורא שמים וארץ ושהכל ברא לכבודו, וכבודו כבוד כל עולמים, חיי כל עולמים, וחקר כבודו כבוד. וידעתו זאת היא תכונת רוחו, מורשת אבותיו והכרתו הפנימית, חודרת כל לב ובכל נשמה, אחוזה, קשורה ורבוקה, בנעימת אמונתו, אמונת אומן, בבירור תולדתו, בנצחונותיו על כל, בסגולת קיומו ועמדתו נגד צרי הרבים, אשר המה כשלו ונפלו והוא קם והתעורר. ויותר מכל חרותה ידעת קדש עולמי עולמים זו בנשמתו הפנימית, בתביעת רוחו, בזוהר שירתו, בהתגלמות חייו, מתאמת לאפי מוסרו, לתכנית מדיניותו, והיא יסוד כל שאיפותיו. והאמת העליונה הזאת היא מקוממת את כל היקום, כל יציר נברא ממנה חי, הכל מכחה ישתלם, כל הנופלים <u>יקומו על ידה</u>, כל עשוקי כח, כל רצוצי משפט <u>ישוב וינהרו מזיה</u>, כל טבועי שאול בחילה יעלו ויעמדו במרחב, כל זהומי כל תמונה סוררה, כל <u>החשוכים על ידי</u> כל סכלות וכל תעוב, על-ידי אור עולמי אין קץ זה יביטו וינהרו. אור ישראל זורח והולך ואור, מפעם בקרב נשמתו אמת הלמות גאולתו. "כח מעשיו הגיח לעמו, לתת להם נחלת גוים. מעשי ידיו אמת ומשפט, נאמנים כל פקודיו סמוכים לעד לעולם, עשויים באמת וישר, פדות שלח לעמו, צוה לעולם בריתו, קרוש ונורא שמו". וגבורת אלהי עולם אלהי ישראל, אדון כל העולמים, מתברכת ומתגברת בתועפות הופעותיה ברוממות קרנם של ישראל, ביסוד האומה היא זורחת ומופיעה, בתאות גאולתה היא חיה ומתעוררת, - האל, הבורא היוצר, הקורא כל יש מאין, הנוטה צפון על תהו, אשר בידו מחקרי ארץ ותועפות הרים לו, מעונה אלהי קדם. "מעון אתה היית לנו בדרור ודור, בטרם הרים יולדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל". ותפארת אל זאת, כתר מלכות אלהים חיים, בישראל היא שרויה. אין עם ולשון <u>שיוכל להגות ברוחו אמת חודרת תבל ומלאה זאת</u>. עד מתי עוזך בשבי ותפארתך ביד צר. עוררה גבורתך אל אלהים עליון. "לפני אפרים ובנימין ומנשה עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו". הושיעה את עמך ופדה גוי ואלהיו, ופדה תפדה, כי גואל חזק אתה. "כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך", "מאין כמוך ד' גדול אתה וגדול שמך בגבורה". "מי כמוך חסין יה ואמונתך סביבותך. אתה מושל בגאות הים, בשוא גליו אתה תשבחם. אתה דכית כחלל רהב, ¹⁰ בזרע עזך פורת אויבך. לך שמים אף לך ארץ, תבל ומלאה אתה יסדתם. צפון וימין אתה בראתם, תבור וחרמון בשמך ירננו". "כי לד' מגננו, לקדוש ישראל מלכנו", "כי כל אלהי העמים אלילים וד' שמים עשה".
שמונה קבצים ז א-ב שתי הבנות כלליות הן, המקיפות את ההויה ואת התורה, את כל ההסתכלות בכל שנוי דרכיה, ההבנה הסיבתית וההבנה המוסרית. בתוך ההבנה הסיבתית, הקדומה בזמן לגבי רוח האדם, כלולה היא בתור נשמה עליונה המחיה אותה, ההבנה המוסרית. ההבנה הסבתית מציעה חקים אחוזים זה בזה על כל המרחב הישותי, מתחיל בעולם החמרי וכחותיו, והולך ומקיף, מטפס ועולה, עד הירוממות <u>le</u> העולמים הרוחניים, ומתנחל את מציאותה כפי עושר הרוח הגדול אשר לאדם, שצד גדלותו מתעלה ומתבלט בהיותו אחוז בחופש ציורו, עם כל קטנו להחליט דבר ודאי במה שנעשה מחוצה לחוג פנימיותו. בשלשלת הסבתית מונחה איזון העקה כללית, איזון מניעה, המעצרת את החקים ותכנם שלא ילכו בדרכים אחרים, כי אם באותם הדרכים שהשלשלת הסבתית מקשרת אותם. והעקה זו בעצמה היא <u>חידה נעלמה</u>, ומכל מקום, עם כל המניעה שיש בחכונת שכלנו לחדור לעמקה של חידת עולם זו, אין זה <u>עוצר</u> לפנינו את הדרך <u>le</u> ההסתעפות השכלית לכל אותו הבנין הגדול של ההבנה החקית. אבל בעת אשר אנו עולים למעלה יותר עליונה, של הירות נשגבה, אז משתחררים אנחנו מכל אותה המועקה הסיבתית, וכל הבנין החקי מצטייר לפנינו בתור קשרים מוסריים אחוזים זה בזה, שההידוק והאומן שבהם הוא לא פחות חזק ואמיץ, ועוד יותר מחוטב, מאותו של התכין אשר להבנה הסבתית, וערכו הכללי הוא נשגב ונעלה ממנו באין ערוך. אז אנו עומדים בעולם של חופש <u>le</u> כשהעולם המוסרי מתגלה ומושכו אליו, משפיע עליו מאורו ונמצא שהוא כולו טבוע בים של אור חיים זה של החקים המוסריים שהם הרבה עליונים ונשגבים מהחקים הסבתיים. וכשאנו מעמקים בדבר הרינו מוצאים אח"כ	ישראל ותחתיו ב (עמ' יט-כ) שתי הבנות כלליות הן, המקיפות את ההויה ואת התורה, את כל ההסתכלות בכל שנוי דרכיה: <u>ההבנה המוסרית וההבנה הסבתית</u>. בתוך ההבנה הסבתית, הקדומה בזמן לגבי רוח האדם, כלולה היא, בתור נשמה עליונה המחיה אותה, ההבנה המוסרית. ההבנה הסבתית מציעה חקים אחוזים זה בזה על כל מרחב היש. מתחיל בעולם החמרי וכחותיו והולך ומקיף, מטפס ועולה עד רוממות העולמים הרוחניים ומתנחל את מציאותה כפי עשר הרוח הגדול אשר לאדם, שצד גדלותו מתעלה ומתבלט בהיותו אחוז בחופש ציורו, עם כל קטנו להחליט דבר ודאי במה שנעשה מחוצה לחוג פנימיותו. בשלשלת הסבתית מונחה איזון העקה כללית, איזון מניעה, המעצרת את החקים ותכנם שלא ילכו בדרכים אחרים כי אם באותם הדרכים שהשלשלת הסבתית מקשרת אותם <u>המש</u>. העקה זו עצמה <u>חידה נעלמה</u> היא, ומכל מקום, עם כל המניעה שיש בחכונת שכלנו לחדור לעמקה של חידת עולם זו, אין זה <u>חוסס</u> לפנינו את דרך ההסתעפות השכלית לכל אותו הבנין הגדול של ההבנה החקית. אבל בעת אשר אנו עולים למעלה יותר עליונה של הירות נשגבה, אז אנחנו משתחררים מכל אותה המועקה הסבתית, וכל הבנין החקי מצטייר לפנינו בתור קשרים מוסריים אחוזים זה בזה, שההידוק והאומן שבהם הוא לא פחות חזק ואמיץ, ועוד יותר מחוטב, מאותו של התכין אשר להבנה הסבתית, וערכו הכללי הוא נשגב ונעלה ממנו באין ערוך. אז אנו עומדים בעולם של חופש: כשהעולם המוסרי מתגלה לפנינו מרומם הוא את העולם החקי הסבתית כולו ומושכו אליו, משפיע עליו מאורו ונמצא שהוא כולו טבוע בים של אור חיים זה של החקים המוסריים שהם הרבה עליונים ונשגבים מהחקים הסבתיים. וכשאנו מעמקים בדבר הרינו מוצאים אח"כ

הסבתיים. וכשאנו מעמיקים בדבר, הרינו מוצאים אחר כך את כל הפרטים של העולם הסבתי, כולם עומדים בתבניתם המעולה בעולם המוסרי המלא זיו, המתנשא ממעל להם.¹¹ כשאנו מסתכלים בקשר התורה עם האומה, ברית כרותה לארץ ולעם, כשדברים ב' אלהים הרי הם מצליחים, עולים ומתפתחים, משתרשים בארצם ועושים חיל. כשזונים אחרי אלהי נכר, הרי הם מתדלדלים ונופלים, חרבן האומה והארץ בא וצרות וכליונות הולכות ובאות. כשאנחנו מחפשים את הפתרון בעולם הסבתי הרינו מוצאים, שרוח ישראל אחוז הוא בשלשלת אורגנית חזקה. דעותיו, מהלכי חייו, מגמת פניו בתעופת רוחו הכללית, האמת העליונה המתגלה בו ועל ידו, תכונת ארצו וברכותיה, החן התאמצות הנשמות היחידיות, המשכת ברכותיהן, לשדי חייהן, החן המשוך על הכלל ועל הפרט, העצות והנסיות הבונות את הבנין הכללי ומבועיהן, בהירות הסקירות, המנוחה הפנימית, חזוק הרוח ושלות החיים, - הכל אחוז זה בזה. באותה ההבטאה הנפשית של הרבקות ב' אלהי, אלהי אבותינו הראשונים המעלה אותו מארץ מצרים מבית עבדים, המביאהו אל ארץ הברית והשבועה, המורהו דרכי חיים ונתיבות עולמים, אחוזים הם זה בזה הקישורים, והיא משאבת אל תוכו את כל אוצר החיים והתנובה. ובהפרדו ממקור חייו, הרוח מתחלחל, שפעת החיים הכלליים האחוזים ברתוקות הגוי והארץ, המורשה והמקדש, המוסר והאמונה, מתחלש. רוח זר בא ומפעם, והוא צמח לא יעשה קמח, לא יקלט ולא יצמיח. והגוי רואים את המארה באה ועושה שמות, עד אשר ישוב העם אל חייו, אל מקור ישעו, ישיב אליו את רוחו, יקשר באמץ לבב וברוח בינה אל שם ד' אלהי ישראל, ומנולי פלגיו של הרעיון הכללי, העמוק והחסון, המתאם לרוח עולמים ולחטיביות המיוחדת של ישראל, ישועה חוזרת ומארה. - כל זאת היא בינה גלויה, הכרה מעשית המחיה ומשיבה רוח. אבל מיד אנו באים להתרומם בחדירה יותר פנימית, שממעל לכל הארג החקיי הזה ארג מוסרי נתון. הרעננה, המחיה את השלשלת הסבטית הגדולה הזאת, שם מונח כל האמץ, כל הזיו של החיים האלה המתגלים בהופעותיהם בעזיות כל כך גדולה, בדיקנות כל כך אדירה. ההופעה המוסרית מגלה בנו צביון של אמרה, "שכך ראוי להיות", "כך צריך להיות", לא רק "כך הוא" ו"ככה נהיה". ומההכרה ש"כך צריך להיות" בהתגלותה של הבינה המוסרית אנו חוזרים אח"כ להכיר את השלשלת החקית המוסרית בכל פרטיה, בכל עמקה וגובהה, רחבה והקפה, פנימיותה וחיצוניותה. השתגבות כפולה, חיה ורעננה, מתעוררת <i>שכ</i> בקרבנו פנימה, ומענינות של עצה ותבונה, צביונים חיים ותחבולות ישרות, הולכים ומתגלים בקרב כל כליות ולב. רוח האומה מתעורר לתחיה, ובמחבא החיים אור קדושה וטהרה זורח, אורו של משיח.	את כל הפרטים של העולם הסבתי, כולם עומדים בתבניתם המעולה בעולם המוסרי המלא זיו, המתנשא ממעל להם. - כשאנו מסתכלים בקשר התורה עם האומה, ברית כרותה לארץ ולעם, כשדברים ב' אלהים הרי הם מצליחים, עולים ומתפתחים, משתרשים בארצם ועושים חיל, כשזונים אחרי אלהי נכר <i>שכא</i> הרי הם מתדלדלים ונופלים, חרבן האומה והארץ בא וצרות וכליונות הולכות ובאות. כשאנחנו מחפשים את הפתרון בעולם הסבתי הרינו מוצאים, שרוח ישראל אחוז הוא בשלשלת אורגנית חזקה. דעותיו, מהלכי חייו, מגמת פניו בתעופת רוחו הכללית, האמת העליונה המתגלה בו ועל ידו, תכונת ארצו וברכותיה, החן התאמצות הנשמות היחידיות, המשכת ברכותיהן, לשדי חייהן, החן המשוך על הכלל ועל הפרט, העצות והנסיות הבונות את הבנין הכללי ומבועיהן, בהירות הסקירות, המנוחה הפנימית, חזוק הרוח ושלות החיים, - הכל אחוז זה בזה. באותה ההבטאה הנפשית של הרבקות ב' אלהי, אלהי אבותינו הראשונים המעלה אותו מארץ מצרים מבית עבדים, המביאהו אל ארץ הברית והשבועה, המורהו דרכי חיים ונתיבות עולמים, אחוזים הם זה בזה הקישורים: והיא משאבת אל תוכו את כל אוצר החיים והתנובה. ובהפרדו ממקור חייו, הרוח מתחלחל. שפעת החיים הכלליים, האחוזים ברתוקות הגוי והארץ, המורשה והמקדש, המוסר והאמונה, מתחלש. רוח זר בא ומפעם, והוא צמח לא יעשה קמח, לא יקלט ולא יצמיח. והגוי רואים את המארה באה ועושה שמות, עד אשר ישוב העם אל חייו, אל מקור ישעו, ישיב אליו את רוחו, יקשר באמץ לבב וברוח בינה אל שם ד' אלהי ישראל, ומנולי פלגיו של הרעיון הכללי, העמוק והחסון, המתאם לרוח עולמים ולחטיביות המיוחדת של ישראל, ישועה חוזרת ומארה. - כל זאת היא בינה גלויה, הכרה מעשית המחיה ומשיבה רוח. אבל מיד אנו באים להתרומם בחדירה יותר פנימית, שממעל לכל הארג החקיי הזה ארג מוסרי נתון. הרעננה, המחיה את השלשלת הסבטית הגדולה הזאת, שם מונח כל האמץ, כל הזיו של החיים האלה המתגלים בהופעותיהם בעזיות כל כך גדולה, בדיקנות כל כך אדירה. ההופעה המוסרית מגלה בנו צביון של אמרה, "שכך ראוי להיות", "כך צריך להיות", לא רק "כך הוא" ו"ככה נהיה". ומההכרה ש"כך צריך להיות" בהתגלותה של הבינה המוסרית אנו חוזרים אח"כ להכיר את השלשלת החקית המוסרית בכל פרטיה, בכל עמקה וגובהה, רחבה והקפה, פנימיותה וחיצוניותה. השתגבות כפולה, חיה ורעננה, מתעוררת <i>שכ</i> בקרבנו פנימה, ומענינות של עצה ותבונה, צביונים חיים ותחבולות ישרות, הולכים ומתגלים בקרב כל כליות ולב. רוח האומה מתעורר לתחיה, ובמחבא החיים אור קדושה וטהרה זורח, - אורו של משיח.
שמונה קבצים ו רצ: שמונה קבצים ה צח מרכז החיים של נשמת ישראל במקום הקודש הוא. דרך אמת ואמונה נולדנו, ובה אנחנו מתגדלים. אין בנו ערכים פרודים, האחדות שוכנת בנו, ואור ד' אחד חי בקרבנו. הדינים, דיני תורת אלהים חיים, מציינים אותנו מכל עם ולשון. הקודש הוא פועל במאיונו פנימה, שאיפת חיינו הכלליים אליו הם הולכים. יש נטיפות של קודש בכל עם ולשון, אבל ערכי החיים כולם אינם צומחים מזה. לא כן בישראל. בכל דרכיך דעהו, שהיא פרשה קטנה שכוללת כל גופי תורה, שיוצאת אל הפועל ביחדי סגולה, נחלת הכלל היא באמת. כל שאיפת החיים וכל חפץ החיים, הקנין ותשוקותיו, העושר והכבוד, הממשלה וההתרחבות בישראל, ממקור הקודש הם נובעים. על כן המשפטים הם קודש קדשים בישראל. על כן הסמיכה, שהיא נושאת שם אלהים עליה, היא כל כך נחוצה לנו, היא כל כך אופיית לתוכן לאומנו. והרשעה היונית הסורית הרגישה בחוש העור שלה את הסגולה הגדולה הזאת, וגזרה על הסמיכה, ור' יהודה בן בבא מסר את נפשו עליה. ופעולת מסירות הנפש הזאת נשארה, כי העמיקה את תכן החיים האופיים המיוחדים של קדש ישראל לר'. משה רבנו ע"ה, בתפסו אתו את כח המשפט, <i>מחלל</i> <i>לשון</i> <i>מחלל</i> העלה את כל ערכי המשפט עד סוף כל הדורות לאותו התוכן האלהי שמשפטי ישראל באים אליו, ודרישת אלהים באה יחדו עם המשפט הישראלי. "כי יבא אלי העם לדרש אלהים, כי	ישראל ותחיתו ג (עמ' כ-כא) מרכז החיים של נשמת ישראל במקור הקדש היא. דרך אמת ואמונה נולדנו ובה אנחנו מתגדלים. אין בנו ערכים פרודים, האחדות שוכנת בנו ואור ד' אחד חי בקרבנו. הדינים, דיני תורת אלהים חיים מציינים אותנו מכל עם ולשון. הקדש הוא פועל בקרבנו פנימה, שאיפת חיינו הכללית אליו הן הולכות. יש נטיפות של קדש בכל עם ולשון, אבל ערכי החיים כולם אינם צומחים מזה. לא כן בישראל. "בכל דרכיך דעהו", שהיא פרשה קטנה שכוללת כל גופי תורה, שיוצאת אל הפועל ביחדי סגולה, נחלת הכלל היא באמת. כל שאיפת החיים וכל חפץ החיים, הקנין ותשוקותיו, העושר והכבוד, הממשלה וההתרחבות בישראל, ממקור הקדש הם נובעים. על כן המשפטים הם קדש קדשים בישראל, נעל כן הסמיכה, שהיא נושאת שם אלהים עליה, היא כל כך נחוצה לנו, היא כל כך אופיית לתכן לאומנו. והרשעה היונית הסורית הרגישה בחוש העור שלה את <i>צרכ</i> הסגולה הגדולה הזאת וגזרה על הסמיכה, ור' יהודה בן בבא מסר את נפשו עליה. ופעולת מסירת הנפש הזאת נשארה, כי העמיקה את תכן החיים האופיים המיוחדים של קדש ישראל לר'. משה רבנו ע"ה, בתפסו אתו את כח המשפט, <i>מחלל</i> <i>לשון</i> <i>מחלל</i> העלה את כל ערכי המשפט עד סוף כל הדורות לאותו התוכן האלהי שמשפטי ישראל באים אליו, ודרישת אלהים באה יחדו עם המשפט הישראלי. "כי יבא אלי העם לדרש אלהים, כי

11. כאן מסתיימת פסקה בשק"ב.

12. ההבדל הלשוני הוא בעל משמעות לגבי נושא המשפט. לפי הנוסח בשק"ב הרי המשפט הזה ואלה שאחריו מדברים על המשפט נטול האל, ואילו לפי הנוסח באורות כל המשפטים האלה מתייחסים למינות.

	יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו. והודעתי את הקי האלהים ואת תורותי". ודרישת אלהים של המשפט נשארה סגולה ישראלית, שהיא מתגלה באופי האלהי הכולל עולמי עד וזורח בארץ ישראל, בארץ חבל נחלתו, מקום האורה של סגולת הקדש. המינות הפקירה את המשפט, תקעה עצמה במדת הרחמים והחסד המדומה, הנוטלת את יסוד העולם והורסתו. ומתוך עקירת יסוד המשפט מהתוכן האלהי שלו, תופסת אותו¹² הרשעה היותר מגושמת, ובאה בזה המא לחדור במשפט הפרטי של האישיות היחידית וחודרת היא בהתפשטות גדולה לנפשות העמים, ובוה מתסד יסוד שנאת לאומים ועמק רעה של טומאת שפיכת דמים, מבלי להמיש את העול מעל צואר האדם. אמנם עיני כל מוכרחות להיות נשואות לאור עולם <i>אֵלֶּה</i>, אשר יגלה על ידי משיח אלהי יעקב "והוא ישפט תבל בצדק, ידין לאומים במישרים".	
22	ישראל ותחיתו ד (עמ' כא-כב) יש מין ארס רוחני כזה, שבטבעו הוא לטשטש את התכן הישראלי המיוחד, שהוא אור הקדש היותר מעומק שבעולם. החיים הקדושים, השופעים בפנימי פנימיות ההבהקה של אור אלהי אמת והולכים בדרך ישרה על כנסת ישראל ופתוח נשמתה, אחוזים בלשר החיים של קדושת אמונתה הטהורה בטהר עליון, שרק העולם העתידי להתחדש ברום טהרת קדשו יוכל לספגו ולהאיר את עלילות החיים על ידו. רוח עליון זה קובע בכחו בחיים המעשיים שבישראל מעבר מזה ובחיי האמונה ותכן שפעת הלב והסתעפות הרוח מעבר מזה, את תביעתה הפנימית של האומה, גבורת עמדתה וחשק נצחונה, מעוז בטחת תקותה ואור עתידה. <i>אֵלֶּה</i> הארס מגיע בפגמו אל תוכיות דם החיים של טהר האמונה, פסגת עז הקדש, ומרפף את יסוד המעמד האחדותי האיתן של האומה, נוטל מן העולם את זיו החיים הפנימיים של הטהר האלהי ונותן במקומו נגה חיצוני, שאין בו כלום מאותו החידור, הדיוק, הנצחון, הבטחה ואור האמת המנצחת כל עדי עד. יונק הוא ארס זה משפעת הלח של רוח האמונה והמוסר, מתפשט הוא על המון עמים רבים ונאות הוא מאד ללאומי התבל בחוג רחב. עומד הוא על בסיס של הכרה מתדלדלת באופי המוסר והטעם של האמונה והדבקות האלהית, המובעה בחיי האומה הישראלית בכל חסן וטהר. לוחך הוא כלוחך השור, מכה כשאי שער, חושק הוא לבלוע את פנים החיים, שוקק למחות את שם ישראל מעל פני האדמה, לאבד את הזהר הפנימי של העולם ולקבוע תכן חיצוני מגושם, מקיף בהכללה רפויה ומרופד בתוכיותו באיליות ורשעה של אליליות. ושליטתו מגעת עד עת בא דבר ד' להגלות וישועת ישראל מעמק נשמת חי העולמים להופיע, אז ינוסו הצללים ואור חדש על ציון יורח.	
23	ישראל ותחיתו ה (עמ' כב-כג) העולם ומלאו לאור ישראל מחכים, לאור עליון של בהירות תהלת שם <i>אֵלֶּה</i>¹³ של עז וז יצר לו אל לספר תהלתו, הידיעה המנוחלת מברכת אברהם, הברוך לאל עליון קונה שמים וארץ, לעם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב, לעם אשר ד' בדר ינחנו ואין עמו אל נכר, העם המטהר את העולם כלו מטומאתו ומכל מחשכיו, העם אשר נחל חמדה גנוזה, כלי חמדה שבה נבראו שמים וארץ: לא חזיונות לב, לא מוסר אנוש, לא רק חפץ הגון וציור טוב, לא הפקרות העולם החמרי בכל ערכיו, לא עזובת הגוף ביסוד ערלתו וטומאתו ועזובת החיים והחברה, הממלכה והמשטר, בשפלות וזהמתם, ולא עזיבת העולם וכחותיו הטבעיים אשר נפלו יחד עם חטאת האדם בשפלותם, כי אם רוממות הכל "אור הלבנה כאור החמה ואור החמה שבעתים כאור שבעת הימים". אין מוחם ולבם, אין נפשם ורוחם של כל עם ולשון <i>יְבֹלֵם אֵלֶּה</i> להסתגל לקדושת עולמים, לחרות גאות ד', שליטת היצירה מעומק ראשיתה עד עומק סופה, החבוקה כולה באחדות האלהית בעמק טובה, ברעם גבורתה, בטהרתה וצחצוחה. ואנו מכירים את כל השפעותיהן השונות של כל ההדרכות של האומות כולן, את דרגותיהן לפי ערכם, את האור שבתוך החשך לכל מדותיו ואת עמק המחשכים לכל מיניהם ושאיפותיהם: נצחנו את העננים הכבדים והמגואלים אשר לממלכות האליל, והננו הולכים ומנצחים גם את ענני החשך הקלים מהם. בטול המצות המעשיות אשר יצא מהמינות וצדדי אליליותה, יחד	

13. רונק (רונק), מי מפחד, הערה 78) רואה בתוספת זו משמעות עמוקה המסיטה את הדברים מתהילת ישראל לתהילת ה'. אלא שמקריאת המשפט כולו נראה שמשמעותו נשמרת והתוספת רק מבהירה.

	יחד עם התגברותה לקלוט לה מדתנו ערכי אמונה ומוסר בפוס ממלל רברבן, לאמר הרבה ושלא לעשות גם מעט, - מקושרים הם המאפלים הללו עם אותה ההתמטטמות הגויית, שלא תוכל להכיל בלב הערל את השקפת העולם האלהית העליונה בכל זוהרה, שהיא קושרת שמים וארץ, גוף ונשמה, אמונה ומעשה, ציור ומפעלים, אישיות וחברה, עולם הזה ועולם הבא, היות העולמים בראשיתם וגורלם באחריתם, רוממות <u>עולמי</u> עד, שמחת שמים וארץ וכל צבאם, במחיית שם ושאר וכל צל אלילי, בהטהר גם שפל דרגת העולמים מזוהמותיו, בהתישר גם העקמומיות היותר מעוותה ומלפפת יחד עם כל סילוף, גם היותר קטן וקל, ואור יורח לישירים. - והעולם הגויי ככה הוא, מורכב, מחולק, אין אחדות לגוף עם הנשמה, אין חבור והתמזגות פנימית לרוחניות העולם וגשמותו, אין קשר פנימי בין המעשים ורחשי הנפש. השתוף הוא להם לעת עתה תכלית העליה, לפני זריחת אורן של ישראל. אבל כמה אומלל הוא העולם, שהרשעה והחשכה הזאת מרימה בה ראש והיא מתאמרת למבחר מאוייו. כמה אוצרות רשע כלולים תחת שקר נורא ואיום זה, שיש לו טלפי חזיר <u>המתפשטות</u> לעין כל עובר לאמר : ראו שאני טהור. וכמה אומללים הם הרעיונות השוטפים מתוך העולם הטהור והאמתי אל שפך זוהמא עכורה זו. כמה אור צריכים להרבות לגאול את האורות <u>נפלי</u> המחשכים ! - והם יגאלו, גאולת עולמים, בגאולת גוי קדוש.
24	ישראל ותחיתו ו (עמ' כג) ההפקר של העולם המעשי, הבא מתוך ההתפרצות אל העולם הרוחני בלא סדר ותקון של קודש, כשם שהוא מונע את אור הקודש מהתפשטותו במרחב ההויה, כך הוא מוריד את ערכו ומחשיך את יפעתו ברום עליון, ונשאר הציור האלהי, שאין קץ וסוף, ראשית ואחרית לרומו, מן ונשפל. "אויב חרף ד' ועם נבל נאצו שמך". "תאות ענוים" היא גאולת ד', אורן של ישראל מודיע שם ד' במרומים ובמעמקים, וכל עומק השפלת ההשגחה והשליטה, ההויה והיצירה, מביאה רוממות השקפה והתעלות אין סוף. אמנם יש אשר הרשעה מקבצת כח מפוזר בכל מרחבי העולם החיצוני, בכל חוג המעשה והמפעל, ומוסיפה ברוך להדלקה הרוחנית הציורית, ואף שהוא מקסס כוז ושקר שאין לו רגלים מ"מ הרי הוא נטל מזוי הקודש בגנבה. והקדושה לוקחת בחזרה את כל האורות הגנובים הללו, ומעמקי האמונה הציורית והתארת אידיאלי המוסר מתגדלים ומתאמצים יותר ויותר ע"י שבית האויב והחזרת כל הנפש והרכוש אשר לקח, בהעשותו כמצולה שאין בה דגים וכמצורה שאין בה דגן.
25	ישראל ותחיתו ז (עמ' כג-כד) כשם שמכירים תנאים אקלימיים, מסוגלים לבעלי חיים ולצמחים שונים, ויותר מזה תנאים מובדלים לסוגים: הים והיבשה, העציפה באויר וההליכה, ומי שמסוגל לאחד מהם אם יחליף את תפקידו במה שמוזר לו את נפשו הוא <u>חובל</u> ככה הם <u>החילופים</u> הרוחניים, מצד פנימיות ערכי החיים שלהם. בכל ספירה רוחנית יש ציבוי חיים מיוחדים. כל זמן שהדברים באים רק למגע של הכרה אין הדבר חודר כ"כ עד עומק החיים, אמנם כיון שבאו לידי הרגשה, כבר החיים מתרשמים בו ביותר ע"פ תנאיהם המיוחדים. וכשבא עד לידי אמונה ודבקות אז החיים מוטבעים במטבעתם המיוחדת, ואם הם נאותים לאותו המקצוע, אז הם מתברכים ומתאדרים, ואם אינם נאותים לו, כפי מדת ריחוקם וניגודם, ולפי מדת שקועם בתוכו והשרשתם, ככה תהי מדת חרבנם ואיבודם. זאת היא התכונה העמוקה של ההשתמרות מאשה זרה במובן הרוחני, אשר דרכי שאול ביה"ח "ורגליה יורדות מות" ; וכמה גדולה היא מדת ההמשכה לרכי לב וקטני דעת, "הולך אחריה פתאום כשור אל טבח יבוא וכעכס אל מוסר אויל". בית ישראל יודע בחוש קודש העמוק שלו איך להשמר מפח יוקשים, ויודע הוא בבהירות להגן על עמדת קיומו הרוחני האיתן, גם נגד אותו כח המושך של הזרות, אשר נגזר מבטן אמו אחרי שנתנכרה וקנתה לה תכונה זרה. ואת פרטי הזריות, איכות ההשתמרות ועמקי האבדון שבהם, וכל הליכות היחש עמהם, הוא סוקר, והם בספרתו בדיני תורה והכרות אמונה, בדעה מבוססת ורוח אמין, כראוי לעם עז, אשר עז לו באלהים סלה.

14. נראה שמילה זו באורות יש לקרוא זרות ולכן ההמשך בלשון יחיד (וכן מנוקד במהדורת תשס"ד). בש"ק יש לקרוא זרות ולכן ההמשך ברבים. והכונה לדתות הזרות שיצאו מהיהדות (ועיין ש"ב עמ' תצט).

26	ישראל ותחיתו ח (עמ' כד-כה) ד' צבאות הוא ד' אלהי ישראל, וצבאות ישראל צבאות ד' הם. ברוחנו ועצמות נשמתנו חרותים במכתב אלהים כמו וגבורתו של יוצר בראשית. העולם ומלאו מיד ד' נוצרו, נתהוו ונקמו, מתהווים וקמים, חיים ומתקיימים, מתפתחים ומתאזרים. הלאמתנו בנחלת ד' קשורה ב"יצירת מעשה בראשית", כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים". הגבורה האלהית השרויה בעולם, שחדשה את העולם ומחדשתו בכל יום, היא היא שמפיה שמענו את התורה. מפי הגבורה שמענו "אנכי" ו"לא יהיה לך", וכל התורה כולה קבל משה מפי הגבורה. את הגוף אין אנחנו עוזבים, לא את הגוף הפרטי ולא את הגויה הלאומית, כי אם אנחנו מנצחים אותה. יודעים אנהנו, שהיצר הרע והיצר הטוב יצירה אחת היא מיד אל עולם, וכמו כן עולם הזה ועולם הבא, העולם החברתי, המשטרי והרוחני, התיאורי, המוסרי, האידיאלי והממשי, הכל חטיבה אחת היא והכל עולה במעלות הקדש ומשועבד לרצון גבוה, הכל הוא "אמרתו ונעשה רצונו". גבורתנו עדינה היא, א"א שתייה גבורת חרב וכלית. הגבורה האלהית בעולם אינה נפגשת במה שחורץ להמצאתה, וקל וחומר שהורץ לשלטונה, אם כן היא בכל תכסיסה מלאה עומק רחמים. המצאת הנגודים מרחיבה את גבול היש. הטוב מבחין את הרע והרע מעמיק את הטוב, מרשם ומאלם אותו. ספיגה כללית זו בהכרח עולמית אלהית, חדורה עד תהום הנשמה, משולבה במעמקי ההיסטוריה במוצאה, אחוזה במלא עולמים, חובקת במלא עולמים, חובקת באהבה את כל ומתנשאת בגבורה על כל, מלאה ענוה עם כל וחשוקת רחמים על כל, היא יסוד תפארת ישראל, המובעה באמת ליעקב, במטרת כסא ד' בעולם, שלא תפסק לעד, 16 היא מקימת ומחיה אותו. לא ברכב ולא בסוסים הוא יסוד גבורתנו כי אם "בשם ד' אלהינו נזכיר, המה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעורר". ואם שטוחה היא הכרת העולם את ערכנו, לקויה היא הבנת העמים את חשקנו ואת המעוף האלהי שבחיי נשמתנו, על כן מתמזמים הנסיונות הראשונים, שקמו בלא העמקת היסוד, בלא חשיפת מעין החיים. ומזמוז זה, רקב נורא וכאב חודר זה, יחדש עולם חדש, רוח חודר זה, עולם חדש יחדש, רוח חדש יבא בעמים, הכרה חודרת ופנימית בישראל. עז וגבורה, חשק ואבירות אמונה ונצחון עז, התהפכות עמק היאוש למקור ישועה ופריחת חיים, ורוממות קדש כימי עולם, והכל נאמר הופעת <i>afike</i>: התבונה, הברקת הבקורת, ההסדרה החברתית ועמק האמונה, חידוש הנשמות והרטבת הגויות, בדליגה ובסדור, ממקור הכרת האמת של גדולת שם ד' אלהי ישראל, אלהי <i>אל</i> עולמים יוצר כל עולמים ויוצר רוח האדם בקרבן, אשר ממקור חיים אשר עמו חי ישראל מעולם ועד עולמי עד. "והתגדלתי והתקדשתי, ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני ד'", "כי ימין ושמאל תפרצי וזרעך גוים יירש וערים נשמות יושיבו. אל תיראי כי לא תבושי ואל תכלמי כי לא תחפירי, כי בשת עלומיך תשכחי וחרפת אלמנותיך לא תזכרי עוד, כי בעליך עשירי ד' צבאות שמו וגאלך קדוש ישראל אלהי כל הארץ יקרא".
27	ישראל ותחיתו ט (עמ' כה-כו) המינות מתוך שיצאה מהמחנה אל החוץ הרי היא נפרדת, מחרפת ומגדפת, אומרת: מי לי בשמים, אע"פ שבפיה תדבר רמות ודבריה חלקו מחמאות. רפיון בטחונם של ישראל, שמתאמצת המינות להרחיב, אחרי כל ההבטחות ושבועות עליון ובחירה אלהית נצחית בהם להיות סגולה מכל העמים, שמתאמצת המינות להרחיב, הרי הוא סעיף מסורי נכריה של הפרדת רשות הגבוהה, אותה הרשעה החושבת להפר ברית אשר וברית הארץ גם יחד, המדמה בחולשתה הפנימית כי הגוף וכחותיו נהעולם החמרי והופעותיו, בחירת האדם ורצונו בכל ערכיו, הנם דברים מופרדים, שיכולים לסכל את עצת ד' העליונה, ותוכל לפי זה ברית עולמים להיות מופרת ע"י סבות צדדיות כחטאות ישראל והתגבורת הרשעה החמרית בעולם. ולא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו, כי אלהי עולם ד' עושה שלום ובורא רע והכל עבדיו. "ולא כאלה חלק יעקב כי יוצר הכל הוא וישראל שבט נחלתו ד' צבאות שמו", והעולם הגשמי עם כל עומק הרשעה המקננת בבשר, הכל קשור בתנאים שחקק בהם צור עולמים בעולמו, שהוא רשות היחיד של יחידו של עולם, אין עוד מלבדו, "אפילו מעשה כשפים
שמונה קבצים ה לה ד' צבאות הוא ד' אלהי ישראל, וצבאות ישראל צבאות ד' הם. ברוחנו ועצמות נשמתנו חרותים במכתב אלהים כמו וגבורתו של יוצר בראשית. העולם ומלאו מיד ד' נוצרו, נתהוו ונקמו, מתהווים וקמים, חיים ומתקיימים, מתפתחים ומתאזרים. הלאמתנו בנחלת ד' קשורה ביצירת מעשה בראשית, כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים. הגבורה האלהית השרויה בעולם, שחדשה את העולם ומחדשתו בכל יום, היא היא שמפיה שמענו את התורה. מפי הגבורה שמענו אנכי ולא יהיה לך, וכל התורה כולה קבל משה מפי הגבורה. את הגוף אין אנחנו עוזבים, לא את הגוף הפרטי ולא את הגויה הלאומית, כי אם אנחנו מנצחים אותה. יודעים אנהנו, שהיצר הרע והיצר הטוב יצירה אחת היא מיד אל עולם, וכמו כן עולם הזה ועולם הבא, העולם החברתי, המשטרי, והרוחני, התיאורי, המוסרי, האידיאלי והאמוני, הכל חטיבה אחת היא, והכל עולה במעלות הקדש ומשועבד לרצון גבוה, הכל הוא, אמרתו ונעשה רצונו. גבורתנו עדינה היא, אי אפשר שתייה עד לכלה. הגבורה האלהית בעולם אינה נפגשת במה שחורץ להמצאתה, וקל וחומר שהורץ לשלטונה, אם כן היא עשויה בכל תכסיסה בעומק רחמים. המצאת הנגודים מרחיבה את גבול היש. הטוב מבחין את הרע, והרע מעמיק את הטוב, מרשם ומאלם אותו. ספיגה כללית זו בהכרח עולמית אלהית, חדורה עד תהום הנשמה, משולבה במעמקי ההיסטוריה במוצאה, אחוזה במלא עולמים, חובקת באהבה את כל ומתנשאת בגבורה על כל, מלאה ענוה עם כל וחשוקת רחמים על כל, היא יסוד תפארת ישראל, המובעה באמת ליעקב, במטרת כסא ד' בעולם, שלא תפסק, ולעד היא מקיימת ומחיה אותו. לא ברכב ולא בסוסים יסוד גבורתנו הוא, כי אם בשם ד' אלהינו נזכיר. המה כרעו ונפלו, ואנחנו קמנו ונתעורר. ואם שטוחה היא הכרתנו את עצמנו, חשקנו, ואת המעוף האלהי שבחיי נשמתנו, על כן מתמזמים הנסיונות הראשונים, שקמו בלא העמקת היסוד, בלא חשיפת מעין החיים. ומזמוז זה, רקב נורא וכאב חודר זה, יחדש עולם חדש, רוח חודר זה, עולם חדש יחדש, רוח חדש יבא בעמים, הכרה חודרת ופנימית בישראל. עז וגבורה, חשק ואבירות אמונה ונצחון עז, התהפכות עמק היאוש למקור ישועה ופריחת חיים, רוממות קדש כימי עולם, והכל נאמר הופעת <i>afike</i>: התבונה, הברקת הבקורת, ההסדרה החברתית ועמק האמונה, חידוש הנשמות והרטבת הגויות, בדליגה ובסדור, ממקור הכרת האמת של גדולת שם ד' אלהי ישראל, אלהי עולמים, יוצר כל עולמים ויוצר רוח האדם בקרבן, אשר ממקור חיים אשר עמו חי ישראל מעולם ועד עולמי עד. והתגדלתי והתקדשתי, ונודעתי לעיני גוים רבים, וידעו כי אני ד', כי ימין ושמאל תפרצי וזרעך גוים יירש וערים נשמות יושיבו. אל תיראי כי לא תבושי ואל תכלמי כי לא תחפירי, כי בשת עלומיך תשכחי וחרפת אלמנותיך לא תזכרי עוד, כי בעליך עושרי ד' צבאות שמו, וגואלך קדוש ישראל אלהי כל הארץ יקרא.	שמונה קבצים ה לו המינות, מתוך שיצאה מהמחנה אל החוץ, הרי היא מפרדת, מחרפת ומגדפת, אומרת מי לי בשמים, אף על פי שבפיה תדבר רמות ודברים חלקו מחמאות. רפיון בטחונם של ישראל, אחרי כל ההבטחות ושבועות עליון ובחירה אלהית נצחית בהם להיות סגולה מכל העמים, שמתאמצת המינות להרחיב, הרי הוא סעיף מסורי נכריה של הפרדת רשות הגבוהה, אותה הרשעה החושבת להפר ברית אשר וברית הארץ גם יחד, המדמה בחולשתה הפנימית כי הגוף וכחותיו, העולם החמרי והופעותיו, בחירת האדם ורצונו בכל ערכיו, הנם דברים מופרדים, שיכולים לסכל את עצת ד' העליונה, ותוכל לפי זה ברית עולמים להיות מופרת ע"י סבות צדדיות, כחטאות ישראל, והתגבורת הרשעה החמרית בעולם. ולא ידעו ולא יבינו, בחשכה יתהלכו, כי אלהי עולם ד' עושה שלום ובורא רע, והכל עבדיו, ולא כאלה חלק יעקב, כי יוצר הכל הוא, וישראל שבט נחלתו ד' צבאות שמו, והעולם הגשמי, נכל עומק הרשעה המקננת בבשר, הכל קשור בתנאים שחקק בהם צור עולמים בעולמו, שהוא רשות היחיד של יחידו של עולם, אין עוד מלבדו, אפילו מעשה

15. בכ"י כתוב "בהכרה עולמים" ובש"ק תוקן כמו באורות. וניתן לתקן גם ל"בהכרת עולמים".

16. הבדל הפיסוק והשמטת ה' משנים כאן את משמעות המשפט.

17. גם כאן, להבדל הפיסוק יש משמעות תוכנית.

	שמכחישים פמליא של מעלה". ונשמת ישראל באור עליון זה היא שרואה ממקור חיים עליונים הללו היא מקבלת את שפעת חיייה, על כן תורתו תורת עולמים, ברית עולם לא תשכח, ולא תוכל שום הגברה חַיִּים רוחנית פנימית לעבור את פי ד' ולסור מחקותיו חקות עולמים, ומקור הגבורה והעז, גם זֶה שמתגלה בכבישת החיים, מתוך אוצר גבורת אל ד' יוצר עולמים היא לקוחה. ולהגשים ולגלות בחיים ובמעשה תוצאת תורה עליונה זו, קרואים אנו לאורו של משיח, שיתנוצץ מכל העברים, מכל מסבות החיים, מכל הבחירות, מכל העצות, מכל משטרי הטבע, מכל ההשכלות ומכל הקדושות, מכל הנסים ומכל הנפלאות, וְהַעֲנִי הָרוֹכֵב על החמור בעצמו עם ענני שמיא כבר אנש אתה.	
28	ישראל ותחיתו י (עמ' כו) כנסת ישראל שואפת לתקון העולם בכל מלואו, לסליחה מקורית מטהרת, שבאה לא רק מישועת נפש האדם והטבת רצונו מצד עצמו, - שבזה צריכים להפגש בויתור ומדת חסד מיוחדת, בלא התכללות עם כל המדות כולן ובלא שקול של עז צדק ומשפט, - כי אם תקן כולל לסבת החטאים. חק הטהרה, העברת רוח הטומאה על ידי שמו של משיח שקדם לעולם, "פרה אדומה מכפרת", והיא מטהרת מטומאת מת, נַעֲרָץ בסלוק המיתה מיסודה, בהעלאת העולם מעמק חטאו, מחטא הארץ ומקטרוג הלבנה, מנפילת התיאוריה העולמית ביסוד מציאותה, מהנמכת האידיאל העולמי במציאות, שהכשיר את החטא האנושי וכל הצרות הרבות הבאות ממנו. הכל צריך להיות מתוקן, הכל צריך להיות מטהר. שאיפת ישראל לבנין האומה, לשיבת הארץ, היא שאיפה של עומק הטוב החודר כל היש בשרשו. לא זקיפת לבנה מאיזה בנין כי אם פניה אנפה ועמוקה אל היסוד של כל הבנין, לכוננו בתקון. לא עצים אחדים וענפים מאילן החיים והטוב, אלא לחשוף את המקור, את מעין החיים שלשד עץ החיים, עם כל שרשיו, גזעיו וענפיו, פארותין ועליו, משם יונק, וממנו יבא רוח חיים, רוח חדש, נְעוּלָם חדש, יבנה, "כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאם ד' כן יעמד זרעכם ושמכם".	
29	ישראל ותחיתו יא (עמ' כז-כז) כל מה שנותן כח יותר גדול לעולם הבא הרי הוא יותר חי באומץ גם בעולם הזה. והדבר מתבחן בישראל לענין בנין האומה. כל המאמץ את חיי עולם הרי הוא בונה את האומה בפועל, כי חיותם הלאומית של ישראל המשך היא מהצלחת עולמים. והוא הגודל של תורה שבעל פה, שעמדה להשגיר את חיי העולמים במלא מובנם באומה ולהוציא מלבן של צדוקים, שהתלהבותם הלאומית דמתה ללהבת של תבן, שנשתלהבה ודעכה וְאֵינָהּ, לומר: ברכו את ד' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם. ומיסוד עולם זה יבנה ויכונן גם עכשיו עמק החיים הלאומיים בישראל ויתגדל בנין הארץ, וכל האמוצים הכלליים ההולכים לעומת התחיה, ההולכת ומתגלה במסבותיה הרבות, האחויות זו בזו בתאר שלשלת גדולה, ארוכה, מסובכה ונפלאה, מפלאות תמים דעים.	
30	ישראל ותחיתו יב (עמ' כז-כח) הסקירה הרואה את הכח האלהי החי ופועל בתועפות גבורותיו ורוממות קדשו בכל מסבות הטבע, בכל הליכות רוחות האדם, בכל סבוכי המלחמות, בכל תַכְנִי תַעֲתוּעֵי האִישִׁים והעַמִּים, היא מסדרת אור קדוש על מלא כל העולם. היא מחברת את הנפש העולמית עם רוחה ונשמתה, מאגדת את כל המפעל והמעשה המסותר בחגוי סלעים וסתרי מדרגות אל כל הגלוי וְהַמּוֹפֵיעַ בפליאות נוראות, ביד חזקה ובזרע נטויה, באותות ובמופתים, בגלוי שכינה ובנבואה מאירה. והחבור הזה, השכלי, מתמם את צביון האדם ומחיה את העולם, כשאור ישראל מתגלה על ידי עמק הדעת ומעמקי האמונה לראות, איך כל העלילות מראש ועד סוף, מראש מקדמי תבל עד אחרית ימים אחרונים, מתועפות תנועות שכליות ומוסריות מלאות וטובות, חדושי חכמות ומדעים נשגבים ומשוכללים, כל הארות תוריות בכחות כלליים ופרטיים, כל זהיר רוח הקדש וכל השפעות צדיקים יסודי עולמים, הם וגורמיהם העליונים והתחתונים, - הכל תנועת-עולמים גדולה אחוזה בהם, תנועת הארת אורו של משיח, שנברא קודם שנברא העולם. בכל עת שמתגלים מקרים ומאורעות, רעיונות ומחשבות, להרים נס של קירוב גאולה וישועה, בין שהיא גשמית ובין שהיא רוחנית, הדעת מכרת את אור ד' החי המופיע בהם ואת קול ד' הדובר וקורא מתוכם, וכל אשר תיטיב הדעת להכירו ולהבינו כה תגלה את	
	כשפים שמכחישים פמליא של מעלה. ונשמת ישראל באור עליון זה היא שרואה ממקור חיים עליונים הללו הוא מקבל את שפעת חיייה, על כן תורתו תורת עולמים, ברית עולם לא תשכח, ולא תוכל שום הגברה רוחנית פנימית לעבור את פי ד' ולסור מחקותיו חקות עולמים, ומקור הגבורה והעז, גם זֶה שמתגלה בכבישת החיים, מתוך אוצר גבורת אל ד' יוצר עולמים היא לקוחה. ולהגשים ולגלות בחיים ובמעשה תוצאת תורה עליונה זו, קרואים אנו לאורו של משיח, שיתנוצץ מכל העברים, מכל מסבות החיים, מכל הבחירות, מכל העצות, מכל משטרי הטבע, מכל ההשכלות ומכל הקדושות, מכל הנסים ומכל הנפלאות, וְהַעֲנִי הָרוֹכֵב על החמור בעצמו עם ענני שמיא כבר אנש אתה.	
	שמונה קבצים ה לו כנסת ישראל שואפת לתקון העולם בכל מלואו, לסליחה מקורית, מטהרת, שבאה לא רק מישועת נפש האדם, והטבת רצונו מצד עצמו, שבזה צריכים להפגש בויתור ומדת חסד מיוחדת, בלא התכללות עם כל המדות כולן, ובלא שקול צדק של עז משפט, כי אם תקן כולל לסבת החטאים. חק הטהרה, העברת רוח הטומאה על ידי שמו של משיח שקדם לעולם, פרה אדומה, כפרה כתיב בה, והיא מטהרת מטומאת מת, נַעֲרָץ בסלוק המיתה מיסודה, בהעלאת העולם מעומק חטאו, מחטא הארץ, ומקטרוג הלבנה, מנפילת התיאוריה העולמית ביסוד מציאותה, מהנמכת האידיאל העולמי במציאות, שהכשיר את החטא האנושי, וכל הצרות הרבות הבאות ממנו. הכל צריך להיות מתוקן, הכל צריך להיות מטהר. שאיפת ישראל לבנין האומה, לשיבת הארץ, היא שאיפה בעומק הטוב, החודר כל היש בשרשו. לא זקיפת לבנה מאיזה בנין, כי אם פניה עמוקה אל שורש כל הבנין, לכוננו בתקון. לא עצים אחדים וענפים מאילן החיים והטוב, אלא לחשוף את המקור, את מעין החיים, שלשד עץ החיים, וכל שרשיו, גזעיו, ענפיו, פירותיו ועליו, משם יונק. וממנו יבא רוח חיים, רוח חדש, עולם חדש יבנה. כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה עומדים לפני, כן יעמד זרעכם ושמכם.	
	שמונה קבצים ו קעט כל מה שנותן כח יותר גדול לעולם הבא, הרי הוא יותר חי באומץ גם בעולם הזה. והדבר מתבחן בישראל לענין בנין האומה. כל המאמץ את חיי עולם, הרי הוא בונה את האומה בפועל, כי חיותם הלאומית של ישראל המשך הוא מהצלחת עולמים. והוא הגודל של תורה שבעל פה, שעמדה להשגיר את חיי העולמים במלא מובנם באומה, ולהוציא מלבן של צדוקים, שהתלהבותם הלאומית דמתה ללהבת של תבן, שנשתלהבה ודעכה וְאֵינָהּ, לומר: ברכו את ד' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם. ומיסוד עולם זה יבנה ויכונן גם עכשיו עומק החיים הלאומיים בישראל, ויתגדל בנין הארץ, וכל האמוצים הכלליים ההולכים לעומת התחיה, ההולכת ומתגלה במסבותיה הרבות, האחויות זו בזו בתאר שלשלת גדולה, ארוכה, מסובכה ונפלאה, מפלאות תמים דעים.	
	שמונה קבצים ז כז הסקירה הרואה את הכח האלהי החי ופועל, בתועפות גבורותיו ורוממות קדשו, בכל מסבות הטבע, בכל הליכות רוחות האדם, בכל סבוכי המלחמות, בכל תַכְנִי תַעֲתוּעֵי האִישִׁים והעַמִּים, היא מסדרת אור קדוש על מלא כל העולם, היא מחברת את הנפש העולמית עם רוחה ונשמתה, מאגדת את כל המפעל והמעשה המסותר בחגוי סלעים וסתרי מדרגות אל כל הגלוי וְהַמּוֹפֵיעַ בפליאות נוראות, ביד חזקה ובזרע נטויה, באותות ובמופתים, בגלוי שכינה ובנבואה מאירה. והחבור הזה, השכלי, מתמם את צביון האדם ומחיה את העולם, כשאור ישראל מתגלה על ידי עמק הדעת ומעמקי האמונה, לראות איך כל העלילות מראש ועד סוף, מראש מקדמי תבל עד אחרית ימים אחרונים, מתועפות תנועות שכליות ומוסריות מלאות וטובות, חדושי חכמות ומדעים נשגבים ומשוכללים, כל הארות תוריות בכחות כלליים ופרטיים, כל זהיר רוח הקדש וכל השפעות צדיקים יסודי עולמים, הם וגורמיהם העליונים והתחתונים, - הכל תנועת עולמים גדולה אחוזה בהם, תנועת הארת אורו של משיח, שנברא קודם שנברא העולם. בכל עת שמתגלים מקרים ומאורעות, רעיונות ומחשבות, להרים נס של קירוב גאולה וישועה, בין שהיא גשמית ובין שהיא רוחנית, הדעת מכרת את אור ד' החי המופיע בהם ואת קול ד' הדובר וקורא מתוכם, וכל אשר תיטיב הדעת להכירו ולהבינו כה תגלה את	

	האורות של המסבות, כן תישרם אל מטרם וכן יתחברו האורות העלומים עם הגלויים, יתאגד הטבע עם הנס אגד עליון וחזק, "אז ירד שריר לאדירים עם, ד' ירד לי בגבורים". כל ההשלמה השכלית הזאת, המתממת את האמונה ומאזרת כח את החיים לפעול ולעשות, לתור ולדרוש, לצפות לישועה ולעבוד עבודת ד' וישראל עמו, עבודת שמים ועבודת ארץ, ליחדא שמיא וארעא, היא באה בהשתלמותה על פי אותן המדרגות, שאורו של משיח זורח ומתגלה <u>פניו</u>, שהוא כולל ביחד את כל הרוחות: "רוח ד', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ד'". ואור התחיה הרוחנית הולך ומתגלה, והוא ציץ ופורח.¹⁸ <u>התחיה האישית המקדמת את הכלליה, הרוחנית הצליה המקדמת את הכלליה</u>, הבאה לטהר את סרחון הבשר, את זוהמת הנפש ואת שורש כל חטא, לשמח את העולם ולמלאותו אהבה וחדוה, בהסרת העצבון הבשרי המקושר עם הסרחון התולדותי, הסותם כל הופעת רוח טוהר. "והירחו ביראת ד' ולא למראה עיניו ישפט ולא למשמע אזניו יוכיח, ושפט בצדק דלים והוכיח במישור לענוי ארץ. והכה ארץ בשבט פיו וברוח שפתיו ימית רשע"; התחיה המוסיפה חיי דעת להכרת הנצח להכרת עמדת מעד חיי הרוח, את הכרת שקריות המות, את הסרת כל פחד שוא וכל עצב נתעה, את הסרת כל פחד שוא וכל עצב נתעה, תחילת תקופת הזרחות אור תחית המתים בכל מלא חסנו. אורות עולמים אלו כלולים הם בהופעת האחדות של הנס והטבע, אשר יאחדו על ידי משכילי טוהר, החוזים בבטחה ובגלוי גמור את יד ד' אלהי ישראל בכל חליפות העתים ומכירים את התסיסות ההיסטוריות, כמו הטבעיות והעולמיות, מראש קדמות היצירה, "בטרם הרים יולדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל. תשב אנוש עד דכא ותאמר שוב בני אדם". לא נעזבה היא הטבעיות במהלכה, לא אלמנה היא ההיסטוריה הסבוכה במסבותיה, בתוכה חי גואל חזק, צור ישראל וגואלו ד' צבאות שמו, אלהי כל בשר, אלהים לכל ממלכות הארץ, אדון כל המעשים, צור כל העולמים צדיק בכל הדורות. לא עשתה הנבואה שום נס כי אם כשקשרתו לאיוז טבעת טבעית, אפילו קלושה וקטנה. חשבו <u>בזה</u> חושבים <u>סימבוליים</u> מחשבות, שככלים נהלכו, והאמת המסרתית תביע אמריה בכל הוד גבורתה: רכוס מהודק דרוש תמיד להיות מעולם העליון, מהופעת השליטה הנשמית, אל העולם התחתית, גם שם גמ פה המהלכים קבועים ומסודרים, בחכמה, בחפז, במלא קדש, והכל הולך הלך ואור. כפי ההפריה של זיו ההכרה של חכמת ישראל העליונה, של עטרות הנבואה, ככה תזרח הדעת להכיר את המגמה של כל המון המסבות וללכת עם כולן ולברך את שם ד' המאיר ומחיה, מסדר ומטיב את כל, "אברכה את ד' בכל עת, תמיד תהלתו בפי". השם המשולב של היה ויבנה ואדנות מאיר ומופיע ביקר תפארתו בכל אורותיו, מקורותיו, מגיעיו ומעניניו, בכל צירופיו ולבושיו, בכל טעמיו ונקודותיו, תגיו ואותיותיו, ובלב ישראל חרותה אש דת, מטרות עולמים לכל תנועת החיים, לכל היש בעבר, הווה ועתיד, ומבעד כל מפלשי העננים אור הקדש יחדור, "הנה ד' אלהים בחזק יבא וזרוע מושלה לו, הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו". הכל לפי רוב המעשה ולפי הרחבת ההקשבה, לפי הגדלת התורה ולפי הפצת המעשיות אשר לתהומות הרוחניות, לפי השלטת הגאון של חכמת ישראל המנוחלת הדוברת רק אמת בשם ד' על כל מחשבות אדם אשר המה הבל. יבש חציר נבל ציץ ודבר אלהינו יקום לעולם.	כה תגלה את האורות של המסבות, וכן תישרם אל מטרם, וכן יתחברו האורות העלומים עם הגלויים, יתאגד הטבע עם הנס אגד עליון וחזק. אז ירד שריר לאדירים עם, ד' ירד לי בגבורים. כל ההשלמה השכלית הזאת, המתממת את האמונה, ומאזרת כח את החיים לפעול ולעשות, לתור ולדרוש, לצפות לישועה, ולעבוד עבודת ד' וישראל עמו, עבודת שמים ועבודת ארץ, ליחדא שמיא וארעא, היא באה בהשתלמותה על פי אותן המדרגות שאורו של משיח זורח ומתגלה, שהוא כולל ביחד את כל הרוחות, רוח ד', רוח עצה וגבורה, רוח חכמה ובינה, רוח דעת ויראת ד'. ואור התחיה הרוחנית הולך ומתגלה, והוא ציץ ופורח.¹⁸ <u>התחיה האישית המקדמת את הכלליה, הרוחנית הצליה המקדמת את הכלליה</u>, הבאה לטהר את סרחון הבשר, את זוהמת הנפש ואת שורש כל חטא, לשמח את העולם, ולמלאותו אהבה וחדוה, בהסרת העצבון הבשרי המקושר עם הסרחון התולדותי, הסותם כל הופעת כל רוח טוהר. והירחו ביראת ד', ולא למראה עיניו ישפט ולא למשמע אזניו יוכיח, ושפט בצדק דלים והוכיח במישור לענוי ארץ. והכה ארץ בשבט פיו וברוח שפתיו ימית רשע". התחיה המוסיפה חיי דעת להכרת הנצח, להכרת עמדת מעד חיי הרוח, את הכרת שקריות המות, את הסרת כל פחד שוא וכל עצב נתעה, תחילת תקופת הזרחות אור תחית המתים בכל מלא חסנו. אורות עולמים אלו כלולים הם בהופעת האחדות של הנס והטבע, אשר יאחדו על ידי משכילי טוהר, החוזים בבטחה ובגלוי גמור את יד ד' אלהי ישראל בכל חליפות העתים, ומכירים את התסיסות ההיסטוריות כמו הטבעיות והעולמיות מראש קדמות היצירה, "בטרם הרים יולדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל. תשב אנוש עד דכא ותאמר שוב בני אדם". לא נעזבה היא הטבעיות במהלכה, לא אלמנה היא ההיסטוריה הסבוכה במהלכיה, בתוכה חי גואל חזק, צור ישראל וגואלו, ד' צבאות שמו, אלהי כל בשר, אלהים לכל ממלכות הארץ, אדון כל המעשים, צור כל העולמים צדיק בכל הדורות. לא עשתה הנבואה שום נס כי אם כשקשרתו לאיוז טבעת טבעית, אפילו קלושה וקטנה. חשבו חושבים סימבוליים מחשבות, שככלים נהלכו, והאמת המסורתית תביע אמריה בכל הוד גבורתה. רכוס מהודק דרוש תמיד להיות מעולם העליון, מהופעת השליטה הנשמית, אל העולם התחתית, גם שם גמ פה המהלכים קבועים ומסודרים, בחכמה, בחפז, במלא קדש, והכל הולך הלך ואור. כפי ההפריה של זיו ההכרה של חכמת ישראל העליונה, של עטרות הנבואה ואספקלריא המאירה הנותנת עליה את זיו מהוד קרניה, ככה יזרח הדעת להכיר את המגמה של כל המון המסבות, וללכת עם כולם ולברך את שם ד', המאיר ומחיה, מסדר ומטיב את כל. אברכה את ד' בכל עת, תמיד תהלתו בפי. השם המשולב של היה ואדנות, מאיר ומופיע ביקר תפארתו, בכל אורותיו, מקורותיו, מגיעיו ומעניניו, בכל צירופיו ולבושיו, בכל טעמיו ונקודותיו, תגיו ואותיותיו, ובלב ישראל חרות אש דת, מטרות עולמים לכל תנועת החיים, לכל היש בעבר הווה ועתיד. ומבעד כל מפלשי העננים אור הקדש יחדור, בחזק יבא, וזרוע מושלה לו, הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. ונהל לפי רוב המעשה ולפי הרחבת ההקשבה, לפי הגדלת התורה ולפי הפצת המעשיות אשר לתהומות הרוחניות, לפי השלטת הגאון של חכמת ישראל המנוחלת, הדוברת רק אמת בשם ד', על כל מחשבות אדם אשר המה הבל. יבש חציר נבל ציץ ודבר אלהינו יקום לעולם.
31	ישראל ותחיתו יג (עמ' כח-ל) מכאן סוד ד' ליראיו היא המלמד את הכבוד אשר ירחש האדם אל הטבע, וע"י כבוד האמתי הרי הוא מעלה אותה, משגבה ומרוממה. כמו בהליכות המוסר של חיי האדם היחידי כן בהליכות עולמים. העליה המעולה בחיי המוסר היא ההתייצבות הישרה בכל הכחות, רגלי עמדה במישור, ההתאמה המפוארה של כל נטיות החיים, עד שהשכל העליון נמצא בתור גלוי עליון של סכום החיים כולם, וכל אשר מתחת לו הרי הם ענפיו המתפשטים ממנו, שבים אליו ומתרפקים עליו, מוכנים לרצונו, ולעבודתו כסופה וירדפו, וכל המהלכים הטבעיים של הנפשיות והגופניות <u>הם באור עליון</u> ובמהות הקדש המנצח, המלא הוד ויפעת קדשים של זיו ההשכלה	שמונה קבצים ז לא סוד ד' ליראיו הוא המלמד את הכבוד אשר ירחש האדם אל הטבע, ועל ידי הכבוד האמתי <i>יה</i> הרי הוא מעלה אותו, משגבו ומרוממו. כמו בהליכות המוסר של חיי האדם היחידי, כן בהליכות עולמים, בחיי המוסר העליה המעולה היא ההתייצבות הישרה בכל הכחות, רגלי עמדה במישור. ההתאמה המפוארה של כל נטיות החיים, עד שהשכל העליון נמצא בתור גלוי עליון של סכום החיים כולם, וכל אשר מתחת לו הרי הם ענפיו, המתפשטים ממנו, שבים אליו ומתרפקים עליו, מוכנים לרצונו ולעבודתו, כסופה וירדפו. וכל המהלכים הטבעיים של הנפשיות והגופניות, <u>הכל מואר הוא באור עליון</u>, ובמהות הקדש המנצח, המלא הוד ויפעת קדשים של זיו

18. הבדל הפיסוק משמעותי כאן כחלק משינוי משמעות המשפטים.

19. השינוי בפסוק בצירוף שינוי המילה "עולמים" משנה את משמעות המשפט.

הטהורה המאירה באור חכמה ודעת יסודית. התוכן הזה עומד למעלה למעלה מהאופי המוסרי המוכרח לאסור מלחמות פנימיות, או להסית דעה ורעיון ממהות הטבעית ומכל תפקידיו, אשר או המוסר מוסר צולע הוא, מוסר מסוכן לנפילה למהמורות. על כן האידיאליות של העין הצופה של המוסר העליון, לפחות, היא העלאת כל התוכן, התגלות כל היש, הופעת החיים בפנימיותו וכל מקיפיו. היא אמנם כלולה בתוך המערכה העליונה, מערכת הקודש, שהיא באמת כבר עולה ממעל לכל ערכים מוסריים, והיא תוכן התמימות השלמה, שאין בה דופי פיסוק וקיצוץ מכל ההופעות, יושר השכל, יושר הלב, יושר הרגש, יושר הטבע, יושר הבשר, יושר ההופעה, יושר ההקשבה. וקול אלהים חיים דובר הוא מכל מרומים ומכל תחתיות, והענינים למישרים חזויות והמעוף מתחת לרום הוא תדירי, והחזרה חלילה בשביל הופעה והארה, בשביל העלאת והתממה, היא ג"כ תדירית, קלה ובטוחה. "הקב"ה עושה להם (לצדיקים) כנפים כנשרים ושטים על פני המים, שנאמר על כן לא נירא בהמיר ארץ במוט הרים בלב ימים, ושמא תאמר יש להם צער תלמוד לומר וקוי ד' יחליפו כח יעלו ושר כנשרים, ירצו ולא ייגעו, ילכו ולא ייעפו". בפרטיות מתגלה חזון הציפיות בכל תקופה שהקב"ה מחדש בה הוא עולמו, שהכל לקוח מאף השנים של ההחרבה הכללית, שענפיה מתפשטים בכל עת אשר תחיל ארץ ותנוע. יהמו מימי ירעשו הרים בגאותו סלה, נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים קדוש משכני עליון, יהמו מימי ירעשו הרים בגאותו סלה, נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים קדוש משכני עליון, אלהים בקרבה בל תמוט, יעזרה אלהים לפנות בקר". ואור הבקר גם בראשית קדורתו מבהיק הוא מתוכו את האורה העליונה, שהמוסר העליון דורש מהפרטיות על כללות היש ושוורש המציאות, הנהגת העולם ועו החיים, סבוב העמים ותהלוכות הממלכות, "אתה הוא האלהים לבדך לכל ממלכות הארץ", והנס והטבע מתאחדים באחרות מאירה. מאור הנס העליון מתגלה איך סעיפי הטבע כולם, הבחלי מובנים מצד עצמם, הם הם ענפיו והתפשטות אורו, וכל הטבע כולו המתגלה בכל תפקידיו, בעולם ובאדם, כנפש היחיד ובנפש העמים, בדאגות החיים היומיים ובהתגברות האומים והממלכות, בעליותיהם וירידותיהם, בנכלי הפוליטיקה, בשגעונות המשתגעים, בחכמת הישירים, בחכמת הגבורים וברוח החלש של החלשים, בכל, רק יד האורה העליונה, אור חכמת עולמים, רוח ד', נשמת חי העולם, היא מופיעה. והיד נטויה והזרוע מושלת, למשפטין עמדו היום, כי הכל עבדיך. וצפית הישועה חודרת היא ממעל לשחקים ועד עמקי תחתיות ארץ, עולה היא ממעמקים, וערבות היא רוכבת, ומכרת בסקירה אחת את כל הנפלאות ואת כל המפעלות, את כל האמת ואת כל השקר, את כל הצדק ואת כל הרשע, והנה הכל התיצב ומתיצב הכן לפקודת אור דבר אלהים חיים, והארת העולם באור ישראל היא נשמת ההיסטוריה האנושית בגלוי, ונשמת כל היקום בחביון עזו, עד לא עשה ארץ וחוצות וראש עפרות תבל, בהכינו שמים שם אני, בחוק חוג על פני תהום, באמצו שחקים ממעל בעזו עינות תהום. וההכרה הזאת על ידי אספקלרית הקודש מתהפכת לכח פועל, לכח סוקר, לכח מחיה, וכל המפעלות הסבוכות אשר בקרב כל משפחות העמים מתגלות בתור מערכה סדורית, אמנם מעורפלת ומאופלת, לא עולם, - מציון מכלל יופי אלהים יופיע. ורוח אלהים אמת, המתפשט על כל מערכות האדם, הרי הוא מעלה את הטבע מתחתיותיו אל מרומי הקודש, ומכשיר את כל הניסיונות להופיע ולהגלות, מתמם את חזון עולה ממעל לאספקלריא הבלתי מאירה, אור התורה העליונה, תורת משה, במראה ולא בחידות, המבססת את המוסר ואת הדעת על יסוד החיים והמעשה, והמעלה את כולם יחד למרום הנצח והשלום, אל מרום התפארת והאמת העולמיים, אל יסוד החכמה העליונה, שתחיה את בעליה, בכל הדרות חיים המלים שמונחים את כל התמורות, אל מקום הגבורה העליונה, שכל הנעיונות וכל החסדים מסוכים בה. והתנוצצות אורה זו בעקבות משיח היא מופעת, ובצורת העולם האחרונות היא מופעת. וכיבירי כח נתבעים לברר ולהסביר, לאחוז בכל חוסן ובכל יפעה, בכל מפעל וכל תכונה, בכל אמצעי וכל יכולת, בכל תעודות וכל התעוררות רוח, בכל עת כושר ובכל יכולת, בכל התעוררות וכל התעוררות רוח, בכל עת כושר ובכל תכונה אפשרית, לתמם את החזון העליון והולך ומתגלה, זה החזון אשר אלפי דור הם צעדי, ואק'סו חל חל הרום והשפל אשר לעולם ולאדם, האחוז בהרום והשפל אשר לסגולת האדם, לסגולת העמים, לאישון האדם, "כי לד' עין אדם וכל שבטי ישראל", ורוח

הטהורה המאירה באור חכמה ודעת יסודית. התוכן הזה עומד למעלה למעלה מהאופי המוסרי המוכרח לאסור מלחמות פנימיות, או להסית דעה ורעיון ממהות הטבעית ומכל תפקידיו, אשר או המוסר מוסר צולע הוא, מוסר מסוכן לנפילה למהמורות. על כן האידיאליות של העין הצופה של המוסר העליון, לפחות, היא העלאת כל התוכן, התגלות כל היש, הופעת החיים בפנימיותו וכל מקיפיו. היא אמנם כלולה בתוך המערכה העליונה, מערכת הקודש, שהיא באמת כבר עולה ממעל לכל ערכים מוסריים, והיא תוכן התמימות השלמה, שאין בה דופי פיסוק וקיצוץ מכל ההופעות, יושר השכל, יושר הלב, יושר הרגש, יושר הטבע, יושר הבשר, יושר ההופעה, יושר ההקשבה. וקול אלהים חיים דובר הוא מכל מרומים ומכל תחתיות, והענינים למישרים חזויות והמעוף מתחת לרום הוא תדירי, והחזרה חלילה בשביל הופעה והארה, בשביל העלאת והתממה, היא ג"כ תדירית, קלה ובטוחה. "הקב"ה עושה להם (לצדיקים) כנפים כנשרים ושטים על פני המים, שנאמר על כן לא נירא בהמיר ארץ במוט הרים בלב ימים, ושמא תאמר יש להם צער תלמוד לומר וקוי ד' יחליפו כח יעלו ושר כנשרים, ירצו ולא ייגעו, ילכו ולא ייעפו". בפרטיות מתגלה חזון הציפיות בכל תקופה שהקב"ה מחדש בה עולמו, שהכל לקוח מאף השנים של ההחרבה הכללית, שענפיה מתפשטים בכל עת אשר תחיל ארץ ותנוע. יהמו מימי ירעשו הרים בגאותו סלה, נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים קדוש משכני עליון, יהמו מימי ירעשו הרים בגאותו סלה, נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים קדוש משכני עליון, אלהים בקרבה בל תמוט, יעזרה אלהים לפנות בקר". ואור הבקר גם בראשית קדורתו מבהיק הוא מתוכו את האורה העליונה, שהמוסר העליון דורש מהפרטיות על כללות היש ושוורש המציאות, הנהגת העולם ועו החיים, סבוב העמים ותהלוכות הממלכות, "אתה הוא האלהים לבדך לכל ממלכות הארץ", והנס והטבע מתאחדים באחרות מאירה. מאור הנס העליון מתגלה איך סעיפי הטבע כולם, הבחלי מובנים מצד עצמם, הם הם ענפיו והתפשטות אורו, וכל הטבע כולו המתגלה בכל תפקידיו, בעולם ובאדם, כנפש היחיד ובנפש העמים, בדאגות החיים היומיים ובהתגברות האומים והממלכות, בעליותיהם וירידותיהם, בנכלי הפוליטיקה, בשגעונות המשתגעים, בחכמת הישירים, בחכמת הגבורים וברוח החלש של החלשים, בכל, רק יד האורה העליונה, אור חכמת עולמים, רוח ד', נשמת חי העולם, היא מופיעה. והיד נטויה והזרוע מושלת, למשפטין עמדו היום, כי הכל עבדיך. וצפית הישועה חודרת היא ממעל לשחקים ועד עמקי תחתיות ארץ, עולה היא ממעמקים, וערבות היא רוכבת, ומכרת בסקירה אחת את כל הנפלאות ואת כל המפעלות, את כל האמת ואת כל השקר, את כל הצדק ואת כל הרשע, והנה הכל התיצב ומתיצב הכן לפקודת אור דבר אלהים חיים, והארת העולם באור ישראל היא נשמת ההיסטוריה האנושית בגלוי, ונשמת כל היקום בחביון עזו, עד לא עשה ארץ וחוצות וראש עפרות תבל, בהכינו שמים שם אני, בחוק חוג על פני תהום, באמצו שחקים ממעל בעזו עינות תהום. וההכרה הזאת על ידי אספקלרית הקודש מתהפכת לכח פועל, לכח סוקר, לכח מחיה, וכל המפעלות הסבוכות אשר בקרב כל משפחות העמים מתגלות בתור מערכה סדורית, אמנם מעורפלת ומאופלת, לא עולם, - מציון מכלל יופי אלהים יופיע. ורוח אלהים אמת, המתפשט על כל מערכות האדם, הרי הוא מעלה את הטבע מתחתיותיו אל מרומי הקודש, ומכשיר את כל הניסיונות להופיע ולהגלות, מתמם את חזון עולה ממעל לאספקלריא הבלתי מאירה, אור התורה העליונה, תורת משה, במראה ולא בחידות, המבססת את המוסר ואת הדעת על יסוד החיים והמעשה, והמעלה את כולם יחד למרום הנצח והשלום, אל מרום התפארת והאמת העולמיים, אל יסוד החכמה העליונה, שתחיה את בעליה, בכל הדרות חיים המלים שמונחים את כל התמורות, אל מקום הגבורה העליונה, שכל הנעיונות וכל החסדים מסוכים בה. והתנוצצות אורה זו בעקבות משיח היא מופעת, ובצורת העולם האחרונות היא מופעת. וכיבירי כח נתבעים לברר ולהסביר, לאחוז בכל חוסן ובכל יפעה, בכל מפעל וכל תכונה, בכל אמצעי וכל יכולת, בכל תעודות וכל התעוררות רוח, בכל עת כושר ובכל יכולת, בכל התעוררות וכל התעוררות רוח, בכל עת כושר ובכל תכונה אפשרית, לתמם את החזון העליון והולך ומתגלה, זה החזון אשר אלפי דור הם צעדי, ואק'סו חל חל הרום והשפל אשר לעולם ולאדם, האחוז בהרום והשפל אשר לסגולת האדם, לסגולת העמים, לאישון האדם, "כי לד' עין אדם וכל שבטי ישראל", ורוח

	הדעת, מעמק דרך ארץ, התיצבות לפני מלכים, הבעת המבוקש האדיר בכל הבלטותו, שעבוד המחשבה לרום העליון, הבעת הבטחון האלהי בכל עוזו קדשו, הבטחה, שהופעת הממלכה העליונה של אמרת ד' לא תחסר את התגלותה ובכל עת שתדרש הנסיות כולה היא מוכנה על צדה, - הם תכסיון. וקול אלהים חיים בהגלותו בלבבות הרי הוא עומד אחר כתלנו להגלות בעולם ובכל עולמים. שרעפים הללו מביאים אורו של משיח, וחכמת ישראל המנוחלת תנצח את העולם, תעטר את התורה בעטרות עליונות ותטהר את ערפלי האמונה הכא־לית והפסטי מכל סבוכיהם, כאשר מטהר וכבורית מכבסים, אור השלום בישראל יופיע נאור התשובה יאיר את כל נאות יעקב. ומגדל עז שם ד' בו ירוץ צדיק ונשגב, ונשגב ד' לבדו ביום ההוא. וקרוב הוא היום, ובידינו לקרבו, רק אם נטה און לשמוע קול שיח קודש ואור תורת אמת וחכמת ישראל העליונה תהיה לנו למורשת פלטה.	
32	ישראל ותחיתו יד (עמ' לא) כאחיות הפשט והסוד זה בזה, יסוד אחדות תורה שבכתב עם תורה שבעל פה, ההסתכלות היותר פנימית עם ההסתכלות החיצונית בעולם, בחיים, במציאות, במסכות, בסגנון, באדם ובהויה, כן היא התאחדות הנס והטבע. בהנהגה וכמו כן באמונה. ההתעמקות החודרת מאחדת את הנפרדים, מה שהשביל הבינוני מפריד. אורו של משיח, שיסוד רם ונשא וגבה מאד, מואר הוא מהתוכן העליון שהנס והטבע מאוחדים שם וכל העלילות של הטבע מקטן ועד גדול פועלים בעדו ועמו, על ידו ובהשפעתו, כמו העלילות הנסיות. המעשים כולם עומדים בצורה עוברית, כל ההויה כולה נשמות אפרוחים או ביצים, ורוח אלהים מרחפת עליהם, ומשיח גנוז הוא בקן צפור, זהו היכלו, והאפרוחים מתפתחים ומתגדלים והביצים מתחממים והולכים ומתקרבים לצורת הוית החיים ובכללות הכל הכל כלול, הכל פועל, לא יחסר ס כל הכחות השוללים, שגם הם מצטרפים להוציא כלי למעשהו, כמו הכחות החיוביים. והכחות השוללים, שהם מצטרפים אל הכל לעשות את הצביון של המטרה העליונה, שם בעומק ירידתם אורה חיובית עליונה גנוזה, תחת העוני הנורא עושר עליון גנוז וחי, קוב"ה וחד מסכנא הם המה יושבים בהיכל קן צפור. וטהורי לב היודעים רוא דמלא דשטותא, ואיך היא מצטרפת להאיר רוא דחכמתא, כרב המנוגא סבא, הם דרים באי מגדלא ומסתכלים הם במפלאות תמים דעים באור ישועתו. וחבלי משיח הפנימיים, הם חבלי משיח עצמו: הירידה למעמקי הסכות של כל מוחין דקטנות הם הם יסורי חנק לרוחא דמלא משיחא דבגלותא בתראה בסיפיה, המתקן את הצעדים האחרונים, אשר חרפו אויבך ד', אשר חרפו עקבות משיחך, ברוך ד' לעולם אמן ואמן; יסורי סקילה היו בכל התקופה של עבודה זרה, וכל הרעות, הירידות והטמטומים, הפערות הפנימיות והחיצוניות, שהם ענפיה; יסורי שרפה, - החורבנות והגזירות המלכותיות על התורה, שרפות התורה והשמדות הנוראות שהיו מכוונות לעקירת הנשמה והפנימיות, שרפת נשמה וגוף קיים; יסורי הרג הם כל ההרגות, המיתות המשונות, וכל הרדיפות החיצוניות במעמד הכלכלה, "ואכל קצירך ולחמך יאכלו בניך ובנותיך"; יסורי חנק הם הם היסורים האחרונים של ירידת האור למעמקים לחשוף סבות קטנות וקלות, לנעוץ תקוות במרחקים ומאורעות זמניות, בנטיות לב של מושלים, ובמהלכים של השתדליות פוליטיות, לעורר ס קטני רוח, שאין להם כ"א מטרות קרובות מגושמות ומצומצמות, והקטנות מחוללת את החוצפא, וחבל המחנק אחוז על הצואר, מונע את הדבור וסותם את האויר. רק רוח ד' אשר על עמו, אור התורה הפנימית יופיע להשיב רוחא דמשיחא, ומתוך האפלה יביא אור גדול.	
33	ישראל ותחיתו טו (עמ' לב-לד) יסוד הרשעה, שח'א מתפצלת לעבודה זרה ולמינות, הוא בא לבצר מקום לסיגי החיים, למותרות המציאותיות שבהויה ובאדם, ובחפץ, במפועל ובהנהגה, לתן להם גודל ושלטון בתוך הטוב והקודש; לא לטהר את הקודש, כ"א לטמאו ולסאבו. אמנם מקומם של עבודה זרה הוא מבחון, עומדת היא במקום הזוהמא והמותרות המגושמות ומאופלות, ומבקשת את בצורם ואת שליטתם והתגברותם על כל תוכן קודש והתערבותם עמו בכל האפשרות. גדולה ממנה היא הרשעה הצפונה הארסית ל המינות, שהיא מחפשת לה פינה בעצם הקודש, "שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך". מתאמצת היא להשאיר את כל זוהמת העולם, את כל הגסות הגופנית, ואת כל הנסיות הרשעיות האחוזות בגוף הגס, בפנימיות יסודי החמריים, ולעלות עמו אל האושר של הקודש, שהוא מיד מתחלל ומסתאב בגנוע בו היד המסואבה. לא שעה ד'	
	ושעבוד המחשבה לתום העליון, הבעת הבטחון האלהי בכל עוזו קדשו, הבטחה שהופעת הממלכה העליונה של אמרת ד' לא תחסר את התגלותה, ובכל עת שידרש הנסיות כולה היא מוכנה על צדה. וקול אלהים חיים, בהגלותו בלבבות הרי הוא עומד אחר כתלנו, להגלות בעולמים, ובכל עולמים, אניא וקלי ירנן, נחית יאחאא כף להנצח. שרעפים הללו מביאים אורו של משיח, וחכמת ישראל המנוחלת תנצח את העולם, תעטר את התורה בעטרות עליונות, ותטהר את ערפלי האמונה מכל סבוכיהם, כאשר מטהר וכבורית מכבסים. נאור השלום בישראל יופיע, אור התשובה יאיר את כל נאות יעקב. ומגדל עז שם ד', בו ירוץ צדיק ונשגב. ונשגב ד' לבדו ביום ההוא. וקרוב הוא היום, ובידינו לקרבו, רק אם נטה און לשמוע קול שיח קודש ואור תורת אמת, וחכמת ישראל העליונה תהיה לנו למורשת פלטה.	
	שמונה קבצים ז לב כאחיות הפשט והסוד זה בזה, יסוד אחדות תורה שבכתב עם תורה שבעל פה, ההסתכלות היותר פנימית עם ההסתכלות החיצונית בעולם, בחיים, במציאות, במסכות, בסגנון, באדם ובהויה - כן היא התאחדות הנס והטבע בהנהגה, וכמו כן באמונה. ההתעמקות החודרת מאחדת את הנפרדים, מה שהשביל הבינוני מפריד. אורו של משיח, שיסוד רם ונשא וגבה מאד מואר הוא מהתוכן העליון שהנס והטבע מאוחדים שם, וכל העלילות של הטבע מקטן ועד גדול פועלים בעדו ועמו, על ידו ובהשפעתו, כמו העלילות הנסיות. המעשים כולם עומדים בצורה עוברית, כל ההויה כולה נשמות אפרוחים או ביצים, ורוח אלהים מרחפת עליהם, ומשיח גנוז הוא בקן צפור, זהו היכלו, והאפרוחים מתפתחים ומתגדלים, והביצים מתחממים והולכים ומתקרבים לצורת הוית החיים והמפעל. ובכללות הכל הכל כלול, הכל פועל, לא יחסר כל הכחות השוללים, שהם מצטרפים להוציא כלי למעשהו, כמו הכחות החיוביים. והכחות השוללים שהם מצטרפים אל הכל, ועושים את הצביון של המטרה העליונה, שם בעומק ירידתם אורה חיובית עליונה גנוזה, תחת העוני הנורא עושר עליון גנוז וחי, קוב"ה וחד מסכנא הם הם היושבים בהיכל קן צפור. וטהורי לב, היודעים רוא דמילתא דשטותא, ואיך היא מצטרפת להאיר רוא דחכמתא, כרב המנוגא רבא, הם דרים באי מגדלא, ומסתכלים במפלאות תמים דעים באור ישועתו. וחבלי משיח הפנימיים הם חבלי משיח עצמו. הירידה למעמקי הסכות של כל עניני הקטנות, הם הם יסורי חנק לרוחא דמלא משיחא דבגלותא בתראה בסיפיה, המתקן את הצעדים האחרונים, אשר חרפו אויבך ד', אשר חרפו עקבות משיחך, ברוך ד' לעולם אמן ואמן. יסורי סקילה היו כל התקופה של עבודה זרה, וכל הרעות, הירידות, הטמטומים והפערות הפנימיות והחיצוניות, שהם מס ענפיה. יסורי שרפה, החורבנות והגזירות המלכותיות על התורה, שרפות התורה והשמדות הנוראות שהיו מכוונות לעקירת הנשמה והפנימיות, שרפת נשמה וגוף קיים. יסורי הרג הם מס כל ההריגות, המיתות המשונות, וכל הרדיפות החיצוניות במעמד הכלכלה, ואכל קצירך ולחמך, יאכלו בניך ובנותיך. יסורי חנק הם הם היסורים האחרונים של ירידת האור למעמקים לחשוף סיבות קטנות וקלות, לנעוץ תקוות במרחקים ומאורעות זמניות, בנטיות לב של מושלים ובמהלכים של השתדליות פוליטיות, לעורר כח קטני רוח, שאין להם כי אם מטרות קרובות, מגושמות ומצומצמות. והקטנות מחוללת את החוצפא, וחבל המחנק אחוז על הצואר, מונע את הדבור וסותם את האויר. רק רוח ד' אשר על עמו, אור התורה הפנימית. תופיע להשיב רוחא דמשיחא, ומתוך האפלה יביא אור גדול.	
	שמונה קבצים ז מה יסוד הרשעה, שמתפצלת לעבודה זרה ולמינות, הוא מבוסס לבצר מקום לסיגי החיים, למותרות המציאותיות שבהויה ובאדם, במוסר ובחפץ, במפעל ובהנהגה, לתן להם גודל ושלטון בתוך הטוב והקודש, לא לטהר את הקודש, כי אם לטמאו ולסאבו. אמנם מקומם של עבודה זרה הוא מבחון, עומדת היא במקום הזוהמא והמותרות המגושמות ומאופלות, ומבקשת את בצורם ואת שליטתם והתגברותם על כל תוכן קודש, והתערבותם עמו בכל האפשרות. מגדילה היא ממנה הרשעה הצפונה, הארסית, המינות, שהיא מחפשת לה פינה בעצם הקודש, שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך, מתאמצת היא להשאיר את כל זוהמת העולם, את כל הגסות הגופנית ואת כל הנסיות הרשעיות האחוזות בגוף הגס, בפנימיות יסודי החמריים, ולעלות עמו אל האושר של הקודש, שהוא מיד מתחלל ומסתאב בגניעתה ל היד המסואבה בו. לא	

אל קין ואל מנחתו מפני הרשעה שהיתה בו אחוזה; אותו הרצח, שיצא אל הפועל אח"כ, היה גנוו וספון בכח גם בעת הבאת הקרבן מפני האדמה, וקרבן זה תועבה הוא, הוא קלם תמגיבר את כל כח רע, להחטאת הרובץ על הפתח הוא מתגבר ומתאמץ ע"י ריח הקודש שהוא קולט אל קרבו והמפכו לתכונתו. כה סובבת והולכת היא הקניות הרשעה, החפצה שתיטב בעיני ד', שד' ישעה אליה ואל מנחתה, ובחובה יודעת היא היטב, כי מאס ד' בה ופניה נופלים וחרה לה מאד וכעסה אגור בתוכה, ובכל עת מצוה הנה יד הרוצח מתגלה, צביון החטאת, שאליה תשוקתו של הדם הקיני, מתראה בכל תועבתו. יסוד המינות, שלעגה על דברי חכמים ועשתה שמות ישראל פניהם, אשר אמנם מפני היר גדולה מלאתי כח ד' אשר חיי האומה לא הצליחה להרוס את השמות ספא אקס הכינה לה. וריים, אשר צלחו להאיר לאור של מחסה כוב על פני עמים רבים. ונחלפה האלילות במינות. לא התוכן הפנימי הוטב, כ"א העמדה. התואר החצוני אלד כח אפא המטרה אחת היא, לא לקדש את הרצון, את החיים, את העולם הגס ואת הפנימיות המהותית ע"י כל אותו הסדר המוכן לכך בעצת ד' הגדולה, שיסודה הקובץ בישראל, בגוי קדוש, ומהסתעפותיה ויכולו עמים רבים ללעץ, כל אומה לפי תוכנה, לפי מוסרם והכנתה הטבעית, ההיסטורית והגזעית, לפי השכלתה ומצבה הגיאוגרפי והכלכלי, וכל התכנים החברתיים והאישיים שלה המצטרפים לזה, אקס קל היא הקריאה של "כל העדה כולם קדושים ובתוכם ד'" היתה קריאה לועגת לכל תוכן הקדוש ולכל הרוממות וההכנה התוכנית, הדרושה להעשות עד שהיה הקדוש מבוסס בחיים באמת, שהיה מובטח מכל פגם וסאוב, שלא יתפך לרועץ ולצרר היתור גדולה של העולם. על כן הוכרח הדבר שירר חיים שאולה, להאבד מתוך הקהל ולהיות לעולם לאות לבני מרי, שלא יהיו עוד כקרח וכעדרתו. הקריאה אל כל העמים, השקועים בכל רפש הטומאה, בכל מעמקי הרשע והבערות, בתלומות החשך היותם מטייתו: "הנכם כלכם קדושים, כלכם בנים לד', אין הפרש ביני עם לעם, אין עם קדוש ונבחר לעולם, כל האדם קדוש בשווה." - זאת היא הקרתות האנושית, שהיא הקניות החדשה שממנה סובל האדם, שממנה יצוץ תנוע ארץ כשבור והתנודרה כמלונה, וכבד עליה פשעה ונפלה ולא תוסיף קום", עד אשר יפוח היום יפקוד ד' על צבא המרום במרום של מלכי האדמה על האדמה. הבצור המרומי וההרקעה לשחקים, שהמינות מתימנות בהם, מובחרים לפולל ולהעקץ מיסודם. העולם צריך שיכיר, כי לא בהגה אחד, באמרת אמונה מתוארה לבדה, די לאדם לעוף לגן עדן, וכל אוצר הרעה, הרצח והתעוב, הספון ספא חדיר רוחו, ברמו ובבשרו, יכול להשאר בעינו, וממילא הלא איננו צריך צרור ולמוד, רכזו ועליה, "לית דעתיר מחזירא", מזונותיו, גני הרוחנים מצויים לו בכל זמן ובכל מקום, ורדימין מיעיה לבני אינשו. קץ יושם לכל אותו החשך, כי"ר האדם יודע, כי כל עמל צריך שירוכז לטוהר הנפש, האפשרות של הטוהר בתכונת העמים טעונה היא מילוי של רכזו, שהוכן כבר מאז ע"י אותה ההכנה הגדולה, שהפליאה יד ד' לעשות ע"י אותה האומה הנפלאה, "לבוזה נפש, למתעב גוי, לעבד מושלים, מלכים יראו וקמו שרים וישתחוו, למען ד' אשר נאמן קדוש ישראל ויבחר", הן עד לאומים נתתי נגיד ומצוה לאומים הן גוי לא תעד תפקד וגוי לא ידעו אלתי יירצו, למען ד' אלהיך לקדוש ישראל כי תאמר. החפץ של העמדת גוי אחד בעולם בתור ממלכת כהנים לגוי קדוש, שהוא צריך להיות למופת על האור העליון האלהי החודר בחיי העמים, שרק בהיותו מצוי ועומד, בהיותו חסון וחפשי, בהיותו שב לבנינו ולאשרו, אחרי כל הופעותיו המרובות בעבר, אחרי כל נסיונותיו הקשים, אחרי כל צורפיו ולבויניו, בשבוב עם כל דעותיו ועם כל קניניו, עם כל רכוש נשמתו וכשרון חייו, עם כל טהרתו הגופנית, הגזעית והאנונית, עם כל תוכן ההופעה האלהית, שהוא ל למורשה ושסגולת ארצו מגדלתו ומרחבתו, או ע"י אותה הידידות הפנימית שהוא יכול להראות לאומות העולם תחת כל המשטמה והרדיפות אשר קבל מהם, ע"י כל הכבוד וההשתוממות אשר כל הגוים כולם יוכלו להראות עליה תחת כל הבז והחרפה אשר טפלו עליו, ע"י כל אותה התשוקה של ההתחברות והרעות עם עם ד' אלה עם נחלת ד', אשר סגולת הקודש בטהרתה לטהרת החיים ספונה בו, אשר רק ע"י חקוי אורן ע"י הדרגה של העמקה דורית יכולה היא לצאת אל הפועל במדה הגונה גם בשאר העמים בכל האדם אשר על פני האדמה, - אז יבורר לכל, כי סגולת הקדוש אינה סגולה זהה, שיכולה להנטל בכל ידי מסואבות, כי אם סגולה העולה בעמל גורא במסירת נפש ברבועה, ודע"י זכות נחלת קודש של אבות לבנים ונשיא עולם באבהו

	ושומרים דרך ד' <u>בכל עז</u>. אז יוסרו פני הלוט מעל כל העמים והמסכה הנסוכה על הגוים, ואותה הותרנות של המינות תוכר כמו שהיא, בתור מטבע שהיא בתור מטבע פסולה, המסמאה את העינים <u>ומטמאה</u> את הנפשות, מרבה רצח ודם וכל תועבה. "ד' עזוי ומעוזי ומנוסי ביום צרה, אליך גוים יבואו מאפסי ארץ, ויאמרו : "אך שקר נחלו אבותינו, הבל ואין בם מועיל, ונשגב ד' לבדו ביום ההוא, והאלילים כליל יחלוף", "לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את ד' כמים לים מכסים".	
34	ישראל ותחיתו טז (עמ' לד) הישרת העקמומיות בתכונות, בדעות, בהשקפת החיים, עד לעליות הקודש המעולות, זקוקה היא לחדור בשרשים התחתיים, ועמם לעלות לספירות הגבוהות, כשהתפצלויות <u>התחתיות</u> שולטות <u>מ</u> לעצמן, הן מעכירות ומחלחלות, מזהמות ומגשמות הגשמה גסה ומזהמה את כל אייר החיים, וכשהן נאחזות <u>מתחתיות</u> בתכנים שממעל להן ועולות בעלייתם <u>הב</u> הן המוסיפות אור וחיים, טוהר וקודש, אומץ ותפארת בכל. יסוד נצחי הוא "ואהבת את ד' אלהיך בכל לבבך - בשני יצריך : ביצר הטוב וביצר הרע". האהבה אינה שלמה ואינה נובעת יפה ממקור האחדות המטוהרת כ"א כשכוללים את היצרים ביחד, והיצר הרע מתאגר עם היצר הטוב, וכל כחותיו הרעים הנם נאחזים בשורש הטוב ומתהפכים לטובה, לצחצח, להחיות להבהיר ולזקק יותר את להט הטוב. דבר זה נוהג בתכונות ובפעמיות החיים; בהבנת העולם, בהשכלת האמונה, בחנוך הכללי והפרטי, בשאיפות העדינות של החיים, של האנושיות, של הלאומיות ושל השלמת האדם באור תקות האושר המעולה, ולזה דרושים כל כחות הטוהר האדיר, של גבורת החכמה העליונה, ומטרתו של סוד ד' אשר ליראיו ההולך ומתנוצץ בלבבות, המכבש לו את דרכיו ע"י כל האמצעים הרבים והשונים, החוצב לו גולות עליות וגולות תחתיות, הבא דרך פתחים חריכים וחלונות, גם דרך פרצים והריסות, והכל אל מקומו שואף וזורח הוא.	
35	ישראל ותחיתו יז (עמ' לד-לה) כל התרבות הזמנית בנויה היא על יסוד כח המדמה. זוהי מורשת גורלם <u>האכזרי</u> של עמי התרבות האחרים בכח המדמה, שממנו באה התפתחות היופי הגופני בפועל ובציור מעשי. <u>הולך ומשתכלל</u> כח המדמה, ועמו משתכללים המדעים המעשיים והנסיוניים, ועל פי עלייתו של כח המדמה ותפיסתו את החיים מסתלק האור השכלי, מפני שחושב העולם כולו שכל האושר תלוי בפתוחו של כח המדמה. וכך הולכים הענינים בהדרגה, עד ששרירי השכל שברוח החכמה החלונית גם הם הולכים ונעתקים אל כח המדמה. המליצים והמספרים, הדרמטורגים וכל העוסקים באמניות היפות נוטלים מקום בראש התרבות, והפילוסופיה פוסחת וצולעת ואין לה מעמד מפני שהשכל הנקי הולך ומסתלק. כפי סלוקו של השכל ורוח החכמה כן חוצפא יסגי וחכמת סופרים תסרח, יראי חטא ימאסו והאמת תהא נעדרת ופני הדור כפני הכלב, אותה העדינות הפנימית, <u>הבאה</u> מרוח החכמה, <u>הולכת ונמוגה</u>, השאיפה לרוחניות ואצילות, לדבקות אלהית, לעולם העליון, <u>לזון המוסר</u>, ברום טהורו, לציורי המושכלות מצד עצמם ונצחיותם, נעשית חזון יקר, וכפי אותה המדה, הנוהגת בעולם בכללו, נוהג הדבר בישראל כלפי רוח הקודש ואהבת התורה ברוח פנימי ורעננות עצמית של היהדות הנאמנה, ובעולם שולט רוח מגושם. "אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו". אמנם כל זה הוא יסוד עצה מרחוק, עצת ד' היא להשלים <u>מק</u> כח המדמה, מפני שהוא בסיס בריא לרוח העליון שיופיע עליו, ומתוך העליונות של התפיסה הרוחנית שקדמה בישראל הוכרח כח המדמה להתמוגג, <u>מק</u> שגרם חלישות לאחיות רוח הקדש העליון, שעתידי לבא ע"י מלכא משיחא. על כן מתבסס כעת רוח המדמה עד שיגמר בכל תיאורו, ואז יהיה כסא נכון ושלם לרוח ד' העליון ויוכשר לקבל אור רוח הקודש עליו, <u>מלך</u> "רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ד'".	
36	ישראל ותחיתו יח (עמ' לה-לו) כח המדמה זה הוכרח להיות נדחה ונלקה קצת על ידי שפעת רוח הדעת העליון של רוח הקודש הנשגב שבמקור ישראל, שהוכרח להקדים ולבא לעולם מפני שלא יוכל העולם להתקים עד אלף דור בלא אור תורה, שהיא אוצר כל הדעת, הוכרח להיות נדחה ונלקה קצת, מכל מקום יסודו היסודי נשאר בישראל, והקורטוב הפנימי שלו הוא באמת יסוד כל היופי, ומתגלה על ידי חזיון הנבואה, שאור הקודש מתלבש בתוכו, "וביד הנביאים אדמה"; ובכל זאת מונח גם בנבואה יסוד הצמצום של האספקלריא <u>מלך</u> מצוחצח, ומפני זה קרובים אומות העולם לקלוט קצת מן <u>האמת</u> הנבואה ורחוקות הן מן אור התורה. אבל ליסוד בסוס האומה בגשמיית, ורחוקים הם מן אור התורה.	

196

38	זה בזה מלא זהרם, והיה ד' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ד' אחד ושמו אחד.	לאגודה אחת, אשר יאירו זה בזה מלא זהרם. והיה ד' למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה ד' אחד ושמו אחד.
	ישראל ותחיתו כ (עמ' לז-לט) כל נתיקה שבמערכי הלב מהקיום העליונים הארוכים, במרחקי אידיאליהם העליונים, כשהיא באה בין ביחיד ובין בצבור, הרי היא מערערת את יסוד האושר והטוב כולו. גם בצורה כהה וזעירה, כשחל בה רוח העליון, המאוגד לאידיאליהם המאושרה באושר בלא גבול, הרי יש בה מעין חיים ההולך ומתגבר, מחיה דורות, מאשר תקופות, ומישר דרך לעמים רבים, מדרך עולמים לחיי עולמים עד ומפנה להם את המכשולות שבאחרות חייהם הקטנים והזמניים. אורו של משיח, האושר העליון בחיי החברה והכלל, בצרופו העמוק אל האושר הפרטי, מחובר הוא עם האושר וההצלחה המוחלטת של כל היש בתחית המתים. לגודל העתיד הזה מוכרחת כל עין לצפות, הצפיה האידיאלית היא מגונת את הגונים העליונים החיים, היא מקבעת את חותם ההווה בגודל מאורותיה. נתיקה כל דהי מראשית הרום, מאחרית העדן המעולה, נפילה היא לעמקי שחת, ושעירים קמים ומשחקים במקום זמירות שרי קודש ונעם שיח סוד המוני מעלה. האמונה העליונה היא בעצמה המנהגת את החיים אל המרומים שהיא שרויה שמה. היא בעצמה, בחטיבותה העליונה, בצורתה המשוכללת באמונת ישראל, נותנת את האומץ ומפתחת את החוב העמוק לאשר את החיים כולם וכל הפרטים שבהם, מעומק ראשית עד עמק אחרית, לאותה השאיפה המאושרת, הבילתי פוסקת <u>אלפעום בלבבות הקדושים מאושרי אלהים חיים</u>, ומהם הולכת היא הזליפה השירית ומתגברת על החיים כולם, וכל עדינות שכלב כל איש וכל בריה - מאושר העדן היא לוקחת את רכושיה. כשמתגלמת שאיפה, כשמתקרבת אל המציאות, והמציאות מציאות קרובה היא ובאפלה היא שרויה, צריכה היא תמיד הגנה שלא תאבד את ברק עומק חייה, אורו של משיח באמונה נעון, והאמונה באור קדוש ישראל בחיים וחובותיהם היא מבוססת: ההמונה לא בסגולה פורחת באויר לבד היא מביאה אל מרומות <u>מציאותה</u> את כל חוסי בה, כי אם בהתוית הדרך לכל מערכי הלב, לכל משאות הנפש, לכל מפעלי כפים, על פי עזה וחסנה המרום וקדוש. לפעמים נופלים רבים מההתבססות המציאותית ונשארים תלויים ברפיון רק בציור האמונה. מדה זו היא של <u>אומות העולם</u>, שבאו רק להסתכל באיזה ציור אידיאלי ולא בוגרו עד לכדי הגשמתו בפועל, וממילא נדע שגם ההסתכלות לקויה ורפויה היא. ההסתכלות הבהירה שולטת על הכל, על כל סדרי החיים והחברה ועל כל האישיות היחידה, על כל מזג ותקופה, על כל חפץ ושאיפה. אבל תלוי הרפיון, אשר ממקור ישראל יצאו ובאחדות האומה הם כלולים, יש בהם ברק אור קדוש, ניצוץ שיוכל לעלות ולבא, ליד לבת אש קודש: <u>אור הצדק, האמת, החסד והמשפט בחיים החברתיים</u> - אורו של משיח בגודל תעצומו מלבבם. עיני-החול של האדם כהות הנה, בשום אספקלריא חקרנית אי אפשר להגיע לרום רז חבוי דנא. אבל גם צל צלה של אורה צחצחה זו, אורי אורים יש בה, והאורה האירית משוטטת היא, נעה ונדה, מסוכנת היא שלא תפול ממדרגתה, שלא תטמע בין בשר המורים ונפשות אשר עומק חפצם הוא דם ורצח ולעיטה של נזיד ערשים. אבל אורו של משיח אחזו בעולם, אשר בורא כל עולמים משתבח ביקרם "מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". אור עליון זה, שהוא כתגא על רישא דספר תורה, שלא נתן מרוב עוזו ופארו לשמוש ומפעל ידים, באחרית הימים ימצא לו שבילים ודרכים רחבים, נתיבות חדשות לבא אל תפקידו המפעלי, והגדל יתעלה על כל קטן, וכל המכשירים בו כלולים. קמה הארץ תנועה חרישית מלאה אונים וחפצים, מלאה נגודים וסתירות, מלאה אורות ומשכים, וחושבת לחתור אל החוף לישועת ישראל. אורו של משיח הכהה בה, רבים ממחזיקיה של אבוקת אודים קטנה <u>זו בגדו לכאורה</u> באותה האורה הגדולה, האחוזה בקו הארוך אשר לאור עולם, נמוטו הפעמים ממעמד הנבואה <u>הצופה צפית עולמים</u>. אבל <u>ישועתם</u> של ישראל תמיד היא ישועת ד', "אני והו הושיעה נא", וכאשר פדית ממצרים גוי ואלהיו <u>בן</u> היא כל ישועה, גדולה שבגדולות וקטנה שבקטנות. העולם רועש, ההרים מתקלקלים, ארץ כשכור תנוע, עמים עפים בדי ריק, ישראל עומד בתוך. בתוך סערת הגלים חותר הוא אל חופו, ושרי קדש באים ויבואו ואת הדגל העליון יחזיקו, למרחוק שעות דעה, והשלום בא יבא מכל עברים,	שמונה קבצים ה רלה כל נתיקה שבמערכי הלב מהקיום העליונים הארוכים, במרחקי אידיאליהם העליונים, כשהיא באה בין ביחיד ובין בצבור, הרי היא מערערת את יסוד האושר והטוב כולו. גם בצורה כהה וזעירה, כשחל בה רוח העליון, המאוגד לאידיאליהם המאושרה באושר בלא גבול, הרי יש בה מעין חיים ההולך ומתגבר, מחיה דורות, מאשר תקופות, ומישר דרך לעמים רבים, מדרך עולמים לחיי עולמים עד ומפנה להם את המכשולות שבאחרות חייהם הקטנים והזמניים. אורו של משיח, האושר העליון בחיי החברה והכלל, בצרופו העמוק אל האושר הפרטי, מחובר הוא עם האושר וההצלחה המוחלטת של כל היש בתחית המתים. לגודל העתיד הזה מוכרחת כל עין לצפות. הצפיה האידיאלית היא מגונת את הגונים העליונים החיים, היא מקבעת את חותם ההווה בגודל מאורותיה. נתיקה כל דהי מראשית הרום, מאחרית העדן המעולה, נפילה היא לעמקי שחת, ושעירים קמים ומשחקים במקום זמירות שרי קודש ונעם שיח סוד המוני מעלה. האמונה העליונה היא בעצמה המנהגת את החיים אל המרומים שהיא שרויה שמה, היא בעצמה, בחטיבותה העליונה, בצורתה המשוכללת באמונת ישראל, נותנת את האומץ ומפתחת את החוב העמוק, לאשר את החיים כולם וכל הפרטים שבהם, מעומק ראשית עד עומק אחרית, לאותה השאיפה המאושרת, הבילתי פוסקת לפעום בלבבות הקדושים, מאושרי אלהים חיים. ומהם הולכת היא הזליפה השירית ומתגברת על החיים כולם, וכל עדינות שכלב כל איש וכל בריה, מאוצר העדן היא לוקחת את רכושיה. כשמתגלמת שאיפה, כשמתקרבת אל המציאות, והמציאות מציאות קרובה היא, ובאפלה היא שרויה, צריכה היא תמיד הגנה שלא תאבד את ברק עומק חייה, אורו של משיח באמונה נעון, והאמונה באור קדוש ישראל בחיים וחובותיהם היא מבוססת. האמונה לא בסגולה פורחת באויר לבד היא מביאה אל מרומות <u>מציאותה</u> את כל חוסי בה, כי אם בהתוית הדרך לכל מערכי הלב, לכל משאות הנפש, לכל מפעלי כפים, על פי עזה וחסנה המרום וקדוש. לפעמים נופלים רבים מההתבססות המציאותית, ונשארים תלויים ברפיון רק בציור האמונה. מדה זו של <u>אומות העולם</u> היא, <u>מתקולטת באיזה ציור אידיאלי</u>, ולא בוגרו עד לכדי הגשמתו בפועל, וממילא נדע שגם ההסתכלות לקויה ועכורה היא. ההסתכלות הבהירה שולטת על הכל, על כל סדרי החיים והחברה, ועל כל האישיות היחידה, על כל מזג ותקופה, על כל חפץ ושאיפה. אבל תלוי הרפיון אשר ממקור ישראל יצאו, ובאחדות האומה הם כלולים, יש בהם ברק אור קדוש, ניצוץ שיוכל לעלות ולבא ליד לבת אש קודש. אורו של משיח בגודל תעצומו מלבבם, אור הצדק, האמת, החסד והמשפט בחיים החברתיים. עיני החול של האדם כהות הנה, בשום אספקלריא חקרנית אי אפשר להגיע לרום רז חבוי דנא, אבל גם צל צלה של אורה צחצחה זו, אורי אורים יש בה, והאורה האירית משוטטת היא, נעה ונדה, מסוכנת היא שלא תפול ממדרגתה, שלא תטמע בין בשר המורים ונפשות אשר עומק חפצם הוא דם ורצח ולעיטה של נזיד ערשים. אבל אורו של משיח אחזו בעולם, אשר בורא כל עולמים משתבח ביקרם, מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. אור עליון זה, שהוא כתגא על רישא דספר תורה, שלא נתן מרוב עוזו ופארו לשמוש ומפעל ידים, באחרית הימים ימצא לו שבילים ודרכים רחבים, נתיבות חדשות, לבא אל תפקידו המפעלי. והגודל יתעלה על כל קטן, וכל המכשירים בו כלולים. קמה באחרית הימים תנועה חרישית, מלאה אונים וחפצים, מלאה נגודים וסתירות, מלאה אורות ומשכים, וחושבת לחתור אל החוף לישועת ישראל. אורו של משיח הכהה בה, <u>בגדו לכאורה רבים ממחזיקיה של אבוקת אודים קטנה</u> זו באותה האורה הגדולה, האחוזה בקו הארוך אשר לאור עולם, נמוטו הפעמים ממעמד הנבואה <u>הצופה צפית עולמים</u>. אבל <u>ישועתם</u> של ישראל תמיד היא ישועת ד', אני והו הושיעה נא, וכאשר פדית ממצרים גוי ואלהיו <u>בכח</u> היא כל ישועה, גדולה שבגדולות וקטנה שבקטנות. העולם רועש, ההרים מתקלקלים, ארץ כשכור תנוע, עמים עפים בדי ריק, ישראל עומד בתוך, בתוך סערת הגלים חותר הוא אל חופו. ושרי

	ממזרח וממערב, מצפון ומים, ובתוך החלקה המעשית העלובה, החריבה מכל לשד עליון, יפתחו נהרות רחבי ידים לְאֹרֻזֵּי של משיח, לְתִקְוֹן עולם מלא ברעיונות נצחיים מובטחים מראש אמנה הבטחה אלהית כתובה בברזל ודם, בברית בשר וברית לשון, בברית ארץ וברית עם, בברית עולם וברית חיי עולמים. הקו הולך ישר, אחד באחד מוגש מִן הַצִּפְיָה שממעל לכל צפיות, הסרת המות ומארתו ; בראשית הצעדים, אותו המות המעשי שִׁדִּי אדם יצירות לִילִי באולת ורשעה, ואחריה המסלה ישרה היא להעמיד את הכל על עומק רום הטוב, רוח הטומאה יבוער מן הארץ ובלע המות לנצח. אם תִּדְמָה לנו הדרך דרך רחוקה, אל נבהל. רק היא קרובה היא. רק האחיזה באותו הקו הארוך מגבירה את הכל ומכשרת את הכל. ברכת הענוה תשוב אלינו, גודל העליון ממעל ומתחת יפרס עלינו את הודו ואת סוכת שלומו. כל המאורות, כל הנגודים, לברכות ולעזרים יתהפכו, כל הרוחות אשר בלאומים לְכָל מְנִטוֹת הַדְּתוּת, אשר נחשבו לזעוה, אשר אמרו: "לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד", הֵן הֵן עֲצָמָן אל מקורן ישובו, יבושו ואחרי כן ינהרו. האחדות הישראלית בכללותה וההתעלות של גרעיני החיים שבה, הרוממות של קשב קול תורה, ההגה העמוק של דורשי רשומות של חכמי חיות, וחכמת החיים של יודעי בינה, מִדָּם הרוחת של בני מְנוּעִים רוויי רגש ושירה עליזה ועמק רוח של צופי קדש, דנאות פנימית של שבי פשע וגבורת רעם של שמחי חיים, יצרי כל לב לְמַעַרְכֵי רוחות של כל בשר, - הַכֹּל יאגדו באגד הקו העליון, ששם אור קודש קדשים. ובתוך הפעולות הפעוטות אור משיח יזרח ונהרת תחית עולמים ומחיית המות תסול מסלתה, "ויעבור מלכם לפניכם וד' בראשם".	
39	ישראל ותחיתו כא (עמ' לט-מ) ברכת ישראל היסודית היא תוספת הדעת העליונה מִן הַצִּפְיָה שורש הדעה המיוחדת לישראל, המרוממה מכל לשון, והיא הולכת בשטף של נבואה גנוזה וממלאה לשד טללי חיים את כָּל נִשְׁמָה שבישראל, ועומק החיים העליונים של האומה דוקא ממקור הדעת העליונה הזאת הם יונקים. קוי הדעת חודרים ממקור האומה הכללי בכל דורותיה ומתפשטים ברו הידיעה ההכרית השרויה בכל אחד ואחד מישראל, שבשבילה חי הוא ודורותיו את החיים הישראליים בכללם ובפרטם, כל חד וחד לפי מעלתו. כל נתיבות העצות והמחשבות להנהגתם של ישראל, בעניני החיים והעולם, ובעניני הקדושה והאמונה, בעניני הַמִּדְּוָה והרוח, בעניני הזמן והתדירות, משפעת זו הדעה העליונה הם באים. כל חלוקי הדעות והמחשבות השונות, כָּל מִסְּפָה פלגים מחולקים וחדרים שונים הם של הדעת העליונה הזאת, אשר אדרין ואכסדראין מתמלאין מינה, ובהתחלקותם הם מימין ומשמאל מתאחדים על ידי שורש הדעת העליון, שֶׁמֶתְחַלֵּק באחדותו לשני הצדדים, לְיָמִין חולקין דדעת הם תצ"ט ופלגא מכאן ותצ"ט ופלגא מכאן. והם כולם כלולים בְּמִשְׁוֹרֵשׁ הראשי, הממלא באורו הרוחני את כל החדרים בהון יקר ונעים. לְיָמִין וטורתי הדעת מתאמצים לאחוז בשורש הדעת העליון, שהוא באחדותו מִמְּקוֹרֵיהֶם בלתי מתחלק הוא ומשקה את הכל בשפעתו המיוחדת, וכל החדרים הפרטיים שמימין ומשמאל הם מסתגלים לְיָמִין בסגולותיו, וכל העצות העליונות והתחתונות המתהוות בעולם, הנן הולכות ומתברכות בברכת השלום, וכל הנטיה העולמית בכל האנושיות ובכל היצורים הולכת ונוטה אל היושר ואל השלום הבא לרגליו. ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחיר. והשבת חייה רעה מן הארץ וחרב לא תעבור בארצכם".	
40	ישראל ותחיתו כב (עמ' מ) ההשכלה הנשאבת ממקור רוח הקדש היא תמיד מתאימה עם אותה ההפריה המפליאה שבטבעיות הנתוח ההלכות, שהוא הוא התוכן הממלא את לבן של ישראל : הגבורה האיתנה, המושלת על החיים ומתוה להם את ארחם ואת צביונם, יחד עם אותה הטבעיות שהתוך ההשכלה הרזית העליונה הזאת, הנובעת ממקור החופש הישראלי. מההתגלות המוחלטת של נשמת ישראל נובע גם כן המעין החי	

21. בכתב היד אפשר לקרוא גם "מגביהה".
22. בשק"א כתוב "ויאגדו".
23. שינוי הפיסוק ותוספת הלמד משפיעים כאן על משמעות הטקסט.
24. גם כאן, שינוי הפיסוק והתוספת הם בעלי משמעות פרשנית.

43	ונחת יושע. ישראל ותחיתו כה (עמ' מב) יוזק העולם ויואר, יתעלה ויונהר, יתודע ויתגלה, אחרי הסרת סיגיו וצירוף בדיליו, שכל מה שהוא שואף ושוקק אליו, כל מה שהוא מתגבר ומתאמץ להגיע לו, בכל הצדדים ובכל הדרכים, הכל דבר ד' הוא, הכל מנהרי נחלי עדני קדש העליון יוצא. יוחל הדבר בכנסת ישראל, המוגבלת בגבול נחלת ישראל, זאת האומה היחידה בעולם, אשר ד' הוא נחלתה מאז מעולם, ויורחב הדבר ויבורר על כל העולם וכל העולמים, שכל מה ששאפו ושואפים אליו, הכל עם אל פועלים, הכל פונה למגמה הרוממה הרצויה האידאית אשר בצל שדי תתלונן, הכל משכלל את העצה העמוקה אשר שועשעה על כפים מראש מקדש, <u>ואהיה אצלו אמן ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת, משחקת בחבל ארצו ושעשועי את בני אדם</u>, לא כימים הראשונים שהציץ שביב אור ויעלם, לא העולם אל יוצרו ישוב, במחשבה כי רוחק ממנו; העולם כולו ימלא כבוד והכבוד יהיה מחוטב וגלוי, מלך עולמים יחזיק בידי מלכות שמים להקימה, עצות קדומים יופיעו בכל גוני אורותיהם, יגלו בשלל צבעיהם ופלגי חכמתם, בנעם שיחם ובשיא חוסן יקרתם, על כל מפעלי רוח העולמים, רוח כל היצורים, ונשמת כל אדם וכל חי, כל לאום וכל ממלכה, וכל מחנה וכל מערכה, בהגלות יקר מלך עולמים על עולמיו, בהראות יפעת צור ישראל וגואלו על שורש נשמת עמו <u>על עולמם</u>, בהראות יפעת צור ישראל וגואלו על שורש נשמת עמו ובית תפלתו. תקום סוכת דוד הנופלת, <u>קא</u> באמת לא תקום <u>רק</u> יראה לעין כל שמעולם לא נפלה, אור אמת זה כי יתגלה כבר יהיה ערובה בטוחה על עמדתה לנצח נצחים, "אהל בל יצען, בל יסע יתדותיו לנצח וגם חבלי בל ינתקו, כי שם אדיר לנו ד' אדוננו מקום יאורים פלגים רחבי ידים, בל תלך בו אני שיט וצי בל יעברנהו, כי ד' שופטנו ד' מחוקקנו ד' מלכנו הוא ישיענו". זאת היא הקימה הצפויה לכנסת ישראל, כנסת ישראל, שהעולם ומלואו עסוק בהכנתה, "מידי אביר יעקב משם רעה אבן ישראל".	שמונה קבצים ה קלט יוזק העולם ויואר, יתעלה ויונהר, יתודע ויתגלה אחרי הסרת סיגיו וצירוף בדיליו, שכל מה שהוא שואף ושוקק אליו, כל מה שהוא מתגבר ומתאמץ להגיע לו, בכל הצדדים ובכל הדרכים, הכל דבר ד' הוא, הכל מנהרי נחלי עדני קדש העליון יוצא. יוחל הדבר בכנסת ישראל, המוגבלת בגבול נחלת ישראל, זאת האומה היחידה בעולם אשר ד' הוא נחלתה מאז מעולם, ויורחב הדבר ויבורר על כל העולם וכל העולמים, שכל מה ששאפו ושואפים אליו, הכל עם אל פועלים, הכל פונה למגמה הרוממה הרצויה האידאית, אשר בצל שדי תתלונן. הכל משכלל את העצה העמוקה אשר שועשעה על כפים מראש מקדש, <u>ואהיה אצלו אמן ואהיה שעשועים יום יום, משחקת בחבל ארצו ושעשועי את בני אדם</u>. לא כימים הראשונים, שהציץ שביב אור ויעלם, לא העולם אל יוצרו ישוב, במחשבה כי רוחק ממנו, העולם כולו ימלא כבוד, והכבוד יהיה מחוטב וגלוי, מלך עולמים יחזיק בידי מלכות שמים להקימה, עצות קדומים יופיעו בכל גוני אורותיהם, יגלו בשלל צבעיהם ופלגי חכמתם, בנעם שירם ובשיא חוסן יקרתם, על כל מפעלי רוח העולמים, רוח כל היצורים, ונשמת כל אדם וכל חי, כל לאום וכל ממלכה, וכל מחנה וכל מערכה, בהגלות יקר מלך עולמים על עולמיו, בהראות יפעת צור ישראל וגואלו על שורש נשמת עמו ובית תפלתו. תקום סוכת דוד הנופלת, באמת לא תקום, רק יראה לעין כל שמעולם לא נפלה. אור אמת זה כי יתגלה, כבר יהיה ערובה בטוחה על עמדתה לנצח נצחים. אהל בל יצען, בל יסע יתדותיו לנצח וכל חבלי בל ינתקו, כי שם אדיר לנו ד' אדוננו מקום נהרים יאורים רחבי ידים, בל תלך בו אני שיט, וצי בל יעברנהו, כי ד' שופטנו ד' מחוקקנו ד' מלכנו הוא ישיענו". זאת היא הקימה הצפויה לכנסת ישראל, שהעולם ומלואו עסוק בהכנתה, מידי אביר יעקב משם רעה אבן ישראל.
44	ישראל ותחיתו כו (עמ' מב-מג) האמן המשפחתי הוא תולדה והמשכה קוית מאותה האמונה הגדולה השרויה בעומק האהבה, הפועלת ברוח חיים, בשכל עליון ומפואר, בסדר והתאמה בכללות המון היצורים והעולמים כולם. המעילה המשפחתית היא מעילה מהרסת את האשיות המעמידות את היצירה וכחותיה בעולם הכללי, לשכלל את העולם המעשי הרוחני. האותיות המבטאות את שם ד' אלהי ישראל, <u>הכוללות בקרבן</u> את כל חיי העולמים כולם, עם מקוריותם ושרשם העליון, עם סדרם והרמוניותם, כוללות בקרבן את כל האמן היסודי, שהתוכן התאורי והמעשי של משפחת האדם המשוכללה נובע מהם. בלכתם בדרך ישרה, בהיות החיים מבונים כהוגן בתיקון <u>למשכים בפנימיותם ברגשי האמן האידאליים</u>, המשוטטים בכל המון הבריאה ממעל ומתחת, הרי הם מפכים מעינות של ברכה, של אושר ושל הופעות נשמיות עדינות לכל. בשבורם, בעכירתם, במידת הסדר האידאלי שלהם, הרי הם יסוד ההירוס, ההרוס העולמי, <u>ההרוס האורגני, ההרוס המשפחתי, ההרוס הנשמתי</u>, עכירת החיים ומארתם. בדיקת מי סוטה, ממקור החיים העליונים היא לקוחה, מכל אשרה וברכתה של תורה אשר דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום. העולם הולך ותועה בנתיבותיו, אבל מבקש הוא את האמן האלהי, את הנתיב של אור החיים, ובא יבא האור, והתכן בבנין משפחתי בין ד' אל העולם ובין כל מעשיו יופיע על ידי התגלות אמונת אמן, אשר בישראל מאז היא אצורה, "וארשתך לי לעולם, וארשתך לי בצדק ובמשפט, בחדס וברחמים. וארשתך לי באמונה וידעת את ד'". האמן המשפחתי בהבנותו <u>למשכולו</u> יסוב ויעבור את כל גבוליו <u>למצא את משקלו הנכון בכל הערכים היחשיים</u>, ימצא את מעמדו <u>על</u> הבלתי מעול בין איש לאיש, בין שכיר לשוכרו בין עובד לנותן עבודה, בין חכמי חידות לעמלי כפים, בין עמים רבים, בין <u>אקלימים ומדינות נל, בין התביעות הבשריות לתביעות הנשמיות אשר לאדם</u>, בין האדם ובין כל היצור, בין חיי שעה לחיי עולם, בין הכל אל הכל. האמונה הפנימית, היודעת את כבודה, את אשרה וגבורתה המדושנת עונג פנימי, המכירה שהיא בכל מושלת, שהיא מחלקת במדה ובמשקל של צדק ויושר, אור וחיים, לכל המון יצורים לאין תכלית, על פי סדר וערך של יחושים נאמנים, דרוכים ברוח שלום ואמת, אמונת עולמים זו תהיה תפארת הכל, "עטרת תפארת ביד ד'", "אשת חיל עטרת בעלה".	שמונה קבצים ה רסו האמן המשפחתי הוא תולדה והמשכה קוית מאותה האמונה הגדולה השרויה בעומק האהבה, הפועלת ברוח חיים, בשכל עליון ומפואר, בסדר והתאמה בכללות המון היצורים והעולמים כולם. המעילה המשפחתית היא מעילה מהרסת את האשיות המעמידות את היצירה וכחותיה בעולם הכללי, לשכלל את העולם המעשי הרוחני. האותיות המבטאות את שם ד' אלהי ישראל, <u>הכוללות בקרבן</u> את כל חיי העולמים כולם עם מקוריותם ושרשם העליון, עם סידורם והרמוניותם, כוללות בקרבן את כל האמן היסודי, שהתוכן התאורי והמעשי של משפחת האדם המשוכללה נובע מהם. בלכתם בדרך ישרה, בהיות החיים מבונים כהוגן בתיקון נמשכים בפנימיותם ברגשות האמן האידאליים, המשוטטים בכל המון הבריאה ממעל ומתחת, הרי הם מפכים מעינות של ברכה, של אושר, ושל הופעות נשמיות עדינות לכל. בשבורם, בעכירתם, במידת הסדר האידאלי שלהם, הרי הם יסוד ההירוס, ההירוס העולמי, <u>ההירוס המשפחתי, ההרוס האורגני, ההרוס הנשמתי</u>, עכירת החיים ומארתם. בדיקת מי סוטה ממקור החיים העליונים היא לקוחה, מכל אשרה וברכתה של תורה, אשר דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום. העולם הולך ותועה בנתיבותיו, אבל מבקש הוא את האמן האלהי, את הנתיב של אור החיים. ובא יבא האור, והתכן בבנין משפחתי בין ד' אל העולם ובין כל מעשיו יופיע על ידי התגלות אמונת אמן, אשר בישראל מאז היא אצורה. וארשתך לי לעולם, וארשתך לי בצדק ובמשפט בחדס וברחמים. וארשתך לי באמונה וידעת את ד'. האמן המשפחתי בהבנותו <u>למשכולו</u>, יסוב ויעבור את כל גבוליו, ימצא את משקלו הנכון בכל הערכים היחשיים, ימצא את מעמדו הבלתי מעול בין איש לאיש, בין שכיר לשוכרו, בין עובד לנותן עבודה, בין חכמי חידות לעמלי כפים, בין עמים רבים, בין אקלימים ומדינות, בין התביעות הבשריות לתביעות הנשמיות אשר לאדם, בין האדם ובין כל היצור, בין חיי שעה לחיי עולם, בין הכל אל הכל. האמונה הפנימית, היודעת את כבודה, את אשרה וגבורתה, המדושנת עונג פנימי, המכירה שהיא בכל מושלת, שהיא מחלקת במדה ובמשקל של צדק ויושר אור וחיים לכל המון יצורים לאין תכלית, על פי סדר וערך של יחושים נאמנים, ערוכים ברוח שלום ואמת, אמונת עולמים זו תהיה תפארת הכל, עטרת תפארת ביד ד', אשת חיל עטרת בעלה.
45	ישראל ותחיתו כז (עמ' מג-מד) שכחת השבטים ליחוסם היא הכנה לאחדות האומה. על ידי הזכרון של חלוק השבטים היתה הגלות גורמת, שכל שבט יחולק ויפרד	שמונה קבצים ה רכא שכחת השבטים ליחוסם היא הכנה לאחדות האומה. על ידי הזכרון של חלוק השבטים היתה הגלות גורמת שכל שבט יחולק ויפרד

	לגמרי מכללות האומה, וארס הנכריות היה חודר בחלקים המיוחדים ובדורים. אמנם ע"י השכחה הזאת של ההתפרטות נתרבה הבלבול והערבוב, לא רק התפלגות המיוחדות וראויות לכל שבט שבט בפני עצמו בחקון העולם נתבלבלו, כי אם כל ערכי החיים, הפנימיים והחיצוניים, כל צביוניהם של ההרגשות, הלמודים, המנהגים וההדרכות, שכל אחד מהם במקומו הוא מוסיף תקון ואור וחיים מתאים עם הלך הנפש השבטית ובונה את עולמו, והוא לפעמים מעכר וסותר בנין בהיותו מלווה בסדרים שאינם מענינו. אמנם כל זה מסבך רק צרה ויגון ארעי, אבל בפנימיות חיה היא הנשמה הכללית שנתעוררה הרבה ע"י מחית הקוים הפרטיים, ואם הנעם והסדר נתמעט ומרירות ויסורי רוחנים וגשמיים מתחברים עם כל מעשינו, בכל זה "אע"פ שמיצר ומימר לי דודי לי ובין שדי ילין". ומתוך האחדות הבלולה, המלאה ערכוב וחסרון סדר, יצא לאור תכן חיים מתוקן ומסודר, שיגלה ויראה בהופעת אור חיים של גאולה וישועה, וישראל ישוב על מכוננו וכח שבטיו ישוב אליו באחדות הרמונית, ועוד תעבורנה הצאן על ידי מונה, ומזבח ד' ההרוס יבנה עוד הפעם על ידי שנים עשר אבנים, כשנים עשר שבטי בני יעקב אשר היה דבר ד' אליו לאמר ישראל יהיה שמך", על ידי אליהו מלאך הברית, אשר מאז נקרא על ידי קנאתו ד' הוא האלהים" הולך הוא ועובד עבודת השלום להשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, על ידי אור רזי תורה העליונים ההולך ושוטף בכנסת ישראל ומתפשל בכל מעבדיה, עסקנותה, ספריותה, תקוותיה ועבודותיה, המתראים בצורות שונות, מקדש ומחול, מבנין וגם מהירוס, אמנם כולם כאחד עוסקים בבנין הפנימי והחיצוני, הפרטי והכללי, למעלה למעלה מחוג הכרתם של כל הפועלים והעובדים עצמם וגבוה הרבה יותר מכל מטרותיהם המצומצמות, רק בעצת ד' אשר יעץ לתת לעמו באחרית הימים תתבוננו בה בינה".
46	ישראל ותחיתו כח (עמ' מד) הגאולה נמשכת היא והולכת. גאולת מצרים וגאולת העתיד השלמה היא פעולה אחת שאינה פוסקת, פעולת היד החזקה והזרוע הנטויה, אשר החלה במצרים והיא פועלת את פעולותיה בכל המסבות. משה ואליהו גואלים הם לגאולה אחת, המתחיל והגומר, הפותח והחותם הם יחד ממלאים את החטיבה. ורוח ישראל מקשיב הוא את קול התנועות של פעולות הגאולה, ההולכות מכל המסבות עד מלא צמיחת קרן הישועה במלואה וטובה.
47	ישראל ותחיתו כט (עמ' מד) הגאולה מוטבעת היא בטבע ישראל, היא חותם פנימי. "גם את בדם בריך שלחתי אסירך מבור אין מים בו". משה מאיר את אור התורה ואליהו - את אור הטבע הישראלית הנקי, קדושת הברית, המקנת לברית, מלאך הברית. באבות מתגבר אור התורה, בבנים - אור הטבע הישראלי הקדוש, וזה יוצץ באחרית הימים בחבורם, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, ומשה ואליהו יתחברו יחד <i>anika</i> ובכל אחד <i>skreia</i> בפני עצמו, "מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל", - "אב ובנין דבית ישראל".
48	ישראל ותחיתו ל (עמ' מד-מה) צריכים לעורר את תחית ישראל בכל הכחות המכונסים באומה, בכל תורתה, בכל אמונתה, בכל מדותיה, בכל טובה, בכל עשרה, בכל כחה, בכל הגיונותיה, בכל שירתה, בכל עצמה, בכל חוס חייה, בכל שכלה והשכלתה, בכל מרצה ונצחון כשרונותיה. <i>nk</i> כל האורות כולם שבקרב צריכים להוציא מחביון הגניזה לאור החיים. החוש הרוחני רואה אבוקת ישראל עולה, מארץ ישראל פורח הכל. אוצר גרעיני הנשמות של כל ישראל שמה הוא, "מציון מכלל יופי". כל יחיד ויחיד שבישראל יש לו גרעינו בארץ ישראל, <i>kipe</i> עצור בפנימיות רוחו בעוצם תשוקה ואהבה, אם היא גלויה או מסותרת זהו רק חלוק דרגאי, אבל הקישור הנשמתי ישנו, ושלחבת אש הקודש צריכה להתלהב מכל הכחות, מהכחות הפנימיים והחיצוניים, מאותם העומדים בצביונם ולא פנו חוצה ומאותם אשר

25. התוספת באורות מפרשת משפט זה בדרך מסויימת, וראה בשק"ב עמ' תקג אפשרויות אחרות להבנת המשפט ולקריאתו בכתב היד.

26. לא ברור מדוע שינה כאן הרצ"י ללשון נקבה.

27. בכתב היד כתוב כאן "אבל" - ונראה כטעות ותוקן באורות ובש"ק ל"אשר".

	מעומק הגלות, או מסיבות אחרות, קדומות או מאוחרות, נחשטש צביונם. ההכרה הכללית תקח עמה את הכל, וביסוד החיים הכלליים אשר לישראל עמק התשובה גנוז. הכרת הצדק הפנימי האומה, המכירה את אמתה העליונה ואת ההשקפות של כל חמדה וכל אושר עולמי לשם כל התשוקות והיותו נאדרות, לאגד כל הטוב וכל הנחמד, כל היושר וכל הצדק שבכל פינה, לקשר את כל טוב ונשגב, את כל הדור ומקודש המלא בכל, והכל יתורם ברוממותו, ועם גדל תבערת להב הקודש לרוממות ולשיגוב, משמש לעזרה כל תוכן וכל מבוקש ישר, הטבת מצב החיים בכל תיאור ובכל אופן, הוספת עז גופני ועזו מוסרי, אמן פנימי וגדולה של עדינות, הרחבת התורה ומילוי החכמה, הגברת הרוחניות והופעת הפועל, הבלטת צורת החיים והגברת האחוה הכללית, חשק השלום הכללי וחפץ האושר העולמי, חלוץ עצמות והברקת העיון, התיצבות לפני מלכים והתערבות בין הבריות מכל השדרות, התבודדות עליונה בהתקשרות פנימית למגמת החיים והעולם, למטרת ההויה ברוי רזיה, וחריצות של תקונים והתעוררות רוח, - הכל ביחד מוכרח להיות מוקף.²⁸ והכל דורש את תפקידו וקורא בקול גדול: עורי, עורי!	מעומק הגלות, או מסיבות אחרות, קדומות או מאוחרות, נחשטש צביונם. ההכרה הכללית תקח עמה את הכל, וביסוד החיים הכלליים אשר לישראל עמק התשובה גנוז. הכרת הצדק הפנימי האומה, המכירה את אמתה העליונה ואת ההשקפות של כל חמדה וכל אושר עולמי לשם כל התשוקות והיותו נאדרות, לאגד כל הטוב וכל הנחמד, כל היושר וכל הצדק שבכל פינה, לקשר את כל טוב ונשגב, את כל הדור ומקודש המלא בכל, והכל יתורם ברוממותו, ועם גדל תבערת להב הקודש לרוממות ולשיגוב, משמש לעזרה כל תוכן וכל מבוקש ישר, הטבת מצב החיים בכל תיאור ובכל אופן, הוספת עז גופני ועזו מוסרי, אמן פנימי וגדולה של עדינות, הרחבת התורה ומילוי החכמה, הגברת הרוחניות והופעת הפועל, הבלטת צורת החיים והגברת האחוה הכללית, חשק השלום הכללי וחפץ האושר העולמי, חלוץ עצמות והברקת העיון, התיצבות לפני מלכים והתערבות בין הבריות מכל השדרות, התבודדות עליונה בהתקשרות פנימית למגמת החיים והעולם, למטרת ההויה ברוי רזיה, וחריצות של תקונים והתעוררות רוח, - הכל ביחד מוכרח להיות מוקף.²⁸ והכל דורש את תפקידו וקורא בקול גדול: עורי, עורי!
49	ישראל ותחיתו לא (עמ' מה-מו) טעות גדולה היא ביד אותם שאינם מרגישים את האחדות הסגולית שבישראל, וחפצים הם בדמיונם להשוות את הענין האלהי הזה, המיוחד באופי הישראלי, לענין כל תוכן של עם ולשון אשר בכל משפחות האדמה, ומזה בא הרצון לפלג את הענין הלאומי ואת הענין הדתי לשתי פלוגות, ושתייהן יחד נחלו בזה שקר, כי כל עניני המחשבה, ההרגשה והאידיאליות, שהננו מוצאים באומה הישראלית, חטיבה אחת בלתי מחולקת היא, והכל ביחד עושה הוא את צורתו המיוחדת. אמנם כשם שטועים המתאמצים להפריד את החלקים הבלתי מתחלקים הללו, ככה יותר טועים אותם שהם סבורים שאפשר הדבר שהחילוק והפרוד יעלה בידם של כל המתאמצים להפריד את התיומת, ומזה בא שהם לוחמים נגד מחזיקי חלק אחד מהחטיבה הישראלית בחמה שפוכה, על הפרדתם המחבלת, מבלי לשפם על לב איך צריכה המלחמה הזאת להתכונן. אם היה אפשר להפריד באמת את התכנים הרוחניים שבכנסת ישראל, אלא שהדבר מנוע מפני איוז חק תורי, אז היתה צריכה המלחמה להיות מכוננת נגד המחזיקים בחלק נפרד מיוחד, לבלע ולכלות את צביונם מעל שמי האומה. אבל כיון שמניעת הפירוד היא מניעה מוחלטת בטוחים אנחנו שהמפרידים, מחזיקי החלקים הבודדים, אינם טועים כי אם בציור דמיונם ולא בפועל היותם, באמת בזה החלק הפרטי, כיון שיסודו בחיי האומה בכללה, הרי הכל כבר נמצא בו, וצריכה המלחמה להיות מיוחדת רק לגלות להם את טעותם ולברר להם, שכל מאמצי חילם להפריד את האחדות העליונה לא יעלו בידם. וההסתגלות של שלמי המחשבה והרצון הישראלי, בכל עמק טבעיותו, צריכה רק להיות לבקר את החזיון החלקי מכל עבריו, ולהראות בו בעצמו את כל סימני תמותו וכליליותו מכל הנושאים כולם, גם מאותם הרעיונות שבעלי החלק רצו כבר להסיח מהם את דעתם ולעקם מנפשותיהם. ועל ידי בירור ענין אמיתי זה, יעמדו סוף סוף כל בעלי התפרדות על ההכרה, שדי להם לכלות לשוא את כחם, ותחת להחזיק בחלק נפרד מדומה, שכל השאיפות והתוכנים הכלליים של כל האומה כולה בכל ערכיה כלולים בו, אלא שהם כהים ומטושטשים, ומתוך כך מונעים הם מהנפשות המחזיקות בו את שובעם הרוחני, מצמצמים את מרחב רוחם ומדריכים אותם בנתיבות מלאי חתחתים, - יותר נח יהיה להם להכיר באמת את האמת המציאותית ולהחזיק בכל התוכן החי הקודש של אור ישראל השלם בכל הופעותיו בגלוי. בזה יושיעו את נפשם מכל צרה ומחשכים, ויביטו וינהרו אל ד' ואל טובו, ולא יצטרכו עוד לענות את נפשם בשברי רעיונות כהים ומטושטשים, אשר לא יוכלו מעבר מזה להפטר מהם לנצח ומעבר אחר למצא להם ברור והארת רוח, כי הם תכנים אשר טובם ולשד חייהם הנלהב והעצום לא יתגלה כי אם על הככר הרחב והשלם, שכל החיים הישראליים, במהותם הכללית והשלמה, מתראים בו בכל מלא עזיותם.	ישראל ותחיתו לב (עמ' מו-מז) טעות גדולה היא ביד אותם שאינם מרגישים את האחדות הסגולית שבישראל, וחפצים הם בדמיונם להשוות את הענין האלהי הזה, המיוחד באופי הישראלי, לענין כל תוכן של עם ולשון אשר בכל משפחות האדמה, ומזה בא הרצון לפלג את הענין הלאומי ואת הענין הדתי לשתי פלוגות, ושתייהן יחד נחלו בזה שקר, כי כל עניני המחשבה, ההרגשה והאידיאליות, שהננו מוצאים באומה הישראלית, חטיבה אחת בלתי מחולקת היא, והכל ביחד עושה הוא את צורתו המיוחדת. אמנם כשם שטועים המתאמצים להפריד את החלקים הבלתי מתחלקים הללו, ככה יותר טועים אותם שהם סבורים שאפשר הדבר שהחילוק והפרוד יעלה בידם של כל המתאמצים להפריד את התיומת, ומזה בא שהם לוחמים נגד מחזיקי חלק אחד מהחטיבה הישראלית בחמה שפוכה, על הפרדתם המחבלת, מבלי לשפם על לב איך צריכה המלחמה הזאת להתכונן. אם היה אפשר להפריד באמת את התכנים הרוחניים שבכנסת ישראל, אלא שהדבר מנוע מפני איוז חק תורי, אז היתה צריכה המלחמה להיות מכוננת נגד המחזיקים בחלק נפרד מיוחד, לבלע ולכלות את צביונם מעל שמי האומה. אבל כיון שמניעת הפירוד היא מניעה מוחלטת בטוחים אנחנו שהמפרידים, מחזיקי החלקים הבודדים, אינם טועים כ"א בציור דמיונם ולא בפועל היותם, באמת בזה החלק הפרטי, כיון שיסודו בחיי האומה בכללה, הרי הכל כבר נמצא בו, וצריכה המלחמה להיות מיוחדת רק לגלות להם את טעותם ולברר להם, שכל מאמצי חילם להפריד את האחדות העליונה לא יעלו בידם. וההסתגלות של שלמי המחשבה והרצון הישראלי, בכל עמק טבעיותו, צריכה רק להיות לבקר את החזיון החלקי מכל עבריו, ולהראות בו בעצמו את כל סימני תמותו וכליליותו מכל הנושאים כולם, גם מאותם הרעיונות שבעלי החלק רצו כבר להסיח מהם את דעתם ולעקם מנפשותיהם. ועל ידי בירור ענין אמיתי זה, יעמדו סוף סוף כל בעלי התפרדות על ההכרה, שדי להם לכלות לשוא את כחם, ותחת להחזיק בחלק נפרד מדומה, שכל השאיפות והתכנים הכלליים של כל האומה כולה, בכל ערכיה, כלולים בו, אלא שהם כהים ומטושטשים, ומתוך כך מונעים הם מהנפשות המחזיקות בו את שובעם הרוחני, מצמצמים את מרחב רוחם ומדריכים אותם בנתיבות מלאי חתחתים, - יותר נח יהיה להם להכיר באמת את האמת המציאותית ולהחזיק בכל התוכן החי הקודש של אור ישראל השלם בכל הופעותיו בגלוי. בזה יושיעו את נפשם מכל צרה ומחשכים, ויביטו וינהרו אל ד' ואל טובו, ולא יצטרכו עוד לענות את נפשם בשברי רעיונות כהים ומטושטשים, אשר לא יוכלו מעבר מזה להפטר מהם לנצח ומעבר אחר למצא להם ברור והארת רוח, כי הם תכנים אשר טובם ולשד חייהם הנלהב והעצום לא יתגלה כ"א על הככר הרחב והשלם שכל החיים הישראליים, במהותם הכללית והשלמה, מתראים בו בכל מלא עזיותם.
50	ישראל ותחיתו לב (עמ' מו-מז) הפגלים יבלי המים של החיים העליונים של הנשמה הטהורה, במעמקים הם זורמים, במעמקי הטבע הגופני ובתחתית הבשר והדם	ישראל ותחיתו לב (עמ' מו-מז) הפגלים יבלי המים של החיים העליונים של הנשמה הטהורה, במעמקים הם זורמים, במעמקי הטבע הגופני ובתחתית הבשר והדם

28. נוסח זה מקורו ככל הנראה בטעות, ובמהדורת תשס"ד תוקן ל"מוקף" כנוסח ב"ק.

204

	האנושיות בהודרה וגבורתה. מתאימה עם גבורת החיים המלאים, שממלאים גויות מלאות דם בריא וחיל עצום, מרץ כביר וצהלת חיים אדירה, היא רק גבורת פרוח באיתן עלינותה, הזורחת ועולה על האנושיות בכח העז של ישראל, ההולך ומתלבט בחייו בהתפרצם עתה בורם של הנטיה להתקוממות האומה על אדמתה ההיסטורית. באין מטרה לגבורת החיים תלך הלך ונמוג, חילה ימעט והיא תתנוג, ותצער אל הבליה הנכונה לפניה במורד, וגבורת החיים המעוטרת בכלל, בקהל עם, היא מופעת במטרתה הנכונה לפניה בחייו אנו, בחיים התוכיים שלנו, שבשביל כך אנו חיים וקיימים, נלחמים ומנצחים.	
58	אורות התחיה ח (עמ' סב-סג) היהדות בגולה, <i>לולא תיניקא שהיא מקבלת מלח החיים</i> <i>de קדשת ארץ ישראל לא היה לה בסיס מעשי בעצם, כ"א</i> <i>אף יד' חזון מלב, המיוסד על ציורים של תקוה ושל הגות יקר,</i> מזד העתיד והעבר. אמנם יש קצבה כמה כח יש בחזיון לב לא לשא עליו את משא החיים ולסול בכחו נתיבה לחיי עם, והקצבה נראה שכבר מלאה צבאה. ע"כ יורדת היא היהדות בגולה פלאים, ואין לה תקוה כ"א לנטע אותה במקור חיים של חיים ממשיים, <i>de</i> <i>קדשה צאנית, אע"פ מלחמה כ"א בארץ ישראל.</i> אפילו ניצוץ אחד של פחיים ממשיים <i>הלא</i> יהיה המון גדול ורב של חיים חזיוניים. החיים הממשיים של <i>קדשה</i> היהדות אינם מתגלים כ"א בשיבת האומה לארצה, שהיא המסלה הסלולה לשיבתה לתחיה, וכל העלינות שברוחה ובחזון לבה יקומו ויחיו כפי אותה המדה, שהיסוד המעשי יתפוס מקום להחיות את החזיון המתעלף. כל מה העולם מתבסס יותר, ורוח האדם מתפתח בקרבו, מתעוררת יותר התביעה לחיות על פי הרוח הטבעי שבקרבו, בקול יותר חזק. וזו התביעה יש בה הרבה מן האמת והצדק, ושלמי הדעת צריכים לזכרה ולהעמידה על מכונה. האדם הולך ומוצא את אלהים בקרבו, בנטייתו הנכונה; ואפילו באותן הנראות בראש שהן משגות מן הדרך הטובה המוסכמת מצד ההשקפה הרגילה, יוכל הוא לעלות למדה עליונה כזאת עד שידע לכונן את הכל לתכנית העז והאשר. כשנסת ישראל מתעוררת לתחיה, מוצאה היא בקרבה פנימה את עזה וכבודה, וכל הטוהר והקודש הרגיל להמצא בהכנעה ומשמעת הולך הוא ומתנוצץ בעז הנשמת של הופעת הגבורה של האומה, ובדעה טהורה מחברים את הרוחות <i>ממתיק'ס את המלכה</i> <i>המתעוררת ע"י מלחמה.</i>	
59	אורות התחיה ט (עמ' סג-סד) הזוהמא הנשמית, כשם שהיא יכולה להתקבץ בתוך נפש יחידית, להסיר אותה מתכונתה הטובה, ולהפכה לתכונה שפלה, שתוריד אותה למדרגת שפלי החיים, כך היא יכולה להתקבץ בתוך הנפש הכללית של אומה שלמה, לעשות אותה לאומה שפלה ורשעה, בוזיה ונגעלה, באופן שהיא ראויה לעבור מן העולם, כדי שלא לעכב על הנוי העולמי של יפיו של עולם מלהתפשט. הטהרה האלהית כשהיא מוארה יפה היא מזככת את הלב. הנשמה היחידית של האדם היחיד נעשית מאירה, קדושה וגבורה על ידי אור האלהי המזריח עליה את קרני הורו בתוקף ומילוי, והיא נטמאת ונעשית קדורה לפי אותה המדה שהאורה האלהית רחוקה ממנה או משובשת בקרבה. גם הנשמה של האומה כולה כשזורה בתוכה זרם חי של הופעת אלהים הרי היא בריאה, חזקה וטהורה, וכשהשכינה מסתלקת מקרבה, מיד <i>מ'א מתנונה</i> והולכת וטומאתה מתגלה בקרבה. הרוח הלאומי יוכל לקבל טומאה כמו רוח אדם פרטי, הוא יוכל לשאוף שאיפות שפלות ורעות, אשר כפי רוב כחו וגדלו יגדלו הרבה יותר לרוע משאיפות רעות של אנשים רעים יחידים. על כן טהרה צריך הוא הרוח, טהרה במקור הטוהר של המעין האלהי. כשהמעשים הם טובים, כשהמדות הן זכות, חולמת היא האומה חלומות של קדושה עליונה ושכלה מאיר באור אלהים, וכשהמעשים נפחתיים והמדות מתעכרות אז השאיפות הלאומיות גם הן נעשו ירודות וכעורות, וממילא גם חלשות, כי אין גבורה של אמת רק גבורה של מעלה, גבורת אלהים. ברית כרותה היא לכנסת ישראל כולה שלא תטמא טומאה גמורה. גם עליה תוכל הטומאה לפעול, לעשות בה פגמים, אבל לא תוכל להכריזה כליל ממקור החיים האלהיים. רוח האומה שנתעורר עכשיו, שאומרים רבים ממחזיקיו שאינם נזקקים לרוח אלהים, אם היו באמת יכולים לבסס רוח לאומי כזה בישראל היו יכולים להציג את האומה על מעמד הטומאה והכליון. אבל מה שהם רוצים אינם יודעים בעצמם, כ"כ מחובר הוא רוח ישראל ברוח אלהים, עד אשר אפילו מי שאומר שאיננו נזקק כלל לרוח ד', כיון שהוא אומר שהוא חפץ ברוח	

	ישראל הרי הרוח האלהי שורה בתוכיות נקודת שאיפתו גם בעל כרחו. היחיד הפרטי יכול לנתק את עצמו ממקור החיים, לא כן האומה כנסת ישראל כולה, על כן כל קניניה של האומה, שהם חביבים עליה מצד רוחה הלאומי, כולם רוח אלהים שורה בהם: ארצה, שפתה, תולדתה, מנהגיה. ואם המצא <u>תמצא</u> בזמן מן הזמנים התעוררות רוח כזאת, שיאמרו כל אלה בשם רוח האומה לבדה, וישתדלו לשלול את רוח אלהים מעל כל הקנינים הללו וממקורם הגלוי שהוא רוח האומה מה צריכים או צדיקי הדור לעשות? שאי אפשר: רוח ד' ורוח ישראל אחד הוא. אלא שהם צריכים לעבוד עבודה גדולה לגלות את האור והקדש שברוח האומה, את אור אלהים שבתוך כל אלה, עד שכל המחזיקים באותן המחשבות <u>עברו</u> הכללי ובכל קניניו ימצאו את עצמם ממילא, שהם עומדים שקועים ומושרשים וחיים בחיי אלהים, מוזהרים בקדושה ובגבורה של מעלה.	
60	אורות התחיה י (עמ' סד) תכונת נפשה של כנסת ישראל היא נבדלת בעקרה מתכונת הנפש של כל עם ולשון. בכל עם ולשון הנקודה הפנימית של חפץ החיים הקבוציים מיוסדת היא על התוכן הכלכלי לכל צורותיו, ביסוד הדאגה הפנימית השרויה <u>בקרבו</u> של האדם לבצר את מעמד חייו הגשמיים, והרוח העליון המחיה ומאיר את הנקודה הזאת הוא רוח הסדר והיפוי, שהוא חפץ העונג של החושים, ע"פ משאלות לב האדם, וכשהם באיזה קיבוץ על פי סגנון אחד, עושה השווי הזה את התוכן הלאומי. אמנם בישראל מונחת התכונה האלהית במעמקי טבע נשמת האומה. הצמאון לדעה והרגשה אלהית, בתכלית עליונותה וטהרתה, היא הנקודה שהחיים <u>מורגשים</u> בה, <u>העידונים</u> הנובעים משלמות ציור זה בכל רחבי החיים ועמקיהם <u>הם</u> המגמות האסתתיות. הדעה הפנימית, המכרת שבמילוי תשוקה עליונה זו הכל מתמלא, שאין שום דבר מכל מגמות החיים ועדוני החיים סדרי החיים ותכניהם, שלא יהיה <u>כלול</u> בתוך נקודת עולמי עולמים זאת, הכרה זו היא ענין מיוחד לישראל מונח בטבע <u>המוני</u> האומה, מתגלה בהכרה פנימית אפילו להמוני המונים, והולכת ומתחזקת ומתבררת לסגולי הסגולות בכל דור ודור. הענין האלהי, בתוך כל <u>מעריך</u> החיים, בעומק <u>טבע</u> הנשמה, בהתאמה ללשד המחיה את ההיסטוריה הלאומית, המסגלה בכשרון של יצירת הנבואה בבחיירי בניה, המביאה למדרגת עם עולם, שכל האנושיות תכיר את סגולת נשמתה, הוא העצם הישראלי <u>שתאריך</u> מתגלים בכל התנועות השונות, ורוחו של משיח הולך ופועל את השלמת צביון זה עד עת קץ השלמה.	
61	אורות התחיה יא (עמ' סד-סה) השכל הישראלי, מצד מקור <u>מחצבו</u> הרוחני האלהי, הוא שכל אלהי, ורצונו רצון אלהי הוא. הגעגועים והאהבה של האומה כולה הם נוראים ועמוקים לאין קץ דוקא לשלמות האלהיות העליונה. מובלטת אהבה זו בשיר השירים בהדר צבעיה, שאין העולם כדאי להם. מתגלה אור תכני זה בצדיקים עליונים של הדורות, שרצונם הוא יסוד העולם ודבריהם דברי אלהים חיים, ודבר אחד מדבריהם לא ישוב ריקם, כי דבר ד' אלהי עולם בפיהם תמיד. רק החכמה העליונה וכל חירותה, עם כל הרגשת עידוניה, ההולכת ועולה על הספירות של ההכרות האלהיות, המתנשאות בכל הוד פארן עדי עד, היא היא הנותנת חיים לישראל. ובחגוי התורה כולה, בכללותה ובפרטיה, כשהיא מצטרפת עם הארת הדעה של יסודה ונשמתה, הכל הולך ומאיר, הולך ומתגלה, הולך וגואל, הולך ומשכלל, מביא ישועת עולמים לכל נוצר ומאיר עולמי עד מכבודו העליון הרוכב שמי שמי קדם ומחיה אפסי ארץ, מצמיח כל מיני ישועות, ומעורר כל ענוי ארץ, מאזר ישראל גבורת עולמים ומשיבים קוממיות לארצם, לחדש אותם כבראשונה. אור אחד נשמה אחת, נשמת כל היקום, זרוע ד' הולך ומתגלה, הולך וקורא את ישראל לחיים, לשוב לבנות ולהבנות. בנשמתם העליונה של צדיקים יסודי עולם, שאור רזי אל מחיה אותם, רוח תחית המתים שריו, ממקור חייו המפכים, הנקלטים מכל <u>תמציות</u> אצורות החיים שבכל עולמים, הולכים פלגים, שריגים דקים ושונים, להכניס אור חיים, רוח תקוה ונטיה אחדות, התעוררות תשובה והתעוררות גדולה בכל השרדות, ובאור עליון הזורע לצדיק יופיע משיח, לרומם קרן לעם עולם.	

31. בכתב היד כתוב "וחיים" – ומדובר ככל הנראה בטעות קולמוס.

62	אורות התחיה יב (עמ' סה) הנטיה הלאומית בישראל היא שדה אשר ברכו ד', שאע"פ שאין בה עדיין גדולים גמורים, מפני השממון הגדול של הגלות, ראוייה היא, ע"י עבודה רוחנית ומעשית, שיצמחו בה כל הגדולים הטובים שבעולם להוציא משפעה נשמות גדולות ועליונות המאירות את כל העולם כולו בכבודו. ויש לעומת זה נטיה לאומית של גוים, שהיא חורבה ומדבר, שבשום אופן אינה ראויה לגדל צמחים, והצמחים הרעים כגפן סדום, חמת תנינים ואשכולות מרוורות, הלא העדרם טוב מציאותם, ונמצא שהכל הוא פסס העדר גמור וחורבן מוחלט, ופסס והגויים חרב יחרבו. רק ההשפעה של הקדש, המעורב בנטיה הלאומית הישראלית, מרטבת את אף הנטיות האנושיות בכלל ומחזירתן לטובה, עד בואן גם הן לידי עילוי להיות ראיות ע"י תכיפת חבורן jon' אל ישראל, להצמחה רוחנית. "ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת", אשר כ"ז בא יבא ע"י גאולתם השלמה של ישראל שתקדים לבא.	שמונה קבצים א תשמד הנטיה הלאומית בישראל היא שדה אשר ברכו ד', שאף על פי שאין בה עדיין גדולים גמורים, מפני השממון הגדול של הגלות, ראוייה היא, על ידי עבודה רוחנית ומעשית, שיצמחו בה כל הגדולים הטובים שבעולם, ושיצאו משפעה נשמות גדולות ועליונות שיאירו את כל העולם כולו בכבודם. ויש לעומת זה נטיה לאומית של גוים, שהיא חורבה ומדבר, ובשום אופן אינה יכולה לגדל צמחים, והצמחים הרעים, כגפן סדום, חמת תנינים ואשכולות מרוורות, הלא העדרם טוב מציאותם, ונמצא שהכל הוא העדר גמור וחורבן מוחלט, והגויים חרב יחרבו, רק אף ההשפעה של הקדש המעורב בנטיה הלאומית הישראלית מרטבת את הנטיות האנושיות בכלל, ומחזירתן לטובה, עד אשר יבואו גם הם לידי עילוי, ויהיו ראויים על ידי תכיפת חבורן על ישראל להצמחה רוחנית. ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת, וכל זה בא יבא ע"י גאולתם השלמה של ישראל שתקדים לבא.
63	אורות התחיה יג (עמ' טו) הרצון הכללי של הרוחניות הכללית שבאומה, יש לו מדרתו. ולמעלה ממנה הוא הרצון של התכן האלהי, לפי השגתה וחייה הפנימיים והחיצוניים, כ"י שהתוכן הרוחני של האומה הוא מלא וגדול, מתגדל ממילא, במדה יותר עליונה, האור של התוכן האלהי שבהשגתה, והמבוקש של מציאותה מצויר בה בגוונים בהירים: ולמעלה מזה מתגלה בגוונים בהירים המבוקש של כל ההויה כולה, שזהו רז דעת עליון. כשירדה האומה בגלות המרה, נחשכה נשמתה, והשגת מבוקשה הפנימי של מציאותה ומאויי חייה נתקטנה, עד שאינה מוצאה כלל את נתיבותיה, ומ"מ יש בקרבה איוו השגה חלושה, של רשימת אורה, שממנה זורח אור כהה לפי הערך לצדיקים וחכמים דורשי ד' בכל לבבם גם במחשכים, "וכי אשב בחושך ד' אור לי". אבל הענין האלהי והמגמה העולמית, אם היתה עומדת במקומה ומדרגתה הראשונה, לא יכלו להתחבר sk כלל עם מגמתה העצמית, ואז היו חייה בגלות נוטלים להם דרך חול, באין פנות להתקשר עם המגמה האלהית של צור כל העולמים, צדיק בכל הדורות. מה עשה הקב"ה? כשם שנתמעט האור הזורח בה לגבי תכונתה הפנימית, כן ירד האור האלהי הכללי בעולם, והשגוב של הענין האלהי שהוא אור חי העולמים איננו מבהיק כ"א באור קלוש כזה, שהוא יכול להתאחד עם האור הזורח שנשמתן של ישראל, גם אחרי הירירה שגרמה הנפילה הגדולה שנפלה עטרת תפארת ישראל משמים ארץ. ובהיות הענין האלהי הכללי בתור אור העולם עומד במעמד כזה שוב הענינים האפסיים ומתחברים, והמגמה של מציאות האומה ברוח קדשה הפנימי והמגמה הכללית האלהית הגדולה של ההויה כולה יכולת הן להתאחד כאחד, וממילא הן מתחברות ביחד בעצמן, ובנשמותיהן של ישראל בפרט ובנשמת כללות האומה בכלל, והן מוכנות יחד לעלות בישועת גוי ואלהיו, "אני והו הושיעה נא".	שמונה קבצים א תרע הרצון הכללי של הרוחניות הכללית שבאומה, יש לו מדרתו, ולמעלה ממנה הוא הרצון של התוכן האלהי, לפי השגתה וחייה הפנימיים והחיצוניים. כל זמן שהתוכן הרוחני של האומה הוא מלא וגדול, מתגדל ממילא במדה יותר עליונה האור של התוכן האלהי שבהשגתה, והמבוקש של מציאותה מצויר בה בגוונים בהירים. ולמעלה מזה מתגלה בגוונים בהירים המבוקש של כל ההויה כולה, שזהו רז דעת עליון. כשירדה האומה בגלות המרה, נחשכה נשמתה, והשגת מבוקשה הפנימי של מציאותה ומאויי חייה נתקטנה, עד שאינה מוצאה כלל את נתיבותיה, ומכל מקום יש בקרבה איוו השגה חלושה של רשימת אורה, שממנה זורח אור כהה לפי הערך לצדיקים וחכמים דורשי ד' בכל לבבם גם במחשכים, וכי אשב בחושך ד' אור לי. אבל הענין האלהי והמגמה העולמית, אם היתה עומדת במקומה ומדרגתה הראשונה, לא היתה יכולה להתחבר כלל עם מגמתה העצמית, ואז היו חייה בגלות נוטלים להם דרך חול, באין פנות להתקשר עם המגמה האלהית של צור כל העולמים, צדיק בכל הדורות. מה עשה הקב"ה, כשם שנתמעט האור הזורח בה לגבי תכונתה הפנימית, כן ירד האור האלהי הכללי בעולם, והשיגוב של הענין האלהי, שהוא אור חי העולמים, איננו מבהיק כי אם באור קלוש כזה, שהוא יכול להתאחד עם האור הזורח שנשמתן של ישראל גם אחרי הירירה שגרמה הנפילה הגדולה שנפלה עטרת תפארת ישראל משמים ארץ. ובהיות הענין האלהי הכללי, בתור אור העולם, עומד במעמד כזה, שוב הענינים מתחברים, והמגמה של מציאות האומה ברוח קדשה הפנימי, והמגמה הכללית האלהית הגדולה של ההויה כולה, יכולות הן להתאחד כאחד, וממילא הן מתחברות ביחד בעצמן, ובנשמותיהן של ישראל בפרט, ובנשמת כללות האומה בכלל, והן מוכנות יחד לעלות בישועת גוי ואלהיו. אני והו הושיעה נא.
64	אורות התחיה יד (עמ' טו-סז) שריד קטן מדבר גדול הוא יקר ומעולה מדבר קטן שלם. ניצוץ אחד מאור חי האבות, מקדושתם וגבורת אלהים העליונה שבגדולתם, ההולך ואור באחרית הימים להשיב לתחית עולמים את ישראל, ועמו יחד את העולם כולו, ע"פ סדר והדרגה, הוא נעלה ונשגב מכל הקדושה הגלויה שבתוכן של אמונה ויראה, תורה ומצוה, של ההמשך המועתק מספיחי ספיחים של בנים, "יפה שיחתן של עבדי אבות יותר מתורתן של בנים". ושיחה זו היא מחיה דור אחרון באהבה מסותרת, בה מתגלה התוכן הכביר של "זוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם לזמן שמו באהבה". נדחים הם האורים הקלושים, "שרגא בטיהרא", החוצפא מגרשת אותם ובתוכה רוח ד' נוססת. גדולי קדושי עולם יכירו את הרו ויצדיקו קודש, הם, בתומתם העליונה, יחברו את תורת הבנים לשיחת האבות ועבדיהם, ותורה מעוטרת בכל הוד ובכל גבורה, בכל חן ובכל תפארה, תתגלה להיות לעטרת צבי ולצפירת תפארה לשאר עמו. חזקו אל תיראו! אור משיח מתנוצץ, גאולת עולמים מופיעה מכל החרכים, מחושך הרשעה והכפירה המנוולת, הבזויה וחדלת אישים, בא יבא אור עליון, אשר יעמיד במרחב גלי ישראל וירומם בכבוד קרן עם ידועי אלהיו, יאיר אור על כל מחשכים ויעודד קדישי עליונים בישועת אמת, רק חסדי אבות ישארו, וכל ענוי לב, אשר ידעו איך להיות בעיניהם דכאים וגבורים יחד, אלה הם אשר יכירו אור התורה העליונה הנובעת משיחתם של עבדי אבות, שהיא גאולתם של בנים.	שמונה קבצים א תשעו שריד קטן מדבר גדול, הוא יקר ומעולה מדבר קטן שלם. ניצוץ אחד מאור חי האבות, מקדושתם וגבורת אלהים העליונה שבגדולתם, ההולך ואור באחרית הימים, להשיב לתחיית עולמים את ישראל, ועמו יחד את העולם כולו, על פי סדר והדרגה, הוא נעלה ונשגב מכל הקדושה הגלויה שבתוכן של אמונה ויראה, תורה ומצוה, של ההמשך המועתק מספיחי ספיחים של בנים. יפה שיחתן של עבדי אבות יותר מתורתן של בנים. ושיחה זו היא מחיה דור אחרון באהבה מסותרת. בה מתגלה התוכן הכביר של זוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם לזמן שמו באהבה. נדחים הם האורים הקלושים, שרגא בטיהרא, החוצפא מגרשת אותם, ובתוכה רוח ד' נוססת. גדולי קדושי עולם יכירו את הרו ויצדיקו קודש. הם בתומתם העליונה יחברו את תורת הבנים לשיחת האבות ועבדיהם, ותורה מעוטרת בכל הוד ובכל גבורה, בכל חן ובכל תפארה, תתגלה להיות לעטרת צבי ולצפירת תפארה לשאר עמו. חזקו, אל תיראו, אור משיח מתנוצץ, גאולת עולמים מופיעה מכל החרכים. מחושך הרשעה והכפירה המנוולת, הבזויה וחדלת אישים, בא יבא אור עליון, אשר יעמיד במרחב רגלי ישראל, וירומם בכבוד קרן עם יודעי אלהיו, יאיר אור על כל מחשכים, ויעודד קדישי עליונים בישועת אמת. רק חסדי אבות ישארו, וכל ענוי לב אשר ידעו איך להיות בעיניהם דכאים וגבורים יחד, אלה הם אשר יכירו אור התורה העליונה, הנובעת משיחתן של עבדי אבות, שהיא גאולתם של בנים.
65	אורות התחיה טו (עמ' סז) כשכח ישראל גדול ונשמתו מאירה בקרבו בהופעה וענפיו	שמונה קבצים א תרטו כשכח ישראל גדול, ונשמתו מאירה בקרבו בהופעה, וענפיו

המעשיים מתוקנים, בסדור מלא, בקדושה ביחוד ובברכה, במקדש וממשלה, בנבואה וחכמה, אז ההתרחבות לצד החול, לענוגי החושים הרוחניים והגשמיים, להצצה חדירית ופנימית לתוך חייהם של המון עמים ולאומים שונים, למפעליהם וספרותיהם, התגברות עז החיים הטבעיים, כל אלה טובים הם ומסוגלים להרחיב את אור הטוב. והתחום רחב הוא, י"ב מיל כמחנה ישראל כולו, הכופל באמת את כל העולם באיכותו, ייצב גבולות עמים למספר בני ישראל. משחשך האור, משגלתה שכינה, משנעתקו רגלי האומה מבית חייה, החל הצמצום להיות נתבע. כל עז חילוני עלול להיות לרועץ, כל יופי טבעי וחשקו עלול להאפיל את אור הקדש ותם הטהרה והצניעות, כל מחשבה שלא נתגדלה כולה במחנה ישראל יכולה להרס את סדר האמונה והחיים הישראליים, כל שמינות קטנה מביאה לידי בעיטה. מכאן בא העוצב והסגוף, הקדרות והפחדנות, וביותר ממה שפעלו אלה על החיים הגשמיים, פעלו על החיים הרוחניים, על רוחב המחשבה, על תעופת ההרגשה, עד אשר יקיץ הקץ, שקול קורא בכח: הרחיבי מקום אהלך, ויריעות משכנותיך יטו, אל תחשכי, האריכי מיתריך ויתדותיך חזקי, כי ימין ושמאל תפרוצי וזרעך גוים יירש, וערים נשמות יושיבו. והתחום של אלפים אמה הקצר הולך ומתרחב, כמדת ישועתן של ישראל, שהולכת ואורה קמעא קמעא.	המעשיים מתוקנים, בסדור מלא, בקדושה ביחוד ובברכה, במקדש וממשלה, בנבואה וחכמה, אז ההתרחבות לצד החול, לענוגי החושים הרוחניים והגשמיים, להצצה חדירית ופנימית לתוך חייהם של המון עמים ולאומים שונים, למפעליהם וספרותיהם, התגברות עז החיים הטבעיים, כל אלה טובים הם ומסוגלים להרחיב את אור הטוב, והתחום ארוך הוא: י"ב מיל כמחנה ישראל כולו, הכופל באמת את כל העולם באיכותו, ייצב גבולות עמים למספר בני ישראל. משחשך האור, משגלתה שכינה, משנעתקו רגלי האומה מבית חייה, החל הצמצום להיות נתבע. כל עז חילוני עלול להיות לרועץ, כל יופי טבעי וחשקו עלול להאפיל את אור הקדש ותם הטהרה והצניעות, כל מחשבה שלא נתגדלה כולה במחנה ישראל יכולה להרס את סדר האמונה והחיים הישראליים, כל שמינות קטנה מביאה לידי בעיטה. מכאן בא העוצב והסגוף, הקדרות והפחדנות, וביותר ממה שפעלו אלה על החיים הגשמיים פעלו על החיים הרוחניים, על רוחב המחשבה, על תעופת ההרגשה, עד אשר יקיץ הקץ, שקול קורא בכח: הרחיבי מקום אהלך, ויריעות משכנותיך יטו, אל תחשכי, האריכי מיתריך ויתדותיך חזקי, כי ימין ושמאל תפרוצי וזרעך גוים יירש, וערים נשמות יושיבו. והתחום של אלפים אמה הקצר הולך ומתרחב, כמדת ישועתן של ישראל, שהולכת ואורה קמעא קמעא.
שמונה קבצים א תתפז דבר פשוט הוא שהצדיק עושה כל מעשיו בקדושה, וכל פעולותיו הגשמיות עולות הן לתקונו של עולם. וזאת היא אהבת המלאכה, שכל כך שגבה מעלתה מצד עצמה, ושנתנה בברית כמו שתורה נתנה בברית. ומעתה אין ספק שתקון עולם מלא, והתרחבות אור הקדש, באמת נמצא בכל מלאכה. כל תנועה שמצלת איזה חלק מן ההווה מן שליטת התווה, דבר גדול וכללי יש כאן. אמנם הנעלה מכל היא ההצלה הכללית של הכשרת החיים הפנימיים של המציאות, להוציאם מידי גלמותם, ולתקנם בתור כלים שלמים העושים את תפקידם יפה. אבל המחשבה של גדולי הדעה מתאחדת עם הנטיה ההמונית, וקל וחומר עם נטיית אהבת המלאכה, שהיא כבר נטיה של שאר רוח, ורוח אלהים חופף עליה. וכשישנם צדיקים בדור שאור ד' מופיע עליהם תמיד, הם מאחדים נשמתם עם נשמת הכלל כולו, והגות לב הפנימי של המוני בני אדם עושה המלאכה מתאחדת עם הגות לבבם, וצד המארה שיש במלאכה, שהיא באה מצד קנאת איש מרעהו ומצד שנאת הבריות, היונקת הרבה ממלחמת החיים בצורתה האורורה בעולם הירוד, הרי היא הולכת ומתפכחת, ויוצאה מכלל ארור ובאה לכלל ברוך. לפעמים יש כח בצדיקים לתן אור קדושה בעצמות המלאכה, עד שיהיה בה כח מעין של תורה, להביא לחיי עולם הבא, ולתקן את הפגמים ולהשיב בתשובה גמורה את עוסקיה, גדול הנהגה מיגיע כפיו יותר מירא שמים. וכשם שיש כח להמשיך את הקדושה והאור האלהי והאור האלהי הפנימי בכל המלאכות ולהוציאן מכלל אתלטיא, כן יש כח להמשיך אור קודש בכל הלשונות ובכל החכמות שבעולם. וצדיקים הגדולים צריכים להתפלל שיתמשך אור נועם ד' בכל החכמות ובכל הלשונות, באופן שמכל מקום יופיע כבוד ד', ומכל מקום יפוצו קרני אורה של תורה. ותפלתם של צדיקים והארת רצונם עושה רושם נמרץ עד אין קץ ותכלית. ביחוד צריכים להפנות את התפלה בעת שרואים שהנטיה גדולה לשפות ומדעים, ואי אפשר להלחם עם כל הפונים אליהם, והזמן ואותותיו מראים את ההכרח, אז קמים צדיקים פנימיים לתשועה, בעבודה שבחשאי, ובגדולת נפש חיה יחידה, באים ופותחים את הצנורות הסתומים, לשום סוד ד' בלמודיו, ולמודי ד' הם כל מה שבעולם, וביחוד כל מה שיש בו משום תקוני העולם, ומעוררים את הקדש שבכל לשון בכחו של יוסף, שכלל הכל באות ה', ובכחו של דבור שבסיני, שבא להרבות אור גדול יותר ויותר מזה, ד' אלהים יתן אומר המבשרות צבא רב, שנחלק כל דבור לשבעים לשון, וכן באר משה את התורה היטב, והיטב זה היינו שמצא ערך הטוב האמתי שבכל לשון, הכח המאצילו בהוד קודש, ואז הולכת השפה ומתבררת, ושפה ברורה הולכת ומתהפכת אל כל העמים לקרא כולם בשם ד'. וכל המלאכות יאירו באור החיים ע"י מלאכת הקודש, וכל מה שמתוספות מלאכות ועבודות גשמיות בארץ ישראל, תצא ע"י ישראל ביסודה המלאכה <i>אמל</i> משפלותה המארה, וכל מה שתגדל השפעת לשון הקודש בעולם, וכל מה שיעלה כח התורה והתפלה הטהורה, המתאמצת להרחיב את אור האצילות האלהית בעולם,	אורות התחיה טז (עמ' סז-סט) דבר פשוט הוא שהצדיק עושה כל מעשיו בקדושה, וכל פעולותיו הגשמיות עולות הן לתקונו של עולם, וזאת היא אהבת המלאכה, שכל כך שגבה מעלתה מצד עצמה ושנתנה בברית כמו שתורה נתנה בברית. ומעתה אין ספק שתקון עולם מלא והתרחבות אור הקדש נמצא באמת בכל מלאכה: כל תנועה שמצלת איזה חלק מן ההווה מן שליטת התווה, דבר גדול וכללי יש כאן. אמנם הנעלה מכל היא ההצלה הכללית של הכשרת החיים הפנימיים של המציאות, להוציאם מידי גלמותם ולתקנם בתור כלים שלמים העושים את תפקידם יפה. אבל המחשבה של גדולי הדעה מתאחדת עם הנטיה ההמונית וקל וחומר עם נטיית אהבת המלאכה <i>אמל</i> שהיא כבר נטיה של שאר רוח, ורוח אלהים חופף עליה. וכשישנם צדיקים בדור, שאור ד' מופיע עליהם תמיד, הם מאחדים נשמתם עם נשמת הכלל כולו, והגות לב הפנימי של המוני בני אדם עושה המלאכה מתאחדת עם הגות לבבם. וצד המארה שיש במלאכה, שהיא באה מצד קנאת איש מרעהו, ומצד שנאת הבריות היונקת הרבה ממלחמת החיים בצורתה האורורה בעולם הירוד, הרי היא הולכת ומתפכחת, ויוצאה מכלל ארור ובאה לכלל ברוך. לפעמים יש כח בצדיקים לתן אור קדושה בעצמות המלאכה עד שיהיה בה כח מעין של תורה, להביא לחיי עולם הבא ולתקן את הפגמים ולהשיב בתשובה גמורה את עוסקיה, גדול הנהגה מיגיע כפיו יותר מירא שמים. וכשם שיש כח להמשיך את הקדושה והאור האלהי הפנימי בכל המלאכות ולהוציאן מכלל אתלטיא, כן יש כח להמציא אור קודש בכל הלשונות ובכל החכמות שבעולם, וצדיקים הגדולים צריכים להתפלל שיתמשך אור נועם ד' בכל החכמות ובכל הלשונות, באופן שמכל מקום יופיע כבוד ד', ומכל מקום יפוצו קרני אורה של תורה, ותפלתם של צדיקים והארת רצונם עושה רושם נמרץ עד אין קץ ותכלית. ביחוד צריכים להפנות את התפלה בעת שרואים שהנטיה גדולה לשפות ומדעים, ואי אפשר להלחם עם כל הפונים אליהם, והזמן ואותותיו מראים את ההכרח, אז קמים צדיקים פנימיים לתשועה, בעבודה שבחשאי, ובגדולת נפש חיה יחידה, באים ופותחים את הצנורות הסתומים, לשום סוד ד' בלמודיו, ולמודי ד' הם כל מה שבעולם, וביחוד כל מה שיש בו משום תקוני העולם, ומעוררים את הקדש שבכל לשון בכחו של יוסף, שכלל הכל באות ה', ובכחו של דבור שבסיני שבא להרבות אור גדול יותר ויותר מזה, ד' אלהים יתן אומר המבשרות צבא רב, שנחלק כל דבור לשבעים לשון, וכן באר משה את התורה היטב, והיטב זה היינו שמצא ערך הטוב האמתי שבכל לשון, הכח המאצילו בהוד קודש, ואז הולכת השפה ומתבררת, ושפה ברורה הולכת ומתהפכת אל כל העמים לקרא כולם בשם ד'. וכל המלאכות יאירו באור החיים ע"י מלאכת הקודש, וכל מה שמתוספות מלאכות ועבודות גשמיות בארץ ישראל, תצא ע"י ישראל ביסודה המלאכה <i>אמל</i> משפלותה המארה, וכל מה שתגדל השפעת לשון הקודש בעולם, וכל מה שיעלה כח התורה והתפלה הטהורה,

לבררה ולהודיע לבני אדם הדר כבודה, בכל דרכי הודעה ובכל דרכי ברור והסברה, כן יוסיף האור להגלות על כל שפה ולשון, ועל כל חכמה ומדע, וקל וחומר שיחול אור ד' על כל דברים שבטעם, ביופי ובשריה, בהליכות דרך ארץ ובארחות הנימוס, ואפילו בקשטי הענין ואפני הנהגות המלכות היותר מודרנים, יחל אור ד' לפעם. והרעיון המקשר את הכל אל הטוב והיושר, אל העדן ואצילות הרוח, אל אהבת העבודה והדר הבטחון האלהי, והאהבה העליונה המשפיעה אור וחיים בכל נשמה, יגלה ויראה בכל הענפים הרחוקים הללו. וחיי עולם וחיי שעה יתקשרו בחוברת אמיצה, וכל יקבלו דין מן דין. ויאירו כל הפרטים כולם באור הכלל, וכל ההופעות המעשיות והשכליות שבעולם, מאורה העליון של אור תורה, אשר האיר אב המון גוים, איתן האזרחי, שהעיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו, והנה כבוד אלהי ישראל בא דרך שער הקדים, וקולו כקול מים רבים, והארץ האירה מכבודו, ואפילו התכנים היותר נפולים יתורמו ויתקדשו, ומעין יצא מבית ד' והשקה את נחל השטים.	המאמצת להרחיב את אור האצילות האלהית בעולם, לבררה ולהודיע לבני אדם הדר כבודה בכל דרכי הודעה ובכל דרכי ברור והסברה, כן יוסיף האור להגלות על כל שפה ולשון ועל כל חכמה ומדע, וקל וחומר שיחול אור ד' על כל דברים שבטעם, ביופי ובשריה, בהליכות דרך ארץ ובארחות הנמוס, ואפילו בקשטים והענין המקשר את הכל אל הטוב והיושר, אל העדן ואצילות הרוח, אל אהבת העבודה בהדר הבטחון האלהי, והאהבה העליונה המשפיעה אור וחיים בכל נשמה, יגלה ויראה בכל הענפים הרחוקים הללו, וחיי עולם וחיי שעה יתקשרו בחוברת אמיצה, וכל יקבלו דין מן דין, ויאירו כל הפרטים כולם באור הכלל, וכל ההופעות המעשיות והשכליות שבעולם - מאורה העליון של אור תורה אשר האיר אב המון גוים איתן האזרחי, שהעיר ממזרח צדק, יקראהו לרגלו, והנה כבוד אלהי ישראל בא, מדרך הקדים, וקולו כקול מים רבים, והארץ האירה מכבודו, ואפילו התכנים היותר נפולים יתורמו ויתקדשו, ומעין יצא מבית ד' והשקה את נחל השטים.
שמונה קבצים א רכא-רכט האמונה והאהבה הן תמיד מחוברות זו עם זו כששתיהן זורחות בנשמה בשלמותן, וכשאור אחת מהן שלם לגמרי, מתעוררת השניה בכחה, ויוצאת ממעמקי הנפש להאיר בכל מלואה. אין האדם מוכשר לשום כח רוחני שבעולם בשלמות גדולה כזאת שהוא מוכשר לאמונה ולאהבה, וזהו אות, שבכחות אלו מונחים כל יסודות היות מהותיות. כל מה שהיחיד והכלל עושה, בכל גלגולי הסבות, וכל הכחות המתגלים בחיי התרבות, הכל הולך הוא להשלים במעלה העליונה את האמונה ואת האהבה. מתוך האמונה והאהבה מתאצלים כל האורות הרוחניות שבעולם, המאירים את כל דרכי החיים וההויה. האמונה והאהבה הם עצם החיים בעולם הזה ובעולם הבא. שום דבר איננו נשאר בחיים, כשעושים מהם את שני המאורות הללו, את האמונה ואת האהבה. כפי מה שהיא מתבססת עתה בעולם, בנויה היא כולה על הכפירה ועל השנאה, שהן שוללי החיים העצמיים, ואי אפשר להתגבר על מחלה זו, כי אם לגלות את כל אוצרות הטוב המונחים בבית גנויהן של האמונה והאהבה, וזאת היא מטרת גילוי סתרי תורה. התורה היא האהבה, והמצות האמונה, והם הנם גם כן הצנורות שעל ידם שפע האמונה והאהבה שופע והולך תמיד, וכל התרבות הרוחנית והחומרית של ישראל, בהתעוררות חייו הלאומיים, צריך שתתרכז כולה סביב המרכז הכפול המאוחד הזה, שתיים שהן ארבע, התורה והמצוה, האמונה והאהבה. שכלול האמונה והאהבה ואומץ קיומן בחכמים ותלמידיהם, או כפי המבטא של החסידות, התקשרות עם הצדיקים, יסוד זה, שהחסידות טפלה בו הרבה, צריכים אנו להקימו בשכלול גדול והדרור מאד, בתור אוצר חיים, והדום רגל לשכינה, הכוללת את אור האמונה והאהבה, השרויה בחכמים צדיקים, שמהות חייהם כולה היא התגלות האמונה והאהבה, המחזוקה באיתנות התורה והמצוה, בכל מלוייהן המעשיים והרוחניים, עם סגולה נפשית מיוחדת, שהיא הסתגלות רוח הקודש, הראוי להוליד דוקא בארץ ישראל. התרבותיים הרשעים, חסרי האמונה והאהבה, אינם עלולים לשום דבקות, אפילו בינם לבין עצמם, והנם דומים לאפר שאינו בר גיבול, ועסותם רשעים, כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם, וממילא אין חייהם חיים, והם נקראים בחייהם מתים. אמנם על ידי אמונה גדולה ואהבה רבה, נוריד טל של תחיה, להחיות בו ג"כ את המתים, "יחיו מתין נבלתי יקומון, הקיצו ורגנו שוכני עפר, כי טל אורות טלך וארץ רפאים תפיל". אנחנו שואפים לתחית האומה ותחית הארץ, כדי להחיות את אמאנו הנשמה שלנו, כדי להעמיד את ישראל חי, להחיות את האמונה והאהבה בחוסן של התורה והמצוה בכל מילואן. אנו מכירים את אור אלהי ישראל, אלהי עולם, והעונג שעל ד' על ד' דייקא, למעלה מכל מבטא ומכל מושג, לעילא מכל ברכתא ושירתא, תושבחתא ונחמתא, הגנוג וצפון, המתגלה באור האמונה והאהבה, המתראה בתכסיס התורה והמצוה כולה, אנו דורשים לציון, אנו משתוקקים לבנות את הארץ ולהבנות בה, כדי לקלוט את רוחה ואוירה, להתאחד עם כל החיים המקושרים בה. על כן תורה מרובה אנו דורשים, ולשם כך אנו שואפים לבריאות שלמה	67 אורות התחיה יז (עמ' סט-ע) האמונה והאהבה הן תמיד מחוברות זו עם זו כששתיהן זורחות בנשמה בשלמותן, וכשאור אחת מהן שלם לגמרי מתעוררת השניה בכחה, ויוצאת ממעמקי הנפש להאיר בכל מלואה. אין האדם מוכשר לשום כח רוחני שבעולם בשלמות גדולה כזאת שהוא מוכשר לאמונה ולאהבה, וזהו אות, שבכחות אלו מונחים כל יסודות היות מהותיות. כל מה שהיחיד והכלל עושה, בכל גלגולי הסבות וכל הכחות המתגלים בחיי התרבות, הכל הולך הוא להשלים במעלה העליונה את האמונה ואת האהבה. מתוך האמונה והאהבה מתאצלים כל האורות הרוחניים שבעולם, המאירים את כל דרכי החיים וההויה. האמונה והאהבה הן עצם החיים בעולם הזה ובעולם הבא: שום דבר איננו נשאר בחיים, כשעושים מהם את שני המאורות הללו, את האמונה ואת האהבה. התרבות הזמנית, כפי מה שהיא מתבססת עתה בעולם, בנויה היא כולה על הכפירה ועל השנאה, שהן שוללי החיים העצמיים, ואי אפשר להתגבר על מחלה זו, כי אם לגלות את כל אוצרות הטוב המונחים בבית גנויהן של האמונה והאהבה, וזאת היא מטרת גילוי סתרי תורה. התורה היא האהבה, והמצוה - האמונה, והן הנן ג"כ הצנורות, שעל ידם שפע האמונה והאהבה שופע והולך תמיד, וכל התרבות הרוחנית והחומרית של ישראל, בהתעוררות חייו הלאומיים, צריך שתתרכז כולה סביב המרכז הכפול המאוחד הזה, שתיים שהן ארבע: התורה והמצוה, האמונה והאהבה. שכלול האמונה והאהבה ואומץ קיומן בחכמים ותלמידיהם, או כפי המבטא של החסידות, התקשרות עם הצדיקים, יסוד זה, שהחסידות טפלה בו הרבה, צריכים אנו להקימו בשכלול גדול והדרור מאד בתור אוצר חיים, והדום רגל לשכינה הכוללת את אור האמונה והאהבה, השרויה בחכמים צדיקים, שמהות חייהם כולה היא התגלות האמונה והאהבה, המחזוקה באיתנות התורה והמצוה, בכל מלוייהן המעשיים והרוחניים, עם סגולה נפשית מיוחדת, שהיא הסתגלות רוח הקודש, הראוי להוליד דוקא בארץ ישראל. התרבותיים הרשעים, חסרי האמונה והאהבה, אינם עלולים לשום דבקות אפילו בינם לבין עצמם, והנם דומים לאפר שאינו בר גיבול, ועסותם רשעים, כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם, וממילא אין חייהם חיים, והם נקראים בחייהם מתים. אמנם על ידי אמונה גדולה ואהבה רבה נוריד טל של תחיה, להחיות בו ג"כ את המתים, "יחיו מתין נבלתי יקומון, הקיצו ורגנו שוכני עפר, כי טל אורות טלך וארץ רפאים תפיל". אנחנו שואפים לתחית האומה ותחית הארץ, כדי להחיות את אמאנו הנשמה שלנו, כדי להעמיד את ישראל חי, להחיות את האמונה והאהבה בחוסן של התורה והמצוה בכל מילואן. אנו מכירים את אור אלהי ישראל, אלהי עולם, והעונג שעל ד' על ד' דייקא, למעלה מכל מבטא ומכל מושג, לעילא מכל ברכתא ושירתא, תושבחתא ונחמתא, הגנוג וצפון, המתגלה באור האמונה והאהבה, המתראה בתכסיס התורה והמצוה כולה, אנו דורשים לציון, אנו משתוקקים לבנות את הארץ ולהבנות בה, כדי לקלוט את רוחה ואוירה, להתאחד עם כל החיים המקושרים בה. על כן תורה מרובה אנו דורשים, ולשם כך אנו שואפים לבריאות שלמה

ולכח גופני חסון ואמיץ, מצות רבות אנו מבקשים, כדי שיהיו לנו די כלים להכיל בהם את האור הגדול של האמונה והאהבה, עם כל העונג והעדן וכל האור והטוהר העז והאומץ שלהם, שיתגלו לנו במלא מדתם, בשוכנו לחיים עצמיים, לאומיים במלא ובמרום המובן. כל מה שיש לנו מזכרונות העתיקות /ממצוה וחק, חביב עלינו חבת חיים, כי הם לנו כלים למקור חיים ועמם מקור חיים, האידיאלים הצפונים בהם חיים הם אתם ועם קיומם.	68 אורות התחיה יח (עמ' ע-עב) שלשה כחות מתאבקים כעת במחנינו, המלחמה <u>מִן/הַט</u> נכרת היא ביותר בארץ ישראל, אבל פעולתם היא פעולה נמשכת מחיי האומה בכלל, ושרשיהם <u>קְבוּצַת הַט מִן/הַט</u> ההכרה החודרת במרחבי רוח האדם. אומללים נהיה אם אֵת שלשת הכחות הללו, - שהם מוכרחים להאחד אצלנו, לסייע כ"א את חברו ולשכללו, <u>שִׁבְצָר</u> כל אחד מהם את הקצוניות שחברו יוכל להביא בצורה מקולקלת, כשלא יסוּיג דרכו, - נִיחַ בפזורים, במרידות זה על זה, ובהחלקם כל אחד למחנה <u>מִיּוֹד</u>, העומדת כצר למחנה השניה, הקודש, האומה, האנושיות, - אלה הם שלשת התביעות העקרויות, שהחיים כולם, שלנו ושל כל אדם, באיזו צורה שהיא, מורכבים מהם. אֵין <u>שֶׁחַן</u> מנייתיה של ההרכבה הזאת, אֵם חלק אחד <u>מִן/הַט</u> תופס מקום <u>מִן/הַט</u> יותר עקרי, אצל איזה יחיד או אצל איזה צבור, אבל לא נמצא ולא נוכל למצוא שום צורה <u>קְבוּצַת</u> של חיים <u>מִן/הַט</u>, שלא תהיה מורכבת משלשתם. ההתמזגות הדרושה של שלשת התביעות הגדולות הללו מוכרחת היא לבא בכל קבוצה, שיש לה תקוה של חיים עתידיים, וכשאנו סוקרים בחיינו ורואים אנו, שהכחות הללו, <u>מִן/הַט</u> תעודת התמזגותם, הולכים הם ונפרדים, הגנו נקראים לבוא להצלה. <u>יִסְדֵּרְתוּ</u> של הפירוד <u>הַט</u> בצדדים השליליים שכל כח רואה בחברו, והצדדים השליליים מצד עצמם <u>מִן/הַט</u> אינם ראויים לשמם <u>מִן/הַט</u>, כִּי בכל כח בודד, ביחוד נפשי, מוכרחים <u>לְהִיּוֹת</u> צדדים שליליים, בפרט בהתפשטותו היתרה על חשבונם של כחות אחרים. בזה אין להפליא בין הקודש ובין החול: הכל נכנס תחת קו המדה והכל צריך משקל, "אפילו רוח הקודש ששורה על הנביאים <u>אֵינָה</u> שורה אלא במשקל". אבל הפירוד במקום שצריכים לאחד מביא <u>מִן/הַט</u>, שמעט מעט מתרוקן הרוח, <u>הַכְרָה</u> החיובית, במעמד הכח המיוחד, לפחות, לאותה האישיות או הקבוצה, הולכת ומתחסרת, מפני הצימוק <u>הַחֹלֶן</u> ומתגבר באותו הכח המיוחד, הבודד בזרוע נגד טבע הרוח להיות מתאחד עם עוד יסודות המשלימים אותו, <u>וּמִתְחַיֵּה</u> באה רק הכרה שלילית לפרנס את החיים, וכל בעל כח מיוחד מלא הוא רק מרץ של אש ביחש לשלילתו של הכח האחר או האחרים שאינו חפץ להכירם. ובאופן חיים כאלה המצב נורא, הרוח מתבוקק, עמדת האמת, הכרתה הפנימית יחד עם האהבה, מתמוטטת והיא הולכת ונעדרת, ע"י מה שנשעית עדרים עדרים. שלשת הסיעות היותר רשמיות <u>מִן/הַט</u> האומה <u>מִן/הַט</u>: האחת האורתודוקסית, כמו שרגילים <u>לְקַרְאָהּ</u>, הנושאת את דגל הקודש, טוענת באמץ, בקנאה ובמרירות, בעד התורה והמצוה, האמונה וכל קודש בישראל: השניה היא הלאומית החדשה, הלוחמת בעד כל דבר שהנטיה הלאומית שואפת <u>אֵלָיו</u>, שכוללת בקרבה הרבה מהטבעיות הטהורה של נטית אומה, החפצה לחדש את <u>חַיֵּיהֶם</u> הלאומיים, אחרי שהיו זמן רב עלומים בקרבה מתגרת ידה של הגלות המרה, והרבה ממה שהיא חפצה להכיר לטובה את <u>אֲשֶׁר</u> קלטה <u>מִן/הַט</u> רוחם של עמים אחרים, באותה המדה שהיא מכרת שהיא טובה ונאותה גם לה; השלישית היא הליברלית, שהיתה נושאת את דגל ההשכלה בעבר לא רחוק ועדיין ידה תקיפה בחוגים רחבים, היא אינה מתכנסת בחטיבה הלאומית ודורשת את התוכן האנושי <u>מִן/הַט</u> של ההשכלה, התרבות והמוסר ועוד. הדבר מובן, שבמצב כריא יש צורך בשלשת הכחות <u>מִן/הַט</u> יחד, ותמיד צריכים אנו לשאוף לבוא לידי המצב הבריא הזה, אֲשֶׁר שלשת הכחות הללו יחד יהיו שולטים בנו בכל מלואם וטובם, במצב הרמוני מתוקן שאין בו לא חסר ולא יתר, <u>כִּי</u> הקודש, האומה והאדם, יתדבקו יחד באהבה אצילית ומעשית, ויחד יתועדו היחידים וגם הסיעות, שכל אחד מהם מוצא את כשרונותיו יותר מסוגלים לחלק אחד משלשת החלקים הללו, בידידות הראויה, להכיר בעין יפה כל אחד את התפקיד החיובי של חברו. <u>אֵז</u> תהיה ההכרה הזאת הולכת ומשתלמת, עד שלא די שיכיר כל אחד את
ושירתא תושבחתא ונחמתא, הגנו וצפון, המתגלה באור האמונה והאהבה, המתראה בתכסים התורה והמצוה כולה. אנו דורשים לציין, אנו משתוקקים לבנות את הארץ ולהבנות בה, כדי לקלוט את רוחה ואורה, להתאחד עם כל החיים המקושרים בה. על כן תורה מרובה אנו דורשים, ולשם כך אנו שואפים לבריאות שלמה, ולכח גופני חסון ואמיץ, מצות רבות אנו מבקשים, כדי שיהיו לנו די כלים להכיל בהם את האור הגדול של האמונה והאהבה, עם כל העונג והעדן, וכל האור והטוהר, העז והאומץ שלהן, שיתגלו לנו במלא מדתם, בשוכנו לחיים עצמיים לאומיים במלא ובמרום המובן. כל מה שיש לנו מזכרונות העתיקות, ממצוה וחק, חביב עלינו חבת חיים, כי הם לנו כלים למקור חיים, ועמם מקור חיים. האידיאלים הצפונים בהם, חיים הם אתם ועם קיומם.	שמונה קבצים ג א-ב שלשה כחות מתאבקים כעת במחנינו, המלחמה ניכרת היא ביותר בארץ ישראל, אבל פעולתם היא פעולה נמשכת מחיי האומה בכלל, ושרשיהם <u>מִן/הַט</u> ההכרה החודרת במרחבי רוח האדם. אומללים נהיה אם נִיחַ לשלשת הכחות הללו - שהם מוכרחים להאחד אצלנו, לסייע כל אחד <u>מִן/הַט</u> את חברו ולשכללו, <u>לְבַצָר</u> כל אחד מהם את הקיצוניות שחברו יוכל להביא בצורה מקולקלת כשלא יסוּיג דרכו - בפזורים, במרידות זה על זה, ובהחלקם כל אחד למחנה <u>מִיּוֹד</u>, העומדת כצר למחנה השניה. הקודש, האומה, האנושיות, אלה הם שלשת התביעות העקרויות, שהחיים כולם, שלנו ושל כל אדם, של איזו צורה שהיא, מורכבים מהם. <u>יְהִי</u> המניות של ההרכבה הזאת <u>אֵין</u> שיהיו, <u>יְהִי</u> חלק אחד תופס מקום יותר עקרי אצל איזה יחיד או אצל איזה צבור, אבל לא נמצא ולא נוכל למצוא שום צורה של חיים שלא תהיה מורכבת משלשתם. ההתמזגות המוכרחת של שלשת התביעות הגדולות הללו, מוכרחת היא לבא בכל קבוצה שיש לה תקוה של חיים עתידיים. ובכל עת שאנו סוקרים בחיינו, ורואים אנו, שהכחות הללו, <u>מִן/הַט</u> תעודת התמזגותם, הולכים הם ונפרדים, הגנו נקראים לבא להצלה. <u>הַפִּירּוּד</u> יסודתה <u>הַט</u> בצדדים השליליים שכל כח רואה בחברו, והצדדים השליליים מצד עצמם, <u>מִן/הַט</u> אינם ראויים לשמם, בכל כח בודד, ביחוד נפשי, מוכרחים <u>לְהִיּוֹת</u> צדדים שליליים, בפרט בהתפשטותו היתרה על חשבונם של כחות אחרים. בזה אין להפליא בין הקודש ובין החול, הכל נכנס תחת קו המדה והכל צריך משקל, "אפילו רוח הקודש ששורה על הנביאים <u>אֵינָה</u> שורה אלא במשקל". אבל הפירוד במקום שצריכים לאחד מביא <u>מִן/הַט</u>, שמעט מעט מתרוקן הרוח, <u>וּמִתְחַיֵּה</u> הכרה חיובית, במעמד הכח המיוחד, לפחות, לאותה האישיות או הקבוצה, הולכת ומתחסרת, מפני הצימוק <u>הַחֹלֶן</u> ומתגבר באותו הכח המיוחד, הבודד בזרוע נגד טבע הרוח להיות מתאחד עם עוד יסודות המשלימים אותו, <u>וּמִתְחַיֵּה</u> באה רק הכרה שלילית לפרנס את החיים, וכל בעל כח מיוחד מלא הוא רק מרץ של אש ביחש לשלילתו של הכח האחר או האחרים שאינו חפץ להכירם. ובאופן חיים כאלה המצב נורא, הרוח מתבוקק, עמדת האמת, הכרתה הפנימית, <u>פִּיחָד</u> עם האהבה, מתמוטטת, והיא הולכת ונעדרת, על ידי מה שנשעית עדרים עדרים. שלשת הסיעות היותר רשמיות <u>מִן/הַט</u> האומה, האורתודוקסית, כמו שרגילים <u>לְקַרְאָהּ</u>, הנושאת את דגל הקודש, טוענת באומץ, בקנאה ובמרירות, בעד התורה, המצוה, האמונה וכל קודש בישראל. השניה היא הלאומית החדשה, הלוחמת בעד כל דבר שהנטיה הלאומית שואפת <u>אֵלָיו</u>, שכוללת בקרבה הרבה מהטבעיות הטהורה של נטית אומה, החפצה לחדש את <u>חַיֵּיהֶם</u> הלאומיים, אחרי שהיו זמן רב עלומים בקרבה מתגרת ידה של הגלות המרה, והרבה ממה שהיא חפצה להכיר לטובה את <u>מָה</u> שקלטה מרוחם של עמים אחרים, באותה המדה שהיא מכרת שהיא טובים ונאותים גם לפניה. השלישית היא הליברלית, שהיתה נושאת את דגל ההשכלה בעבר לא רחוק, ועדיין ידה תקיפה בחוגים רחבים. היא אינה מתכנסת בחטיבה הלאומית, ודורשת את התוכן האנושי של ההשכלה, התרבות, המוסר, ועוד. הדבר מובן, שבמצב כריא יש צורך בשלשת הכחות יחד. ותמיד צריכים אנו לשאוף לבוא לידי המצב הבריא הזה, <u>בְּאֹפֶן</u> ששלשת הכחות הללו יחד יהיו שולטים בנו בכל מלואם וטובם, במצב הרמוני מתוקן, שאין בו לא חסר ולא יתר, <u>כִּי</u> יתדבקו יחד באהבה אצילית ומעשית, ויחד יתועדו היחידים וגם הסיעות, שכל אחד מהם <u>מִצָּא</u> את כשרונותיו יותר מסוגלים לחלק אחד משלשת החלקים הללו, בידידות הראויה, להכיר בעין יפה כל אחד את התפקיד החיובי של חברו. <u>וְהַכְרָה</u> הזאת תהיה

	הולך ונוצר לעינינו, אבל לא יוכל לבא לשלמות גבורתו וקל וחומר לספוג רוח עדינותו הפנימית ומגמת חברו להעמיד גוי איתן, כי אם על ידי זרע אדם, שהם קרואים להוצר ע"י גדולת עז קודש, <u>הנה</u> אנכי והילדים אשר נתן לי ד' לאותות ולמופתים בישראל."	
70	אורות התחיה כ (עמ' עג-עד) מחלוקת הדעות ע"ד הדרכת הכלל, אם בזמן הזה, שרבו פריצים נושאי דגל ההפקרות ביד רמה, ראוי להפריד את האומה, שהכשרים נושאי דגל שם ד' לא יהיה להם שום יחס עם פורקי העול הפושעים, או שמא כח השלום הכללי מכריע את הכל, - כל עקרה של פלוגתא זו באה מפני השפלות הכללית, שעדיין לא נגמרה הטהרה לגמרי ביסוד האופי של האומה, מצד חיצוניות נפשה, והיא מטהרת והולכת. אלה הכתות יחדו <u>הנן פלוגתא</u> שמדרגת שתיים נשים זונות שבאו אל שלמה: הדבור "הביאו חרב" נסיון הוא מחכמת אלהים שבמלכות ישראל: אותה הראויה להדחות, היא הטוענת: "גזור", ובהתמרמרה מבלטת היא את אמתת הטינא שבלב שהיא חשה בעצמה, שכל ענינה הוא רק "גם לי גם לא יהיה", - גזורו! והאם הרחמניה, אם האמת, אומרת: "תנו לה את הילוד החי, והמת אל תמיתוהו", ורוה"ק צווחת: "תנו לה את הילוד החי, היא אמו!". אין קץ לרעות הגשמיות והרוחניות של התפרדות האומה לחלקים, אע"פ שפרוד גמור כהעולה על לב המנתחים באכזריות אי אפשר הוא והיה לא <u>יהיה</u>. זאת היא ממש מחשבה של עבודה זרה כללית, שהגנו בטוחים עליה שלא תתקיים, "אשר אתם אומרים: <u>היה</u> נהיה כגוים כמשפחות הארצות לשרת עץ ואבן, חי אני נאם ד' אלהים אם לא ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחמה שפוכה אמלך עליכם!", וככל מחשבה של עבודה זרה היא מחריבה ומדאיבה - אפילו כשלא באה ולא תבא לידי מעשה. יסוד צדקת הצדיקים בכל דור ודור <u>נתמך הוא ע"י צ"ח</u> הרשעים, <u>ע"פ כל רצונתם</u> כ"ז שהם דבוקים בחפץ לבם לכללות האומה, <u>עליונותם נאמרה</u>, "ועמך כולם צדיקים", וחיצוניות הרשעות שלהם מועילה <u>מא</u> לאמץ כחם של צדיקים "כדורדיא לחמרא", והפרוד המדומה חותר הוא תחת יסוד הקדושה כולה, כמעשה עמלק שזנב את הנחשלים, פליטי הענן, "שלח ידיו בשלומי, חלל בריתו".	
71	אורות התחיה כא (עמ' עד-עה) כל חשק עבודה, שמחת מצוה, התמדת תורה, ברק חדושים והתנוצצות רוח הקודש בלב השרידים אשר ד' קורא, כונת התפלה ואור שלהבתה, כל אלה, ותולדות הנשמות בשלמותן, בכללותן ותמותן, מוכרחים הם להפגם ע"י הכנסת יסוד פירוד בכללות כנסת ישראל, חלילה. אזהבי ד' יראיו באמת וחושבי שמו הם הם העומדים בנסיון לסבול כל צער ועלבון מכל צד ועבר, ולעמד דן נגד כל כחות עליונים ותחתונים החפצים לבלע נחלת ד' ולהפריד את האומה תאחדיית, היחידה במלא עולמים, הם הם בני דכנסת ישראל שהאם רובצת עליהם, "מחצדי חקלא" הבאים בסוד ד', תלמידי חכמים האמתיים המרכים שלום בעולם, ומשימים ומטילין שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, בהוציאם מן הכח אל הפועל את אור הקודש הגנוז בכל אישי האומה, בכל אשר בשם ישראל יכנה, ובפרט בכל אשר ישא את דגל תקות האומה וחפץ תחיתה, את חותם אהבת ארץ אשר עיני ד' בה, וחבת ציון וירושלים על לבו חקוקה, באיזו צורה, ואיזו הסברה שתהיה. כל המעקשים יישרו, ואחדות האומה להכשרת גאולתה וגאולת העולם כולו תצא אל הפועל ביקר שגיא, "כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו, ויראו גויים את שם ד' וכל מלכי הארץ את כבודך, כי בנה ד' ציון נראה כבודו, פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם, תכתב זאת לדור אחרון ועם נברא יהלל יי, כי השקיף ממרום קדשו, ד' משמים אל ארץ הביט, לשמע אנקת אסיר לפתח בני תמותה, לספר בציון שם ד' ותהלתו בירושלים, בהקבץ עמים יחדו וממלכות לעבוד את ד'." "וזרעתי את בית ישראל ואת בית יהודה זרע אדם וזרע בהמה", - "זרע אדם לחוד וזרע בהמה לחוד", שמתאחדים יחד ע"י אלה הנשמות שהן ממדרגת "אדם ובהמה תושע ד'", "אלו בני" הערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה, "ואני בער לא אדע בהמות הייתי עמך, ואני במיד עמך אחזת ביד ימיני, בעצתך נתחני ואחר כבוד תקחני. מי לי בשמים, עמך לא חפצתי בארץ, כלה שארי ולבבי, צור לבבי	

34. הניקוד מופיע בכתב היד.

35. סדר הפסוקים בכתב היד שונה. ראה שק"ב עמ' תצד.

	כי הנה רחיק יאבדו, הצמת כל זונה ממך, ואני קרבת אלהים לי טוב, שתי בד' אלהים מחסי לספר כל מלאכותיך". ומלאכות ד' מלא היא פדבר ד' בידי מלאכי : "הלא אח עשו ליעקב - ואוהב את יעקב", שהיא תשובה נצחית מספקת לכל תאנתם של מתאוננים קטני אמונה, האומרים בכל דור ודור, וביותר בדור התגלות אור ישועה: "במה אהבתנו?". ובאמת - "אהבת עולם ואהבה רבה אהבתנו ד' אלהינו חמלה גדולה ויתרה חמלת עלינו", "אבינו מלכנו, בעבור שמך הגדול ובעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חקי חיים, כן תחננו ותלמדנו, והביאנו לשלום מארבע כנפות הארץ, ותולכנו מהרה קוממיות לארצנו". ואומר: "מהר והבא עלינו שלום, ושלום, כי אל פועל ישועות אתה, ובנו בחרת מכל עם ולשון, להודות לך וליחדך באהבה. וחותרם הבוחר בעמו ישראל באהבה, להיות הקדמה ליחוד ד' בשמע ישראל, וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, הנאמר בחשאי אף על פי שהגילוי סותר זה לפעמים, אין בכך כלום, כי האמת הברור הוא מאמר השבטים כולם, כשם שאין בלבך הוא אחד כך אין בלבנו אלא אחד. ויעקב אבינו לא מת, דמקיש ונמצא למד, מקיש זרעו לו מה הוא כולו בחיים, וישא יעקב רגליו, ויאסוף רגליו אל המטה, אף זרעו כולו בחיים, ואתם הדבקים בד' אלהיכם חיים כולכם היום. בימים ההם ובעת ההיא, נאם ד', יבוקש את עון ישראל ואינו ואת חטאת יהודה ולא תמציאנה, כי אסלח לאשר אשאר".	
72	אורות התחיה כב (עמ' עה) אש האהבה הטבעית לאומה ולתחיתה, ההולכת ומתגדלת בארץ ישראל ועל ידי ארץ ישראל, תתלקח בגאון עווה יחד עם אש ד', אש הקודש, של כל טוהר האמונה בעוצם חסנה וגבורתה. פזורי האמונה האלהית, וכל תנחומותיה והערותיה הרבות למוסר וליושר, לגבורה ולתקוה, לשלום ולנחמת עולמים, שכבר נתפשטו בין גוים רבים ועצומים ע"י פזורנו בין הגוים, ע"י התפשטות האמונות הנובעות ממקור כתבי הקודש, הולכים ושבבים אלינו, מתכנסים לאוצרנו, מתלקטים עוד הפעם בכנסת ישראל ושבבים לתחיה ע"י המון נשמות חדשות של עם נברא. חלילה לנו לחסום את הדרך בפני אור החיים, לא נבהל אם הזרמים נראים שונים בחיצוניותם, אור ד' מאיר בהם, רוח ד' נוססה בהם. הלאומיות החולנית <i>מנדמנת היא פגולה fe kaje הפגולות</i>, שתחתיה הרבה רוחות רעים גנוזים, אבל לא בהדוף אותה נמרצה להביאה אל מקורה העליון, לחברה עם הקודש המקורתי שממנו היא נובעת.	
73	אורות התחיה כג (עמ' עה-עו) כשהאבה הלאומית מתגברת, מתלהבת היא על תורת ישראל, לאהבה אותה בין בלימוד בין במעשה, והחשק המתפתח מביא לידי אהבה מפעלת את הבליטה של הפרטים ופרטי הפרטים, בין בתלמוד בין בקיום המעשי. וצריך כל צדיק להגביר בעצמו ובעולם את אש האהבה הלאומית בישראל, ולהגבירה בכל מיני השפעות שבעולם, ובטוח יהיה שסוף כל סוף תבא אהבה כללית זו לבשול פריה הגמור עד כדי הולדת תולדותיה, שהם המעשים המדות והדעות של כל התורה כולה, בכל מלואה וטובה; וכל מה שאנו רואים שישנם אנשים מתאמרים באהבת ישראל, ולבם רחוק מהתורה, מלמודה וקיומה, הוא מפני שעדיין אהבתם בוסרית היא "וכרמנו סמדר".	
74	אורות התחיה כד (עמ' עו) אשרי איש שחושב עצמו כשיריים לגבי כנסת ישראל כולה, שהיא נחלת ד', שכל מחשבות לבבו, הגיונותיו, חפציו ושאיפתו, אמונתו ורעיונו, אינם כ"א חשק טמיר אחד להכלל כולו באוצר חיים זה, "להתחסד עם קן דיליה" - דא כנ"י! ההכרה הפנימית, שהגנו שריגים מעץ חיים רב דליות ושגיא פרי, שכל מה שאנו יותר מעורים בגופו של אילן הננו חיים את החיים היותר שלמים ורעננים בהווה ובנצח, היא תביא את תחית האומה למגמתה, היא ואך היא תקיץ את הקץ, שאליו אנו עורגים, ותתן לנו חוסן ישועות, והשרידים אשר ד' קורא, חסידי הדור, קדושי עליון, אין להם להסתכל בשום גרעון, בשום צד שלילי של כל נפש בישראל, הדבקה באיזה דבק בצור מחצבתה, כי אם להעלות את הנקודה הכללית שבכל נשמה פרטית ברום גבהה ובעליו קדושתה. האהבה הכללית גבולית אל האומה, אם החיים שלנו, אינה יכולה להפחת משום סבה וכשלון שבעולם, "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, ד' אלהיו עמו ותרועת מלך בו". מתנשאים אנו מעל כל מחשבות השטנה <i>fe ההפנה</i> השטחית, <i>me p'soal מה</i>	

	מוסרים ומאמרים מ'חזק'ט, שמעוררים ע'ד'ט כעס ושנאת אחים, ומלאי רצון ושקויו טל חסדים אדירים, הננו שבים לחבק בזרועות אהבה את כל הנשמה לבית יעקב, החפצה לראות בשמחת גויינו ולהתהלל עם נחלתנו. דוקא מתוך האהבה הנאמנה, מתוך רחשי הכבוד והיות מסורים בכל חום רוח ונפש, הננו באים להכריז על התשובה אל התורה והמצוה, אל הקודש והאמונה, אל מורשת אבות ומסורת קדומים, אל אור ד' אלהי ישראל, המופיע על עמו ועל ארצו לעדי עד בגאון עזו. נתרחק נא מכל טינא, נתרום מכל קטנות מח ולב, נתעלה מכל שנאה וקנטוריה, נספוג נא את האהבה הרעננה ממקור עדנה, נרכיב את ענפי החסד על שרשי הדעה, את הוד החופש על הדת השיבה, של האמון של כבוד הורים ומורים, אשר לעם עתיק אציל ואיתן. לתחיה איתנה זו קרואים אנו נאליה נבא, ארץ אבות החמודה, ארץ חיים לנו, היא תכשירנו לעילוי עילויים זה, זה אלהים אלהינו עולם ועד, הוא ינהגנו על מות.	
75	אורות התחיה כח (עמ' עז) סמוך לעקבא דמשיחא מתרבה סגולת האחדות באומה, המעשים הטובים והדעות והאור האלהי הנמצאים בצדיקים פועלים על קדושת הכלל יותר מבשאר הזמנים. טמונה היא סגולה זו במטמון של קטיגוריא ומריבות, אבל תוכו רצוף אהבה ואחדות נפלאה, שמעורות הרגשה כללית לצפיה לתשועת הגוי כולו.	
76	אורות התחיה כו (עמ' עז) אחרי המגרעות הרבות, שאנו רואים בדרכי חיינו הכלליים בדורנו בכלל ובארץ ישראל בפרט, הננו מוכרחים להרגיש שאנו נולדים מחדש, מתחתית המדרגה הננו הולכים ונוצרים עוד הפעם כימים מקדם. כל הרכוש הרוחני של העבר הולך ונבלע לכאורה במקורו, ויוצא הוא בפנים חדשות, מקוטנות הרבה בכמותו, אבל רעננות מאד, ועלולות לצמיחה גדולה, מלאה חיים עזים, באיכותו. הננו קרואים לחדש מלא זוהר עליון, לתקופה חדשה שתעלה בחסנה על כל התקופות גדולות הערך שקדמו לה, מאמין הוא העם כולו, שאין גלות עוד אחרי הגאולה ההולכת ונתחלת שלפנינו, ואמונתו העמוקה הזאת היא בעצמה רז קיומו היא, סוד ד' נגלה במהלכו ההיסטורי, והמסורת העתיקה מעידה על אור נשמתו המכרת את עצמה ואת כל יחסי מאורעותיה עד דור אחרון, דור צופה לישועה קרובה.	
77	אורות התחיה כז (עמ' עז) ההתגברות הרוחנית העליונה מחזקת את התכנים המעשיים ומגברת את ההתעניינות בעולם ובהיים וכל אשר בס. רק בזמן החרב, וקרוב לו, שהחיל הישראלי נעתק מאדמתו והוצרך להכיר את תעודתו רק במעמדו הרוחני המופשט, הושרשה מ'חזק'ט הדרכה לפרישות מחיי שעה בשביל חיי עולם, וגם ע"ז יצאה מחאה שממית. אבל כאשר הגיע התור של בנין האומה בארצה, והצורך המעשי של הסדורים המדיניים והחברתיים נעשה חלק מתכנית פעלי הכלל, הרי הם גופי תורה, וכל מה שיתרחבו הגורמים המעשיים ויתבססו יותר יפעל הרוח המלא קדושה וחיי אמת על העולם ועל החיים, ואור ישראל יאיר פני תבל בכליל יפעתו.	
78	אורות התחיה כח (עמ' עז-עח) הקדושה שבטבע היא קדושת ארץ ישראל, והשכינה שירדה בגלות עם ישראל הוא הכשרון להעמיד קדושה בנגוד לטבע. אבל הקדושה הלוחמת נגד הטבע אינה קדושה שלמה, צריכה היא להיות בלועה בתמציתה העליונה בקדושה העליונה, שהיא הקדושה שבטבע עצמה, שהוא יסוד תקון עולם כולו וביסומו הגמור, והקודש שבגולה יחובר אל קודש הארץ, "ועתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל". כשבאים להשכלה עליונה זו של הקדושה השלמה שבטבע, הכוללת בקרבה גם כן את הקדושה שלמעלה מן הטבע, המתנגדת אל הטבע, המלחמה חודלת לגמרי, מדת הדין מתבסמת, והכל נוטה כלפי חסד. כל הכחות שבאדם הפרטי נראים בעדינותם המרוממה, כפי מה שהם בטבע, להרי הם קדושים ומוכשרים לעלוי יותר עליון, והאור שלמעלה מן הטבע עומד אצור בהם לעת הצורך, והאדם חש בקרבו חופש של נועם קודש, ו"מוד" עצמו כאילו קדוש שריו בתוך מעיו, שנאמר: בקרבך קדוש".	
79	אורות התחיה כט (עמ' עז-עח) - טרם התפרסם המקור	

	הרבה בנפשויות, שכחנו את קדושת הגוף, זנחנו את הבריאות והגבורה הגופנית, שכחנו שיש לנו בשר קודש, לא פחות ממה שיש לנו רוח הקודש. עזבנו את החיים המעשיים, זאת התברורת החושים הקשור עם המציאות הגופנית המוחשית, מפני יראה נפולה, מפני חוסר אמונה בקדושת הארץ, "אמונת זה סדר זרעים - שמאמין בחי העולמים וזרע". כל תשובתנו תעלה בידנו רק אם תהיה, עם כל הוד רוחניותה, שם תשובה גשמית יוצרת דם בריא, בשר בריא, גופים חטובים ואיתנים, רוח לוחט זרע על גבי שרירים חזקים, ובגבורת הבשר המקור תאיר הנשמה שנתחלשה, כך לתחית המתים הגופנית.	
84	אורות התחיה לד' (עמ' פ) ההתעמלות, שצעירי ישראל עוסקים בה בארץ ישראל לחזק את גופם בשביל להיות בנים אמיצי כח לאומה, היא משכללת את הכח הרוחני של הצדיקים העליונים, העוסקים ביחודים של שמות פקדושים, להרבות הבלטת האור האלהי בעולם, ואין גילוי אור אחד עומד בלא חבירו כלל. "יעש דוד שם", "ודוד עשה משפט וצדקה לכל עמו", "ויואב בן צרויה על הצבא", "ולא נענש אבנר אלא מפני שעשה דמן של נערים שחוק". אבל שיצחקו הנערים לחזק כחם ורוחם, בשביל גבורת האומה בכללה, עבודת הקודש הזאת מעלה את השכינה מעלה מעלה, כעלייתה על ידי שירות ותשבחות, שאמר דוד מלך ישראל בספר תהלים, אלא שע"י הכוונות העליונות עולה הנשמה הפנימית, וע"י המעשים המאמצים את גוף היחידים לשם הכלל עולה הרוחניות החצונית. ושניהם כאחד משכללים את סדרי הקדושות כלם, המפלט אפיה האומה פסרה הקטנה כפי אופי תורה תלויס מה: כפי דרכי דעתה. ואל יפלא אם יש חסרונות במהלך החיים של העוסקים באמוץ הגופני ובכל החזוקים הארציים שבישראל, כי אפילו הופעת רוח הקודש צריכה בירור מתערובות חצויות טומאה שמתערבים בה, והיא הולכת ומטהרת, מתקדשת ומתבררת, פודה את עצמה מגלותה, עד שבאה לכלל דרך צדיקים ואור נוגה הולך ואור עד נכון היום.	
85	אורות התחיה לה (עמ' פא) כל מה שמקיף את המציאות בכל הדרגותיה, בהשפעה רוחנית מוסרית וקדושה, צריך לטהרה יותר גדולה. המקדש וקדשיו כוללים את רוממות אצילות ההשכלה ואת תחתית טהרת הדרם הבשר, הדמיון והרגש. ובשביל אלה השלבים התחתיים, המקושרים לכללות הכל באגוד חי, נדרשת היא הטהרה המדויקת. ההשפעה העליונה לבדה, המכוונת אל הדעת, וממלאה בזה את תפקידה, בתקוה שממעין הרוחני יטהר הכל, היא אינה צריכה כ"כ לפרטי טהרה מעשית, "הלא כה דברי כאש נאם ד' - מה אש אינו מקבל טומאה אף דברי תורה אינם מקבלים טומאה". החסידות האחרונה פנתה אל הרגש והדמיון יותר מאל השכל והמעשה, ובשביל כך העירה הרבה את תביעת הטהרה המשנית. לכתחלה בימי עזרא היתה המגמה לקשר את ישראל אל הקודש המקדש,³⁷ גם בצד התחתית שהוא אחד מדרכי החנוך הכלליים של האומה, והובלטה הטהרה. הגלות לדללה את הכחות הרגשיים והציוריים, יחד עם גבורת החיים והמנוחה האסתתית ונשאה השפעת השכל, בדליגתה הרוחנית מצורפת אל המעשה. מקום השלבים הרוחניים הממוצעים: הרגש והנטיה הבשרית נשאר פנוי, "אין לנו שיוי רק התורה הזאת". יצאה הדיקנות של הטהרה מכלל החובה, ונשארה קשורה בצפיה אידיאלית, במושג של קדושה וחסידות ליחידים, עד שבאה החסידות האחרונה ופתחה לשתלה בהמוץ, כמובן יש כאן גרעין בריא שצריך הגבלה ופתוח, ביחוד ראוי הוא להתגדל ביחד עם תחית האומה בארץ ישראל בחבור ההגדלה של השקוע ברוחניות, מצמאון בריא ומועה קבועה ומסויימת להבראות את כל האומה ואת שורש נשמתה בכל תכונת החיים שלה, שהטהרה הבשרית היא אחת מגבורותיה. "כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע. כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה, ויצא אל מחוץ למחנה לא יבא אל תוך המחנה, והיה לפנות ערב ירחץ במים, וכבא השמש יבא אל תוך המחנה. ועל כולם אמור, כי ד' אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויבך לפניך, והיה מחנך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך!" בכל מקום שהגבורה העממית הישראלית מתגברת, מיד מוכרחת	

37. חלק המשפט האחרון אינו בכתב היד והוא נוסף על ידי הרא"ה בהדפסה הראשונה של ערפלי טוהר בשנת תרע"ד.

38. במהדורת תשס"ד תוקן ל"והמקדש" כמו בש"ק. אבל אולי יש לקרוא "המקדש".

	לבא תגבורת הטהרה הבשרית והרגשית, עם כל תבונתה, ולהזדוג עמה, וכל אלה הנם מכינים בסיס למעמד חי אורגני, הכולל את התחיה כולה, מראשית ההפשטה העליונה עד אחרית עליות החיים ורעם גבורתם. "ונתתי צבי בארץ חיים".	
86	אורות התחיה לו (עמ' פא-פב) אי אפשר לספרות ישראלית שתצליח בלא התקדשות הנשמות של הסופרים. כל סופר שאינו עמל לטהר את מדותיו, לזכך את מעשיו ואת רעיונותיו, עד שיהיה עולמו הפנימי בעצמו מלא אורה והשלמות הפנימית מורגשת בתוכו, יחד עם הדאגה להשלים את החסר, ולהמלא ענוה ממוזגת בגבורה ושלות רוח, עם התעוררות שכלית ורגשית חזקה להיטיב ולהשכיל את עצמו, וחפץ נשגב לעמוד ברום הטהרה והקדושה האצילית – כל זמן שאינו במעמד כזה לא יוכל להקרא סופר באמת. רק הראשונים היו נקראים סופרים, מפני שהיו סופרים אותיות שבתורה, וספירת האותיות שבתורה העלתם למדרגה עליונה של טוהר רוח וגבורת נשמה, עד ששם סופרים היה נאה להם. ואם את הספרות הישראלית אנו חפצים להחיות צריכים אנו ללכת בדרך הקודש הזאת, לבא מן הקדושה אל הספרות, "והיה שם מסלול ודרך, ודרך הקודש יקרא לה" – "והלכו גאולים".	
87	אורות התחיה לו (עמ' פב) הספרות תתקדש, <u>הסופרים יתקדשו</u>, יתורומם העולם להכיר את כחה הגדול והעדין של הספרות, - הרמת היסוד הרוחני בעולם בכל עילוי, ילך האור ויפרוץ, התביעה האיתנה תתבע את שלה, התובעים הם נשמות רבות צמאות, נשמות מרגישות, מכירות בחכמת הפרצוף של המבטאים והסגנון את טומאת הרעיון שבסופרים רבים, שלא תכסה אותה כל מליצה מוסרית, כל הלבשה שירית, "עקוב הלב מכל ואנוש הוא". רוח טומאה זה ככל רוח הטומאה בכלל עבור יעבור, יבטל מן העולם וכליל יחלוף והספרות תתקדש, וכל סופר יחל לדעת את הרוממות ואת הקודש שבעבודתו, ולא יטבול עטו בלא טהרת נשמה וקדושת רעיון. לפחות תקדים המחשבה של תשובה, הרהורי תשובה עמוקים לפני כל יצירה. אז תצא היצירה בטהרתה, רוח ד' תחול עליה ונשמת הגוי כולו, תגבל בה אחרי אשר חכמת סופרים תסרח, <u>יאמר לישראל צו: "ואני זאת בריתי אותם אמר ד' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמת ביך לא ימושו מפיו ומפי זרעך ומפי זרעך"</u>, אמר ד' מעתה ועד עולם".	
88	אורות התחיה לח (עמ' פב) החכמה שמתרבה מתוך קנאת סופרים, כיון שבאה מתוך קנאה, סופה להרקב, וכל רקבון יש בו סרחון, וזאת היא חכמת סופרים שתסרח בעקבתא דמשיחא וע"י סרחון זה תתבטל צורתה הקודמת, ויוחל להיות מאיר אור הנשמה של החכמה העליונה מכל קנאה, שהיא למעלה מחכמת סופרים, היא החכמה שתצא לאור ע"י שיר חדש ושם חדש אשר פי ד' יקבנו, "ויהי כזית הודו, וריח לו כלבנון".	
89	אורות התחיה לו (עמ' פב-פג) החוצפא של עקבתא דמשיחא היא מעוט אור לשם תקון הכלים, ואינה דומה כלל למאורעות של עבריות אחרים שהם היו לקוחות גמורות, מדרך הריסה. אמנם ישנם בתוך המחנה הזה של בעלי החוצפא גם זיקין שהם מוכרחים להדעך לגמרי ודעיכה זו תבא ע"י גדולה גדולה של אור תורה מגבורה של מעלה, ע"י הופעת צדיקים גדולים מאד, "אור צדיקים ישמח, נר רשעים ידעך". בלא החוצפא דעקבא דמשיחא לא היה אפשר לבאר רזי תורה בגילוי גמור, רק ע"י התעבות ההרגשות שע"י החוצפא, יהיה אפשר לקבל הארות שכליות עליונות מאד, וסוף סוף שהכל ישוב לתקון גמור.	
90	אורות התחיה מ (עמ' פג) הדור הראשון של עקבתא דמשיחא, בתחלת קץ המגולה של ישוב ארץ ישראל, הוא מכשיר את החומר של כנסת ישראל, והרוחניות צריכה לשמש בו שמוש של שמירת החיים הפנימיים, וכשיתחזק הכח החמרי של האומה אז יגלו כל הסגולות הרוחניות הקדושות שבה, ותשוב התורה וכל מאורותיה לאיתנה, להיות לאור עולם, לעטרת תפארת ביד ד', ולצניף מלוכה בכף אלהי ישראל.	
91	אורות התחיה מא (עמ' פג) הרבה נשמות, נדחות בין האומות, שבות לכנסת ישראל בעקבתא	
	שמונה קבצים ב רעט הרבה נשמות נדחות בין האומות שבות לכנסת ישראל בעקבתא	

	דמשיחא, וכח העכול אינו מספיק בתחלה להפכם למזון מבריא, ומזה נצמחה המחלה של חוצפא, אבל היא רק מחלה עוברת, וחיל גוים תאכלו ובכבודם תתמרו.	דמשיחא, וכח העכול אינו מספיק בתחלה להפכם למזון מבריא, ומזה נצמחה המחלה של חוצפא, אבל היא רק מחלה עוברת, וחיל גוים תאכלו ובכבודם תתמרו.
92	אורות התחיה מב (עמ' פג) - טרם התפרסם המקור	
93	אורות התחיה מג (עמ' פד) הנפש של פושעי ישראל שבעקבתא דמשיחא, אותם שהם מתחברים באהבה אל עניני כלל ישראל, לארץ ישראל ולתחית האומה, היא יותר מתוקנת מהנפש של שלמי אמוני ישראל, שאין להם זה היתרון של ההרגשה העצמית לטובת הכלל, ובנין האומה והארץ. אבל הרוח הוא מתוקן הרבה יותר אצל יראי ד' ושומרי תורה ומצות, אע"פ שההרגשה העצמית וההתעוררות של כח פעולה בעניני כלל ישראל אינן <u>אמיצות</u> אצלם, כמו מה שהן אצל אלה שרות עושים אשר בתוכם מעכר את לבם, עד כדי להתקשר בדעות זרות ובמעשים המטמאים את הגוף ומונעים אור הרוח מלהתקן, וממילא סובלת גם הנפש מפגמיהם. התקון שיבא ע"י אורו של משיח, שיעזור לזה הרבה דבר ההתפשטות של תלמוד רזי תורה וגילוי אורות חכמת אלהים, בכל צורותיה הראויות להגלות, הוא שיעשו ישראל אגודה אחת, ותתקן הנפש של היראים שומרי תורה על ידי שלמות הנפש שבפושעים הטובים, ביחש לעניני הכלל, ותקנת הגשמיות והרוחניות המושגות בהכרה והרגשה האנושית, והרוח של הפושעים <u>תתקן</u> על ידי השפעתם של יראי ד' שומרי תורה וגדולי אמונה, וממילא יבא לאלה ולאלה אור גדול, והופעת תשובה שלמה תבא לעולם, ואז יהיו ישראל מוכנים לגאולה. והצדיקים העליונים, מארי דנשמתא, הם יהיו הצנורות המאחדים, שעל ידם יעבור שפע אור הנפש משמאל לימין, ושפע אור הרוח מימין לשמאל, ותהיה השמחה גדולה מאד, "כהניך ילבשו צדק, וחסידך ירננו", וזה יהיה בכח אורו של משיח, שהוא דוד בעצמו. ש"הקים עולה של תשובה", "בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך".	שמונה קבצים ב כא הנפש של פושעי ישראל שבעקבתא דמשיחא, אותם שהם מתחברים באהבה אל עניני כלל ישראל, לארץ ישראל ולתחית האומה, היא יותר מתוקנת מהנפש של שלמי אמוני ישראל, שאין להם זה היתרון של ההרגשה העצמית לטובת הכלל, ובנין האומה והארץ. אבל הרוח הוא מתוקן הרבה יותר אצל יראי ד' ושומרי תורה ומצות, אף על פי שההרגשה העצמית וההתעוררות של כח פעולה בעניני כלל ישראל אינן <u>אמיצות</u> אצלם, <u>ממה שהן</u> אצל אלה שרות עושים אשר בתוכם מעכר את לבם, עד כדי להתקשר בדעות זרות ובמעשים המטמאים את הגוף ומונעים אור הרוח מלהתקן, וממילא סובלת גם הנפש מפגמיהם. התקון שיבא על ידי אורו של משיח, שיעזור לזה הרבה דבר ההתפשטות של תלמוד רזי תורה וגילוי אורות חכמת אלהים, בכל צורותיה הראויות להגלות, הוא שיעשו ישראל אגודה אחת, ותתקן הנפש של היראים שומרי תורה על ידי שלמות הנפש שבפושעים הטובים, ביחש לעניני הכלל, ותקנת הגשמיות והרוחניות המושגות בהכרה והרגשה האנושית, והרוח של הפושעים <u>תתקן</u> על ידי השפעתם של יראי ד' שומרי תורה וגדולי אמונה, וממילא יבא לאלה ולאלה אור גדול, והופעת תשובה שלמה תבא לעולם, ואז יהיו ישראל מוכנים לגאולה. והצדיקים העליונים, מארי דנשמתא, הם יהיו הצנורות המאחדים, שעל ידם יעבור שפע אור הנפש משמאל לימין, ושפע אור הרוח מימין לשמאל, ותהיה השמחה גדולה מאד, "כהניך ילבשו צדק, וחסידך ירננו", וזה יהיה בכח אורו של משיח, שהוא דוד בעצמו. שהקים עולה של תשובה, בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך.
94	אורות התחיה מד (עמ' פד) מקובלים אנו שמרידה רוחנית תהיה בארץ ישראל ובישראל, בפרק שהתחלת תחית האומה תתעורר לבא. השלוה הגשמית שתבא לחלק מהאומה, אשר ידמו שכבר באו למטרתם כולה, תקטין את הנשמה, ויבאו ימים אשר תאמר אין בהם חפץ. השאיפה לאידיאלים נשאים וקדושים תחדל, וממילא ירד הרוח וישקע. עד אשר יבא סער ויהפך מהפכה, ויראה אז בעליל כי חוסן ישראל הוא בקודש עולמים, באור ד' /בתורתו, בחשק האורה הרוחנית, שהיא הגבורה הגמורה המנצחת את כל העולמים וכל כחותיהם. הצורך למרידה זו, היא הנטיה לצד החמירות, שמוכרחת להוליד בכללות האומה בצורה תקיפה, אחר אשר עברו פרקי שנים רבות שנאפס לגמרי מכלל האומה הצורך והאפשרות להתעסקות חומרית, וזאת הנטיה כשתולד תדרך בועם ותחולל סופות, והם הם חבלי משיח אשר יבסמו את העולם כולו ע"י מכאוביהם.	שמונה קבצים ב רמז מקובלים אנו שמרידה רוחנית תהיה בארץ ישראל ובישראל, בפרק שהתחלת תחית האומה תתעורר לבא. השלוה הגשמית שתבא לחלק מהאומה, אשר ידמו שכבר באו למטרתם כולה, תקטין את הנשמה, ויבאו ימים אשר תאמר אין בהם חפץ. השאיפה לאידיאלים נשאים וקדושים <u>תחדל</u> , וממילא ירד הרוח וישקע. עד אשר יבא סער, ויהפך מהפכה, ויראה אז בעליל כי חוסן ישראל הוא בקודש עולמים, באור ד', בתורתו, בחשק האורה הרוחנית, שהיא הגבורה הגמורה המנצחת את כל העולמים וכל כחותיהם. הצורך למרידה זו, היא הנטיה לצד החמירות, שמוכרחת להוליד בכללות האומה בצורה תקיפה, אחר אשר עברו פרקי שנים רבות שנאפס לגמרי מכלל האומה הצורך והאפשרות להתעסקות חומרית, וזאת הנטיה כשתולד תדרך בועם ותחולל סופות, והם הם חבלי משיח אשר יבסמו את העולם כולו על ידי מכאוביהם.
95	אורות התחיה מה (עמ' פה) כשם שאי אפשר ליין בלא שמרים, כך אי אפשר לעולם בלא רשעים. וכשם שהשמרים מעמידים את היין ומשמרים אותו, כך הרצון הגס של הרשעים גורם קיום ועמדה לשפעת החיים כולם, של כל הבינונים והצדיקים, כשהשמרים מתמעטים והיין עומד בלא שמריו, הרי הוא עלול לקלקול וחמוץ. הגלות דלדלה את כח הקיום של האומה ושמריו נתמעטו הרבה מאד, עד שיש סכנה לקיום החיים של האומה מחוסר תפיסת חיים מעובה, האחוזה בבהמיות ובאדמה ושקיעתה החמרית. הקיום בגולה הוא קיום רסוק, וזה הקיום המדולדל, שהוא חדלון יותר מהויה, היה אפשר לו להמשך איזה משך זמן גם בחוסר שמרים, כפי ההכרח. אבל לכל זמן, וכבר כשל הכח, והקיום העצמי תובע את תפקידו, ושיבת ישראל לארצו בשביל קיומו העצמי הוא מאורע מוכרח, וקיומו זה יוצר את שמריו: נושאי הרשעה והחוצפא של עקבתא דמשיחא אשר ירגו כל לב לזכרן. אלה הם הצדדים העכורים שהקיום הצלול והמשמח מתהווה על ידם, וסוף המהלך הוא: שקוע השמרים בתחתית החבית, הנמכת הכחות הרשעיות בתהום החיים, ואז מתבטל מהם כל תכנם המכאיב ומוזעזע. אבל בהמשך יצירתם <u>הנהם</u> הולכים ביחד עם היין, חיי האומה ורוחה המתעורר,	שמונה קבצים ד כה כשם שאי אפשר ליין בלא שמרים, כך אי אפשר לעולם בלא רשעים. וכשם שהשמרים מעמידים את היין ומשמרים אותו, כך הרצון הגס של הרשעים גורם קיום ועמדה לשפעת החיים כולם, של כל הבינונים והצדיקים. כשהשמרים מתמעטים, והיין עומד בלא שמריו, הרי הוא עלול לקלקול וחמוץ. הגלות דלדלה את כח הקיום של האומה, ושמריו נתמעטו הרבה מאד, עד שיש סכנה לקיום החיים של האומה <u>הנטיה הרבה</u> במחוסר תפיסת חיים מעובה, האחוזה בבהמיות ובאדמה ושקיעתה החמרית. <u>בגולה הקיום</u> הוא קיום רסוק, וזה הקיום המדולדל, שהוא חדלון יותר מהויה, היה אפשר לו להמשך איזה משך זמן גם בחוסר שמרים, כפי ההכרח. אבל לכל זמן, וכבר כשל הכח, ושיבת ישראל לארצו בשביל קיומו העצמי הוא מאורע מוכרח, והקיום העצמי תובע את תפקידו, וקיומו זה יוצר את שמריו, נושאי הרשעה והחוצפא של עקבתא דמשיחא אשר ירגו כל לב לזכרן. אלה הם הצדדים העכורים שהקיום הצלול והמשמח מתהווה על ידם, וסוף המהלך הוא: שקוע השמרים בתחתית החבית, הנמכת הכחות הרשעיות בתהום החיים, ואז מתבטל מהם כל תכנם המכאיב ומוזעזע. אבל בהמשך יצירתם <u>הנהם</u> הולכים ביחד עם היין, חיי האומה ורוחה המתעורר,

101	אורות התחיה נא (עמ' פז) הסיגים שבהבנת האלהות, היראה, האמונה, וכל התלוי בהן, כל זמן שאין האומה צריכה לתקן את דרכי חייה המעשיים בכללותה אין ההזק שלהם ניכר. אבל כיון שהגיע הזמן שהתחיה הלאומית מוכרחת לבא, וצמיחת קרן ישועה בפועל מוכרחת להגלות, מיד הסיגים מעכבים ואי אפשר לאומה שתתאגד ותשיג בעומק חייה את סוד גבורתה וציורי סדוריה כ"א ע"פ דעות מזוככות ומעשים היוצאים מטהרתה של דעת ד', אמת, בבהירות היותר עליונה. זאת היא הסבה, שכח שלילי גדול מתעורר בעקבא דמשיחא, בחוצפא סגיא, ושלילה זאת תבער את כל מה שהוא כחה בהמושגים האלהיים והתלוי בהם בכללות האומה. אע"פ שנורא הדבר לראות שכמה עניני אמת, מדות טובות, ומצות וחקים, הולכים ונשטפים ונעקרים לכאורה, ע"י זרם השלילה, מ"מ סוף סוף הכל יצמח בטהרה וגבורה, בקדושה עליונה, מגרעין האיתן, הטהור והמרומם, שכל שלילה לא תגיע אליו, ואורו יורח בתור אור חדש על ציון בגדולה מופלאה למעלה מכל ציור, שכחות דלים של נפשות עיפות, עיפות חמרית ורוחנית, של גלות ארוכה ודלדול, יכולים לצייר.	חבוש ד' את שבר עמו ומחץ מכתו ירפא. שמונה קבצים ב סח הסיגים שבהבנת האלהות, היראה, האמונה, וכל התלוי בהן, כל זמן שאין האומה צריכה לתקן את דרכי חייה המעשיים בכללותה, אין ההזק שלהם ניכר, אבל כיון שהגיע הזמן שהתחיה הלאומית מוכרחת לבא, וצמיחת קרן ישועה בפועל מוכרחת להגלות. מיד הסיגים מעכבים, ואי אפשר לאומה שתתאגד ותשיג בעומק חייה את סוד גבורתה וציורי סדוריה, כי אם על פי דעות מזוככות, ומעשים היוצאים מטהרתה של דעת ד' אמת בבהירות היותר עליונה. זאת היא הסבה שכח שלילי גדול מתעורר בעקבא דמשיחא, בחוצפא סגיא, ושלילה זאת תבער את כל מה שהוא חלוש ומכוּעַר בהמושגים האלהיים והתלוי בהם בכללות האומה. אף על פי שנורא הדבר לראות, שכמה עניני אמת, מדות טובות ומצות וחקים, הולכים ונשטפים ונעקרים לכאורה על ידי זרם השלילה, מכל מקום סוף סוף הכל יצמח בטהרה וגבורה, בקדושה עליונה, מגרעין האיתן הטהור והמרומם, שכל שלילה לא תגיע אליו, ואורו יורח בתור אור חדש על ציון, בגדולה מופלאה, למעלה מכל ציור שכחות דלים של נפשות עיפות, עיפות חמרית ורוחנית של גלות ארוכה ודלדול, יכולות לצייר.
102	אורות התחיה נב (עמ' פז-פח) ישנם דברים טובים וקדושים, שהסבות המחזיקות אותם בעולם הן כעורות, כמו חולשה, שקר, רשעות, שלפעמים הן תומכות את יסוד הטוב של בושה, צניעות, אמונה, וכיוצא בהם. אמנם כמו שטובתן של רשעים רעה היא אצל צדיקים ככה היא הטובה, שמקבל הטוב והקדוש מהרע והטמא, מחוללת היא רעות רבות, ואין אור גאולה יוצא אל הפועל כ"א ע"י מה שיהרסו כל היסודות הרעים, אפילו אותם שהם מחזיקים את הטוב והקדוש. ואע"פ שעי"ז סובל הטוב הקודש והאמונה, והם יורדים ונראים כמתדלדלים, דלדול זה וירידה זו עליה והתעוררות הם באמת, שאחר הרקבון של היסודות הרעים הללו, יחל מיד לצמח אור הוֹנֵה והקודש על יסודות בריאים של דעה, חכמה, גבורה, תפארת נצח והוד, וכזה תוסד מלכות עולמים לאור ד' וטובו באחרית הימים בחסדי דוד הנאמנים, שהם ברית עולם אשר לא יכזבו עדי עד. ויֵאמֶר אך עמי המה בנים לא ישקרו, ויהי להם למושיע, בכל צרתם לו צר, ומלאך פניו הושיעם, באהבתו ובחמלתו הוא גאלם וינטלם וינשואם כל ימי עולם."	שמונה קבצים ב רצו ישנם דברים טובים וקדושים שהסיבות המחזיקות אותם בעולם הן כעורות. כמו חולשה, שקר, רשעות, שלפעמים הן תומכות את יסוד הטוב של בושה, צניעות, אמונה, וכיוצא בהם. אמנם כמו שטובתן של רשעים רעה היא אצל צדיקים, ככה היא הטובה שמקבל הטוב והקדוש מהרע והטמא, מחוללת היא רעות רבות, ואין אור גאולה יוצא אל הפועל כי אם על ידי מה שיהרסו כל היסודות הרעים, אפילו אותם שהם מחזיקים את הטוב והקודש. ואף על פי שעל ידי זה סובל הטוב, הקודש והאמונה, והם יורדים, ונראים כמתדלדלים, דלדול זה וירידה זו עליה והתעוררות הם באמת, שאחר הרקבון של היסודות הרעים הללו, יחל מיד לצמח אור הוֹנֵה והקודש על יסודות בריאים של דעה, חכמה, גבורה, תפארת, נצח והוד. וכזה תוסד מלכות עולמים לאור ד' וטובו באחרית הימים, בחסדי דוד הנאמנים שהם ברית עולם אשר לא יכזבו עדי עד. אך עמי המה, בנים לא ישקרו, ויהי להם למושיע. בכל צרתם לו צר, ומלאך פניו הושיעם, באהבתו ובחמלתו הוא גאלם, וינטלם וינשואם כל ימי עולם.
103	אורות התחיה נג (עמ' פח) רוח הקודש מגלה בבהירות את האור האלהי הגדול, המלא חיים, הפרוש בכל העולם כולו, הממלא את החיים כולם, ואת כל האדם בכללו ביחוד, איך הוא הולך ומתרכז, מוצא לו עמדתו בעולם, מקום מנוחה ופועלה בכנסת ישראל, שבקרבה קדוש שורה בהר גאווה, מראש צורים של גזעה מהליכות תולדתה, "נֶאֱמַר ד' אלהיך מאריך מצרים". מהופעת תורתה, מהארת נביאיה עמדת מלכותה, בנין מקדשה, חורבנה ושבותה, פזורה וגלותה, נחמתה ותקותה עד דור אחרון, פעולתה על המהלך הרוחני של העולם, התעוררותה לתחיה בזמננו, נפילותיה החמריות והרוחניות, עומק המחשבה האלהית המתגלה בעוצם הירידות, כונוניותם לטובה אישיה הפרטיים, לכללותה, למין האדם בכללו, להעלאת העולם בפועל ידה, דבר ד' אֲשֶׁר עָמָה בְּחַיִּי שְׁעָה: החיים החברתיים והיחידים, הלאומיים והעולמיים, חיי העולם: זכוך הנפשות, הגברת זיו החיים, התעלות הכשרונות, המשכת התרבות הכללית שבעולם אל האושר האמתי, התבססות חיי עולם ע"י החיים הנצחיים הרוחניים, הסדרת הסיעות השונות שבבני אדם ושמירת עניניהם, רכושם וכבודם, הגדלת יפי החיים, כבוד החיים ועונג החיים, ע"י הבעת דעת אלהים ד' אלהי ישראל, בשפה ברורה ורוח אדיר החי בנשמתה של אומת עולמים זו, התעוררות ספרות פרוית ושירית, בקרתית ופומבית, השבה אל אור הנבואה, בקשורה אל התורה, בתור הכרה בהירה שהכרח גמור הוא לרוח האדם המסוכן, לשוב אל המקור העליון, שהדעות היותר נשגבות נשאבות ממנו, כל אלה וסעיפיהן מקשקשות כעת לפנינו בא"י כזוג.	שמונה קבצים ב שא רוח הקודש מגלה בבירור את האור האלהי הגדול, המלא חיים, הפרוש בכל העולם כולו, הממלא את החיים כולם, ואת כל האדם בכללו ביחוד, איך הוא הולך ומתרכז, מוצא לו עמדתו בעולם, מקום מנוחה ופועלה, בכנסת ישראל, שבקרבה קדוש שורה בהר גאווה מראש צורים של גזעה, מהליכות תולדתה, אנכי ד' אלהיך מאריך מצרים, מהופעת תורתה, מהארת נביאיה, עמדת מלכותה, בנין מקדשה, חורבנה ושבותה, פיזורה וגלותה, נחמתה ותקותה, עד דור אחרון, פעולתה על המהלך הרוחני של העולם, התעוררותה לתחיה בזמננו, נפילותיה החמריות והרוחניות, עומק המחשבה האלהית המתגלה בעוצם הירידות, כונוניותם לטובה לאישיה הפרטיים, לכללותה, למין האדם בכללו, להעלאת העולם בה ועל ידה, דבר ד' שְׁעָמָה בְּחַיִּי שְׁעָה, החיים החברתיים והיחידים, הלאומיים והעולמיים, חיי העולם, זכוך הנפשות, הגברת זיו החיים, התעלות הכשרונות, המשכת התרבות הכללית שבעולם אל האושר האמתי, התבססות חיי עולם על ידי החיים הנצחיים הרוחניים, הסדרת הסיעות השונות שבבני אדם ושמירת עניניהם, רכושם וכבודם, הגדלת יפי החיים, כבוד החיים ועונג החיים, על ידי הבעת דעת אלהים, ד' אלהי ישראל, בשפה ברורה, ורוח אדיר החי בנשמתה של אומת עולמים זו, התעוררות ספרות פרוית ושירית, בקרתית ופומבית, השבה אל אור הנבואה, בתור הכרה בהירה שהכרח גמור הוא לרוח האדם המסוכן לשוב אל המקור העליון שהדעות היותר נשגבות נשאבות ממנו - כל אלה וסעיפיהן מקשקשות כעת לפנינו בארץ ישראל כזוג.
104	אורות התחיה נד (עמ' פח-פט) רק ישראל יכולים הם לקבל אמונת אלהי אמת ד' אחד במלואה וטובה, ואישיותם העצמית עוד תוסיף אומץ ותרבותם תשתגשג ותתגדל בפריחה מצוינת, בד' יצדקו ויתהללו כל זרע	שמונה קבצים ב פט רק ישראל יכולים הם לקבל אמונת אלהי אמת, ד' אחד, במלואה וטובה, ואישיותם העצמית עוד תוסיף אומץ, ותרבותם תשתגשג ותתגדל בפריחה מצוינת, בד' יצדקו ויתהללו כל זרע ישראל. אבל

	הגויים לא באו עדיין לידי מדה זו, ומה שהוכנס מאורם של ישראל אמונה אלהית בסביבותם, שלא בדרך התפתחות הראויה להם לפי טבעם, נלחם הוא <u>עַל</u> תאשיותם הפרטית <u>הַנִּפְתָּה</u>, ומלקה את התרבות שלהם, שהיא זרה, חיצונית, נכרית ומגושמת, בעצם תכונתה. אמנם יד ד' עשתה זאת, שעל כל פנים תרוכך מעט הקליפה הקשה של הזוהמה האנושית, אבל סוף כל סוף מוכרחת הנכריות לנצח אצלם, והמלכות תהפך למינות שתגעל את רוח ישראל, הבאים מאור ד', שנמסך ברוחם, ותגבר בזה יותר שנת ישראל. ואע"פ שבתחלה יראו עיני הנגעים של עקבתא דמשיחא, וקטני נפש חושבים לחקות את הכפירה המתרחבת אצל הגויים, ומדמים אותה לתרבות אנושית כללית, במקום שאינה כי אם תרבות זרה ונכרית, שישאל עומדים כבר למעלה למעלה ממנה, מכל מקום סוף כל סוף המחשבה הזאת בעצמה של החפץ להיות עומד על העצמיות הנקיה בלא עירוב השפעה היצונית, שהיא מגדלת מעבר מזה את שנת העמים לישראל ביותר, ומעבר חשני את החקי הרוחני מצד חלושי חיים לישראל, עד שהאנוכיה המחשבתית מהרסת את כל קושט וקודש, היא בעצמה הכרה זו, שיש לעמוד על הנקודה התוכנית המסוגלת 40 להעצמות, תקרא את ישראל לתשובה, לעשות חיל באלהים, ולשוב עוד הפעם לגבורה עליונה. לא בחרבם ירשו ארץ, וזרועם לא הושיעה למו, כי ימינך וזרועך ואור פניך כי רציתם, אתה הוא מלכי אלהים צוה ישועות יעקב, כך צרינו נגד בשמך נבוס קמינו". והכרה זו הבאה בהתפתחות אטית מאד, המתחילה מקנאת עם, חבת ארץ, שפה, תרבות גלמית, דעת התולדה, התלהבות עבודה גשמית ארצית בכח היד המגושמת, מוכרחת היא לעלות עד הראש ולעורר את המחשבה וההרגשה היותר מיוחדת לישראל בלב כל האומה, הזקנים והצעירים יחדו, ובלב אחד, במחשבה וחשק אחד, ישובו בני ישראל ובקשו את ד' אלהיהם ואת דוד מלכם, ופחדו אל ד' ואל טובו, כעת, באחרית הימים, שכבר החלו להראות את נצניהם, כל החיל אשר נגע אלהים בלבם קרואים ועומדים הם, לעורר המון מחשבות והופעות מהפכיות העליונות, ממקור ישראל, ולעורר בלא לב ולב ביסודות התחתיות, שהתחילה כבר ההרגשה לדפוק בהם בחזקה. והמעשה יפגשו יחדו לבנות עולם מלא, ימלוך ד' לעולם אלהיך ציון לדור ודור, הללויה.	ישראל". אבל הגויים לא באו עדיין לידי מדה זו, ומה שהוכנס מאורם של ישראל אמונה אלהית בסביבותם, שלא בדרך התפתחות הראויה להם לפי טבעם, נלחם הוא באשיותם הפרטית ומלקה את תרבותם, שהיא זרה, חיצונית, נכרית ומגושמת, בעצם תכונתה. אמנם יד ד' עשתה זאת, שעכ"פ תרוכך מעט הקליפה הקשה של הזוהמה האנושית, אבל סוף כל סוף מוכרחת הנכריות לנצח אצלם, והמלכות תהפך למינות שתגעל את הניצוצות של רוח ישראל, הבאים מאור ד', שנמסך ברוחם, ותגבר בזה יותר שנת ישראל. ואע"פ שבתחלה יראו עיני הנגעים של עקבתא דמשיחא, וקטני נפש חושבים לחקות את הכפירה המתרחבת אצל הגויים, ומדמים אותה לתרבות אנושית כללית, במקום שאינה כי אם תרבות זרה ונכרית שישאל עומדים כבר למעלה למעלה ממנה, מ"מ סוף כל סוף המחשבה הזאת בעצמה של החפץ להיות עומד על העצמיות הנקיה בלא עירוב השפעה היצונית, שהיא מגדלת מעבר מזה את שנת העמים לישראל ביותר, ומעבר חשני את החקי הרוחני מצד חלושי חיים לישראל, עד שהאנוכיה המחשבתית מהרסת את כל קושט וקודש, היא בעצמה הכרה זו, שיש לעמוד על הנקודה התוכנית המסוגלת להעצמות, תקרא את ישראל לתשובה, לעשות חיל באלהים, ולשוב עוד הפעם לגבורה עליונה, "לא בחרבם ירשו ארץ, וזרועם לא הושיעה למו, כי ימינך וזרועך ואור פניך כי רציתם, אתה הוא מלכי אלהים צוה ישועות יעקב, כך צרינו נגד בשמך נבוס קמינו". והכרה זו הבאה בהתפתחות אטית מאד, המתחילה מקנאת עם, חבת ארץ, שפה, תרבות גלמית, דעת התולדה, התלהבות עבודה גשמית ארצית בכח היד המגושמת, מוכרחת היא לעלות עד הראש, ולעורר את המחשבה וההרגשה היותר מיוחדת לישראל בלב כל האומה, הזקנים והצעירים יחדו, ובלב אחד, במחשבה וחשק אחד "ישובו בני ישראל ובקשו את ד' אלהיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל ד' ואל טובו". כעת באחרית הימים, שכבר החלו להראות את נצניהם, כל החיל אשר נגע אלהים בלבם קרואים ועומדים הם, לעורר המון מחשבות והופעות מהפכיות העליונות ממקור ישראל, ולעורר בלא לב ולב ביסודות התחתיות שהתחילה כבר ההרגשה לדפוק בהם בחזקה, והמחשבה והמעשה יפגשו יחדו לבנות עולם מלא, בשם מלא, "ימלוך ד' לעולם, אלהיך ציון לדור ודור, הללויה!"
	שמונה קבצים ב שיג מהלך המחשבה הרחבה, האידיאלית, <u>הַנִּפְתָּה</u>, הולכת ומתרחבת בטבעה, מקפת היא חזיונות רבים ואופקים גדולים, ותכונות הציונים שלה הנה שונה מתכונת הציונים של דקדוקי הפרטיות שבתורת המעשה וניתוחי ההלכה. ומצב הנפשי הדרוש לעומקה של הלכה, על פי סגנונה הקבוע, המושגר אצלנו מאז חותם התלמוד, הוא בטבעו אינו מתאים למצב הנפשי של ההתלהבות ברחבה במרומי האידיאלים האלהיים ורויהם, שאיפותיהם והרחבת עידוניהם. לכן נפלגו האגדה וההלכה הנגלה והנסתר, בהבדלה מקורית, אמנם הונחה שאיפה פנימית במעמקי הנשמה, לשלב את ההלכה והאגדה יחד. עשו ניסיון זה מפלפלים בפלפולים שונים, שאנו רואים בהם רוח קדוש של נסיון יצירה, משוקה מטל החיים של חפץ האחדות והשלום הגמור שבין העלמין דאגליין ובין העלמין דגניזין. אמנם לא יצא בצורה של גדלות וגמר פרי, כי אם בצורה קטנותית ובוסרית. ותכלית נטיה נפשית זו, היא האחדות הרוחנית המוחלטת של העולמות הללו, הנראין כנפרדים, וכל מה שאורו של משיח הולך ומתקרב ושרשי הנשמות מתבסמים, הולכת ההארה של רזי תורה ומתגלה ומתבלטת יותר, ולפי גילוי זה הולכים העניינים הגלויים ומתאצלים יותר והם מתקרבים לצד הרזיות, ואחד באחד יגשו ורוח לא יבא ביניהם". ההסברות המתחדשות בדרכה של התורה הנגלית מדור לדור יש בתוכן נקודה פנימית של התקרבות להרחבה הרזית של רחובות הנזר אשר לבינה העליונה, ות"ח יקרי דעה הם עובדים בזה את השדה אשר ברכו ד' ומתקרבים בזה לאור "הגאולה" שהוא תלמוד הירושלמי, העומד לעומת "התמורה" שהוא תלמוד הבבלי, שהוא אור ד' ויתקרב הסגנון של ההלכות המאוששות עם האגדות דחקל תפוחין קדישין במועד קץ המגולה, שהוא שיבת ישראל לארץ ישראל ולהיותה בבנין מעשי, "ואתם הרי ישראל פריכם תתנו	אורות התחיה נה (עמ' פט-צ) מהלך המחשבה הרחבה האידיאלית הולך ומתרחב בטבעו, מקפת היא חזיונות רבים ואופקים גדולים, ותכונות הציונים שלה הנה שונה מתכונת הציונים של דקדוקי הפרטיות שבתורת המעשה וניתוחי ההלכה, ומצב הנפש הדרוש לעומק של הלכה, ע"פ סגנונה הקבוע המושגר אצלנו מאז נחתם התלמוד, הוא בטבעו אינו מתאים למצב הנפשי של ההתלהבות ברחבה במרומי האידיאלים האלהיים ורויהם, שאיפותיהם והרחבת עידוניהם. לכן נפלגו האגדה וההלכה הנגלה והנסתר, בהבדלה מקורית, אמנם הונחה שאיפה פנימית במעמקי הנשמה לשלב את ההלכה והאגדה יחד. עשו ניסיון זה מפלפלים בפלפולים שונים, שאנו רואים בהם רוח קדוש של נסיון יצירה, משוקה מטל החיים של חפץ האחדות והשלום הגמור בין העלמין דאגליין ובין העלמין דגניזין. אמנם לא יצא בצורה של גדלות וגמר פרי, כי אם בצורה קטנותית ובוסרית, ותכלית נטיה נפשית זו היא האחדות הרוחנית המוחלטת של העולמות הללו הנראין כנפרדים, וכל מה שאורו של משיח הולך ומתקרב ושרשי הנשמות מתבסמים, הולכת ההארה של רזי תורה ומתגלה ומתבלטת יותר, ולפי גילוי זה הולכים העניינים הגלויים ומתאצלים יותר והם מתקרבים לצד הרזיות, ואחד באחד יגשו ורוח לא יבא ביניהם". ההסברות המתחדשות בדרכה של התורה הנגלית מדור לדור יש בתוכן נקודה פנימית של התקרבות להרחבה הרזית של רחובות הנזר אשר לבינה העליונה, ות"ח יקרי דעה הם עובדים בזה את השדה אשר ברכו ד' ומתקרבים בזה לאור "הגאולה" שהוא תלמוד הירושלמי, העומד לעומת "התמורה" שהוא תלמוד הבבלי, שהוא אור ד' ויתקרב הסגנון של ההלכות המאוששות עם האגדות דחקל תפוחין קדישין במועד קץ המגולה, שהוא שיבת ישראל לארץ ישראל ולהיותה בבנין מעשי, "ואתם הרי ישראל פריכם תתנו

40. בכתב היד כתוב "המסגולת" ובע"ט תוקן כמו כאן. את הנוסח באורות יש לקרוא ככל הנראה "מסגלת" – וכך נוקד במהדורת

תשס"ד.

	וענפכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבא, שתכונתו היא קיבוץ החתום וסתום דליבא לפומא לא גליא, תוכן קץ החתום, עם הגלוי של עבודה גשמית מורגשת מכל המון עובד. בגאולה כפולה זו יוחל כח זרוע ד' לגאול את הגופים מכל שעבודם הקשה "מעצבך ומרגנך וזמן העבודה הקשה אשר עובד בך", ואת הנשמות ממכאוביהן ומחשכיהן, מכל המדות הרעות, מכל השנאות והצמצומים, "ועשיתי אותם לגוי אחד בארץ בהרי ישראל". "אכן אתה אל מסתתר אלהי ישראל מושיע".	
106	אורות התחיה נו (עמ' צ-צא) צריך לתן חופש גמור לנטיה הרוחנית שבנשמה שתתפשט ותתרחב בכל כחותיה. לפי רוב פעולותיה החפשיות יאומץ חילה ותגלה נפלאות הדירה גבורת קדשה על החיים ועל כל המעשים והמחשבות. בחופש הנשמה תעלה עמה את כל כחות החיים המפוזרים והמשלשלים ממנה, וכולם באגודה אחת יתרוממו למרום הקודש העליון. מדה זו הולכת ומאירה כל מה שאור התורה יותר חודר ויותר מאיר. כל מה שרזי תורה הפנימיים, בין מצד המדע, בין מצד הרגש, בין מצד הדמיון, יותר יתגלו ויתפשטו, יותר יוכשרו להיות העסק בהם קבוע ורגיל, כן תתעלה הנשמה בכלל, ונשמת העולם, אור החיים של השכינה האלהית, תהיה יותר, תגלה אורה על כל הנפשות ועל כל מעשיהן. ישראל האחוזים מעומק טבע נשמתם באחיות הקודש העליון, המגמה הרוחנית העליונה של אצילות החיים וההויה, יתרוממו ע"י התגברותה של האורה הפנימית היוצאת מאור דעת עליון, יתעלו ויתפארו, והגבורה האלהית תעודד בהדר תפארתה, ויתכשרו יותר ויותר לאור גאולה, לאורו של משיח, והדר השלום הכללי וזמן האהבה לכללות האומה ולכל פרטיה, לפעולותיה ולהרחבת חייה, ילך ויתפשט בעולם, עד שמההדר הפנימי יפוצו קרנים גם כן על ההוד החיצוני, ויתחיל כל העולם מבחוץ ג"כ להכיר את אור תפארת עוזו, והכבוד הכמוס, המונח במעמקי הנשמה של כל העמים התרבותיים לאורן של ישראל שנעצר ע"י מעצורים רבים, יפרוץ את כל מעכביו וכנחל פרצים יזרו, לעטר ישראל בתפארה ולאורו בגבורה.	
107	אורות התחיה נו (עמ' צא) התוכן העליון של חכמת הרוים, מתוך שהיא מוכרחת להשתלם ע"י הופעת רוח הקודש והתגלות נשמה בבינה עליונה, שלמעלה מכל חושי הבשר והחכמות המוגבלות, שהן תוצאותיה, הוא בעצמו מכריח בהכרח פנימי את ההסתגלות הרוחנית להקשבה עליונה של רוח אלהים. ובני הנביאים היו מתרגלים בתכנים העליונים שאין מגיעים לצירם כ"א בהקשבה נצחית פנימית הנובעת מאור חיי הקודש, עד שהציריים בעצמם, שדורשים את התפקיד של הבנתם, סדורים והפראתם, הם הם שהיו עוזרים להעלות את החיים הרוחניים של העוסקים בהם לידי המדה של הצפיה האלהית. כעת, בזמן היותר קרוב לקץ ישועה, קול התור נשמע בארצנו והנצנים נראו בארץ, והתביעה של דרישת אור ד', של דרישת גאולה רוחנית עליונה, של נהירה אל ד' ואל טובו, הולכת היא וגדלה. כעת הזמן מחייב להרבות קנין בתורה הפנימית, בחזיונות הקודש שאין להם מבא של הקשבה כ"א בהתעלותה של הנשמה ורוממות גבורתה באור חייה היותר זכים ועליונים, וחיל אשר נגע ד' בלבם ממחנה אלהים זה, זה יהיה לנו הכח המיסד את יסוד הישועה, הכח הנותן חן ואור חיים וגאון של גדולה בכל תעופת החיים אשר לתחת האומה בארץ ישראל. ספר הזוהר, הפורץ נתיבות חדשות, משים במדבר דרך, מסלה בערבה, הוא וכל תבואתו מוכן הוא לפתח פתחי גאולה, "ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזוהר, יפקון מן גלותא ברחמי".	
108	אורות התחיה נח (עמ' צא-צב) הסיבוכים שבמחשבות וחלוקי הדעות שאינם מתאחדים, בחיים וברעיון, באים ממקור אחד: מהמחשבה הרישומית, שאינה מבוררת. צללי המחשבה, העוטפים את אורותיה, הם יותר רחבים יותר אידיאליים, מהאורה המחשבתית, מהצד הברור שלה, אבל הרבה פחות ידועים ומבוררים, ומתוך כך כל זמן שהחושב מתחמם מרחוק לאור נגהם, הרי דעתו מתרחבת, רצונו מתעדר והרגשתו מתאצלת, וחיי שלוה מלאי הוד קודש ובטחון של גודל ועונה מתמזגים בכל רוחו, והצבור המרווה מהשפעות רבות חן וערך	
	שמונה קבצים א תתי צריך לתן חופש גמור לנטיה הרוחנית שבנשמה, שתתפשט ותתרחב בכל כחותיה. לפי רוב פעולותיה החפשיות יאומץ חילה, ותגלה נפלאות הדירה גבורת קדשה על החיים, ועל כל המעשים והמחשבות. בחופש הנשמה תעלה עמה את כל כחות החיים המפוזרים והמשלשלים ממנה, וכולם באגודה אחת יתרוממו למרום הקודש העליון. מדה זו הולכת ומאירה כל מה שאור התורה יותר חודר ויותר מאיר. כל מה שרזי תורה הפנימיים, בין מצד המדע, בין מצד הרגש, בין מצד הדמיון, יותר יתגלו ויתפשטו, יותר יוכשרו להיות העסק בהם קבוע ורגיל, כן תתעלה הנשמה בכלל, ונשמת העולם, אור החיים של השכינה האלהית, יהיה יותר, יגלה אורה על כל הנפשות ועל כל מעשיהן. ישראל האחוזים בעומק טבע נשמתם באחיות הקודש העליון, המגמה הרוחנית העליונה של אצילות החיים וההויה, יתרוממו ע"י התגברותה של האורה הפנימית היוצאת מאור דעת עליון, יתעלו ויתפארו, והגבורה האלהית תעודד בהדר תפארתה, ויתכשרו יותר ויותר לאור גאולה, לאורו של משיח, והדר השלום הכללי, וזמן האהבה לכללות האומה ולכל פרטיה, לפעולותיה ולהרחבת חייה, ילך ויתפשט בעולם, עד שמההדר הפנימי יפוצו קרנים גם כן על ההוד החיצוני, ויתחיל כל העולם מבחוץ גם כן להכיר את אור תפארת עוזו. והכבוד הכמוס, המונח במעמקי הנשמה של כל העמים התרבותיים לאורן של ישראל, שנעצר על ידי מעצורים רבים, יפרוץ את כל מעכביו, וכנחל פרצים יזרו, לעטר ישראל בתפארה ולאורו בגבורה.	
	שמונה קבצים א תתס התוכן העליון של חכמת הרוים, מתוך שהיא מוכרחת להשתלם על ידי הופעת רוח הקודש, והתגלות נשמה בבינה עליונה, שלמעלה מכל חושי הבשר, והחכמות המוגבלות שהן תוצאותיה, הוא בעצמו מכריח בהכרח פנימי את ההסתגלות הרוחנית להקשבה עליונה של רוח אלהים. ובני הנביאים היו מתרגלים בתכנים העליונים שאין מגיעים לצירם כ"א בהקשבה נצחית פנימית הנובעת מאור חיי הקודש, עד שהציריים בעצמם, שדורשים את התפקיד של הבנתם, סדורים והפרייתם, הם הם שהיו עוזרים להעלות את החיים הרוחניים של העוסקים בהם לידי המדה של הצפיה האלהית. כעת, בזמן היותר קרוב לקץ ישועה, קול התור נשמע בארצנו, והנצנים נראו בארץ, והתביעה של דרישת אור ד', של דרישת גאולה רוחנית עליונה, של נהירה אל ד' ואל טובו, הולכת היא וגדלה. כעת הזמן מחייב להרבות קנין בתורה הפנימית, בחזיונות הקודש שאין להם מבא של הקשבה כי אם בהתעלותה של הנשמה ורוממות גבורתה, באור חייה היותר זכים ועליונים, וחיל אשר נגע ד' בלבם ממחנה אלהים זה, זה יהיה לנו הכח המיסד את יסוד הישועה, הכח הנותן חן ואור חיים וגאון של גדולה בכל תעופת החיים אשר לתחת האומה בארץ ישראל. ספר הזוהר, הפורץ נתיבות חדשות, משים במדבר דרך, מסילה בערבה, הוא וכל תבואתו, מוכן הוא לפתח פתחי גאולה, כד ישעמון בני ישראל מהאי ספרא יפקון מגלותא.	
	שמונה קבצים ד קיב הסיבוכים שבמחשבות, וחלוקי הדעות שאינם מתאחדים, בחיים וברעיון, באים ממקום אחד, מהמחשבה הרישומית שאינה מבוררת. צללי המחשבה העוטפים את אורותיה, הם יותר רחבים יותר אידיאליים, מהאורה המחשבתית, מהצד הברור שלה, אבל הרבה פחות ידועים ומבוררים. ומתוך כך, כל זמן שהחושב מתחמם מרחוק לאור נגהם, הרי דעתו מתרחבת, רצונו מתעדר והרגשתו מתאצלת, וחיי שלוה מלאי הוד קודש, ובטחון של גודל ועונה מתמזגים בכל רוחו. והצבור המרווה מהשפעות רבות חן וערך	

	כאלה, הולך הוא על המסילה של חיי עולם, וברכת השלום, הסבלנות הטהורה, הערות הרוחניות, חפץ החיים ותפארת הטהרה. הולכים מס ומתגדלים. אבל הרבה פעמים יזדמן, שאיזו נטיה זרה מתגנבת בתוך הרוח, ואותה ההקשבה הרחוקה, שהאדם מקשיב את צליל הקול האידילי מתוך אלה המרחקים הנשגבים של צליל האורות הרחבים והאידיליים, אינה דיה לו, הוא חפץ להזין נפש את אוניו בשמיעה סואנת, את עיניו בראיה מובלטת, את דמיונו בצבעים, את שכלו והרגשתו במושגים מוצקים תפושם בחזקה. אז יהפך לו הטוב העליון לרועץ, מאותו הצמצום שבאור הבהיר המצומצם, שנכנס במדעו ומהכרותיו, יקח גדרים וצבתים, שהם מתהפכים לגדרים לוחצים ולצבתים מעיקים על הצללים הגדולים, נגוהות האור הרחוקים והרחבים, ומתוך אותו הלחץ יולד חום עשני של אש זרה מלאה ממרוות, חמה גדולה וסוערת, קנאה כעסנית לאין גבול, לאין נחת ואין שלום, ובמקומה של האמונה הגדולה, הבטחון השלם, הצפייה המעונגה. יכנס רוח עזים של חפץ שררה ושלטון, מלא אכזריות ומחוסר כוונה, צניעות ויושר, ותגרות תדירות יתלקחו, ומלחמות דמים יולדו, ורצח ותועבה יזחלו כנחשים ממחבואים, וכל הוד לדוה יהפך, וכטומאת הנדה יטמא כל המתמר בשם קודש, וחושך יכסה ארץ וערפל לאומים. ומתוך מעוף צרה זו, מתרוממת לה המשפחה הגאיונה בגאות קודש, המשפחה שהפדות והפאר היא מנת גורלה מאז, מנת גורלה מאז, המשפחה שנחלתה עמוקה וגדולה היא עד שהיא בעצמה לא גמרה עדיין את כל ההסתגלות הדרושה לגדולת נשמתה, המשפחה אשר יצאה מבית עבדים ממצרים, ומצפה לאור ישעיה⁴¹ ולאור העולם, לחרות הנשמה וחרות הגוף, ושבה היא אל מקורה, שבה אל הארץ שהיא כולה מרגשת בה את סגולת חייה, מסתגלת היא להקשבה עדינה, לצלילים עליונים, באים וטסים מעולמים גבוהים ונאצלים, אשר כל חד וחד מקבל מהם כפום שיעורא דיליה "נודע בשערים בעלה", ומכל השיעורים יחד יגלה הוד השלום וזיו האמת, יסוד העונג ומילוי החיים, המלאים עבודה וחפץ אידיאלי טהור, קבוע, בלא נדידה. ולא יכנף עוד מוריד, והיו ענין רואות את מוריד. ירעה מקיץ ביום ההוא כר נרחב. והולכת היא העדינות וסובבת היא את כל, סופת היא את כל שדרה, את כל כח עובד, יורדת היא עד כדי דעת נפש הבהמה, כראוי לגוי צדיק. והאלפים והעירים עובדי האדמה בליל חמיץ יאכלו, אשר זורה⁴² ברחת ובמזרה.	
109	אורות התחיה נט (עמ' צב-צג) הנסתר ינצח את העולם בחפשויותו אשר לא תדע גבול של מועקה, ודוקא הוא יודע דוקא בדיוק נמרץ את הגבול של כבוד ושל חכמה ויושר לבב. רק הסגול אל הצפייה הנסתרת מודיע אל האנושיות את ערכה ואת ערך התבל. הרציונליות מתפתחת רק מפני שמעבר לסף ההכרה שלה עושה הנסתר את פעולתו המדעית והמוסרית. מזויפת היא ההנחה ההמונית, שהנסתר מעכר את המדע הבהיר ואת הבקורת המדויקת. דוקא ע"י הנסתר, ובעוזו שירתו ועומק הגיונו, יסוד על יסוד איתן המעמד של המדע ההולך ומתחדש והבקורת המדויקת המנתחת וחודרת. מצרופם של שני אלה השפעים בעשרם הגדול, הנסתר והבקורת, יבנה יסוד האיתן אשר לאור האלהי העליון, העומד למעלה מכל הגה והכרה, דופק רוח גדול זה על דלתותינו, והולך ומנשב הוא במחננו, ויוצר הוא בחבינו אורו של משיח, לכל ערכיו מובניו והופעותיו, והוא יתן כח חדש וחדש נשמה לישראל, לשוב להצמיח קרן ישועה ולהנטע עוד על אדמת הקודש כימי עולם, ברוחב דעת ובתכונה חפשית מקורית הראויה להיות מוכרת מכל אפסי תבל לכבוד ותפארת, לגאול רצוצי גליות, עשוקי משפט, ולפדות נשמות נעשקות וקודרות מיסורי מחשכיהם, ולחדש עוד את זיו האדם הקדמוני בטוהר טבעו, עם כל תוספת הברכה של התרבות החדשה וטובה.	
110	אורות התחיה ס (עמ' צג) הסתירה שבין הנסתר והנגלה באה תמיד מחסרון השלמה של שני היסודות. הנגלה המצומצם בגבוליו, שאינו הומה אחרי מקורו ושרשו, יחוש איזה שנאה אל הנסתר, שאינו חפץ לדעת צמצום וגבול. מיעוט ההכשר אל הנסתר, בקפיצה לחוכו רק משום חולשה	

41. בכתב היד קריאתה של מילה זו מסופקת וייתכן שהקריאה הנכונה היא "שעה" כמו באורות.

42. בכתב היד כתוב "יעשה" ובאורות, מהדורת תשס"ד, תוקן ל"זרה" על פי ישעיהו ד', כד.

	של תאבון פנימי המצורפת עם רשלות ובטלות, הוא גורם שתושטש הצורה של הנסתר, שרק שלילת הממשיות, רק רפיון החיים וחוסר הכשרון לתפוס את העולם החי, את מעשיו, תנועותיו, עלילותיו וזרמיו המקסימים, מלאי ההוד והגבורה, הוא הגורם לעומק הנסתר למרות חסרון ההכנה. אבל לא זה זה יתכן, לא בצד אחד של המטבע העולמית והתורנית יבוססו החיים. הנסתר גרעינו מוכן, אבל אל הפועל יצא בהצלחה רק אחרי ההכשר המלא של הנגלה. מילוי הכרס ב"לחם בשר ויין" מוכרח להיות קודם ל"טיוח בפרדס", ומילוי כרס זה מאוסו המלא כולל בקרבו ג"כ את מדע העולם והחיים ואת ההסתגלות המוסרית המדית, את גבורת הרצון ואת הכרת ערך האדם, ואת כל הטוב הנאה והמסודר שבמצאותו הבא מתוך חנוך טוב והגון לכל צדדיו, המצטרף אל כל המתעורר לחיים ולרענונות מכל צד ופניה, באדם ובאומה, בספרות ובחיים, בחול ובקודש ובקודש הקדשים. תביעת הנסתר, שהיא מתמלאת בבא עתה, היא תביעה איתנה, שהיא מביאה את המלה הגואלת, שהיא משחררת את האמרה הישראלית הגדולה ממאסר אלמותה, היא מחדשת החיים האיתנים, היא מעוררת את רוח הגבורה שבקודש המוחלט, שהוא הרבה יותר פשוט ויותר טבעי מכל חול ורגיל, ועם זה עומד הוא בשגובו ובתפארתו.	
111	אורות התחיה סא (עמ' צג-צד) חמדת התורה משתלבת בהכרה פנימית, מתחיל האדם לחוש את הארג הגדול של כל אות ונקודה, שכל רעיון ותוכן, שכל ידיעה וסברה, של כל ניד רוחני, של כל זעזוע, שכלי והרגשי, מקרוב וכללי, עד רחוק ופרטי, מדברים אציליים ורוחניים ומוסריים ע"פ הפרצופיות הגלויה שלהם, עד דברים מעשיים חמריים חוביים, נראים כמטילי אימה ומכריחים, ועם זה מסובכים ומלאי ענין והטחה שכלית גדולה, כולם יחד מוכרים הם בהכרת קודש עליונה, שתמימות האמונה שבחבת התורה היא מוצאה את רוממות אמתה וגדולת שירתה, לדברים חיים וקיימים, ששטפי חיים עזים, מלאי חמדה ששון ויפעה, עוברים בהם וממלאים אותם, ומתק אין קץ מורגש בחיך ההוגה. "וחכך כיון הטוב הולך לדודי למשרים דוב שפתי ישנים", "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים!" מפעמת היא החבה, ומתחדשת היא, גלי גלים הומים, המון כנורות ונבלים, מנעימים נועם שיש סודם. מעומק נשמת האומה, מרוממות נשמת האדם המרוכזה בקרבה, מרוחב נשמת כל היקום, כל היש שבנקודת ציון הפנימית, מקור התענוג, משולל כל תוכן ותואר מוגדר, משם, מן הכל, הומה וסוער המון גלגלי חיים רועשים ממתיקים סוד שיש קודש. התורה מתגלה בהדר יפעתה. נשמת האומה החיה והמקורית, הרעננה והעשירה, הנשמה רוממת הרוח, רוויית העדן, הנה היא מוצגת לפנינו בשלל צבעי יפעת כליל חמדתה, ערגה לה נפשי, לבי ובשרי ירננו אל אל חי, כמו חלב ודשן תשבע נפשי, ושפתי רננות יהלל פי. מתגלה היא התורה בכליל הודה אל הדור הרענן, מלא כח עלומים, והצפיה הולכת היא ומפעמת על דלתי נשמתו הגאיונה, עוד לא הסירה מעליה את צעיף סתרה. מעולפת היא בת שמים חמודה זו, אבל קרני הודה כבר חודרים מבעד הצעיף, ממלאים הם את פינות חיינו נוגה ואור חיים, מזלת היא כבר טללי חיים אל תוכיות הנשמות המקיצות לתחיה, תורת ארץ ישראל הולכת ונעורה, יחד עם תחית הבנין, העבודה הפרודוקטיבית וההכרה העצמית.	
112	אורות התחיה סב (עמ' צד) הגלות מעט את צביונו, דבא אותנו, אבל לא השמיד אפילו גרור אחד מכל סגולותינו. כל מה שהוא מוכן לנו הרי הוא נמצא אתנו, כל מה שצריך להיות גדול ופורח הוא קטן, קמוץ, וכמוש, אבל הכל יתגדל, הכל ישוב לפרח, "יצין ופרח ישראל".	
113	אורות התחיה סג (עמ' צד-צה) הגויים טמאו את היהדות הגלויה במגעם, נגעו בשמנים הקדושים ושקצו אותם, אבני מזבח הקודש נתפגלו. סא בקדושתם נשאר פנימיות הסודות שהם עלומים וחתומים ממגע זר, ודוקא הפנימיות היותר נשמית. כי המבטאים אשר לסודות כבר באו פריצים וחללום. ופנימיות זו, שהיא נשמת הנשמה העליונה, קבועה היא	
	שמונה קבצים ד ד-ה חמדת התורה משתלבת בהכרה פנימית, מתחיל האדם לחוש את הארג הגדול, שכל אות ונקודה, שכל רעיון ותוכן, שכל ידיעה וסברה, של כל ניד רוחני, של כל זעזוע, שכלי והרגשי, מקרוב וכללי, עד רחוק ופרטי, מדברים אציליים, רוחניים ומוסריים, על פי הפרצופיות הגלויה שלהם, עד דברים מעשיים, חמריים, חוביים, נראים כמטילי אימה ומכריחים, ועם זה מסובכים ומלאי ענין והטחה שכלית גדולה, כולם יחד מוכרים הם בהכרת קודש עליונה, שתמימות האמונה, שבחבת התורה היא מוצאה את רוממות אמתה וגדולת שירתה, לדברים חיים וקיימים, ששטפי חיים עזים, מלאי חמדה, ששון ויפעה, עוברים בהם וממלאים אותם, ומתק אין קץ מורגש בתוך החיך ההוגה. וחיכך כיון הטוב הולך לדודי למשרים דוב שפתי ישנים, מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. מפעמת היא החבה ומתחדשת היא, גלי גלים הומים, המון כנורות ונבלים מנעימים נועם שיש סודם. מעומק נשמת האומה, מרוממות נשמת האדם המרוכזה בקרבה, מרוחב נשמת כל היקום, כל היש שבנקודת ציון הפנימית, מקור התענוג, משולל כל תוכן ותואר מוגדר, משם, מן הכל, הומה וסוער המון גלגלי חיים רועשים, ממתיקים סוד שיש קודש. התורה מתגלה בהדר יפעתה, נשמת האומה החיה והמקורית, הרעננה והעשירה, הנשמה רוממת הרוח, רוויית העדן, הנה היא מוצגת לפנינו בשלל צבעי יפעת כליל חמדתה. ערגה לה נפשי, לבי ובשרי ירננו אל אל חי. כמו חלב ודשן תשבע נפשי, ושפתי רננות יהלל פי. מתגלה היא התורה בכליל הודה אל הדור הרענן, מלא כח עלומים והצפיה, הולכת היא ומפעמת על דלתי נשמתו הגאיונה. עוד לא הסירה מעליה את צעיף פארה. מעולפת היא בת שמים חמודה זו, אבל קרני הודה כבר חודרים מבעד הצעיף, ממלאים הם את פינות חיינו נוגה ואור חיים, מזלת היא כבר טללי חיים אל תוכיות הנשמות המקיצות לתחיה. תורת ארץ ישראל הולכת ונעורה, יחד עם תחית הבנין, העבודה הפרודוקטיבית וההכרה העצמית.	
	שמונה קבצים א תפט הגלות מיעט את צביונו, דיבא אותנו, אבל לא השמיד אפילו גרור אחד מכל סגולותינו. כל מה שהוא מוכן לנו, הרי הוא נמצא אתנו, כל מה שצריך להיות גדול ופורח, הוא קטן, קמוץ, וכמוש, אבל הכל יתגדל, הכל ישוב לפרח, יצין ופרח ישראל.	
	שמונה קבצים ג שלה הגויים טמאו את היהדות הגלויה במגעם, נגעו בשמנים הקדושים ושקצו אותם, אבני מזבח הקודש נתפגלו. בקדושתם נשאר פנימיות הסודות, שהם עלומים וחתומים ממגע זר, ודוקא הפנימיות היותר נשמית, כי המבטאים אשר לסודות כבר באו פריצים וחללום. ופנימיות זו, שהיא נשמת הנשמה העליונה, קבועה היא	

43. בכתב היד כתוב "שתמימות" כמו שמופיע באורות, ובש"ק תוקן – ולא ברור מאיזה סיבה (אולי כדי לקיים את הפיסוק השונה שיש בו שינוי משמעות).

44. שינוי הפיסוק משנה כאן את המשמעות (ובש"ק תוקן כמו באורות).

	היא בנשמה הסגולית אשר לישראל, ואינה זוה ממנה, כל זמן שהקשור לכללות האומה ולצביונה חי בקרב, כל זמן שהוא חפץ בכלל באושר והצלחת האומה הישראלית, אע"פ שאינו יודע לקרא בשם ולפרש את צפונותיו; ואפילו אם הוא טועה במעשיו ודעותיו, תוכו קודש קדשים הוא.	
114	אורות התחיה סד (עמ' צה) סתרי תורה מביאים את הגאולה, משיכים את ישראל לארצו, מפני שתורת אמת בעז הגיונה הפנימי דורשת בהרחבתה את הנשמה השלמה של האומה, והאומה מתחילה על ידה להרגיש את הכאב של הגלות, ואין שאי אפשר כלל שצביונה יצא אל הפועל כל זמן שהיא דחופה וסחופה על אדמת נכר. אבל כל זמן שאור התורה העליונה הוא חתום ועזוק, אין התביעה הפנימית של שיבת ציון מתעוררת בעומק אמונה. ההתעוררות שבאה מצד הצרות והרדיפות של האומות אינה כ"א התעוררות מקרית, של צרף. 46 היא ראויה להלהיב על ידה כחות נחשלים, אבל יסוד החיים מוכרח לבא מצד עצמיותה של התביעה הצורנית של האומה, וזה יתגל ויתאמן כל מה שאור תורתה הפנימית, עומק דעותיה וחבינו חבינויה, ילכו ויחיו בקרבה בגאון גדלם. לזאת סובב הולך הרוח, עוקר הוא הרים, פורץ הוא פרצות, מסבב הוא חבלים וצירים, אבל מגמתם היא פרצת דרך בפני האורה העליונה הנובעת מנשמתה העזויה של כנסת ישראל, סתרי תורתה, קבלתה, מורשת אבות, ואדירות נשמה, באופי המיוחד לה, בהשקפת עולמה ורוממות מוסרה, ההולך ומתרחב עד אין קץ, ההולך ומתעטר בכל תרבות עליונה והולך ומתעלה לגבהי שמים, מצין את סגולת עם סגולה, עם יודעי אלהי, ונותן שלטון לקדישי עליוני.	
115	אורות התחיה סה (עמ' צה) וכשהאורה מתגברת בנשמה בראשי האומה, בבחירי הבנים, בגדולי הכשרון, הולך הזרם ומשפיע, החיים הגדולים מתחילים שוטפים, מתגלים בחוגים הרוחניים והחמריים, בספרות, בחברה, בתולדה ובמזג, בנעימות הנפשות וברחבת הלבב. זוהר עליון מתחיל פורש וזו עננו והוד כבודו, ושם ד' הגדול הולך ומתראה עוד על עמו. הסגולה הגנוזה מתבצצת ועולה נגד כל שוטניה וכופריה, "וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך", "וכל רואיהם יכירו כי הם זרע ברך ד'".	
116	אורות התחיה סו (עמ' צה-צו) אל מעין הנבואה הננו נקראים, צחי צמא אנחנו, אבל מעין גנים מקור מים חיים לפנינו הוא. החפצים הטובים שכל הסולת האנושית מתפארת בהם, ושוקקת אליהם, תמיד בכל דור ודור ובכל עת, מתחדשת בהמון חידושיה, במעשה ובהכרה, בשאיפה ובנטיה, כולם הנם גם חפציו, אבל עוד עליון מכל, מה שאנו חפצים ומה שאנו מגשמים בחיים, מה שלא יגרע כחו גם אם תקופות עוברות ואין מבין. סתר רז קדוש שוכן בנו, נשמה חיה מיוחדת שרויה בקרבנו, מרוחו של משיח זורמים ונושבים רוחות, והנם באים עדינו, הננו מתקוממים, מתנערים ומבקשים חיים חדשים, חידוש ימים כקדם, על יסודנו אנו, על יסוד אבן פינתנו, על יסוד איתן רשום זה, שהננו יודעים שאין לו דוגמא ומשל, גם אם אין אנו יכולים לפרש את תכנו גם להגות רוחנו הפנימי. התעלומה אינה ממיטה אסון של ספקנות על הודאיות הנמצאה בגדולת חייה.	
117	אורות התחיה סז (עמ' צו) החכמה העליונה השרויה בישראל, חכמת אלהים, שהגויה המקבילת אורה היא האומה כולה לכל דורותיה, העוברים ההיום והעתידים, יש לה השקפת עולמה הבהירה, דעותיה הקבועות, מדותיה, תכונותיה, רגשותיה, חזיונותיה, אמונותיה, תקותיה, ואדירות חפצה ושאיפתה, שכולם הם מצויים ממשיים, פועלים ועושים תפקידם, מעבדים את הטבע הישראלי, קשורים קשר אמיץ בכל התכנים ההיסטוריים של האומה ובכל המהלכים הפרטיים והכלליים של החיים. מרכזת היא חכמה זו בחכמת אלהים הגדולה אשר לעולם הגדול, אשר לצבאי צבאות כולם, ותנאי השלמות והשפעותיה הרעננות הם הם חקי החיים אשר לתורת ישראל, שבה היא מתבלטת. התשובה אל הטבע הישראלי, ההולכת ומפעמת בהתעוררות התחיה הלאומית ותקותיה, אך היא תביא את התשובה	

45. הקריאה "אמונה" גם היא אפשרית בדוחק בכתב היד.

46. קריאה זו והפיסוק המשנה את המשמעות אפשריים גם הם בכתב היד.

	השלמה, האחוזה בחכמת ישראל המצומצמת, וקשורה גם יחד בחכמת אלהים חיים העליונה, שורש העליון אשר לתורה בכל מלואיה, שבכתב ושבע"פ, של החק הכתוב והמסור ושל כל תכונה יקרה, כל מדה הגונה וכל רעיון נאה, וכל יצירה טובה וחיה, היוצאת ממקור ישראל ונובעת מצלם אלהים אשר נתן באדם, ומנשמת חיים אשר נפח באפיו מרוחו העליון, "ומאן דנפח מתוכיה נפח". ע"כ מי הוא זה אשר יוכל לתאר כמה גדול הוא אוצר החיים, תיקון העולם, הצלת הנשמות, כל האושר הגדול וכל הדר התשובה, הגנוז בתחית האומה, ההולכת ומתגלמת בארץ ישראל.	
118	אורות התחיה סט (עמ' צו-צז) התשובה הנובעת מאור סתרי תורה, המתעוררת מתוך הגיון פנימי, המתפתח ממעין החי במעמקי הנשמה, הכולל כל יושר וכל הגיון, כל מוסר וכל חק ומצוה, גדולה ונשגבה היא באין ערוך מכל תשובה פרטית, היוצאת מתוך חשבונות הנפש הקטנים הפרטיים, שאין בהם אלא מקומם, שעתם ופרטם, "ולא חזיון לחפאה על כל עובדין". ים התשובה הגדול בהמון גליו, הוא רק אותו השטף, הבא מתוך בינת הלב של חירות עולם, ההולכת ומאירה מתוך חרכי רוי עולם, אשר בסודות התורה וחכמת הרוחיים וכל ההופעה הרוחנית וכל אוצר השירה וההגיון אשר במאור התורה. אל אורה זו מיחל ישראל, ובאור גדול זה יראה אור גאולה, ופדות עולמים, "שובו אלי ואשובה אליכם".	
119	אורות התחיה סט (עמ' צז) התשובה הגדולה, שתחיה את האומה ותביא גאולה לה ולעולם, תהיה תשובה שנובעת מרוח הקודש שיתרבה בה. <u>כשרון</u> הנבואה במקורו, קודם שהוא מתפתח במלואו, הרי הוא רוח הקודש, אשר נדווג לישראל בתחלת מטעם, "ורוח הטוב נתת להשכילם". רוח קודש זה אינו סר מבחירי האומה, מפעם הוא בכל ישרי לב, לפי שעור וערך מיוחד, לכל אחד לפי מדתו. מרומם ומעדן הוא את רוח גדולי דעה, חכמי לב העוסקים בתורה לשמה, שכל המשכת חיהם הרוחניים הוא נחל גדול של טוב וחסד, משוררים מלאי רוח מוסר וקדוש, חושבי מחשבות טובות על ישראל ועל העולם כולו. ורוח הקודש ביסודו הכללי גנוז הוא באוצר החיים הגדול של הנשמות העליונות, החשות את הוד רוי תורה, ואת שפעת יקרת פנימיותה של העבודה האלהית בהדרת גדולתה, המקשיבים קול קדושת החיים, וזמירות פרקי שירה מן השמים והארץ וכל אשר בהם, מימים ותהומות וכל מלואם, ננשמת כל יצור, ומרגשי כל מרגיש, המתעלים ומתרוממים ברוממות האחרות העליונה, בעשרה הגדול, הנערץ והמבהיק. גנוז הוא רוח הקודש בנקודה הפנימית העזיזה של נשמת ישראל, חתום וטמיר הוא באוצר המהותיות הישראלית, שהקודש האנושי כלו הוא סגולת סגולתה. בגבור כח ישראל הקדושה מתגברת, בכל מקום שפעולת ישראל חיה, אור אלהי אמת מתלהב, מאיר ומגיה. עומק חסד עליון זה, וזו ברק מתנוצץ בצחצחות עליונות, בכל אופן שהוא מתגלה, אפילו בדרך טבעית פשוטה, אפילו במשאלי החיים היותר רגילים, ואפילו בשעת קלקלה וחסא, אור האלהי איננו כבה, "נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם".	
120	אורות התחיה ע (עמ' צז-צח) התשובה הנועדה לישראל, לרומם את קרנם בגאולה שלמה, תבא ע"י השבת עז רוח הקודש, שהוא הסגולה הנבואית בהתחלתה, המתפשטת על כל האומה כולה. מתוך שרור עליון זה מתאמץ להופיע, מתגשרים ונדרחים רוחות קטנים ממנו מתגשרים ונדרחים. התוכן המיוחד לישראל בתור עם לבדד ישכון, לא יתברר ע"י פמעשים פחצוניים <u>והקצוים</u> ודברים פלמודיים <u>פמפס</u>, כ"א ע"י הרמת החיים בסגולתם הפנימית. תוצאת הדבר הבא ע"י רצון כביר פנימי, שיברורוהו גדולי הנשמה, המכירים את הליכות דפק החיים של כללות האומה כולה. והם הם בעלי הסוד העליונים, אשר יעלו את כל הירידות, בין שלהם בין של כלל ישראל, בין של כל הנפילים, אשר עמדו להיות משיחים ונפלו ונוקשו ונשברו, הנה נתפזרו ניצוציהם ומבקשים תקון חי וקיים, ביסוד דוד מלך ישראל. רוח אפנו משיח ד'. ורוחא דמשיחא הולך הוא באור תורה הפנימית, וכל מה שיתאמצו גדולי טהורי לב, ללחום נגד שכחתה של תורה העליונה והעלמיתה, יתעורר כח התחיה הלאומית יותר ויותר, יסיר מעליו בגדו הצואים וילבש בגדי קדוש, ויוכר לכל ישראל ולכל העולם, שפעמי דלים אלו, עקבות גאולת עולם הם, לישראל ולעולם כולו, לכל אשר יחובר אל החיים ולנשמות ישני עפר, המצפים גם הם ליום גאולה, לאור חדש על ציון.	

121	אורות התחיה עא (עמ' צח) על הגוף, בתור מרכז חיים מצומצם ומוגבל, פועלת היא נשמת החיים הרחבה והמתפשטת במעופה למרחקים עולמיים. <u>אידאליזם</u> הוא מאד טהרת הגוף, חסנו, בריאותו, חילוף עצמותיו, ערות חייו, אור וחום רגשותיו. העולמים כולם הנם הגוף של הנשמה האלהית, אצילות השכינה מלכות שמים, העשירה המתפשטת. בעולמנו מרגישים <u>לך</u> את רכוזה ע"פ <u>מדותינו</u>. על כל יציר נברא היא מתפשטת, על כללות היצירה היא מתרכזת, מאירה היא באור חייה, מגלה היא את עשרה וכבודה. בעולם החי היא מתגלה בצבינה המיוחדת, באנושיות כולה ברכ חוסן וכליטה הדורה, בעוז קודש הרי היא מתגלה בכנסת ישראל זאת היא מנוחתה, טרקלינה הכלול בהדר תפארתו. מי שחודר בנשמה הישראלית, מסתכל <u>באופיה</u> המצוין והמיוחד, בהודה ההיסטורית, בגורלה, בנצח קיומה, והופעת חייה, במחשבות הגיוניות, בשאיפותיה, תקותיה, חלומותיה ויעודיה, בטחונה חשמתה, הרי הוא מוצא כמה נאה הוא המרכז אשר לבחירה האלהית, אשר לאצילות השכינה. מתוך דיוקן של מטה עולה הוא ומסתכל בדיוקן של מעלה, ונותן כבוד ופאר למלכות, מלכות כל עולמים. אשר על ישראל הדרתו, והגויה הלאומית וכל מכשיריה, ארצה, שפתה, רוחה, מוסרה, מנהגיה, נטיותיה, והנשמה שלה, תורתה, נבואתה, תפלתה, אמונתה, וכל הפלגים הרבים, יבלי מים נאמנים, מים עליונים ומים תחתונים, יחד מתרוממים גלי גלים, מתנשאים בהוד עדים, מתחבבים ומתאהבים חבת ידידות שאין על עפר משלה. והאהבה הלוהטת מתהווה לקנאת עם מחוללת גבורים אזורי עז, רוח מלא אש לוחט, ומתמזגת הגבורה הלוהטת עם השכל והיושר, וספרות גדולה מלאה עצה שירה ויושר מתיצרת, לתחית גוי על ארץ ירושתו לעולמים. ושופרו של משיח מתחיל לתקע.
122	אורות התחיה עב (עמ' צח-צט) הרבקות, הרצונית והמדעית, הדמיונית והמעשית, כשהן מתארגנות ביחד הן פותחות את צנורות החיים של טללי הרצון אשר לחיים העדינים, חיי האמת, שאין קצה לעושר כבודם ולזיו מתקם, אשר צדיקים הרואים עולמם בחייהם יודעים ומרגישים קצת ערכם. ומה מאד קרואים אנו להיטיב לעצמנו ולכל העולם, לישר דרך ד', לפנות כל מכושול מאור התענוג העליון, מחיים האמתיים של הרבקות האלהית האמיתית, שהיא רק היא מקור ההצלחה ומגמת החיים וההויה כולה. מה אומללים הם הולכי חשכים! מה עלובים הם אותם שאין להם אלהי אמת, במדעם וברצונם, בדמיונם ובמעשיהם! ומה מאושרים הם המתהלכים לפני ד', השמחים באור זיו, "בשמו יגילון כל היום ובצדקתו ירומנו". הלב מתכווץ מרוב צער על האפלה האיומה, שבני אדם יושבי חושך נתונים בה. היושר הפנימי דוחק את הנשמה להאיר את אבוקת חיי האמת, להרים נס לרבים. ישראל אוצר החיים הוא בעולם. בהיותו ממוזגת היא הדעת את ד' אלהי אמת, בתחיתו יחיה את העולם, יסיר את המסכה הנסוכה על כל הגוים, את האפלה של הכפירה, שהיא המות המכווער לעולם כולו, המתהלך כקטב. יקום ישראל על רגליו, יתרומם בגבורה בארץ חמדתו, יביע את אמרת נבואתו ממקור חיי נשמתו, יקיץ לתחיה את גרעיני החיים האלהיים הנרדמים בלב כל אדם וכל חי, כל הנשמה תהלל יה, הללויה!

טרם התפרסם מקורו של המאמר 'למהלך האידאות בישראל'

1.5 זרעונים

מס'	הפסקות באורות (מהד' תש"י)	הפסקות במקורן
123	זרעונים א - 'צמאון לאל חי' (עמ' קיט-קכ) אי אפשר למצא מעמד מבוסס לרוח כי אם באור האלהי. הידיעה, ההרגשה, הדמיון והחפץ והתנועות הפנימיות וההיצוניות שלהם, כולם מזיקים את בני האדם שהיהו אלהיים דוקא. אז ימצאו את מלואם, את יחושם השוה והמניח את הדעת. אם מעט פחות	

47. במהדורה הראשונה של **אורות** לא מופיע המשפט האחרון. וייתכן שהסיבה היא טכנית – משפט זה נכתב בשולי כתב היד בצורה שאינה ברורה כל כך.

48. בכתב היד כתוב פרטיות, ובקמ"ק תוקן כמו באורות.

מגדולה זו יבקש לו האדם הרי הוא מיד טרופ כספינה המטרופת בים, גלים סוערים מתנגדים זה לזה ידריכוהו תמיד מנוחה, מגל אל גל יוטל ולא ידע שלו. אם יוכל לשקע באיזה רפש עבה של גסות הרוח ועביות ההרגשה, יצלח לו למעט את אור חייו לאיזה משך זמן, עד שבקרבו ידמה שכבר מצא מנוח. אבל לא יארכו הימים, הרוח יחלץ ממסגרותיו והטירוף הקלעי יחל את פעלו בכל תוקף. מקום מנוחתו הוא רק באלהים. אבל האלהים הלא למעלה מכל המציאות אשר יוכל להכנס בקרבנו ממנו איזה רגש ורעיון הוא, וכל מה שהוא למעלה מכל רגש ורעיון בנו הוא לערכנו אין ואפס ובאין ואפס לא תוכל הדעת לנוח. על כן ימצאו על פי רוב תלמידי חכמים מבקשי אלהים יגיעים ועיפים ברוח. כשהנשמה הומה לאור היותר בהיר אינה מסתפקת באותו האור הנמצא מהצדק גם במעשים היותר טובים, לא באותו האור הנמצא מהאמת אפילו בלמודים היותר ברורים, ולא בהיפוי - אפילו בחזיונות היותר מפוארים, אז מתנול העולם בעיניה: היא כל כך מתרחבת בקרבה, עד שהעולם כולו עם כל גשמייתו ורוחניתו גם יחד, עם כל גילוייו החמריים והרוחניים, נדמה לה לבי עקתא ואיורו נעשה לה מחנק. הם מבקשים מה שהוא למעלה מכחם, מה שהוא לעומתם אין, ולהפך אין ליש אין יכולת גם ברצון לרצות, על כן יחלש לפעמים כח הרצון וכל עז החיים באנשים אשר דרישת אלהים היא מגמתם הפנימית. צריך להראות את הדרך אין נכנסים אל הטרקלין - דרך השער. השער הוא האלהות המתגלה בעולם, בעולם בכל יפיו והדרו, בכל רוח ונשמה, בכל חי ורמש, בכל צמח ופרח, בכל גוי וממלכה, בים וגליו, בשפירי שחק ובהדרת המאורות, בכשרונות כל שיח, ברעיונות כל סופר, בדמיונות כל משורר ובהגיונות כל חושב, בהרגשת כל מרגיש ובסערת גבורה של כל גבור. האלהות העליונה, שאנו משתוקקים להגיע אליה, להבלע בקרבה, להאסף אל אורה, ואין אנו יכולים לבוא למדה זו של מלוי תשוקתנו, יורדת היא בעצמה בשבילנו אל העולם ובתוכו, ואנו מוצאים אותה ומתענגים באהבתה, מוצאים מרגע ושלוש במנוחתה. ולפרקים תפקדנו בברק עליון מזיו של מעלה מאור עליון שמעל כל רעיון ומחשבה. השמים נפתחים ואנו רואים מראות אלהים, - אבל אנו יודעים שזהו מצב ארעי לנו, הברק יחלף והגנו יורדים לשבת עוד לא בפנים ההיכל כי אם בחצרות ד'. כשתביעת האורה באה עד הנקודה היותר גבוהה אז מתחלת היא לשאוב שפע אור גדול מהמאור הגנוז שיש בקרבה פנימה, ומתוך תוכה מתגלה לה שהכל שואב אור ממקור היותר עליון, ושהעולמים כולם וכל אשר בהם אינם כי אם גילויים שהם נדמים לנו כעין נצוצות פרטיים מהתגלות האורה העליונה, אבל כשהם לעצמם הם כולם חטיבה אחת, התגלות אחת, שבה כלול כל היפי, כל האור, כל האמת וכל הטוב. הגלויים הללו הולכים הם במהלכם ומתעלים, הולכים ומתבלטים לעיני כל שהם באמת הנם גלויים של כל - הטוב. והשפע הזורם בכל-הטוב, המנשא את שורש הנשמה אל עליונותו, המקטין בעיניה את העולם החמרי והרוחני וכל הודו ותפארתו, אותו השפע עצמו מחדש עליה את כל העולמים וכל היצורים לובשים צורה חדשה, וכל מראה של חיים מעורר ששון וישע, וכל מעשה טוב מרנין לב, וכל למוד מרחיב דעה. המצרים הצרים של כל אלה אינם דוחקים את מרחבה של הנשמה, שהיא מסתכלת תיכף ומיד, שכל אותם הניצוצות הקטנים הולכים ומתעלים, הולכים ומתאגדים ונצרים בצורר החיים מאלא.	פנקס פ"א פסקאות (יפו) ו, קמ"ק עמ' קסו-קסז כשהנשמה הומה לאור היותר בהיר, אינה מסתפקת באותו האור הנמצא מהצדק, גם במעשים היותר טובים, לא באותו האור שנמצא בהאמת, אפילו בלמודים היותר ברורים, ולא בהיפוי, אפילו בחזיונות היותר מפוארים. אז מתנול העולם בעיניה: היא כל כך מתרחבת בקרבה, עד שהעולם כולו עם כל גשמייתו ורוחניתו גם יחד, עם כל גילוייו החמריים והרוחניים, נדמה לה לבי עקתא, ואיורו נעשה לה מחנק. המשך הפסקה הנ"ל כשתביעת האורה באה עד הנקודה היותר גבוהה, אז מתחלת היא לשאוב שפע אור גדול מהמאור הגנוז שיש בקרבה פנימה, ומתוך תוכה מתגלה לה שהכל שואב אור ממקור היותר עליון, ושהעולמים כולם וכל אשר בהם אינם כי אם גילויים שהם נדמים לנו כעין נצוצות פרטיים מהתגלות האורה העליונה, אבל כשהם לעצמם הם כולם חטיבה אחת, התגלות אחת שבה כלול כל היפי, כל האור, כל האמת וכל הטוב. הגלויים הללו הולכים הם במהלכם ומתעלים, הולכים ומתבלטים לעיני כל שהם באמת הנם גלויים של כל הטוב. והשפע הזורם בכל הטוב, המנשא את שורש הנשמה אל עליונותו, המקטין בעיניה את העולם החמרי והרוחני וכל הודו ותפארתו, אותו השפע עצמו מחדש עליה את כל העולמים, וכל היצורים לובשים צורה חדשה, וכל מראה של חיים מעורר ששון וישע, וכל מעשה טוב מרנין לב, וכל למוד מרחיב דעה. המצרים הצרים של כל אלה אינם דוחקים את מרחבה של הנשמה, שהיא מסתכלת תיכף ומיד שכל אותם הניצוצות הקטנים הולכים ומתעלים, הולכים ומתאגדים ונצרים בצורר החיים.
שמונה קבצים א רסה, רצז, קלה, רמג רסה. ההדרכה הרגילה של תום ויושר, בשמירת המדות הטובות וכל דת ודין, זהו ענין תהלוכות עולם התיקון. וכל ההתפרצות מזה, בין מצד קלות דעת והפקרות, בין מצד עליית דעת והתעוררות רוח עליון, זהו מענין עולם התהווה. אלא שיש הפרש גדול בפרטים של עולם התהווה עצמו ובנטייתו לשמאל או לימין. רצז. נשמות דתוהו גבוהות הן מנשמות דתיקון, האידיאליסטים הגדולים רוצים בסדר יפה וטוב, מוצק ואדיר, כזה, שאין בעולם לו דוגמא ויסוד, על כן הם מהרסים את הבנוי לפי מדת העולם.	124 זרעונים ב - 'חכם עדיף מנביא' (עמ' קכ-קכא) - טרם התפרסם המקור
רצז. נשמות דתוהו גבוהות הן מנשמות דתיקון, האידיאליסטים הגדולים רוצים בסדר יפה וטוב, מוצק ואדיר, כזה, שאין בעולם לו דוגמא ויסוד, על כן הם מהרסים את הבנוי לפי מדת העולם.	125 זרעונים ג - 'הנשמות של עולם התהווה' (עמ' קכא-קכג) ההדרכה הרגילה של תום ויושר, בשמירת המדות הטובות וכל דת ודין, זהו ענין תהלוכות עולם התיקון. וכל ההתפרצות מזה, בין מצד קלות דעת והפקרות, בין מצד עליית דעת והתעוררות רוח עליון, זהו מענין עולם התהווה; אלא שיש הפרש גדול בפרטים של עולם התהווה עצמו ובנטייתו לשמאל או לימין. האידיאליסטים הגדולים רוצים בסדר יפה וטוב, מוצק ואדיר, כזה, שאין בעולם לו דוגמא ויסוד, על כן הם מהרסים את הבנוי לפי מדת העולם. המעולים יודעים גם לבנות את העולם הנחרס, אבל

49. בכתב היד כתוב "כלולה", ובקמ"ק תוקן על פי הדקדוק.

50. בכתב היד המילה אינה ברורה, ונראה שכתוב "המורם", ובקמ"ק תוקן כמו באורות, ראה גם שם, עמ' רס"ו.

שלד. עיקר האמונה היא בגדולת שלמות אין סוף, שכל מה שנכנס בתוך הלב הרי זה ניצוץ בטל לגמרי לגבי מה שראוי להיות משוער, ומה שראוי להיות משוער אינו עולה כלל בסוג של ביטול לגבי מה שהוא באמת. אם אומרים על דבר הטוב או על דבר החסד, המשפט, הגבורה, התפארת, וכל מה שהוא חיים ופאר החיים, או על דבר האמונה והאלהות, - הכל הוא מה שהנשמה כוספת במקוריותה למעלה מן הכל. גם כל השמות והכנויים, בין העבריים ובין הלועזיים, אינם נותנים כי אם ניצוץ קטן וכהה מאור הצפון, שהנשמה שוקקת לו ואומרת לו: "אלהים". כל הגדרה באלהות מביאה לידי כפירה, ההגדרה הוא אליליות רוחנית, אפילו הגדרת השכל והרצון ואפילו האלהות עצמה ושם אלהים הגדרה היא, ומבלעדי הידיעה העליונה שכל אלה אינם כי אם הזרחות ניצוציות ממה שלמעלה מהגדרה היו גם הם מביאים לידי כפירה. ובאנשים שנעתקו לגמרי מהדעה המקורית הזאת מביאים הם באמת לידי כפירה גסה. אם הכרת הלב קרועה ממקורה הרי היא מתלדלת ואין לה שום ערך, ואין תקנה שתהיה מאירה בצורה חיה, כי אם על פי הקישור בהארת האמונה, שהיא הארה כללית למעלה מכל ערכים ובוזה היא מבססת את הערכים כולם. הענינים שחוץ מזו של גדולת אין סוף, הסברות להגיע על ידן למקור האמונה, הנפ בגדר "אברין דמלכא", ויש מהם בגדר "לבושין דמלכא", ומאן דבוע לבושין דמלכא גם הוא מרים יד ומתחייב בנפשו, ומכל מקום צריכים לבאר בהדרגה את ההבדלים שבין עיקר האמונה ובין הסברותיה, וגם בין ההסברות עצמן - את חלופי המדרגות שבהן.

שלד (המשך). ואם ההכרה הליבית קרועה מ'א' ממקורה, אז היא מדולדלת, ואין לה שום ערך. ואין תקנה לה שתהיה מאירה בצורה חיה, כי אם על פי הקישור עם ההארה 'ה' האמונה, שהיא הארה כללית, למעלה מכל ערכים, ובוזה היא מבססת את הערכים כולם. כל עניני האמונה הם חוץ מזו של גדולת אין סוף, הנפ רק הסברות, כפי להגיע על ידם לעיקר האמונה, וההסברות הן בגדר אברין דמלכא, ויש מהם הם בגדר לבושין דמלכא, ומאן דבוע לבושין דמלכא גם הוא מרים יד ומתחייב בנפשו, ומכל מקום צריכים לבאר בהדרגה את ההבדלים שבין עיקר האמונה ובין הסברותיה, ובין ההסברות עצמן גם כן צריכים לבאר את חלופי המדרגות שבהן.

השמון של המחשבה ממיעוט הלמוד והידיעה מביא את האדם לחשוב הרבה במהות האלהות. וכל מה שיהיה יותר משוקע בבערות ה' מחשבת עזות נוראה וסכלות אימה זאת, יחשוב שבוזה הוא מתקרב אל הידיעה האלהית הרמה, ששמע תמיד שכל גדולי הנפש שבעולם עורגים אליה. ואתה שמצטבר הרגל של כמה דורות אלנפ מנשמת טאות זאת, כא'א' אפאר אלנפ מנשמת האלהות, מתארגנים הרבה הבלי שוא, שתוצאות שלהם הן רשעות רבות ונוראות, עד שאפילו האדם הפרטי אוכל ה' את חילו החמרי והרוחני מרוב צרה ואפלה.

קצט. מה שהמחשבה האלהית היא קבועה בצורה מיוחדת ויודעה אצל בני אדם, מפני ההרגל והדמיון הילדותי, מביא המעצור היותר גדול ברוח האדם בבאו לכלל דעת. זהו נצוץ מהפגם של עשית פסל ותמונה, שהרבה פרספ מאד א'א' צריכים להזהר בה, וביותר חולפת הנפשות מתעללת בתקופת מדעת מיותר בהירה. (במשפט הבא של הפסקה לא התפרסם באורות, המשפט שלאחריו, האחרון בפסקה, מופיע להלן).

עיקר האמונה היא בגדולת שלמות אין סוף. שכל מה שנכנס בתוך הלב הרי זה ניצוץ בטל לגמרי לגבי מה שראוי להיות משוער, ומה שראוי להיות משוער אינו עולה כלל בסוג של ביטול לגבי מה שהוא באמת. אם אומרים על דבר הטוב או על דבר החסד, המשפט, הגבורה, התפארת, וכל מה שהוא חיים ופאר החיים, או על דבר האמונה והאלהות, - הכל הוא מה שהנשמה כוספת במקוריותה למעלה מן הכל. גם כל השמות והכנויים, בין העבריים ובין הלועזיים, אינם נותנים כי אם ניצוץ קטן וכהה מאור הצפון, שהנשמה שוקקת לו ואומרת לו: "אלהים". כל הגדרה באלהות מביאה לידי כפירה, ההגדרה הוא אליליות רוחנית, אפילו הגדרת השכל והרצון ואפילו האלהות עצמה ושם אלהים הגדרה היא, ומבלעדי הידיעה העליונה שכל אלה אינם כי אם הזרחות ניצוציות ממה שלמעלה מהגדרה היו גם הם מביאים לידי כפירה. ובאנשים שנעתקו לגמרי מהדעה המקורית הזאת מביאים הם באמת לידי כפירה גסה. אם הכרת הלב קרועה ממקורה הרי היא מתלדלת ואין לה שום ערך, ואין תקנה שתהיה מאירה בצורה חיה, כי אם על פי הקישור בהארת האמונה, שהיא הארה כללית למעלה מכל ערכים ובוזה היא מבססת את הערכים כולם. הענינים שחוץ מזו של גדולת אין סוף, הסברות להגיע על ידן למקור האמונה, הנפ בגדר "אברין דמלכא", ויש מהם בגדר "לבושין דמלכא", ומאן דבוע לבושין דמלכא גם הוא מרים יד ומתחייב בנפשו, ומכל מקום צריכים לבאר בהדרגה את ההבדלים שבין עיקר האמונה ובין הסברותיה, וגם בין ההסברות עצמן - את חלופי המדרגות שבהן.

השמון של המחשבה ממיעוט הלמוד והידיעה מביא את האדם לחשוב הרבה במהות האלהות. וכל מה שיהיה יותר משוקע בבערות ה' מחשבת עזות נוראה וסכלות אימה זאת, יחשוב שבוזה הוא מתקרב אל הידיעה האלהית הרמה, ששמע תמיד שכל גדולי הנפש שבעולם עורגים אליה. בהצבר הרגל כזה במשך כמה דורות מתארגנים אלנפ כפ הבלי שוא רבים, שתוצאותם רשעות רבות ונוראות, עד שאפילו האדם הפרטי אוכל את חילו החמרי והרוחני מרוב צרה ואפלה. את המעצור היותר גדול ברוח האדם, בבאו לכלל דעת, מביא מה שהמחשבה האלהית היא קבועה בצורה מיוחדת ויודעה אצל בני אדם מפני ההרגל והדמיון הילדותי. זהו נצוץ מהפגם של עשית פסל ותמונה, שהרבה פרספ מאד אנו צריכים להזהר בו הרבה מאד, וביותר בתקופת דעת יותר בהירה.

כל הצרות שבעולם, ביחוד הצרות הרוחניות: תוגה, קוצר רוח, בחילת החיים, יאוש, שבאמת הן הנן הצרות העיקריות של האדם, אף הן אינן באות כי אם מפני חסר דעה להסתכל הסתכלות בהירה בגאות ד'. ההכנעה מפני האלהות, שהיא דבר טבעי בכל נברא, בכל הויה שפרטיות מתגלה בקרבה, להתבטל בפני הכללות וקל וחומר בפני מקור ההויה של הכללות, שהוא חש בו עליונות של אין קץ לגבי הכלליות, - לא צער ודכדוך יש בה, כי-אם עונג וקוממיות, שלטון וגבורה פנימית מעוטרת בכל יפי. כשמתפתחת ההכרה הזאת של גאות ד' בקרב הנשמה בכל דרכיה היא מרצה את החיים בשעבודם הטבעי, ממלאתם נחת וחיים לפי אותה המדה שהפרט מכיר את גודל הכלל והדר מקורו, וכל העו וההוד שבמחוזות המציאות הולך ומתעלה, מתכלל ומתאדר, על ידי הקטנתה של הנשמה לפני יוצרה. ההקטנה הטבעית הזאת מצמיחה גדלות אדירה, שלטון של הוד מלכות ונהורא מעליא, המשחקת בכל עת בענג עדנת מצאותה ועליוה בחלקה ההולך ומתרחב, הולך ומתגדל עד אין חקר, אין קץ, עד תאות גבעות עולם. אבל מתי היא טבעית? כשגדולת האלהות מצטירת יפה בתוך הנשמה, בצורה של דעה טהורה, של שכל מתעלה מכל מהות ושל דמיון עשוי בטוב החיים ממולא בכל הוד ותפארת גדולה, שאז נתבעת ההתבטלות מכל זווית הנשמה, מכל כללותה ופרטיותיה.

לרגלי המניעה הכללית של הלמוד הרוחני בענינים האלהיים הולך מושג האלהות ונחשך, מאין עבודה שכלית והרגשית מטהרה. עם זה הפחד החיצוני והאמונה הטבעית והשעבוד של ההכנעה נשארים בלבבות רבים בתור השפעת ירושה מאותן התקופות, שהדעה וההרגשה האלהית היתה מאירה בהן בעזה, עד שהיתה ראויה מצד

נופל - נדמה כאילו האמונה נופלת, ואחר כך מתגלה שלא נפלה האמונה כי אם נתבררה. בימים האחרונים לשיבת הרוח האנושי אל ספירת האמונה הברה נופלת קלפת ההגשמה האחרונה הדקה, שהיא יחש המציאות בכללות אל האלהות, שבאמת כל מה שאנו מגדירים ב"מציאות" הוא מופלג מהאלהות כערך בלתי נערך. צלילה של שלילה זו דומים הם לכפירה, מה שבאמת היא המעלה היותר עליונה שבאמונה כשהיא מתבררת יפה, ומתרגל הרוח להקשיב את קשב האמונה על פי המעשים ועל פי ההשפעות, הופעות ההויה והופעות התורה והמוסר, - הדעת שהאלהות משפעת את המציאות וממילא היא למעלה מהמציאות, וחזרת הכפירה הדמיונית המטהרת מטומאתה למרומי האמונה היותר טהורה. ואמנם צריכה היא שלילת המציאות הזאת, החזרת למקור כל ההיות ואיתניות היותר תמציתית של הדר כל המציאות, בינה מהודרת שבכל יום צריך להעלות אותה למקור טהורה.

פגמת היא האמונה על ידי בטולה של תורה העליונה, המביאה להכרת גדולת אלהים, השלמות העליונה שאין לה סוף וערך, ואינה נותנת את הפרי הטוב שהיא צריכה לתת, אינה מרוממת את הנשמות בגלוי משפלותן, ובוזיה ומחלליה מתרבים. **פאק** אמונת ישראל נעוצה היא באין סוף, שהוא למעלה מכל תוכן של אמונה, ומתוך כך נחשבת באמת אמונת ישראל לאידיאל של האמונה, אמונת העתיד, הגבוהה באין ערוך מתוכן של אמונה בהוה. ערוך מתוכן של אמונה בהוה. הרבה מדרגות במורד יורד הוא הציור הרוחני, עד כדי להקראות בשם אמונת ישראל בעצם בתור אמונה ממש ולא בתור האידיאל האמוני. באמונה עצמה חל הפגם של הכפירה, אבל באידיאל האמוני אין פגם הכפירה מגיע כלל. הוא למעלה ממושג הכפירה כשם שהוא למעלה ממושג האמונה. הכפירה אין לה אידיאל **אנה**, "אל אחר איסתרס ולא עבד פירין", היאוש והתהוה אינם נותנים מאומה, ועל כן אין מקום לאידיאל הפוך מהאידיאל של האמונה, אף על פי שיש ענין של היפוך והקבלה לעומת גוף האמונה: "שער החמשים" האידיאל האמוני, שגם אצל משה היה לאידיאל, שלא נתן לו, איננו במציאות בקליפה. והשפעתו של שער החמשים הזה, של אידיאל האמונה, נותנת היא חיים עליונים לכל השערים כולם ומכניעה את קליפת הכפירה, חסרת האידיאל, קליפת הכפירה חסרת האידיאל מפני קדושת האמונה הקשורה באידיאל נצחי, "כי עמך מקור חיים".

למראה ועזוועי האורות כמו אלה חושבים שהאמונה נופלת, שהעולם מתהפך, ובאמת הצללים נדים וזזים, בורחים ומסתלקים לפנות מקום לאור. הכרח הוא כדי לשוב לבצרון של האמונה שתשוב לתחיה בתוך כל נשמה, להתעורר התעוררות חזקה להרמת דעת אלהים בכל רחבה ועמקה, להתעסק בארוחות השכל היותר גנוז, שבו עולים למעלה מכל הגדרה. כי כשם שאולת וחולשה היא להסיח דעת ולסגור עין מהגלוי, מהיפי והעז שבחיי המציאות המוחשית, כך טפשות היא לנער את השכל מן הנטיה אל הנסתר שבמעמקי הנשמה, שאי אפשר מבלעדי זה להכיר כל נשגב, כל מה שהוא למעלה בחיים ובהויה מהחוששים המטומטמים שלנו, שנאטמו מרוב טומאה וצרה. ודוקא בזה מתמלאה הנשמה חיים מלאים בדעת וכשרון, ועל ידי מעמקים כאלה מתמלא העולם אורה ושל תחיה, מעורר נדרמים ומחיה מתים. הצדיקים היותר מעולים, הגבורים והחכמים היותר שלמים בדעת אלהים שבבני אדם, יתחזקו מאד להגביר את תשוקת חקר גדולת ד', בכל הדרכים, השכליים והמוסריים. **שק** האמונה **לאיתנה**, תלך ותתרום ותצא מאפלתה לאור גדול ותהי למקור חיים לכל הנשמות היותר גבוהות ועדינות שבעולם, כמו שהוא סטבע האמתי שלה, וממילא ישוב אליה כבודה ויקרה גם בכל השדרות האנושיות בול. פִּישראל זהו כל עוגן ההצלה של האומה בעת כזאת - להשיב לה את יקר האמונה האלהית הטהורה, שהיא כל יסוד חייה.

אבל דוקא כשהאורות מזדעזעים ומכחם הכלים חושבים להשבר צריך אמוץ אדיר, להודיע שאמנם אין האותיות, התיבות, העובדות, גופן של אורות, אבל כלים הם, אברים של גויה חיה, הנושאת בתוכה את הוד הנשמה, ואוי אוי למי שמסלק מהם גם את הערך של כלים, מי שמבער את הקודש של האותיות, התיבות, המעשים והציורים, גם מתחוס שלהם. אלם ישאר בלעדס באין הגה, נדהם בלא ציור מחשבי פנימי ורצון כולו מאפס כח מעש, סחוף בזרמים שוממים, המשממים את כולו, את גופו ונפשו, רוחו ונשמתו.

ורמזו את האמונה, העלו את הרעיון, והבו גודל לחיים הממשיים שעל פי ההתלבשות של האורה העליונה בציור המושכל, הלבוש

פח (המשך). אבל על ידי ביטול של תורה העליונה, המביאה להכרת גדולת אלהים ושלמות העליונה שאין לה סוף וערך, **נפגמת האמונה עצמה**, ואינה נותנת את אותו הפרי הטוב שהיא צריכה לתת, אינה מרוממת את הנשמות בגלוי משפלותן, ואז נופלת היא האמונה, ומתרבים בוזיה ומחלליה.

שיו. אמונת ישראל נעוצה היא באין סוף, שהוא למעלה מכל תוכן של אמונה. ומתוך כך נחשבת באמת אמונת ישראל לאידיאל של האמונה, אמונת העתיד, הגבוהה באין ערוך מתוכן של אמונה בהוה. הרבה מדרגות במורד יורד הוא הציור הרוחני, עד כדי להקראות בשם אמונת ישראל בעצם, בתור אמונה ממש, ולא בתור האידיאל האמוני. באמונה עצמה חל הפגם של הכפירה, אבל באידיאל האמוני אין פגם הכפירה מגיע כלל, הוא למעלה ממושג הכפירה, כשם שהוא למעלה ממושג האמונה. הכפירה אין לה אידיאל, אל אחר איסתרס ולא עבד פירין. היאוש והתהוה אינם נותנים מאומה, ועל כן אין מקום לאידיאל הפוך מהאידיאל של האמונה, אף על פי שיש ענין של היפוך והקבלה לעומת גוף האמונה. שער החמשים, **קל** האידיאל האמוני, שגם אצל משה היה לאידיאל, שלא נתן לו, איננו במציאות בקליפה. והשפעתו של שער החמשים הזה, של **אידאל** האמונה, נותנת היא חיים עליונים לכל השערים כולם, ומכניעה את קליפת הכפירה, חסרת האידיאל, נגד קדושת האמונה, הקשורה באידיאל נצחי, כי עמך מקור חיים.

פח (המשך). **אלי תשוב לאיתנה כי אס צא ירי מה** הצדיקים היותר מעולים, הגבורים והחכמים היותר שלמים בדעת אלהים שבבני אדם, יתחזקו מאד להגביר את תשוקת חקר גדולת ד', בכל הדרכים **השכליים והמוסריים**, השכליים והמוסריים. **צא** שתלך האמונה ותתרום, ותצא מאפלתה לאור גדול, ותהי למקור חיים לכל הנשמות היותר גבוהות ועדינות שבעולם, כמו שהוא טבע האמיתי שלה, וממילא ישוב אליה כבודה ויקרה גם בכל השדרות האנושיות כולם. **אנה צא** ישראל, בזמן הזה הוא כל עוגן ההצלה של האומה, להשיב לה את יקר האמונה האלהית הטהורה, שהוא כל יסוד חייה.

- [illegible]

[illegible]

קצט (המשך). לאשרה, מהמגמה המופשטת, צנורות משוכים בתוכיות של הגבולים, של החקיקות הפרטיות, הנם מזילים טל של חיים עליונים, והטל טל אורות הוא, מגרש את המחשכים ומאיר את החיים. כה הולך הדבר באדם ובעם, בעולם ובהווה.	סלולות, אשר ידרכו אותה אל מעלת הויתיה הנאצלת. אבל גם אם כח ההתגלמות יהיה חלש יותר מדאי, אז יוכל הכל להתפורר ולשוב לאפס על ידי תשוקת המרומים, אשר תשוב לפעם בתוך הגבולים המוגדרים. מרוב אמוץ להתעלות אל מקורם הציורי יוכלו האידיאלים המוגלמים לאבד את כשרונם המעשי, מה שהוא כולו נגד הבנין המסודר של תכסיס ההגדרה. אם שאיפה זו בהתגברת משכרת היא את ההגדרות, ובזה היא משימה תהום גדול מפסיק בין עצמיותם של האידיאלים ובין התגלמותם המוחשית בעולם המעשה וההגדרה המיוחדת, מוכרחת היא להתמעט ולעצור בפנימיותה את עוזו חשקם. במדה ובמשקל תשלח את קויה, אשר בכח אטי יעשו את דרכם, יצחצחו את ההגדרות המגולמות ויביריקו ניצוצים פעם אחר פעם מאור המקורי המתרום מאז, מהמגמה המופשטת משוכים צנורות ומזילים לאשרה טל חיים עליונים בתוכיות של הגבולים, של החקיקות הפרטיות, והטל טל אורות הוא, מגרש את המחשכים ומאיר את החיים. <i>אז יבנה צופם ואלים וארץ יקל, ואלהת הציורה תלכה פארה.</i> כה נוהג הדבר באדם, ובעם, בעולם ובהווה. הנשמה הפנימית של האהבה הלאומית, או ביתר רחב - של האהבה האנושית, במקורה, היא מתעלסת עם האידיאלים היותר זכים, שהאורה המתגלה בצד העליון של האנושיות ושל האומה החיה מברקת על ידם את שלל צבעיה, חטיבה שלמה מלאה הוד ותפארה, עונג וחיים, חסד ואמת, משפט וענוה, גבורה ועליזה, יופי ועדן, שכל ורגש, מתרחב ומלא טוב ושבע, ועומדת היא על דרך העולה ההולך ומתקדם בקדמה מורגשת, מוחשת, ומשמחת כל לב טוב, - זה מהגלה בעולם הציורי. כשבאים הדברים לכלל מעשה, והם הולכים ומתלבשים בגבולים, סרים מיד חלקים רבים מזהירא עילאה. האלף הרבתי מתקטנת ונעשית אלף זעירא, מכשולי החיים מתרבים, זעזועי נפש של רוגזות ושל פחדים, של משטמות ושל רהבים, מתגברים וממלאים את החלל. האנושיות המעשית מתלבשת בלבושים צואים, אורותיה הרבים נופלים לתוך הקליפות הקשות שהיא עטופה בהן, והאובה אותה כמו שהיא לא יוכל להתעלות. הוא מוכשר לספוג אל תוכו את הזוהמא הצבורה בקרבה יותר ממה שיקלוט את ניצוצי הקדושה הנסתרים במחבואיה. וכן הדבר במעמד הלאומיות הפרטית, שבכללותה אנו מוצאים אותן בצביונה גם באומתנו. נאה עד אין חקר הוא האידיאל של הקמת עם סגולה, ממלכת כהנים וגוי קדוש, מתוך עם שקוע בעבדות איומה, אשר מרגליות פטריארכליות של גזע מוצאו מבריקות את חשכו. במרומים האלהיים שוכן האידיאל בחביון סתר טהרתו. הוא צריך להתגלם, להתעטף בהגדרה מיוחדת, בבני אדם בעלי יצרים טובים וגם רעים, בקבוצים נצרכים למחיה וכלכלה, לאחיזה בקרקע ולמשטרי ממשלה, והחיים הקבוציים צריכים להכליל את הכל, מראש הפסגה של טהורי רוח ועדיני נשמה רוממה עד שפל התחתית של פחותי נפש, הנועדים להתעסקות השפלה של הצדדים הנמוכים שבחיים. עיני בשר הטרוטות אובדות את כל הזוהר, ואז הצדדים הרוחניים משתעבדים ומתחשכים בחשכת החיים, המלאים זבלים ואשפות, שמצד זה עלולה האנושיות להשפיע על הדבקים בה בצורתה המוגבלת, אשר רבו נווליה, יותר מעדינות וזוהר נפש - רשעה וחשכה בשרית שפלה, שזהו מקור הרשע הליברלי. וכשלבשה הלאומיות הפרטית את בגדי החול העבים כשקים ירדה גם היא ממרומיה, ובישראל נשברה כל כך עד חדול כל פעולותיה, והשריד הנשאר הוא רק הצד העליון שבמרומי הציור הראשי, בחביון האידיאל של הקמת האומה במרומי חסן טהרתה. ממרומי חסן זה יכולים זרמי אורה לרדת, לשוב בצורת טללי תחיה להחיות ולהשיב את ההגדרה הנופלת אל רוחב מרחביה שבראשית הויתיה. יש כח ברשימה שמימית עליונה זאת להחיות גם את כל לבושי החול ביניקתם ממנה. אבל אם במצב הנפילה והכייעור יאמר אדם להדבק בצורה הלאומית בצדדיה המגושמים, בלא הזרחה פנימית מאורה העליון מני קדם, יספוג מהר אל תוכו רוח זוהמא, קטנות וניצוצי רשעה, אשר יהפכו למרורות בגדול הסטורי קצר של משך דורות אחדים. זהו החזיון של הרשע הלאומי שאנו פוגשים. אבל סוף כל סוף תנצח האהבה האנושית הכללית את הרשעה הסובבתה, והאהבה הלאומית המרכזית של כנסת ישראל תבער בעז גבורתה את כל קוציה, "לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה". וממקורה האלהי תינק כבימי כלולותיה, וברכוש גדול של איתניות, של הגדרה מעשית, של קיום ושרטוטים רבים המעשירים את אפיה, תשתל במקום בית חיה. כליה הנשברים ישובו ויתקוננו
---	--

	נצוצי הטהרה אשר נפוצו ישובו ויתלקטו אחד אל אחד, ממרום חביון האידיאל הכללי של היצירה כולה ישוב להגלות אור ישראל, אשר בטהרתו ועוזו ישוב לטהרה את האידיאל האנושי. וביסוד החביון של צדקת עולמים תפרח חבצלת השרון ותפיץ קרני אורה והדרה מקרבה לכל אפסים. רוח אלהים עליון זה שוכן בכנסת ישראל בקרב החביון היותר גנוז, בקדש הקדשים, באישון עין ששם אמונת אלהים גנוזה, מלוכשת בלבוש דת משה ויהודית. ההזיה הנגלית, המתעבת בחולשת כח הכרתה את כל עושר צפון ונעלם, החשיכה את העינים וקצרה את חוג הראות הרוחני בכנותה חומת סיגים גסה לחופש הרוח, אשר באויר מעופש זה נולדה גסות הכפירה בצורתה המנוולת שאנו רואים אותה בימינו. וכשזו נזקקת אל הלאומיות בוררת היא ממנה דוקא את חלקיה היותר רעים, העלולים לשחת את כל הוד שבצלם האדם הפרטי אשר נוכח אלהים דרכו. בלא טל חיים של אהבת אלהים, של יראת הוד מלאה בינה ודעה ושל אמונת חיים מלאה חופש, משרכת הלאומיות את דרכה ללקוט שעורים מגללי בהמתן של אומה שפלה, וברוח קדור מלא זעם וחלי תתימר בחיצוניות של שפה שאינה מכרת את עוזו רוח קדשה, של ארץ שהיא מתכחשת לפליאות סגולותיה, של געגועים של סיגי סיגים שזרקה מהם כל יסוד מזין ומחיה. לאומיות כזאת כל מה שהיא יותר רוממה ונאצלת ביסודה היא מתגנה יותר על מחזיקיה, ומאצלת עליהם מהוהמא של טומאות שוליה. אין אמונה ואין דעת אלהים, אין הוד מוסר ואין גבורת רוח - ואיה דם-הנפש אשר תחיה בו? זהו מעמד המצר של כנסת ישראל, אשר תרד אליו בהכרח סמוך ליקיצתה לתחית אמת. ובהקיצה תשליך ממנה בועם נמרץ את כל סיגיה, ובחפץ אלהי תקבץ אליה את כל טובה. ממרומי קדש תחיה את כל אוצרותיה ומוזהר עליון יזהירו כל חמדות געגועיה. צלצלי שירה, הדרת שפת קדש, צבי ארץ חמדה, בחירת אלהים, עלציות גבורה וקדש קדשים, ישובו להרי ציון. באש מצרף ובבורית מכבסים של הנשמה המקורית, בגנוי האצילות האלהית ובאור חסד נועם עליון הספון בקרבה, ישובו ויטהרו גם כל הלבושים היותר חיצוניים אשר עוטפה בהם נשמת האומה ורוחה. ממקור ערץ עליון יזלו בשמים רבים להסיר את ריח הזוהמא אשר קלטה הלאומיות המגושמת הסגורה בחמרניותה, וכנהנף עשן נידוף כל אותם רוחות הקטב אשר מלאו את הארץ, את השפה, את ההיסטוריה ואת הספרות. "ולקחתי אתכם מן הגוים וקבצתי אתכם מכל הארצות והבאתי אתכם אל אדמתכם, וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם, ומכל גלוליכם אטהר אתכם, ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם, והסירתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר, ואת רוחי אתן בקרבכם, ועשיתי את אשר בחקי תלכו ומשפטי תשמרו ועשיתם, וישבתם בארץ אשר נתתי לאבותיכם והייתם לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים".
שמונה קבצים א קב, קסב, קנו, קפב, קג, קד, קה. קב. הדבקות בד', אֵלֶּי. היא התשוקה היותר טבעית לאדם, נתפתחה באדם בצורה מושכלת והרגשית, מה שהיא בכל המצוי כולו בצורה אלמת וחרשת, בצורה כחנית. ישראל, תכונת האומה, לקחה לה את התשוקה הזאת ליסוד חיי הלאומיות שלה, על פי גורלה ההיסטורי. אין התשוקה של הדבקות המוחלטת באלהים חיים, באור אין סוף, דבר שאפשר להיות חילופו בטבע ההויה. כשם שאנו מוכרחים לחיות, להיות נזונים ומתגדלים, כך מוכרחים אנו להיות דבקים בד'. הדבקות הנתבעת ממנו בכל מלא נשמתנו, מוכרחת היא להיות הולכת ומתפתחת בנו, הולכת ומתעמקת בהרגש, הולכת ומתחוורת בהכרה ותבונה. בשום אופן לא תוכל האנושיות, וגם כל ההויה, לחיות בלא הזרם של תשוקת הדבקות האלהית, החי תמיד בקרבה. אף על פי שהוא באופן סתום ונעלם. הילדות האנושית, הימים הַחֹשֶׁךְ מִיָּה עב ומגושם, הניח בעולם יסודות חיים כאלה, שעכבו את הדבקות האלהית אֵלֶּי מִכָּל מלא האור שלה. אין לשער את צערה של הנשמה העולמית הכללית, והצער הפנימי הנשמתי של כל חי וכל אדם, על הלחץ הרוחני, על מניעת הטוב הגנוז בקרבו, המאיר כל כך, המערך כל כך, המחיה חיי רוח, חיי נצח, גובה ועו. מוֹכְרָחִים לֹא הָחִיִּים הַלֵּל, הם עצם טבעו והיותו, - והנה באה החולשה האנושית ותעש אלילים אלמים, אלהות חמרית גסה וזוללה, מוגבלת וחסרה, ותסתם את כל החרכים ומציירים אנו לנו נשמה גדולה ענקית לכל מלא שאיפותיה, את תשוקתה הכבירה לחופש ואור, את צערה החזק, את מכאובה הנמרץ על עלבון התבל, נשמת אברהם, - איך היא מתמרמרת, רְאוּהָ הֵיאָ את האושר, את האור,	130 זרעונים ח - "ערך התחיה" (עמ' קלה-קלז) הדבקות בד' היא התשוקה היותר טבעית לאדם. מה שהיא בכל המצוי כולו בצורה אלמת וחרשת, בצורה כחנית, נתפתחה באדם בצורה מושכלת והרגשית. אין התשוקה של הדבקות המוחלטת באלהים חיים, באור אין סוף, דבר שאפשר להיות חילופו בטבע ההויה. כשם שאנו מוכרחים לחיות, להיות נזונים ומתגדלים, כך מוכרחים אנו להיות דבקים בד'. הדבקות הנתבעת ממנו בכל מלא נשמתנו מוכרחת היא להיות הולכת ומתפתחת בנו, הולכת ומתעמקת בהרגש, הולכת ומתחוורת בהכרה ותבונה. בשום אופן לא תוכל האנושיות וגם כל ההויה לחיות בלא הזרם של תשוקת הדבקות האלהית, החי תמיד בקרבה אף על פי שהוא באופן סתום ונעלם. הילדות האנושית, ימי החושך עַב ומגושם, הניחה בעולם יסודות חיים כאלה, שעכבו את הדבקות האלהית אֵלֶּי מִכָּל מלא אורה. אין לשער את צערה של הנשמה העולמית הכללית והצער הפנימי הנשמתי של כל חי וכל אדם, על הלחץ הרוחני, על מניעת הטוב הגנוז בקרבו, המאיר כל כך, המערך כל כך, המחיה חיי רוח, חיי נצח, גובה ועו. מוֹכְרָחִים לֹא הָחִיִּים הַלֵּל, הם עצם טבעו והיותו, - והנה באה החולשה האנושית ותעש אלילים אלמים, אלהות חמרית גסה וזוללה, מוגבלת וחסרה, ותסתם את כל החרכים ומציירים אנו לנו נשמה גדולה ענקית לכל מלא שאיפותיה, את תשוקתה הכבירה לחופש ואור, את צערה החזק, את מכאובה הנמרץ על עלבון התבל, נשמת אברהם, - איך היא מתמרמרת בְּרֹאוֹתָהָ את האושר, את האור המוכן לכל, לכל החי, לכל הנשמה,

הרוחב האלהי הקורא להויה: היה אור, הקורא לכל פרט: המלא אור, גודל, גובה ונחת, טוב וגבורה, אהבה ונעימות, - והבארות נסתמו, "סתמום פלשתים וימלאום עפר", איך מתפרץ הארי מהסוגר, איך נוטל הוא את מקלו בחרון, משבר את הצלמים, קורא בכח לאורה, לאל אחד אל עולם.

תכונת האומה ישראל לקחה לה את התשוקה הזאת ליסוד חי הלאומיות שלה על פי גורלה ההיסטורי. **צל כן** מתוך המוסר החפשי, המוסר האנושי, יוקחו מוסדות להקמת האמונה, אמונת ישראל, הדרושה כל כך לנו ולעולם כולו. **ידוקא** כשאנו מצירים, קוראים ומכוונים בשם ד' אלהי ישראל, מתבארים חזיונותינו הפנימיים **ועומק** קורת נפשנו שקט רוחנו **נופש** נשמתנו, התכשרות טהר חיינו, **מלאי מחיל ומחסן**, הקדושה והטהרה - **גדפנות גד'**. המוסר איננו מתרכז רק במעשים טובים של המובן החברתי בלבד. המוסר הוא ראשית הכל תכונה פנימית עדינה, שוכנת בנשמה לבקש את הטוב, את הטוב המוחלט, להיות בעצמו טוב, להיות דבק אל הטוב. רוח קודש זה, אינו נמצא לנו כי אם בתכן הרבקות האלהית הבאה לנו מתוך אמונת ישראל, המעשית והעיונית. **אנו מוכרחים הכרח רוחני, פנימי, מוסרי**, להיות מובלעים בתוך אומתנו, **האנא** שמכללה, מכלל כל דורותיה, יש לנו כל אוצר החיים שהם חיים באמת, **להתקשר לחיים האמתיים שלנו**, לתוכיות נשמת נשמתנו. במצב טהור זה אנו אוהבים את שם ד', את אור ד' השוכן בנו, השורה באומה כולה. **אנא אלהים, יי אלו מה לאהבו, מה לכבד, מה לאקוות, מה למהלל** את תוכן החיים. **מלאים אנו כל, מלאים דבר, דבר שיש לו צלח וצלחונות** עצימות, פנימית, כבירה ונצחית. **אנו נקראים מקרבנו, מצאנו, מצאנו את מלאנו** את מלאנו, לפשט את תוכיותנו. **נאכל אחר כך** להרחיב את הרעיון, לפשט את המחשבה, על פני מרחב כל. **מוכרחים** להתקשר לחיים האמתיים שלנו, **לחיותנו פנימה**, לתוכיות נשמת נשמתנו, **פנימה רוח, פנימה, פנימה, פנימה, פנימה**, **פנימה, פנימה, פנימה, פנימה, פנימה**.

קנו. לרדת מעל הבמה ההיסטורית אפשר רק לעם אשר גמר את אשר החל, ולחזיון רוחני אשר הוציא את כל הכמוס עמו לאור עולם. להתחיל ולא לגמור, זהו דבר שאינו נוהג לגמרי במציאות. ההרגשה הפנימית שהיא אדירה בקרבנו להעמדת קיום היהדות, בדעותיה ומעשיה יחד עם גויה ואדמתה, נובעת מההכרה הכללית של הצבור שעוד רב ממנו הדרך לגמור את אשר החלנו. התחלנו להגיד איזה דבר גדול, בינינו לבין עצמנו ובאזני העולם כולו, ולא גמרנוהו עדיין. הננו עומדים באמצע נאומנו, ולהפסיק לא נוצה ולא נוכל. לא נעזוב בשום אופן, **לא** את ארחות חיינו המיוחדים ולא את שאיפותינו המופשטות, **הצולפים** מעל כל חוג פרטי, **שהם** יחד קשורים זה בזה, כשם שלא נעזוב את תקותנו לשוב להבנות ולהיות לעם על האדמה ההיסטורית **לעל** כימי עולם. לא נוכל לעזוב את כל אלה. האידיאליזם המחיים את הכלל, אינם ניכרים כל כך **אין הם** תופסים מקום בחיים, **אבל** הם הם הנם המחיים את החיים כולם. כשהם מסתלקים, נשמת החיים מסתלקת. **לא נפלה על כן מלאנו** שאנו מגמגמים כל כך במבטאנו, **כשאנו מדברים** על דבר משא נפשנו. **ידועים אנו** עדיין, אצל עשירה היא כל כך, ושוטפת עלינו **האון רציונות**, עד שאין אנו מסוגלים עדיין להסבירה בשפה ברורה. **בשביל** כך לא נסוג אחר. כמה שכת הדיבור שלנו ירשה לנו, נדבר ונסביר, בתוכיותנו אנו מבינים את הגיונינו. בהמשך הזמן יצא גם דיבורנו מהגלות הכבדה שהוא כבוש בה, ונוכל לדבר, לתאר ולהסביר במבטאים ברורים, את אשר אנו מבקשים בהויתנו השלמה. עד תור הזהב הוא אמנם לא נחל מעבודתנו המעשית והרוחנית, **הוא** אמנם לא נחל מעבודתנו המעשית והרוחנית.

קפב. וישתה היא נשמת אומת עולמים וחושבת את מחשבותיה, אורגת למסכת אחת את כל הגיגי עולמיה. **לכא** כמראה הבזק עוברים לפנינו דורות ותקופות, **מתחלת** היא מראשית חלומות נעוריה, מפרחי אביבה, **עומת** על כל צלח חיה, **כא** עד ימי האחרית, **על** ימי הפרויה ההתחלית שאחרי הנבילה הארוכה. **כא** את קשר מחשבותיה, הגיוני לבבה ומעשיה, ומתעוררת **כא** כמשנה לחדש נעוריה על פי תכנית מעשית עתיקה חדשה, קטנת כמות ורפת כח, **אבל** מחוזקת בזרמי איתן של עבר שוטפים אל אשדות פסגת העתיד, הולכים ומלווים

ההרגשה הפנימית, שהיא אדירה בקרבנו להעמדת קיום היהדות, בדעותיה ומעשיה יחד עם גויה ואדמתה, נובעת מההכרה הכללית של הצבור שעוד רב ממנו הדרך לגמור את אשר החלנו. התחלנו להגיד איזה דבר גדול, בינינו לבין עצמנו ובאזני העולם כולו, ולא גמרנוהו עדיין. הננו עומדים באמצע נאומנו, ולהפסיק לא נוצה ולא נוכל. לא נעזוב בשום אופן את ארחות חיינו המיוחדים ולא את שאיפותינו המופשטות, **שמעל** כל חוג פרטי, **שאלה** יחד קשורים זה בזה, כשם שלא נעזוב את תקותנו לשוב להבנות ולהיות לעם על האדמה ההיסטורית כימי עולם, - לא נוכל לעזוב את כל אלה. **לא** אינה נכרת כל-כך תפיסת-המקום-בחיים **לעל** האידיאליזם המחיים את הכלל, - הם הם הנם המחיים את החיים כולם, **לכשהם** מסתלקים נשמת החיים מסתלקת. **לא** אנו מגמגמים כל כך במבטאנו על דבר משא נפשנו אין החסרון בבהירות הרעיון ואמתתו. האמת בקרבנו חזקה היא למדי, אבל עשירה היא כל כך ושוטפת עלינו עד שאיננו מסוגלים עדיין להסבירה בשפה ברורה, ומשום כך לא נסוג אחר. נדבר ונסביר כמה שכת הדיבור שלנו ירשה לנו, בתוכיותנו אנו מבינים את הגיונינו **בהמשך** הזמן יצא גם דיבורנו מהגלות הכבדה שהוא כבוש בה, ונוכל לדבר, לתאר ולהסביר במבטאים ברורים את אשר אנו מבקשים בהויתנו השלמה. אמנם עד תור הזהב הוא לא נחל מעבודתנו המעשית והרוחנית, **לרדת** מעל במת ההיסטוריה אפשר רק לעם אשר גמר את אשר החל, **לחזיון** רוחני אשר הוציא את כל הכמוס עמו לאור עולם. להתחיל ולא לגמור זהו דבר שאינו נוהג לגמרי במציאות.

והושבת נשמת אומת עולמים את מחשבותיה, אורגת למסכת אחת את כל הגיגי עולמיה, **ושבו** כמראה הבזק עוברים לפנינו דורות ותקופות מראשית חלומות נעוריה, מפרחי אביבה, עד ימי האחרית, ימי הפרויה ההתחלית שאחרי הנבילה הארוכה. **סבוכים** ואחוזים **הם** אלה באלה **מקשר** מחשבותיה, הגיוני לבבה ומעשיה. ומתעוררת **כא** כמשנה לחדש נעוריה על פי תכנית מעשית עתיקה חדשה, קטנת כמות ורפת כח, **אבל** מחוזקת בזרמי איתן של עבר שוטפים אל אשדות פסגת העתיד, הולכים ומלווים

פסגת העתיד, הולכים ומלווים <u>עצ</u> זכרונות קדם עם תכסיסים שרידיים <u>מצמר כמיר</u>, המתראים כצמחים זעירים של איזה יער לבנון כביר ונהדר, שאחרי <u>עקב</u> שוודדה תפארת ארזיו חובקי מרומים החלה יונקתו להחליף כח <u>ולחצין</u> ציצים רכים, חלושים ודלולים, כאזובי קיר, - אבל הנה הנם לא אזובים כי-אם ארזי-אל, העומדים בראשית תהלת צמיחתם ביער איתנים. <u>למעמקי הנפש ז'א</u> יקרא ישראל את אשר קרא צור - מחצבו, מעמקי ההכרה של האור והאוויר, ממעמקי החמלה לכל נשמה המתענה, לכל יצור המתפתל, לחיים הלאומיים, החברתיים והמוסריים, ההולכים ארחות מלאות סירים סבוכים, מחוסר מעין חי בקרבם, <u>מחולס רשין ז'אקל</u>, לבקש את <u>עקב</u> הנשמה כולה של היקום צועקת בחבליה, בקשוני, דרשוני וחיו. בדרכי חשך חקו מחקים, בלב מלא חונף ומורך נגשו לגדל את מלך עולמים <u>מחור מיליו חומה ז'א דק ארץ ז'אקראת</u> גדל כח עז. לא יאמר כן ישראל, פחותה היא עבדות זו בעיניו. אף על פי שרבים הם הפרטים בקרב הנזקקים לה, אבל לא כך הוא רוח הגוי, גוי מעולם, גוי איתן, גוי קורא בכח לאור ד' ועוזו החיים. מקרבו יוציא רוח אל תוכו, וכנהר יקים לו מקרבו צד, אשר רוח ד' נוססה בו. בנשמה לוהטת, מלאה חיים וגבורת עולמים, יתנער יקרא: הנה האור, קול אלהים חיים הקורא לי מעמק חיי, הנה אור חופש עולמים לכל היקום, הבא ומבריק מאור ד' על ציון, על מקום גי חזיון, אשר דבר אל חי <u>החל להשמע משם</u>. קד. עוד ישמעו כל ענוי ארץ, עוד יאזינו כל כופרי תבל, ישיבו כל אשר בהם ניצוץ של חיים, יתעלו נשמות מתחתיות ארץ, ירומו אומללים מירכתי בור, יבואו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לד' בהר הקדש בירושלים. קה. ישתחוו וקמו מלאי אונים, יתמוגגו והתחדשו אמיצי אור וכן, גדודים גדודים כבירי לבב יקומו, יקראו, הנה קם עם, החל חיות גוי, אשר יתן שטף לזרם חיי אלהים במלא עולמים, העם העז הנותן בעוז דרך בים סוער, סולל מסלות עולם לעוזו החיים של הדבקות באלהים.	זכרונות קדם עם תכסיסים שרידיים המתראים כצמחים זעירים של איזה יער לבנון כביר ונהדר, שאחרי שוודדה תפארת ארזיו חובקי מרומים החלה יונקתו להחליף כח <u>ולחצין</u> ציצים רכים, חלושים ודלולים, כאזובי קיר, - אבל הנה הנם לא אזובים כי-אם ארזי-אל, העומדים בראשית תהלת צמיחתם ביער איתנים. <u>למעמקי הנפש ז'א</u> יקרא ישראל את אשר קרא צור - מחצבו, מעמקי ההכרה של האור והאוויר, ממעמקי החמלה לכל נשמה המתענה, לכל יצור המתפתל, לחיים הלאומיים החברתיים והמוסריים, ההולכים ארחות מלאות סירים סבוכים, מחוסר מעין חי בקרבם <u>למעמקי הנפש ז'א</u> הבקשה שהנשמה של היקום כולו צועקת בחבליה: בקשוני, דרשוני, - וחיו. בדרכי-חשך חקו מחקים, בלב מלא חונף ומורך נגשו לגדל את מלך עולמים, <u>עקב מחרש ז'א</u> את גדלו ועוזו. לא כן ישראל, פחותה היא עבדות זו בעיניו: אף על פי שרבים בו הפרטים הנזקקים לה, אבל לא כן רוח הגוי איתן, גוי מעולם, גוי קורא בכח לאור ד' ועוזו החיים. מקרבו יוציא רוח קטב להשחית את החקוי אשר ירד מחוץ לגבולו אל תוכו, וכנהר יקים לו מקרבו צד, אשר רוח ד' נוססה בו. בנשמה לוהטת, מלאה חיים וגבורת עולמים, יתנער יקרא: הנה האור, קול אלהים חיים הקורא לי מעמק חיי, הנה אור חפש עולמים לכל היקום, הבא ומבריק מאור ד' על ציון, על מקום גי חזיון, אשר דבר אל חי החל להשמע משם. עוד ישמעו כל מורדי ארץ, עוד יאזינו כל כופרי תבל, ישובו כל אשר בהם ניצוץ של חיים, יתעלו נשמות מתחתיות ארץ, ירומו אומללים מירכתי בור, יבואו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לד' בהר הקדש בירושלים. ישתחוו וקמו מלאי אונים, יתמוגגו והתחדשו אמיצי אור וכן, גדודים גדודים כבירי לבב יקומו יקראו: הנה קם עם, החל חיות גוי, אשר יתן שטף לזרם חיי אלהים במלא עולמים, העם העז הנותן בעוז דרך בים סוער, סולל מסלות עולם לעוזו החיים של הדבקות באלהים <u>הרצננה, ז'א ישראל הוא נותן ז'א ותצאנות ז'א מרוק אלהים</u>.
---	---

1.6 אורות ישראל

הפסקות במקורן	הפסקות באורות (מהד' תש"י)	מס'
שמונה קבצים ב קנו כנסת ישראל היא תמצית ההווה כולה, ובעולם הזה נשפע תמצית זו באומה הישראלית ממש, בחומריותה ורוחניותה, בתולדתה ואמונתה. וההיסטוריה הישראלית היא תמצית האידיאלי של ההיסטוריה הכללית, ואין לך תנועה בעולם בכל העמים כולם, שלא תמצא דוגמתה בישראל. ואמונתה היא התמצית המסולת המשפיע את הטוב והאידיאליות לאמונות כולן, וממילא הכח המבקר את כל המושגים האמוניים, עד שיביאם למדרגת שפה ברורה לקרא כולם בשם ד', וגואלך קדוש ישראל אלהי כל הארץ יקרא.	אורות ישראל פרק א א (עמ' קלח) כנסת ישראל היא תמצית ההווה כולה, ובעולם הזה נשפע תמצית זו באומה הישראלית ממש, בחומריותה ורוחניותה, בתולדתה ואמונתה. וההיסטוריה הישראלית היא תמצית האידיאלי של ההיסטוריה הכללית, ואין לך תנועה בעולם בכל העמים כולם, שלא תמצא דוגמתה בישראל. ואמונתה היא התמצית המסולת והמקור המשפיע את הטוב והאידיאליות לאמונות כולן, וממילא הכח המבקר את כל המושגים האמוניים, עד שיביאם למדרגת שפה ברורה לקרא כולם בשם ד', ואלהיך קדוש ישראל אלהי כל הארץ יקרא.	131
שמונה קבצים ב כח כנסת ישראל היא הגילוי הרוחני העליון שבהווה האנושית. כשם שאין להתפלא על אשר במח ובלב ישנם גילויי חיים כאלה, שדוגמתם אין אנו מוצאים בכל הגויה כולה, כן אין להתפלא על גילויי החיים של הפליאות, הניסים, הנבואה, רוח הקודש במעלתו העליונה, התקווה הנצחית, הנצחון על כל מפגע, שהם מתגלים בצורה עליונה, המפליאה את כל לב הוגה וכל מוח חושב. כנסת ישראל היא גילוי זרע ד' בעולם, יד ד' בהויה, בבנין הלאומים, ויש לה בודאי יחש גדול עם כל מה שהוא יותר נשגב ונערץ, קדוש ומרומם, במצוי כולו, בכל הקפו, הגשמי והרוחני. באופן אחר אי אפשר לחשב.	אורות ישראל פרק א ב (עמ' קלח) כנסת ישראל היא הגילוי הרוחני העליון שבהווה האנושית. כשם שאין להתפלא על אשר במח ובלב ישנם גילויי חיים כאלה, שדוגמתם אין אנו מוצאים בכל הגויה כולה, כן אין להתפלא על גילויי החיים של הפליאות, הניסים, הנבואה, רוח הקודש במעלתו העליונה, הנצחית, הנצחון על כל מפגע, שהם מתגלים בצורה עליונה, המפליאה את כל לב הוגה וכל מוח חושב. כנסת ישראל היא גילוי זרע ד' בעולם, יד ד' בהויה, בבנין הלאומים. ויש לה בודאי יחש גדול עם כל מה שהוא יותר נשגב ונערץ, קדוש ומרומם, במצוי כולו, בכל הקפו, הגשמי והרוחני. באופן אחר אי אפשר לחשב.	132
שמונה קבצים ג רה אין להגדיר את מהותה של כנסת ישראל בגבולים מיוחדים ובתוארים מוגבלים. כוללת הוא את הכל, והכל מיוסד על כלות נפשה לאלהים, על הרגשתה את המתק ואת הנועם העליון בכל עומק נשמתה, מפע תענוגיו. והתשוקה להאלות, בהתלהבות נפש אמתית, מתגלה היא בכל פינותיה, מתגלה בתורה	אורות ישראל פרק א ג (עמ' קלח) אין להגדיר את מהותה של כנסת ישראל בגבולים מיוחדים ובתוארים מוגבלים. כוללת הוא את הכל, והכל מיוסד על כלות נפשה לאלהים, על הרגשתה את המתק ואת הנועם העליון בכל עומק נשמתה, מפע תענוגיו. והתשוקה להאלות בהתלהבות נפש אמתית, מתגלה היא בכל פינותיה, מתגלה בתורה	133

	ומצות, מתגלה במוסר ומדות, מתגלה בהתעלות נפשית, בשירה פנימית, בקדושת החיים, בצמאון אין חקר, "כלתה נפשי - לאל חיי", מתגלה במסירות נפש תדירית, בנשיאת עול גלות מאהבה, רק שלא לזנח את סדר החיים, המעשיים והרוחניים, שמהאורה האלהית מתברקת על ידם בקרבה. גבורת רעם זו היא המביאה לה באחרית הימים את הישועה המוחלטת. ומזרה ישראל יקבצנו ושמרו כרועה עדרו.	
134	אורות ישראל פרק א ד (עמ' קלט) - טרם התפרסם המקור	
135	אורות ישראל פרק א ה (עמ' קלט) - טרם התפרסם המקור	
136	אורות ישראל פרק א ו (עמ' קלט-קמ) - טרם התפרסם המקור	
137	אורות ישראל פרק א ז (עמ' קמ) שני דברים מאירים בישראל: המוסר הטהור בכל שאיפותיו בכללות העולם, באדם ובכל חי, ובכל ההויה כולה, והידיעה שהכל נובע מהקריאה בשם ד', ובכל אורותיו היוצאים ממנו, הבאים ברעיון עד שיצא שם הנכתב והנקרא, והיוצאים בדרך תולדות של כינויים והרגשות, שהם כולם אותות של מציאות <u>עליונה</u> בעושר היותה. המוסר בלא מקורו הוא אור פנימי, מרכזי, שאין לו תקף, סביבה מקורית, סופו להתרדל, וערכו בעמידתו ג"כ ממועט הוא. ההופעה הנפשית לקישור האלהי, כשאין המוסר <u>וערכו</u> מאירים כראוי, <u>היא</u> תוכן מקיף חסר מרכזיות. ישראל וישורון כוללים ההיקף והפנים, המוסר ומקורו האלהי, שהוא יצנח ויכריע את כל העולם כולו ויזריח אורו של משיח.	
138	אורות ישראל פרק א ח (עמ' קמ) אור השכינה הוא כנסת ישראל, האידיאל הישראלי השורה באומה כולה, העושה אותה לחטיבה אחת בכל דורותיה. כשהאורה הגדולה הזאת מתגלה בארץ, מתגלם בחיים המעשיים והשכליים, הכל מתברך. הנשמות הגנוזות בחביון מעלה מוסיפות אורה ותענוג. וכל נפש חיה מתעלה, העולם ומלאו מתרומם, הטללים אוצרים בקרבם שפעת ברכה, רוחות וגשמים כוללים בתוכם מניות חיים ועז. כל חי רוחני עליון ותחתון מתעדן, ומתמלא הגיון של שירה וחדות נועמים, הכל עלו שמח ומרנן, מפני שכנסת ישראל נחתת לאשראה בארעא. האידיאל הלאומי הנצחי, מהוד מקורו האלהי השוכן בישראל, המקושר עם נשמתם המצוחצחה, דופק ופועם, ומכה גלים בים החיים, הכל מתברך, הכל מתנשא, ברוך ד' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם. שמחו בד' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב.	
139	אורות ישראל פרק א ט (עמ' קמא) - טרם התפרסם המקור	
140	אורות ישראל פרק א י (עמ' קמא) המחשבות וההרגשות, הבאות מכח ההארה האלהית הכללית, אינן מתקבלות מכנסת ישראל לשאת פרי וענף, ולגדל גידולים יפים ומתקיימים, כי אם כשהם באים מורכבים בהרעיונות העצמיים של כנסת ישראל עצמה, של טבע האומה במהותה הפנימית. וההרמוניה הגמורה בין אלה ההשפעות הן דרגות של היחוד השלם, יחוד קוב"ה ושכינתיה, שעניי כל אליו נשואות.	
141	אורות ישראל פרק א יא (עמ' קמא) כנסת ישראל מנצחת את העולם בכחה הרוחני, שיסודה העליה המוסרית המוחלטת, העולה על הנטיות שברוח האדם, גם על הטובות והיותר יפות שבהן. מגלה היא את כחה בידעת הנהגת העולם למעלה מדרך הטבע, מסברת היא בניסים ונפלאות את מהותה <u>העצמית</u> , והאמת הזאת היא בעצמה מגבירה את העז הרוחני בקרבה ובעולם. אי אפשר לאדם היחידי והקיבוצי שיתעלה על טבעו, בזמן שהוא תמיד חושב שכל המוטבע בטבע אין עליו כח עליון להחליפו בעילוי. על כן אין מנוס משפלות המוסר שבעומק הרוח לא לעובדי עבודה זרה ולא לכופרים מוחלטים, והמחשבה שהיא מעצמת את הרוח, להעלותו מכל המגרעות שבטבע הבהמי הפראי של האדם, היא רק המחשבה האמונית, המבררת את פעולותיה ע"י שלטון שם ד' בעולם בהתגלות רצונית אידיאלית, שזהו גילוי שם ההויה שבתורת ישראל.	
142	אורות ישראל פרק א יב (עמ' קמא-קמב) היהדות הניסית והיהדות הטבעית הן משולבות זו בזו, אחוזות אחת בחברתה כאחיות נשמה בגוף. וכמלחמה שבאדם הפנימי היחיד, שלפעמים הנשמה מתגברת, והיא מאירה, אבל הגוף נלקה ע"י יותר מדאי, ומתוך כך באה נטיה הפכית לחזק את הגויה,	
	שמונה קבצים ג קמו היהדות הניסית והיהדות הטבעית הן משולבות זו בזו, אחוזות אחת בחברתה כאחיות נשמה בגוף. וכמלחמה שבאדם הפנימי היחיד, שלפעמים הנשמה מתגברת, והיא מאירה, אבל הגוף נלקה על ידי זה יותר מדאי, ומתוך כך באה נטיה הפכית לחזק את הגויה,	

	והנשמה סובלת מחשכת הגשמיות, וחזרת נטיה נשמית להופיע, ובכל אותן העליות ופרידות שיווי המשקל הולך ומתקרב, - כמו כן הוא ביהדות הכללית. כשהרעיונות תולדות היהדות הניסית מתגברים, הרי היהדות הטבעית נלקה, וממילא מרגשת גם היא בחסרון זה, שבלקוי זה של היהדות הטבעית אובד הוא ההוד שבקומתה הרוחנית של היהדות את בסיסו, וממילא בהדי הוצא לקי כרבא, ונלקה ג"כ הנצח שביהדות, הניסיות שבה והלך מחשבותיה, עומק רגשותיה וחזות המעשי שלה. עד אשר בכח החזרה התכופה, ההולכת ובאה משך של תקופות שונות, האומה בשיורי המשקל הולכת ומתקרבת, והנצח וההוד יחיו משפיעים הם את כחם, וכנסת ישראל מתעלה עליהם, היא המקור להיהדות בכללה בשני ערכיה הכלליים, היא עולה על שניהם במהות ההתחלקות שלהם, ומזוהר תפארת ישראל הרי היא סופגת את אורה, וממילא מתמזגות הן שתי הצורות הללו אשר לכנסת ישראל, הניסית והטבעית, בכל הסתעפותיהן, במעמד כזה שכל אחת מרחיבה את הגבול של חברתה.	
143	אורות ישראל פרק א יג (עמ' קמב) אי אפשר לאדם להפריד מדבקות האלהית, ואי אפשר לכנסת ישראל להפריד מצור ישעה, אור ד' אלהי ישראל. אבל אי אפשרות הזאת, ההולכת ומופיעה בכל הדורות, יש בה הכרח טבעי, שאיננו נותן מקום לבהירות הדעת לגלות את פעולתה. על כן באים ימים שתירדמה נופלת על האדם, והפרצופים ננסרים זה מזה, עד שהפירוד הגמור נעשה אפשרי, ובכללות⁵⁶ התרדמה במקום צלע מחוברת, חיבור טבעי, גב לגב, עומדת תפארת אדם בכליל הדרה, שהבחירה השכלית מכרת לומר "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", והעולם מתכונן בהופעת חיים ותולדות קיימות עדי עד. האפשרות לדבר "גבוהה גבוהה", על דבר שמד, על דבר כפירה, על דבר פירודים מוחלטים, הן תולדותיה של הנסירה, המביאה לידי ההתאחדות הגמורה, הצורית, החפשית, כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך". החזיון מתגלה ביחוש של התורה אל האומה, שהחיבור הטבעי הולך ומתפרד ע"י הנסירה התרדמית, וגמר הנסירה הוא תוכן הבנין, המביא לאחדות משוכללת, ותורה חזרת ללומדיה, וכל בנין למודי ד' ורב שלום בנין.	
144	אורות ישראל פרק א יד (עמ' קמב-קמג) כל מה שהוא ראוי להעשות כבר הוא טבוע במהות השכל וההויה הרוחנית המקושרת עם כל יסוד המציאות, וכיון שנעשה להיפך ממה שראוי להעשות הרי הדבר מהרס את היקום, כמו מי שמתנהג בסידור גופו באופן המנגד לתנאי החיים שלו. אמנם אם אין הגילוי של ההשתלשלות מגיע לרשימה נפשית, אין ההרס פועל. התורה כולה היא המסקנא האחרונה של התוצאה של האורה האלהית, ההולכת וזורמת בעולמים ומגיעה עד חידור התוכי של החיים. ישראל נודככו כ"כ עד כדי הרגשה זו של אי האפשרות של היפוך הסידור העליון המקיף והחודר. האבות הוטבעו כבר בזה במעלת רוחם, ובניהם נודככו בכור הברזל עד שבאו בתעלומה פנימית לירי מדה זו, והידיעה הפנימית היא הידיעה המרוגשת שבזמן שהיא כבר באה לבגרותה מוכרחים הם תנאי החיים ללכת על פיה, ואם לא יהיה מדרך עליון להוציא אל הפועל את גילוי החיים בהנהגה לפי הידיעה הפנימית, אז העולם מתמוטט, וצרת החיים גדולה. וההארה באה. אור ד' נגלה על הר סיני, למשה הראה אוצר טוב וסוד דרד זיוו להורות תורה מורשה קהילת יעקב, לבסס עולם ומלואו. לפי זה כל חסיד, כל דורש מוסר וצדק, כיון שהגיעה דעתו לגלות רז מוסרי, הרי העולם כולו תובע את תפקיד מלוי החובה המגולה. לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעום, ע"כ אינם מצוים, ואין מהלך הטבע פועל על ידם ביחס להדרכתם התורית, זהו רז מיוחד לישראל.	
145	אורות ישראל פרק א טו (עמ' קמג) - טרם התפרסם המקור	
146	אורות ישראל פרק א טז (עמ' קמג) העלאת כנסת ישראל במדרגתה העליונה כ"ז שיש חילוק עמים בעולם, זאת היא מדרגת נקודת ציון.	
147	אורות ישראל פרק ב א (עמ' קמג) - טרם התפרסם המקור	
148	אורות ישראל פרק ב ב (עמ' קמג) - טרם התפרסם המקור	

56. מבחינה של המשפט בכללותו ומההשוואה לש"ק יש מקום להשערה שמדובר כאן בטעות ולא בשינוי מכון.

149	אורות ישראל פרק ב ג (עמ' קמד) היחש של כנסת ישראל ליחידה הוא משונה מכל היחשים של כל קיבוץ לאומי ליחידיו. כל הקיבוצים הלאומיים נותנים הם ליחידיהם רק את הצד החיצוני של המהות, אבל עצם המהות זה שואב כל אדם מנשמת הכל, מנשמת אלהים שלא באמצעות הקיבוץ, מפני שאין להקיבוץ חטיבה אלהית, שמגמה אלהית עצמית שרויה בתוכו. לא כן בישראל, הנשמה של היחידים נשאבת מכל מקור חי העולמים באוצר הכלל, והכלל נותן נשמה ליחידים. אם יעלה על הדעת להנתק מהאומה, צריך הוא לנתק את נשמתו ממקור חיותה, וגדולה היא משום כך ההזדקקות, שכל יחיד מישראל נזקק להכלל, והוא מוסר תמיד את נפשו מבלי להיות נקרע מהאומה, מפני שהנשמה ותיקונה העצמי דורש כן ממנו. אמנם צינורות ההזנה הנשמתיים והגנת החיים שלה הולכים בכנסת ישראל ע"י המצות, דבר ד', זהו הפלג הכללי המתגלם באורח החיים, הרשום בתכניתו. מראש צורים, מחיי האבות, שהתפשטו בכליטה בכונייתיה של האומה, נתגלם הרוח הגדול, שאור ד' שרוי בו, במעשים גשמיים המתהלכים עם החיים, והאוצר החי נושא הוא בקרבו את כל לשד החיים של יצירתה של הנשמה, של התגברותה של נשמת הכלל, בסיועו של היחיד המגביר את כחו והתעלותה של נשמת הכלל ע"י הוספת האורה, שהפרט מוסיף בה, ע"י אותו החותם שהוא מטביע בה משלו במצותיו הוא. והפעולה פעולה חיה היא, פעולה מחיה ומוסיפה און וחיל. והרוים הטמירים של העולם העליון, המלא נצח והוד, המלא נשמות עצומות, הממולא אור וחיים, גדולה וקדושה ותפארת, הולכים הם ונעשים עם המצות, הולכים הם ויוצרים את יצירתם בחיים הפנימיים של היחיד ובחיי הכלל, ומפלישים להם נתיבות רוממות בחיי עולם, ביחווה של האומה בעלת הכוכב הרוחני הגדול לכל העולם כולו, והקודש מתעלה והצורה האנושית מתמלאה אור, והעולמות שמחת עולם, מאור תורה ונר מצוה.
150	אורות ישראל פרק ב ד (עמ' קמד-קמה) - טרם התפרסם המקור המדויק
151	אורות ישראל פרק ב ה (עמ' קמה) - טרם התפרסם המקור
152	אורות ישראל פרק ב ו (עמ' קמה) - טרם התפרסם המקור
153	אורות ישראל פרק ב ז (עמ' קמה) - טרם התפרסם המקור
154	אורות ישראל פרק ב ח (עמ' קמה) - טרם התפרסם המקור
155	אורות ישראל פרק ג א (עמ' קמו) - טרם התפרסם המקור
156	אורות ישראל פרק ג ב (עמ' קמו) - טרם התפרסם המקור
157	אורות ישראל פרק ג ג (עמ' קמו) - טרם התפרסם המקור
158	אורות ישראל פרק ג ד (עמ' קמו-קמז) - טרם התפרסם המקור
159	אורות ישראל פרק ג ה (עמ' קמז) - טרם התפרסם המקור
160	אורות ישראל פרק ג ו (עמ' קמז) אדם מישראל שהוא רוצה לזכות לאור חיים באמת, צריך הוא שיסכים להיות שותל עצמו בכנסת ישראל בכל לבו, בכל חושי ונחותיו הגשמיים והרוחניים, שישם את מגמת חייו לקנות לו לפי היכולת שבידו את המדות הישראליות ואת הידיעות המיוחדות לישראל, שראש לכולן היא התורה בכל רחבה, בכל סעיפיה, ועמה כל מה שמיחוץ לחכמת ישראל, ומתוך עלייתה של כנסת ישראל יבא לעליה כללית של מקור החיים האנושיים והעולמיים.
161	אורות ישראל פרק ג ז (עמ' קמז) כל מה שאדם מרבה בתורה ובמצות מתקשר הוא יותר בכנסת ישראל, ומרגיש בקרבו את נשמת הכלל כולו, בתמציתו היותר עליונה, וחש בכל מהותו את הצער של כנסת ישראל בשפלותה, ומתענג משמחת עולמים העתידה לפניה, ומתפאר בהכרה עמוקה פנימית בהוד עליונותה האלהית. ובכל עת שמחה של מועדי ששון, וחדושי הזמנים, לימים ולחדשים, הוא כולו מוקף ומלא תעצומות עוז של שמחתה ומשוש גילה. שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה, שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה, למען תינקו ושבעתם משד תנחומיה, ולמען תמצו והתענגתם מזיו כבודיה.
162	אורות ישראל פרק ג ח (עמ' קמז) - טרם התפרסם המקור
163	אורות ישראל פרק ג ט (עמ' קמח) כשיש איהו דבר שאיננו מתדבק עם המחשבה הכללית הישראלית, מפני שנדמה שהוא קטן בעדה יותר מדאי, ומגובל ומצומצם מערך הרחבתה האידיאלית, אנו צריכים להבין שיש כאן חסרון מצדנו בהמחשבה הכללית, שלא הוארה יפה בכל אבוקתה הגדולה ואורה הבהיר, שמתוך כך אינה תופסת את הדברים הקטנים והרהוקים מחוגה העליון. וכל מה שנוסיף אורה קדושה ועליונה, יותר נתעלה בבהירות המחשבה, ויותר יתגדלו האידיאלים שלנו
שמונה קבצים א תקכז היחש של כנסת ישראל ליחידה הוא משונה מכל היחשים של כל קיבוץ לאומי ליחידיו. כל הקיבוצים הלאומיים נותנים הם ליחידיהם רק את הצד החיצוני של המהות, אבל עצם המהות, זה שואב כל אדם מנשמת הכל, מנשמת אלהים, שלא באמצעות הקיבוץ, מפני שאין להקיבוץ חטיבה אלהית, שמגמה אלהית עצמית שרויה בתוכו. לא כן בישראל, הנשמה של היחידים נשאבת מכל מקור חי העולמים באוצר הכלל, והכלל נותן נשמה ליחידים. אם יעלה על הדעת להנתק מהאומה, צריך הוא לנתק את נשמתו ממקור חיותה, וגדולה היא משום כך ההזדקקות שכל יחיד מישראל נזקק להכלל, והוא מוסר תמיד את נפשו מבלי להיות נקרע מהאומה, מפני שהנשמה ותיקונה העצמי דורש כן ממנו. אמנם צינורות ההזנה הנשמתיים והגנת החיים שלה הולכים בכנסת ישראל על ידי המצות. דבר ד', זהו הפלג הכללי המתגלם באורח החיים, הרשום בתכניתו. מראש צורים, מחיי האבות, שהתפשטו בכליטה בכונייתיה של האומה, נתגלם הרוח הגדול, שאור ד' שרוי בו, במעשים גשמיים המתהלכים עם החיים. והאוצר החי נושא הוא בקרבו את כל לשד החיים של יצירתה של הנשמה, של התגברותה של נשמת הכלל, בסיועו של היחיד המגביר את כחו והתעלותה של נשמת הכלל על ידי הוספת האורה שהפרט מוסיף בה, על ידי אותו החותם שהוא מטביע בה משלו במצותיו הוא. והפעולה פעולה חיה היא, פעולה מחיה ומוסיפה און וחיל. והרוים הטמירים של העולם העליון, המלא נצח והוד, המלא נשמות עצומות, הממולא אור וחיים, גדולה וקדושה ותפארת, הולכים הם ונעשים עם המצות, הולכים הם ויוצרים את יצירתם בחיים הפנימיים של היחיד ובחיי הכלל, ומפלישים להם נתיבות רוממות בחיי עולם, ביחווה של האומה, בעלת הכוכב הרוחני הגדול לכל העולם כולו, והקודש מתעלה והצורה האנושית מתמלאה אור, והעולמות שמחת עולם, מאור תורה ונר מצוה.	
מקורה בפנקס הדפים א 14 (ראה: קמ"ק ב, עמ' נו-נז)	
שמונה קבצים א שכ אדם מישראל שהוא רוצה לזכות לאור חיים באמת, צריך הוא שיסכים להיות שותל עצמו בכנסת ישראל בכל לבו, בכל חושי ונחותיו הגשמיים והרוחניים. שישם את מגמת חייו לקנות לו לפי היכולת שבידו, את המדות הישראליות, ואת הידיעות המיוחדות לישראל, שראש לכולן היא התורה, בכל רחבה, בכל סעיפיה, ועמה כל מה שמיחוץ לחכמת ישראל. ומתוך עלייתה של כנסת ישראל, יבא לעליה כללית של מקור החיים האנושיים והעולמיים.	
שמונה קבצים ג עב כל מה שאדם מרבה בתורה ובמצות, מתקשר הוא יותר בכנסת ישראל, ומרגיש בקרבו את נשמת הכלל כולו בתמציתו היותר עליונה, וחש בכל מהותו את הצער של כנסת ישראל בשפלותה, ומתענג משמחת עולמים העתידה לפניה, ומתפאר בהכרה עמוקה פנימית בהוד עליונותה האלהית. ובכל עת שמחה של מועדי ששון, וחדושי הזמנים לימים ולחדשים, הוא כולו מוקף ומלא תעצומות עוז של שמחתה ומשוש גילה. שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה, שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה, למען תינקו ושבעתם משד תנחומיה, ולמען תמצו והתענגתם מזיו כבודיה.	
שמונה קבצים ג קלה כשיש איהו דבר שאיננו מתדבק עם המחשבה הכללית הישראלית, מפני שנדמה שהוא קטן בעדה יותר מדאי, ומגובל ומצומצם מערך הרחבתה האידיאלית, אנו צריכים להבין שיש כאן חסרון מצדנו בהמחשבה הכללית, שלא הוארה יפה בכל אבוקתה הגדולה ואורה הבהיר, שמתוך כך אינה תופסת את הדברים הקטנים והרהוקים מחוגה העליון. וכל מה שנוסיף אורה קדושה ועליונה, יותר נתעלה בבהירות המחשבה, ויותר יתגדלו האידיאלים שלנו	

	בשאיפתם, ויותר יכנסו לעומתם תחת דגלם כל הדברים הקטנים שבקטנים, וחיי עולם וחיי שעה יתחברו ביחד, והיה אור הלבנה כאור החמה.	בשאיפתם, ויותר יכנסו לעומתם תחת דגלם כל הדברים הקטנים שבקטנים, וחיי עולם וחיי שעה יתחברו ביחד, והיה אור הלבנה כאור החמה.
164	אורות ישראל פרק ג י (עמ' קמח) כשהתקשרות עם כנסת ישראל ברוחניותה ובעוצם מהותה באה למדרגה הגונה, מתחילה הכרה נעימה פנימית להולד בעצמיות הנשמה, המרגישה את קול ד' העובר דרך כנסת ישראל בקול עז, הדובר את המשנה, ותורה שבעל פה כולה, ההולכת מתוך אוצר החיים הטהורים והכבירים, מלאי התפארת והקדושה, של תורה שבכתב, דבר ד' הבא מקול ד'.	שמונה קבצים ג פג כשהתקשרות עם כנסת ישראל ברוחניותה ובעוצם מהותה באה למדרגה הגונה, מתחילה הכרה נעימה פנימית להולד בעצמיות הנשמה, המרגישה את קול ד' העובר דרך כנסת ישראל בקול עז, הדובר את המשנה ותורה שבעל פה כולה, ההולכת וזורמת מתוך אוצר החיים הטהורים והכבירים, מלאי התפארת והקדושה, של תורה שבכתב. דבר ד' הבא מקול ד'.
165	אורות ישראל פרק ג יא (עמ' קמח) הנשמה שלנו גדולה היא, חזקה ואדירה, חומות ברזל היא משברת, הרים וגבעות היא מפוצצת, רחבה היא מרחב אין קץ, אי אפשר לה להתכנס, מוכרחת היא להתפשט, על כל <i>afk</i> מליני הנפש הישראליות שלנו, בכל דרגותיהם, בכל עליותיהם וירידותיהם, בכל ההרים שעלו שמה ובכל העמקים שירדו שמה, בכל מרומי קרת שהם עומדים שמה בראש מורם, בכל החורים אשר התחבאו שמה, מעוצר בוז וקלון, עמל ויגון, בכולם נשמתנו תתפשט, את כולם תחבק, את כולם תהיה ותעודד, את כולם תשיב למקום בית חיינו. מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהם.	שמונה קבצים ג רט הנשמה שלנו גדולה היא, חזקה ואדירה, חומות ברזל היא משברת, הרים וגבעות היא מפוצצת, רחבה היא מרחב אין קץ, מוכרחת היא להתפשט, אי אפשר לה להתכנס. על כל <i>afk</i> מליני הנפש הישראליות שלנו, בכל דרגותיהם, בכל עליותיהם וירידותיהם, בכל ההרים שעלו שמה ובכל העמקים שירדו שמה, בכל מרומי קרת שהם עומדים שמה בראש מורם, בכל החורים אשר התחבאו שמה מעוצר בוז וקלון, עמל ויגון, בכולם נשמתנו תתפשט, את כולם תחבק, את כולם תהיה ותעודד, את כולם תשיב למקום בית חיינו. מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהם.
166	אורות ישראל פרק ד א (עמ' קמח) אהבת ישראל והעבודה של הסניגוריא על הכלל ועל הפרטים איננה רק עבודה הרגשית לבדה, כי אם מקצע גדול בתורה, וחכמה עמוקה ורחבה, רבת הענפים, שכולם צומחים ויונקים מלשד טל אור תורת חסד.	שמונה קבצים ב טו אהבת ישראל, והעבודה של הסניגוריא על הכלל ועל הפרטים איננה כי אם ⁵⁷ עבודה הרגשית לבדה, כי אם מקצע גדול בתורה, וחכמה עמוקה ורחבה, רבת הענפים, שכולם צומחים ויונקים מלשד טל אור תורת חסד.
167	אורות ישראל פרק ד ב (עמ' קמח-קמט) אהבת ישראל היא תולדה מהאמונה באורה האלהי של כנסת ישראל, <u>שהוא</u> לה סגולה עצמית שלא תזוז ממנה בכל חליפות הזמנים. ביותר צריכה אהבה עליונה זו, וסבתה האמונה הפנימית בשורש האלהי שלה, להיות מתעוררת בקרב אנשי לב ורוח בעת ירידתה של האומה במצב הרוח, בעת אשר רמיסת קודש וזלזול דת יראו בכל תוקף ועז, - להבחין שעם-כל-זה כח ישראל גדול הוא ועצום לאלהיו, ולהסתכל במאור הפנימי החודר את רוח הכלל, ושמשכנו הוא ג"כ בכל נפש פרטית שבישראל בגלוי או בסתר, גם בנפש הנסוגה מאד, אשר סרה הרבה מדרך ד'. הגילוי שמגלה הצדיק, האוהב את עצמיותה של האומה בכל עז חייו, את הטוב האלהי הצפון בקרבה, פועל לטובה על האיש העוסק בסניגוריה האמיתית הזאת, לרוממו מעל שפלות החיים הגסים והמוגבלים, ההולכים קרונית בועפם העגום. והפעולה חוזרת באורח סגולי על כללות האומה ופרטיה, להכניס בהם כח מעורר לחן ולחסד אל, שיפלו להם אורח לתשובה מאהבה.	פנקס פ"א פסקאות (יפו) נז, קמ"ק עמ' קפג ⁵⁸ אהבת ישראל היא תולדה מהאמונה באורה האלהי של כנסת ישראל, <u>שהיא</u> לה סגולה עצמית, שלא תזוז ממנה בכל חליפות הזמנים. ביותר צריכה אהבה עליונה זו וסבתה, האמונה הפנימית בשורש האלהי שלה, להיות מתעוררת בקרב אנשי לב ורוח בעת ירידתה של האומה במצב הרוח, בעת אשר רמיסת קודש וזלזול דת יראו בכל תוקף ועז, להבחין שעם כל זה כח ישראל גדול הוא ועצום לאלהיו, ולהסתכל במאור הפנימי החודר את רוח הכלל, ושמשכנו הוא גם כן בכל נפש פרטית שבישראל, בגלוי או בסתר, גם בנפש הנסוגה מאד אשר סרה הרבה מדרך ד'. הגילוי שמגלה הצדיק האוהב את עצמיותה של האומה בכל עז חייו, את הטוב האלהי הצפון בקרבה, פועל לטובה על האיש העוסק בסניגוריה האמיתית הזאת, לרוממו מעל שפלות החיים הגסים והמוגבלים, ההולכים קרונית בועפם העגום. והפעולה חוזרת באורח סגולי על כללות האומה ופרטיה, להכניס בהם כח מעורר לחן ולחסד אל, שיפלו להם אורח לתשובה מאהבה.
168	אורות ישראל פרק ד ג (עמ' קמט) האהבה הגדולה, שאנחנו אוהבים את אומתנו, לא תסמא את עינינו מלבקר את כל מומיה, אבל הננו מוצאים את עצמיותה, גם אחרי הבקורת היותר חפשית, נקיה מכל מום. כולך יפה רעיתי ומום אין בך.	שמונה קבצים ג שמה האהבה הגדולה שאנחנו אוהבים את אומתנו, לא תסמא את עינינו מלבקר את כל מומיה, אבל הננו מוצאים את עצמיותה, גם אחרי הבקורת היותר חפשית, נקיה מכל מום. כולך יפה רעיתי ומום אין בך.
169	אורות ישראל פרק ד ד (עמ' קמט) - טרם התפרסם המקור	
170	אורות ישראל פרק ד ה (עמ' קמט) - טרם התפרסם המקור	
171	אורות ישראל פרק ד ו (עמ' קמט קנ) - טרם התפרסם המקור	
172	אורות ישראל פרק ד ז (עמ' קנ) - טרם התפרסם המקור	
173	אורות ישראל פרק ד ח (עמ' קנ) - טרם התפרסם המקור	
174	אורות ישראל פרק ד ט (עמ' קנ-קנא) - טרם התפרסם המקור	
175	אורות ישראל פרק ד י (עמ' קנא) - טרם התפרסם המקור	
176	אורות ישראל פרק ד א (עמ' קנא-קנב) - טרם התפרסם המקור	
177	אורות ישראל פרק ד ב (עמ' קנב) - טרם התפרסם המקור	
178	אורות ישראל פרק ד ג (עמ' קנב-קנג) - טרם התפרסם המקור	
179	אורות ישראל פרק ד ד (עמ' קנג-קנד) - טרם התפרסם המקור	
180	אורות ישראל פרק ד ה (עמ' קנד-קנה) - טרם התפרסם המקור	
181	אורות ישראל פרק ד ו (עמ' קנה) - טרם התפרסם המקור המדויק	מקורה בפנקס ז סט (ראה: פנקסי הרא"ה, עמ' תלה)
182	אורות ישראל פרק ד ז (עמ' קנה) - טרם התפרסם המקור	

57. כך הוא בכתב היד; ובע"ט ובאורה"ק ג עמ' שכה ובשק"א תוקן כמו באורות, ככל הנראה על פי המשמעות של המשך הדברים.

58. נדפס גם בפנקסי הרא"ה עמ' שמג-שמד.

183	אורות ישראל פרק ה ח (עמ' קנה-קנו) צורתם של ישראל צריכה להתברר, אם האנושיות הכללית של תוכן האדם עומדת היא בה בציונה כמו שהיא אצל כל העמים, ועליה נבנתה הצורה הישראלית המיוחדת, או שמעקב עד ראש הכל הוא מיוחד. לביור זה צריכים להשתמש במקורות שונים, תורניים, שכליים, הסתוריים, רזיים, הופעיים, שיריים, ולפעמים ג"כ פוליטיים ואקונומיים. נראה הדבר שמקודם נערך הדבר שצורת האדם תשתלם בכללותה, ובתור תוספת ויתרון יגלה על האומה המיוחדת רוחה המפואר בהדרת קודש. אבל נתקלקלו הענינים ורוח האדם שקע כ"כ בכלל, עד שלא היה החול יכול להעשות בסיס לקודש אלא א"כ יקלקל אותו, והוכרחה גלות מצרים לבא בתור כור הברזל, שצירפה את צד האדם שבישראל, עד שנעשה לבריה חדשה, וצורתו החולית נתשטשה לגמרי. והחול גוי פעם אחת, הגרעין האנושי לצורה שמראש ועד עקב כולה ישראלית, יעקב וישראל.
184	אורות ישראל פרק ה ט (עמ' קנו) כשחושבים ע"ד האדם ושאר בעלי חיים נוכל לרשום רשימה של השוויות, שהאדם וכל החיים שוים הם, ומ"מ אחר כל ההשויות כולן אנו רואים, שאותה הנקודה, שבה תלוי היתרון של האדם על הבהמה, היא חובקת בקרבה את כל מעלת האדם, והאדם לא יוכל ולא יחפץ להחליפה בעד כל הון ויסבול באהבה יסורים רבים רק כדי שלא להיות מאבד את סגולת האדם המיוחדת שלו. ההבדל שבין דת ישראל ליתר הדתות, אפילו אותן שהן באות מהשפעתה, הוא ג"כ ככה. המון חזיונות של דימויים אנו יכולים למצא ביניהן, ואין אפשר שלא ימצאו הדימויים, אפילו אם לא היו הן נלקחות ביסודן ממנה, הלא רוח האדם יש בו שיווי כללי, בכמה צדדים, אע"פ שיש הבדל מיוחד בין אישים, וקל וחומר בין קיבוצים ולאומים, מ"מ צד השווה אינו בטל מעשות פעולתו. וביחס להדתות שבאו אחר מתן תורה והופעת ישראל בעולם, וקל וחומר אותן שביחוד נמשכו מכחה של תורת ישראל, ודאי מוכרחים דימויים רבים להיות ביניהן. והדימויים הללו, עם כל הפרטים המרובים שבהם, לא יכחידו את הנקודה התוכנית המבדלת אותן, וכל המהות הנשמית מקופלת היא לא בהדימויים כ"א באותה הנקודה המבדלת, שהיא נותנת נשמה מיוחדת גם בהפרטים של הנקודות הדומות, עד שהדמיון הוה חיצוני, אבל הפנים משונה הוא תכלית השינוי, ולא יוכל ולא ירצה ישראל מעולם לאבד את נקודת הנשמה בשביל עטים של הפרטים המושגים, ולעולם יעמד על גורלו, הן עם לבדד ישכן ובגויים לא יתחשב.
185	אורות ישראל פרק ה י (עמ' קנו) ההבדל שבין הנשמה הישראלית, עצמותה, מאוייה הפנימיים, שאיפתה, תכונתה ועמדתה, ובין נשמת הגויים כולם, לכל דרגותיהם, הוא יותר גדול ויותר עמוק מההבדל שבין נפש האדם ונפש הבהמה, שבין האחרונים רק הבדל כמותי נמצא, אבל בין הראשונים שורר הבדל עצמי איכותי.
186	אורות ישראל פרק ה יא (עמ' קנו) ראויה היא האנושיות שתתאחד כולה למשפחה אחת, וחדלו אז כל התגרות וכל המדות הרעות היוצאות מחילוקי עמים וגבולותיהם. אבל העולם צריך להעידון התמציתי, שהאנושיות משתכללת על ידו בעושר הצביונים המיוחדים של כל אומה. וזה החסרון תשלים כנסת ישראל, שתכונתה היא כמין אוצר רוחות גדול הכולל בקרבו כל כשרון וכל נטיית רוח עליונה. ובמילואה הגמור של כנסת ישראל יהיה שמור בעולם, ביחוד ע"י קישורה עם כל העולם כולו, כל הטוב שיוצא מפלוגת עממים, ושוב לא ימצא כל צורך בהתפלגות הממשית, והיו כל העמים הכלליים חטיבה אחת, ועל גביהם בתור אוצר קדוש, ממלכת כהנים וגוי קדוש, סגולה מכל העמים, כאשר דבר ד'.
187	אורות ישראל פרק ה יב (עמ' קנו) כנסת ישראל היא מגלה בכל חליפות הזמנים אחת מהצורות הרבות שבאורותיה המרובים, והעתיד שלה הוא ההתפשטות המוחלטת של כל האורות, שכל אחת שמשה תקופה מיוחדת, שיאירו בה כולם בבת אחת, ובתפארת הכללית הזאת תאיר על פני תבל. ולא פחות ממה שהיא כוללת בקרבה את הופעותיה, שהתגלו על ידה בתקופות שונות, היא כוללת בה גם כן את ההופעות אשר התגלו בעמים שונים ע"י גרמתה, בין בגורם קרוב בין בגורם רחוק,
	שמונה קבצים א תשיא צורתם של ישראל צריכה להחקר, אם האנושיות הכללית של תוכן האדם עומדת היא בה בציונה כמו שהיא אצל כל העמים, ועליה נבנתה הצורה הישראלית המיוחדת, או שמעקב עד ראש הכל הוא מיוחד. למחקר זה צריכים להשתמש במקורות שונים, תורניים, שכליים, היסטוריים, רזיים, הופעיים, שיריים, ולפעמים גם כן פוליטיים ואקונומיים. נראה הדבר, שמקדם נערך הדבר שצורת האדם תשתלם בכללותה, ובתור תוספות ויתרון יגלה על האומה המיוחדת רוחה המפואר בהדרת קודש. אבל נתקלקלו הענינים, ורוח האדם שקע כל כך בכלל, עד שלא היה החול יכול להעשות בסיס לקודש אלא אם כן יקלקל אותו, והוכרחה גלות מצרים לבא בתור כור הברזל, שצירפה את צד האדם שבישראל עד שנעשה לבריה חדשה, וצורתו החולית נתשטשה לגמרי, והחול גוי פעם אחת, על ידי הגרעין האנושי, לצורה שמראש ועד עקב כולה ישראלית, יעקב וישראל.
	שמונה קבצים א תשיא כשחושבים על דבר האדם ושאר בעלי חיים, נוכל לרשום רשימה של השוויות, שהאדם וכל החיים שוים הם. ומכל מקום אחר כל ההשויות כולן, אנו רואים שאותה הנקודה שבה תלוי היתרון של האדם על הבהמה, היא חובקת בקרבה את כל מעלת האדם, והאדם לא יוכל ולא יחפץ להחליפה בעד כל הון, ויסבול באהבה יסורים רבים רק כדי שלא להיות מאבד את סגולת האדם המיוחדת שלו. ההבדל שבין דת ישראל ליתר הדתות, אפילו אותן שהן באות מהשפעתה, הוא גם כן ככה. המון חזיונות של דימויים אנו יכולים למצא ביניהם, ואין אפשר שלא ימצאו הדימויים, אפילו אם לא היו הן נלקחות ביסודן ממנה, הלא רוח האדם יש בו שיווי כללי בכמה צדדים. אף על פי שיש הבדל מיוחד בין אישים, וקל וחומר בין קיבוצים ולאומים, מכל מקום צד השווה אינו בטל מעשות פעולתו. וביחס להדתות שבאו אחר מתן תורה והופעת ישראל בעולם, וקל וחומר אותן שביחוד נמשכו מכחה של תורת ישראל, ודאי מוכרחים דימויים רבים להיות ביניהם, וכל המהות הנשמית מקופלת היא לא בהדימויים כ"א באותה הנקודה המבדלת, שהיא נותנת נשמה מיוחדת גם בהפרטים של הנקודות הדומות, עד שהדמיון הוה חיצוני, אבל הפנים משונה הוא תכלית השינוי. ולא יוכל ולא ירצה ישראל מעולם לאבד את נקודת הנשמה בשביל עטים של הפרטים המושגים, ולעולם יעמד על גורלו, הן עם לבדד ישכן ובגויים לא יתחשב.
	שמונה קבצים ג שמז ההבדל שבין הנשמה הישראלית, עצמותה, מאוייה הפנימיים, שאיפתה, תכונתה ועמדתה, ובין נשמת הגויים כולם, לכל דרגותיהם, הוא יותר גדול ויותר עמוק מההבדל שבין נפש האדם ונפש הבהמה, שבין האחרונים רק הבדל כמותי נמצא, אבל בין הראשונים שורר הבדל עצמי איכותי.
	שמונה קבצים א תתח ראויה היא האנושיות שתתאחד כולה למשפחה אחת, וחדלו אז כל התגרות וכל המדות הרעות היוצאות מחילוקי עמים וגבולותיהם. אבל העולם צריך להעידון התמציתי, שהאנושיות משתכללת על ידו בעושר הצביונים המיוחדים של כל אומה. וזה החסרון תשלים כנסת ישראל, שתכונתה היא כמין אוצר רוחות גדול, הכולל בקרבו כל כשרון, וכל נטיית רוח עליונה. ובמילואה הגמור של כנסת ישראל, יהיה שמור בעולם, ביחוד על ידי קישורה עם כל העולם כולו, כל הטוב שיוצא מפלוגת עממים, ושוב לא ימצא כל צורך בהתפלגות הממשית, והיו כל העמים הכלליים חטיבה אחת, ועל גביהם בתור אוצר קדוש, ממלכת כהנים וגוי קדוש, סגולה מכל העמים, כאשר דבר ד'.
	שמונה קבצים א שכג כנסת ישראל היא מגלה בכל חליפות הזמנים אחת מהצורות הרבות שבאורותיה המרובות, והעתיד שלה, הוא ההתפשטות המוחלטת של כל האורות שכל אחת שמשה תקופה מיוחדת, שיאירו בה כולם בבת אחת, ובתפארת הכללית הזאת תאיר על פני תבל. ולא פחות ממה שהיא כוללת בקרבה את הופעותיה, שהתגלו על ידה בתקופות שונות, היא כוללת בה גם כן את ההופעות אשר התגלו בעמים שונים על ידי גרמתה, בין בגורם קרוב בין בגורם רחוק,

	בין בהופעה גלויה בין בהופעה נעלמת. וכל מה שהוא נבדל ממנה ומנוגד לה אינו כי אם נראה כך בהיותו מופרד ממקור כללותה, אבל בשבב הכל להופיע בה כאחד יוכר תוכנה העצמי, שהכל הולם ומתאחה בקרבה. "ועתידין כל הנביאים אומרים שירה בקול אחד, שנאמר קול צופין נשאו קול יחדיו ירננו כי עין בעי" 59 יראו בשבב ד' ציון".	
188	אורות ישראל פרק ה יג (עמ' קנז) היצירה האלהית המתגלה בעולם, כחה מלא עולמים, מופיע על היצורים כולם, ושואף להשלמות היותר עליונה. מתוך כך הרי הוא מבלה את מעשי ידיו, יוצר יצורים ומוציא את צורתם השלמה לפועל, והצורה מתאזרת בגבורה, ומתגברת ליצור יצירה יותר נשגבה, יותר מפוארה, יותר עדינת ומושגבת, והיא מוחקת את התגלמות הצורה הבלתי נשלמה, ועושה את דרכה בהופעה של חיים יותר שלמים, של מציאות יותר מתוקנת. בחיים האלומיים המתגלים בעולם, שהנשמה ההיסטורית מתגלה בהם, אור אלהים זה אש אוכלה הוא לעמים כולם שהם חולפים ועוברים, צורתם מתמחקת, כדי ליצור יצירה לאומית יותר שלמה. רק בישראל באה התכונה האומית למקום מנוחתה, והשכינה נחה בציון, ואש ד' האחוזה בה מחיה אותה ומעמידה, הנה לה לאור מאיר ומחמם, ולא שורף ומכלה. "ואתם הדבקים בד' אלהיכם חיים כולכם היום".	
189	אורות ישראל פרק ה יד (עמ' קנז) יש בידנו סם חיים בעד כל העולם במובן האומי. זה הענין שהוא כלל מוסכם בתולדה, שאומה מוכרחת למות ולעבור מן העולם, שהרי כל העמים העתיקים כמעט שעברו ובטלו מן העולם, ואם יש איזה עם קיים מימי קדומים לא עברו עליו סבות של פיזורים, גם לא נתפתח כראוי להשפיע מחוגו על העולם. אבל להיות עם חי ופועל, ואיתן במדה מוצקה עד כדי לנצח כמה משברים, זה לא נראה בעולם חוץ מישראל, ע"י שם ד' הקשור בהם וסם החיים של תורת חיים שבתוכם, וסם חיים זה עתיד לצאת מאתנו על כל העולם, וישמחו וירננו לאומים כי תשפוט עמים מישור ולאומים בארץ תנחם סלה.	
190	אורות ישראל פרק ה טו (עמ' קנז-קנח) עד תור הגאולה העתידה השפענו על העולם רק לימודי חובות, מוסר וצדק היוצא מדעת אלהים אמת. וחובות אין העולם חפץ לקבל, ואם הוא מקבל נשאר בלב טינא על המעורר הראשי לידיעת החובה, שאינה נותנת להנפש הברברית להתפשט בכל מאוייה. אבל בבא התור של אור העולם להגלות, יודע לעולם שדרכי החיים של העונג האמיתי אנחנו משפיעים בעולם, את אושר החיים הנותן לו את ערכו, אשר מבלעדו הוא שלול כל ערך. ועונג ואושר זהו דבר השווה לכל, עכ"פ לחשוך בו, ואת המקור המשפיע אושר ועונג מכבדים ומחבבים, וע"כ "יחזיקו עשרה אנשים מכל לשונות הגוים בכנף איש יהודי".	
191	אורות ישראל פרק ה טז (עמ' קנח) - טרם התפרסם המקור המדויק	מקורה בפנקס ז' מו (ראה: פנקסי הראי"ה, עמ' תכב-תכג)
192	אורות ישראל פרק ו א (עמ' קנח) הנטיה הלאומית המעשית של כנסת ישראל היא לבושה החיצון של הנטיה הרוחנית שלה, והאחרונה היא אורה ונשמתה של הראשונה. שתיהן יחד ממקור אלהים חיים הנן יוצאות, וממעיין האמת והאמונה האלהית נובעות. כל ימי הגלות נשבר הכלי לגמרי, והאור בצורתו המופשטת, ופנייה עצומה אך כלפי מעלה, שמש באומה רק לדאגה כללית איך להחזיק את הלאומיות הרוחנית הטהורה. האור האלהי, שהוא נשמת האומה השרשית, במעמדו הגלוי מתוך לכלי המעשה המחזיקים אותו, האיר בתעופת נוגה בכנסת ישראל. השכינה ירדה עם ישראל לגלות ושרתה בתוכם, והתענתה באשר התענו הם. לא הרחיבה הנשמה את מאוייה, אבל קבעה אותם במושג יראת אלהים, אמונתו, וזהירות התורה והמצות מצד שהם פקודי ד', כצפור נודדת מקנה".	
193	אורות ישראל פרק ו ב (עמ' קנח) - טרם התפרסם המקור	
194	אורות ישראל פרק ו ג (עמ' קנח-קנט) - טרם התפרסם המקור	
195	אורות ישראל פרק ו ד (עמ' קנט) - טרם התפרסם המקור	
196	אורות ישראל פרק ו ה (עמ' קנט-קס) - טרם התפרסם המקור	

59. זו כנראה שגיאת הדפסה, ובמהדורת תשס"ד תוקן.

60. בכתב היד כתוב "נשברה".

201	אורות ישראל פרק ז א (עמ' קסא) - טרם התפרסם המקור	
202	אורות ישראל פרק ז ב (עמ' קסא-קסב) - טרם התפרסם המקור	
203	אורות ישראל פרק ז ג (עמ' קסב) הנשמה הישראלית הגדולה מבקשת לה אוצרות רבים להניח בהם את המון העושר של הופעותיה, והם הם הלימודים הרבים והמעשים הגדולים והקדושים של תורה ומצות, מנהגי קודש ותפלה.	שמונה קבצים ג עז הנשמה הישראלית הגדולה מבקשת לה אוצרות רבים להניח בהם את המון העושר של הופעותיה, והם הם הלימודים הרבים והמעשים הגדולים והקדושים של תורה ומצות, מנהגי קודש ותפלה.
204	אורות ישראל פרק ז ד (עמ' קסב) הנשמה הישראלית צריכה היא להתרחב, להתלהב ולהתגבר. והננו צריכים להסיר ממנה כל מכשולי דרכים שאינם נותנים לה ללכת את מהלכה, ועוד לעזור לה שהתכנים הרוחניים יהיו מצויים לה, והמזגים כולם יהיו עוזרים לפריחתה. וזהו סוד התורה המעשית וכל ארחות חיי האמונה והקדושה.	שמונה קבצים ב לח הנשמה הישראלית צריכה היא להתרחב, להתלהב ולהתגבר. והננו צריכים להסיר ממנה כל מכשולי דרכים, שאינם נותנים לה ללכת את מהלכה, ועוד לעזור לה שהתכנים הרוחניים יהיו מצויים לה, והמזגים כולם יהיו עוזרים לפריחתה. וזהו סוד התורה המעשית, וכל ארחות חיי האמונה והקדושה.
205	אורות ישראל פרק ז ה (עמ' קסב) - טרם התפרסם המקור	
206	אורות ישראל פרק ז ו (עמ' קסב-קסג) - טרם התפרסם המקור	
207	אורות ישראל פרק ז ז (עמ' קסג) - טרם התפרסם המקור	
208	אורות ישראל פרק ז ח (עמ' קסג-קסד) - טרם התפרסם המקור	
209	אורות ישראל פרק ז ט (עמ' קסד) - טרם התפרסם המקור	
210	אורות ישראל פרק ז י (עמ' קסד) - טרם התפרסם המקור	מקורה בפנקס הדפים א 15 (ראה: קמ"ק ב, עמ' נז)
211	אורות ישראל פרק ז יא (עמ' קסד) - טרם התפרסם המקור	
212	אורות ישראל פרק ז יב (עמ' קסד-קסה) - טרם התפרסם המקור	
213	אורות ישראל פרק ז יג (עמ' קסה) השקפת העולם המיוחדת לישראל היא שעושה את האומה לחטיבה אחת בעולם, והשקפה זו נעוצה היא בחידוש העולם ע"פ ההרצאה התורנית, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. השקפה מיוחדת זו גורמת היא את המצות המעשיות כולן, ואת ההבדלה הלאומית המצויינת, ואת הזיקוק לארץ ישראל בתור ארץ מיוחדת לאומה, להרחיב בה את רוחה בלא מפריע, ובהקבלה של עזרה מכל התכונות המוטבעות באויר הארץ ואקלימה בכלל. את התריס בפני הטמיעה מעמידה ההשקפה המיוחדת, והיא גומרת את פעולתה בהיותה מתגשמת בתורה ובמצות במעשה, שבו הנשמה הישראלית משתמרת מרקבון.	שמונה קבצים א תקכח השקפת העולם המיוחדת לישראל, היא שעושה את האומה לחטיבה אחת בעולם, והשקפה זו נעוצה היא בחידוש העולם על פי ההרצאה התורנית, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. השקפה מיוחדת זו גורמת היא את המצות המעשיות כולן, ואת ההבדלה הלאומית המצויינת, ואת הזיקוק לארץ ישראל בתור ארץ מיוחדת לאומה, להרחיב בה את רוחה בלא מפריע, ובהקבלה של עזרה מכל התכונות המוטבעות באויר הארץ ואקלימה בכלל. את התריס בפני הטמיעה מעמידה ההשקפה המיוחדת, והיא גומרת את פעולתה בהיותה מתגשמת בתורה ובמצות במעשה, שבו הנשמה הישראלית משתמרת מרקבון.
214	אורות ישראל פרק ז יד (עמ' קסה) היתרון של ההכרה האלהית שבישראל מההכרה הפילוסופית הכללית שבעולם כולו, נעוץ הוא בתביעה הפנימית של הוספת הגדולה האלהית, ההולכת ונתבעת מהנשמה בכל רגע. עליו גודל זה הוא תוכן ישראלי מיוחד.	שמונה קבצים א תתא היתרון של ההכרה האלהית שבישראל מההכרה הפילוסופית הכללית שבעולם כולו, נעוץ הוא בתביעה הפנימית של הוספת הגדולה האלהית, ההולכת ונתבעת מהנשמה בכל רגע. עליו גודל זה הוא תוכן ישראלי מיוחד.
215	אורות ישראל פרק ז טו (עמ' קסה) - טרם התפרסם המקור	
216	אורות ישראל פרק ז טז (עמ' קסה) - טרם התפרסם המקור	מקורה בפנקס ח א (ראה: פנקסי הרא"ה, עמ' תסז)
217	אורות ישראל פרק ז יז (עמ' קסה-קסו) - טרם התפרסם המקור	
218	אורות ישראל פרק ז יח (עמ' קסו) הנשמה הכללית של כנסת ישראל אינה שורה באיש הפרטי כי אם בארץ ישראל, ותיכף כשבא אדם לארץ ישראל מתבטלת נשמתו הפרטית מפני האור הגדול של הנשמה הכללית הנכנסת לתוכו, ותוכן עליון זה פועל את פעולתו בין כשבא הדבר לידי רצון והכרה, בין כשבעל הדבר אינו רוצה ואינו מכיר כלל את ערכו. אמנם הברל גדול יש בזה בין ההתגלות וההתרחבות של הנשמה הכללית, שכל שיהיה רצונו <u>למח</u> חזק להכלל בנשמה הכללית, כה תאיר בו באור קדשה, וכל מה שיכיר יותר את ערכה ואת גדריה, לפי אותה המדה תתרחב אצלו ותופיע עליו בשלל צבעים נפלאים של אורות קודש, עשירי גוונים, להרבות לו עצמה וחדוה, גדולה ותפארת.	שמונה קבצים ג שסה הנשמה הכללית של כנסת ישראל אינה שורה באיש הפרטי כי אם בארץ ישראל, ותיכף כשבא אדם לארץ ישראל מתבטלת נשמתו הפרטית מפני האור הגדול של הנשמה הכללית הנכנסת לתוכו. ותוכן עליון זה פועל את פעולתו בין כשבא הדבר לידי רצון והכרה, בין כשבעל הדבר אינו רוצה ואינו מכיר כלל את ערכו. אמנם הברל גדול יש בזה בין ההתגלות וההתרחבות של הנשמה הכללית, שכל שיהיה רצונו חזק להכלל בנשמה הכללית, כה תאיר בו באור קדשה, וכל מה שיכיר יותר את ערכה ואת גדריה, לפי אותה המדה תתרחב אצלו, ותופיע עליו בשלל צבעים נפלאים של אורות קודש, עשירי גוונים, להרבות לו עצמה וחדוה, גדולה ותפארת.
219	אורות ישראל פרק ז יט (עמ' קסו) אלה הרחוקים אשר המעין של הרגשת הנשמה הישראלית בטבעיותה נפתח אצלם, אע"פ שעדיין המים הולכים מדולחים, בחיצוניות שבחיצוניות, המים הרעים ששתו מהם המזיקים עדיין שוטפים הם, הביצה הירוקה וכל המחלות המקננות בה עדיין נותנת היא את באשה, אבל זה יחלוף מהר, יבאו המים הזכים והנקיים, אשר מן המקדש המה יוצאים, תבא אחרי ההרגשה הגסה החיצונית, ההרגשה העדינה והמלאה גודל וגבורה פנימית, אז כאיל	שמונה קבצים ג קמט אלה הרחוקים, אשר המעין של הרגשת הנשמה הישראלית בטבעיותה נפתח אצלם, אף על פי שעדיין המים הולכים מדולחים, בחיצוניות שבחיצוניות, המים הרעים ששתו מהם המזיקים עדיין שוטפים הם, הביצה הירוקה וכל המחלות המקננות בה עדיין נותנת היא את באשה. אבל זה יחלוף מהר. יבאו המים הזכים והנקיים, אשר מן המקדש המה יוצאים, תבא אחרי ההרגשה הגסה החיצונית, ההרגשה העדינה והמלאה גודל וגבורה פנימית. אז

62. נדפס גם בפנקסי הרא"ה עמ' שסב-שסג.

63. בכתב היד כתוב "להם".

222	אורות ישראל פרק ח ג (עמ' קסח) הוקרת תלמיד חכם צריכה ג"כ להיות מצד הסגולה, שפועלת קדושת התורה גמ' צריכה על מציאותם ורבותם של תלמידי חכמים בישראל. המבזה תלמידי חכמים, מצד סגולתה, כפ' סגולתה, כפ' סגולתה, הרי הוא מגלה פנים בתורה שלא כהלכה, שאינו מכיר את הוד עצמיותה וסגולתה הפנימית. ומבזה חברו בפני תלמידי חכמים הוא כופר בעיקר הסגולה, אע"פ כפ' סגולתה מודה בתועלת השמושית, אמנם מבזה תלמידי חכמים עצמו כופר הוא ג"כ בערך השמושי שבתורה, וממילא בא ג"כ לכפור בערך הסגולי: כי מי שעכ"פ מודה בערך השמושי תוכל להתעורר אצלו ג"כ הוקרת הסגולה. כפ' סגולתה הקריאה לארון הקדש ארנא ולבית הכנסת בית עם מורה על ההכרה בענינים רק מצד כפ' סגולתה השמושי ולא מצד הערך הסגולי. ויחס זה כפ' סגולתה מן הלב את כפ' סגולתה היסוד כפ' סגולתה של חמדת התורה, ומוריד את עמי הארץ עד הדיוטא התחתונה כפ' סגולתה. כפ' סגולתה מלאכי השרת, שהם שכליים כפ' סגולתה, הם בעיקרם מכירים את כחו כפ' סגולתה הסגולי, שאינו נתפס בתפיסה ממשית. על כן הקדמת נעשה לנשמע היא רו, שמלאכי השרת משתמשים בו.	פנקס "אחרון בבויסק" טו, יז, כא, קמ"ק עמ' מב-מד⁶⁷ טו. הוקרת תלמיד חכם צריך גם כן להיות מצד הסגולה שפועלת קדושת התורה כפ' סגולתה תלמידי חכמים רבים בישראל. המבזה תלמיד חכם, מצד הסגולה הרי הוא מגלה פנים בתורה שלא כהלכה, שאינו מכיר את הוד התורה ופועלתה הפנימית. ומבזה חברו בפני תלמיד חכם הוא כפ' סגולתה כופר בעיקר הסגולה, אף על פי מודה במעלתו השמושי. אמנם מבזה תלמיד חכם עצמו כופר הוא גם כן בערך השמושי שבתורה, וממילא בא גם כן לכפור בערך הסגולי, כי מי שעל כל פנים מודה בערך השמושי, יוכל להתעורר אצלו גם כן הוקרת הסגולה. כא. הקריאה לארון הקדש ארנא ולבית הכנסת בית עם, מורה על ההכרה בענינים רק מצד ערך השמושי ולא מצד הערך הסגולי, ודבר זה מאבד את יסוד חמדת התורה מלב, ומוריד את עמי הארץ עד הדיוטא התחתונה. יז. מלאכי השרת הם בעיקרם מכירים את כח הסגולי, שהם שכליים, ויסוד כפ' סגולתה הסגולי, שאינו נתפס בתפיסה ממשית. על כן הקדמת נעשה לנשמע היא רו שמלאכי השרת משתמשים בו.
223	אורות ישראל פרק ח ד (עמ' קסח-קסט) שרגא בטיהרא דלא מהני אינו כ"א מצד החמירות של הנאת השמוש, אבל מצד הסגולה הרוחנית של ערך הכבוד כפ' סגולתה. והיינו נר של בית הכנסת ונר של אבטלה, העשוי לכבוד, שדוקא ביום הוא מוכר. וזהו ענין הלבנה, שאין ניכר כבודה ביום בערך שמושי, אבל מצד הרוחני, של חשוב תקופות ומזלות והודעת כבוד שמו ית', פועלת כפ' סגולתה הרבה ביום ג"כ. וכן כנסת ישראל הרבה, מצד ערכה הרוחני בעולם, גם בעת שליטת אומות העולם המונים לחמה, אע"פ שאין ניכרות כפ' סגולתה כ"כ פעולותיה בעולם המעשי החמרי.	פנקס "ראשון ליפו" נז קמ"ק עמ' קד⁶⁹ שרגא בטיהרא כפ' סגולתה דלא מהני, אינו כי אם מצד החמירות של הנאת השמוש, אבל מצד הסגולה הרוחנית, דהיינו ערך הכבוד, מהני. והיינו נר של בית הכנסת ונר של אבטלה, העשוי לכבוד, שדוקא ביום מוכר כבוד. וזהו ענין הלבנה, שאין ניכר כבודה בערך שמושי ביום, אבל מצד רוחניותה, פועלת הרבה ביום גם כן, וכן כנסת ישראל חשוב תקופות ומזלות והודעת כבוד שמו ית'. וכן כנסת ישראל פועלת גם בעת שליטת אומות העולם המונים לחמה, מצד ערכה הרוחני בעולם הרבה. אף על פי שאין ניכר כל כך פעולותיה בעולם המעשי החמרי.
224	אורות ישראל פרק ח ה (עמ' קסט) רחבות הלב, שבאה לפעמים להכניס את העולם כולו, כל האנושיות כולה, בכלל החבה המיוחדת המתגלה לישראל, היא צריכה בדיקה. כשהכרה של הקודש המצוין אשר לסגולת ישראל עומדת בצביונה, ומתוך בהירותו מתפשטת החבה והאהבה בעין טובה על כל גוי ואדם יחד, זוהי מדתו של אברהם אבינו, אב המון גוים, ונברכו בך כל משפחות האדמה - ובורעך". אבל יש שיסוד התרחבותה של חבה זו באה מתוך כחות הרגש והאפלט אור הקדש של הכרת הסגולה הישראלית העליונה, ואז היא ארסית, ותוכן פעולתה הוא מלא הירוס נורא, שצריך להתרחק ממנו כמפני שור המועד, ו"שאינה יוכת שער", "לדידי חזי ליה ומנגח כתורא"	שמונה קבצים ג שבא רחבות הלב שבאה לפעמים להכניס את העולם כולו, כל האנושיות כולה, בכלל החבה המיוחדת המתגלה לישראל, היא צריכה בדיקה. כשהכרה של הקודש המצוין אשר לסגולת ישראל עומדת בצביונה, ומתוך בהירותה⁷⁰ מתפשטת החבה והאהבה בעין טובה על כל גוי ואדם יחד, זוהי מדתו של אברהם אבינו, אב המון גוים, ונברכו בך כל משפחות האדמה ובורעך. אבל יש שיסוד התרחבותה של חבה זו באה מתוך כחות הרגש והאפלט אור הקודש של הכרת הסגולה הישראלית העליונה, ואז היא ארסית, ותוכן פעולתה הוא מלא הירוס נורא, שצריך להתרחק ממנו כמפני שור המועד. ושאינה יוכת שער, לדידי חזי ליה ומנגח כתורא.
225	אורות ישראל פרק ח ו (עמ' קסט) רבווי הצביונים כפ' סגולתה, שמתחלקים בעמים רבים, כלולים בישראל ביחד, "יצב גבולות עמים למספר בני ישראל". כפ' סגולתה הם עלולים יותר לפירודים ומחלוקות כפ' סגולתה, ומהלך כפ' סגולתה יכולים להיות לעולם עם לבדד מבלי להתערב בין העמים, באין מחסור כל הנטיות והכשרונות כפ' סגולתה, "כרכא דכולא ביה, ממנו כהניו, ממנו נביאיו, ממנו שרי, ממנו מלכיו, שנאמר ממנו פנה ממנו יתד" וגו'. התורה כולה, שמכללת את הכלל כפ' סגולתה, ובשווי ארחות חייה, את הכלל כולו כפ' סגולתה ואת כפ' סגולתה היא התריס בפני הפירודים. כפ' סגולתה שנויי הדעות והטפוסים, בכמה ענינים רוחניים וחמריים, כפ' סגולתה הטוב הכללי, שמאחד את כולם בכללות קיומה של תורה, כפ' סגולתה הרשעים	פנקס "אחרון בבויסק" טז קמ"ק עמ' מג⁷¹ כפ' סגולתה הם עלולים יותר לפירוד ומחלוקות כפ' סגולתה, כלולים בישראל ביחד. יצב גבולות עמים למספר בני ישראל. כפ' סגולתה יכולים להיות לעולם עם לבדד מבלי להתערב בין העמים, על כן לא יחסרו בנו כל הנטיות של כל הכשרונות. כרכא דכולא ביה, ממנו חכמיו, ממנו מלכיו, ממנו נביאיו, שנאמר, ממנו פנה ממנו יתד⁷² וכו'. כפ' סגולתה התורה כולה, שמכללת את הכלל כולו בכל שווי ארחות החיים, להיות לתריס מפני הפירוד. כפ' סגולתה שנויי הדעות בכמה ענינים רוחניים וחמריים כפ' סגולתה הטוב הכללי, כפ' סגולתה שמאחד את כולם בכללות קיומה של תורה, כפ' סגולתה הרשעים

65. נדפס גם בפנקסי הרא"ה עמ' קלח-קלט.
66. כתב היד אינו ברור, ואפשר לקרוא גם "דתיים" כמו באורות.
67. נדפס גם בפנקסי הרא"ה עמ' קטו-קח.
68. בכתב היד כתוב ת"ח בראשי תיבות בכל הפסקה, לכן הקביעה אם מדובר בלשון יחיד או רבים היא של העורכים.
69. נדפס גם בפנקס יג, עמ' מז ובפנקסי הרא"ה עמ' רכג.
70. בכתב היד כתוב "עומד בצביונו ומתוך בהירותו".
71. נדפס גם בפנקסי הרא"ה עמ' קטז-קז.
72. בכתב היד כתוב להפך "ממנו יתד ממנו פינה" ועורכי קמ"ק תקנו כמו באורות על פי זכריה י, ד.

	המוחלטים <u>הצוקים בית ישראל</u> ופורקים עולה העליון <u>בית</u> <u>כמה</u> , כדאמרה ברוריה למינא: רני עקרה שלא ילדה בנים לגיהנם כותיכו, שרבי הכחות יפה <u>הוא</u> לאומה בהתאחדם בשורש קיומה בתורה.	
226	אורות ישראל פרק ח ז (עמ' קסט) - טרם התפרסם המקור	שמונה קבצים א תתס ההתגלות על דבר גודל ערכו של האדם, על השפעתו הגדולה, בשפעת החיים שלו, בגודל רוחו, ברצונו והופעת שכלו על ההויה, על כל היש, זאת היא חטיבה מיוחדת לישראל. רחוק רחוק מאד הוא העולם כולו מהכרה זו. הכל חושבים שהאדם ביחש להמציאות הוא רק פסיבי, מושפע ולא משפיע, אבל הקטנה זו אין לה כל ערך באמת. ודאי שההארה הרוחנית של סגולת הרוחניות ההוייתית של עצמיות המציאות קשורה היא הרבה עם הידיעה בעצמה. כל מה שהאדם יודע יותר את ערכו, ככה ערכו באמת גדול הוא, וכל מה שיכיר יותר בשפעת החיים, ששדרות ההויה השונות מקבלות ע"י ההויה המרכזית שלו, ככה תגדל עצמותה של השפעה זו. מובן הדבר שידעה כזאת אי אפשר לה שתהיה רק ידיעה גרידא. מהות החיים, הרצון, וההתמשכות הנשמית, צריכים להתקשר בקישור אורגני בידיעה זו. וקישור זה צריך שיתהווה ע"פ סגולה היסטורית ארוכה, וזה הוא ג"כ אחד מהדרכים שכנסת ישראל היא מצוינת בהם. ההתבגרות הנשמית עד כדי ההפעלה על ההויה <u>יצאה אל הפועל</u> בישראל ביחוד. המוסר הישראלי הוא לא רק מוסר אינדיבידואלי, ולא גם <u>רק</u> משפחתי ולאומי, ולא גם <u>אנושי</u> כללי, אלא <u>ע"פ</u> שהכל כלול בו, אבל בעקרו הוא אלהי, תורת ד' בורא עולם, תורה שהיא המשכה של היצירה, לא פחות מזה. גדולת הכרה זו היא מורשת ישראל מעולם, והיא גאותם ועזם עדי עד.
227	אורות ישראל פרק ח ח (עמ' קסט-קע)	שמונה קבצים א תתס ההתגלות על דבר גודל ערכו של האדם, על השפעתו הגדולה, בשפעת החיים שלו, בגודל רוחו, ברצונו והופעת שכלו על ההויה, על כל היש, זאת היא חטיבה מיוחדת לישראל. רחוק רחוק מאד הוא העולם כולו מהכרה זו. הכל חושבים שהאדם ביחש להמציאות הוא רק פסיבי, מושפע ולא משפיע, אבל הקטנה זו אין לה כל ערך באמת. ודאי שההארה הרוחנית של סגולת הרוחניות ההוייתית של עצמיות המציאות קשורה היא הרבה עם הידיעה בעצמה. כל מה שהאדם יודע יותר את ערכו, ככה ערכו באמת גדול הוא, וכל מה שיכיר יותר בשפעת החיים, ששדרות ההויה השונות מקבלות ע"י ההויה המרכזית שלו, ככה תגדל עצמותה של השפעה זו. מובן הדבר שידעה כזאת אי אפשר לה שתהיה רק ידיעה גרידא. מהות החיים, הרצון, וההתמשכות הנשמית, צריכים להתקשר בקישור אורגני בידיעה זו. וקישור זה צריך שיתהווה ע"פ סגולה היסטורית ארוכה, וזה הוא ג"כ אחד מהדרכים שכנסת ישראל היא מצוינת בהם. ההתבגרות הנשמית עד כדי ההפעלה על ההויה <u>יצאה אל הפועל</u> בישראל ביחוד. המוסר הישראלי הוא לא רק מוסר אינדיבידואלי, ולא גם <u>רק</u> משפחתי ולאומי, ולא גם <u>אנושי</u> כללי, אלא <u>ע"פ</u> שהכל כלול בו, אבל בעקרו הוא אלהי, תורת ד' בורא עולם, תורה שהיא המשכה של היצירה, לא פחות מזה. גדולת הכרה זו היא מורשת ישראל מעולם, והיא גאותם ועזם עדי עד.
228	אורות ישראל פרק ח ט (עמ' קע)	שמונה קבצים ג רסט האחדות המגולה של העולם המוסרי, הרוחני והשכלי, עם העולם החמרי, המעשי, הטכני והחברותי, מתבטאת בעולם ע"י ישראל. וסגולתה של א"י היא לכוון בעולם גילוי אחדות זו, הנותנת פנים חדשות לכל התרבות האנושית, לכל תפקידיה. ערך הדיבור, המיוחד לישראל, <u>שברכתם ברכה וקללתם קללה</u> ", הוא מכונן על יסוד גילוי חדש דנא, אשר מוכרח הוא להפליא את כל העולם בחידושו, ולהוציא את האמרה "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה", מכל עם ולשון, בהגלות סגולת התחיה הישראלית בארץ ישראל בכליל תפארתה.
229	אורות ישראל פרק ט א (עמ' קע) - טרם התפרסם המקור	
230	אורות ישראל פרק ט ב (עמ' קע) - טרם התפרסם המקור	
231	אורות ישראל פרק ט ג (עמ' קע-קעא) - טרם התפרסם המקור	
232	אורות ישראל פרק ט ד (עמ' קעא)	שמונה קבצים ג שמו בכל אחד ואחד מישראל, מגדול ועד קטן, אור אלהים חיים בופעת קודש בוער ומאיר. <u>וכל</u> הסוטר לועז של ישראל כאילו סוטר לועז של שכניה, שנאמר מוקש אדם ילע קודש. הדמיון הרואה בהופעתו של כל אחד מישראל הופעה אלהית משוכללת, הוא <u>תולדתו</u> של הניצוץ הנבואי, שהוא נמצא רק בשביל ישראל.
233	אורות ישראל פרק ט ו (עמ' קעא)	שמונה קבצים ג רעד כשעם הקודש יהיה בריא וחזק בגופו, תתגבר ותתחזק הקדושה בעולם. כשילדי ישראל יהיו חזקים, בריאים ומוצקים, יהיה אור העולם קדוש וטהור. כל תוכן גשמי של צדיקים מעלה את העולם כולו ברוחניותו, ואין צדיק בעולם, שיגיע לקרסוליה של כנסת ישראל <u>כולו</u> , ומובן בזה, שהבריאות והיתרון הגשמי של כללות ישראל זהו היסוד לאור העולם, לקודש העולם, לגילוי האלהות בעולם, לטהרת המדות, לרוממות הצדק והופעת המוסר בנצחונם בעולם. ביחש לחבורו של כל יחיד עם כללות האומה, כל אחד מישראל הוא צדיק וקדוש. כל דבר גשמי ישראלי הוא <u>מבן</u> לקדושה ואצילות עליונה. פיתוח אומץ הגופני שבישראל יוציא מן הכח אל הפועל אימוצי נשמה נפלאים, ואורה העליון של תורה ימצא את הבסיס האיתן הראוי לו, ויקומו לנו מאורי עולם, אנשי רוח אלהים, כבירי כח שרים עם אלהים ועם אנשים ויכולים להם.
234	אורות ישראל פרק ט ו (עמ' קעא) - טרם התפרסם המקור	

73. בכתב היד כתוב "אמר ר"י ועורכי קמי"ק תקנו כמו באורות על פי ברכות י ע"ב.

235	אורות ישראל פרק ט ז (עמ' קעא) באמת חסרון רוח הקודש בישראל הוא לא חסרון שלמות כי אם מום ומחלה, ובארץ ישראל היא מחלה מכאבת, שהיא מוכרתה להרפא. "כי אני ד' רופאך".	שמונה קבצים א תתכ באמת חסרון רוח הקודש בישראל הוא לא חסרון שלמות, כי אם מום ומחלה, ובארץ ישראל היא מחלה מכאבת, שהיא מוכרתה להרפא. כי אני ד' רופאך.
236	אורות ישראל פרק ט ח (עמ' קעא) בארץ ישראל אפשר להשיג איך שהבשר של הגוף הישראלי הוא קדוש ממש כקדושת הנשמה, ואין צורך כ"כ להרגיז את הגוף ממנוחתו הטבעית, כ"א להעלותו ולהטעימו טעם האמת של חיי הקודש השופעים מקדושת הארץ, הספוגים באוירה המככים של ארץ ישראל.	שמונה קבצים ג שסד בארץ ישראל אפשר להשיג איך שהבשר של הגוף הישראלי הוא קדוש ממש כקדושת הנשמה, ואין צורך להרגיז את הגוף ממנוחתו הטבעית, כי אם להעלותו ולהטעימו טעם האמת של חיי הקודש השופעים מקדושת הארץ, הספוגים באוירה המככים של ארץ ישראל.
237	אורות ישראל פרק ט ט (עמ' קעא-קעב) מצוה לטעום בפה מלא מתענוג מתיקות זיו הקדושה הרעננה של ארץ ישראל. למען תשבחו וינקתם משוד תנחומיה, למען תמוצו והתענגתם מזיו כבודה. וצריכים להודיע לכל העולם כולו, לעלובי הגלות האפלה, כי הצינור של החיים המלאים שפע אור ונעימות קדושה של ארץ תמדתנו החל להפתח, הנצנים נראו בארץ, עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו. ארץ נעימה דורשת היא את בניה, פושטת היא את זרועותיה <u>אלהים</u> ⁷⁶ באהבה, על כל פשעים היא מכסה באהבתה, שובו שובו בנים גולים, בנים נדחים, לחיק אמכם, שובו וזכרו אל חיים מחוללכם, זכרו נעימות מתיקות עז אהבתו, אשר בבית אמנו וחרר הורתנו, הנה הוא מיחל לגלותה לנו. ואם ראשית הגילוי רק קוי אור דקים אנו רואים, במהרה תפרץ האורה, מלא רוחב ארצנו עמנו אל.	שמונה קבצים ג שלד מצוה לטעום בפה מלא מתענוג מתיקות זיו הקדושה הרעננה של ארץ ישראל. למען תנקו ושבעתם ⁷⁴ משוד תנחומיה, למען תמוצו והתענגתם מזיו ⁷⁵ כבודה. וצריכים להודיע לכל העולם כולו, לעלובי הגלות האפלה, כי הצינור של החיים המלאים שפע אור ונעימות קדושה של ארץ תמדתנו החל להפתח, הנצנים נראו בארץ, עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו. ארץ נעימה דורשת היא את בניה, פושטת היא את זרועותיה <u>אליהם</u> באהבה, על כל פשעים היא מכסה באהבתה, שובו שובו בנים גולים, בנים נדחים, לחיק אמכם, שובו וזכרו אל חיים מחוללכם, זכרו נעימות מתיקות עז אהבתו, אשר בבית אמנו וחרר הורתנו, הנה הוא מיחל לגלותה לנו. ואם ראשית הגילוי רק קוי אור דקים אנו רואים, במהרה תפרץ האורה, מלא רוחב ארצנו עמנו אל.

74. בכתב היד הגרסה היא דווקא כמו שבאורות, ובש"ק תוקן על פי ישעיהו ס"ו, יא.

75. בכתב היד הגרסה היא דווקא כמו שבאורות, ובש"ק ובמהדורת תשס"ד של אורות תוקן על פי ישעיהו ס"ו, יא.

76. זו כנראה טעות הדפסה, ובמהדורת תשס"ד תוקן.